

Jaarrekening 2023

Inhoudsopgave

Jaarrekening 2023	1
Inhoudsopgave	3
Voorwoord	5
Samenvatting	5
Inleiding	10
Leeswijzer	10
Kerngegevens sociale structuur	11
Kerngegevens fysieke structuur	11
Kerngegevens: financiële structuur	11
Organogram	13
Raadsbesluit vaststelling jaarrekening	14
Jaarverslag	15
Programma Binnenstad	16
Compacte Binnenstad	17
Bezoekers Binnenstad	18
Versterking Binnenstad	19
Programma Duurzaamheid	21
Energie	21
Water & Groen	25
Duurzame productie en consumptie	25
Programma Jeugd	26
Opstart Programma Jeugd	27
Beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning	29
Bestuur	29
Publiekszaken	30
Financiën	30
Beleidsveld 1 Veiligheid	32
Integrale veiligheid	32
Fysieke veiligheid	33
Beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	34
Economische bereikbaarheid	35
Stedelijke omgeving	35
Duurzaam en innovatief	36
Beleidsveld 3 Economie	39
Aantrekkelijke gemeente voor bedrijven / Regionaal werkgelegenheidscentrum	39
Beleidsveld 4 Onderwijs	44
Onderwijs	44
Beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie	47
Sportbeleid en -accommodaties	47
Cultuur, recreatie en openbaar groen	50
Beleidsveld 6 Sociaal Domein	51
Sociale veerkracht	52
Waalwijkers zijn gezond	54
Integrale aanpak sociaal domein	56
Beleidsveld 7 Volksgezondheid en Milieu	59
Volksgezondheid en Milieu	60
Beleidsveld 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	62
Volkshuisvesting	63
Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	66

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en overige baten en lasten	70
Paragrafen	72
Inleiding paragrafen	72
Paragraaf Lokale heffingen	73
Paragraaf Weerstandsvermogen	80
Weerstandsvermogen	81
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	86
Beheer openbare ruimte.....	87
Maatschappelijk vastgoed.....	93
Energie.....	95
Paragraaf Financiering (en treasury)	95
Paragraaf Bedrijfsvoering	100
Informatie	101
P&C / Interne controle / Inkoop.....	101
HRM, organisatieontwikkeling & communicatie	103
Subsidieverwerving	106
Verantwoording gedragscode integer handelen.....	106
Frauderisico.....	107
Uitwerking verantwoording over rechtmatigheid	108
Paragraaf Verbonden partijen.....	112
Gemeenschappelijke regelingen	112
Vennootschappen en Coöporaties	118
Stichtingen en Verenigingen	123
Overige verbonden partijen	123
Paragraaf Grondbeleid.....	124
Paragraaf Wet open overheid	135
Paragraaf Realisatie ombuigingen	136
Financiële jaarrekening 2023	138
Algemeen.....	138
Balans per 31-12-2023	139
Activa 31-12.....	139
Passiva 31-12	143
Overzichten van baten en lasten.....	145
Overzicht resultaten per beleidsveld.....	145
Taakvelden per beleidsveld	148
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	150
Toelichtingen financieel verslag en algemeen	152
Toelichting op de balans per 31 december 2023	159
Toelichting per beleidsveld.....	179
Toelichting afwijkingen beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning.....	179
Toelichting afwijkingen beleidsveld 1 Veiligheid	184
Toelichting afwijkingen beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	185
Toelichting afwijkingen beleidsveld 3 Economie	186
Toelichting afwijkingen beleidsveld 4 Onderwijs.....	188
Toelichting afwijkingen beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie.....	190
Toelichting afwijkingen beleidsveld 6 Sociaal domein.....	192
Toelichting afwijkingen beleidsveld 7 Volksgezondheid en milieu.....	198
Toelichting afwijkingen beleidsveld 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....	201
Analyse begrotingsafwijkingen	204
Overzicht incidentele baten en lasten	206
Overzicht structurele mutaties reserves.....	212

Wet normering Topinkomens (WNT)	214
SISA.....	215
Rechtmatigheidsverantwoording door college van burgemeester en wethouders.....	224
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	224

Voorwoord

Voorwoord

Hierbij presenteren wij u het jaarverslag en de jaarrekening 2023 van de gemeente Waalwijk. Met deze stukken legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af aan de raad en aan de inwoners, over het gevoerde beleid in 2023. Terugkijkend deed de gemeente naast alle gebruikelijke taken, zoals het beheer van de openbare ruimte, de dienstverlening van publiekszaken en de zorg voor de veiligheid, óók grote investeringen in een aantrekkelijk centrum, onderwijshuisvesting en nieuwe woon- en werkgebieden.

De verduurzaming vraagt veel aandacht: Waalwijk heeft zich ten doel gesteld om in 2043 klimaatneutraal te zijn. Klimaatadaptatie en energiebesparing vragen op alle vlakken aandacht. De opvang van asielzoekers en mensen uit Oekraïne is een extra taak, die we professioneel oppakken.

Ook in 2023 hebben we die taken weer naar behoren kunnen verrichten. Al ging het niet altijd even hard als wij gewild hadden: de krappe arbeidsmarkt maakt het lastig om de juiste mensen op de juiste projecten te zetten. De stikstofcrisis maakt dat grondexploitaties niet in het tempo verlopen, dat wij voor ogen hebben. Toch kunnen we ook constateren dat onze financiële positie gezond is. Met u kijken wij in deze jaarrekening terug op al deze onderwerpen.

Dit jaarverslag zal met de jaarrekening ook op de Waalwijk begrotingsapp en op de gemeentepagina worden gepubliceerd. Qua vorm en inhoud sluit het verslag aan bij de begroting 2023.

Waalwijk,
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WAALWIJK,

De secretaris,

De burgemeester,

Samenvatting

Resultaat dienstjaar en bestemming saldo

De jaarrekening 2023 sluit met een positief resultaat van € 8.327.000. Hierin is begrepen het bedrag van € 400.000 uit de decembercirculaire, dat specifiek bestemd moet worden voor energietoeslag. In de raadsinformatiebrief met betrekking tot de decembercirculaire wordt een hoger bedrag genoemd. Later is echter gebleken dat een groot gedeelte van de energietoeslag al in 2023 is besteed.

Daarnaast is de budgetoverheveling van 2023 naar 2024 inbegrepen voor een bedrag van € 948.000. Dit bedrag is hoger dan genoemd in het najaarsbericht 2023, omdat de werkelijke uitgaven in 2023 lager zijn dan eerder ingeschat.

Ten opzichte van de begroting na wijziging 2023 (€ 4.720.000 voordeel, ofwel begrotingsruimte) valt het resultaat afgerond € 3.607.000 hoger uit. Dit hogere resultaat kan op hoofdlijnen als volgt worden verklaard:

<i>bedragen x € 1</i>	Bedrag	V/N*	Incidenteel/Structureel**
-----------------------	---------------	-------------	----------------------------------

Algemene uitkering; met name decembercirculaire	2.654.000	V	Incidenteel/structureel
Minima- en armoedebelid: met name energietoelage	1.300.000	N	Incidenteel
Omgevingsvergunningen: meeropbrengst omgevingsvergunningen	605.000	V	Incidenteel
Budgetoverhevelingen van 2023 naar 2024: zie onderdeel 'Toelichting financieel verslag en algemeen'	948.000	V	Incidenteel
College van B&W: voordeel op wachtgelden en op de storting in de voorziening APPA	200.000	V	Incidenteel
Meeropbrengst parkeergelden/heffingen	210.000	V	Incidenteel
Rente en treasury: met name renteopbrengst schatkistbankieren	253.000	V	Incidenteel/structureel
Maatwerk dienstverlening 18+: met name hogere uitgaven voor Hulp bij Huishouden en diverse onderdelen van Begeleiding	300.000	N	Incidenteel
Kosten jeugdzorg via Hart van Brabant	500.000	V	Incidenteel
Saldo diverse kleinere afwijkingen	163.000	N	
3.607.000		V	

* Voordelig/Nadelig

** Is het voordeel/nadeel incidenteel van aard of is deze structureel, met doorwerking naar het volgende jaar.

Zoals duidelijk wordt uit bovenstaande tabel bestaat het hogere resultaat van € 3.607.000 bij deze jaarrekening voornamelijk uit incidentele afwijkingen die een voordeliger resultaat hebben opgeleverd. Een klein deel van de afwijkingen is structureel. Het is belangrijk om op te merken dat een groot deel van de afwijkingen bij het najaarsbericht niet te voorzien waren en daarom ook niet beïnvloedbaar.

De structurele gevolgen van de begrotingsruimte van € 4.720.000 zijn uitgebreid gespecificeerd en toegelicht in de desbetreffende P&C-rapportages. Daarmee worden ze direct structureel in de meerjarenbegroting verwerkt.

Voor een verdere toelichting van bovenstaande posten verwijzen wij u naar de toelichtingen op de verschillende beleidsvelden.

Reservepositie

Onderstaande tabel geeft de standen van de belangrijkste reserves per 31-12-2023 weer, vóór resultaatbestemming:

Reservepositie	
Algemene reserve	€ 30,5 miljoen
Reserve bouwgrondexploitatie	€ 1,5 miljoen
Reserve onderwijshuisvesting	€ 6,5 miljoen
Beleidsreserve	€ 1,4 miljoen
Resultaat jaarrekening	€ 8 miljoen

Ontwikkeling belangrijkste financiële kengetallen

In het algemeen kunnen we stellen dat de financiële positie van de gemeente Waalwijk gezond is. Het weerstandsvermogen, het vermogen om onverwachte en substantiële kosten te dekken, is in 2023 verbeterd. De weerstandsratio was 2,64 in 2022 en is nu 2,7. Dit is te karakteriseren als 'uitstekend'.

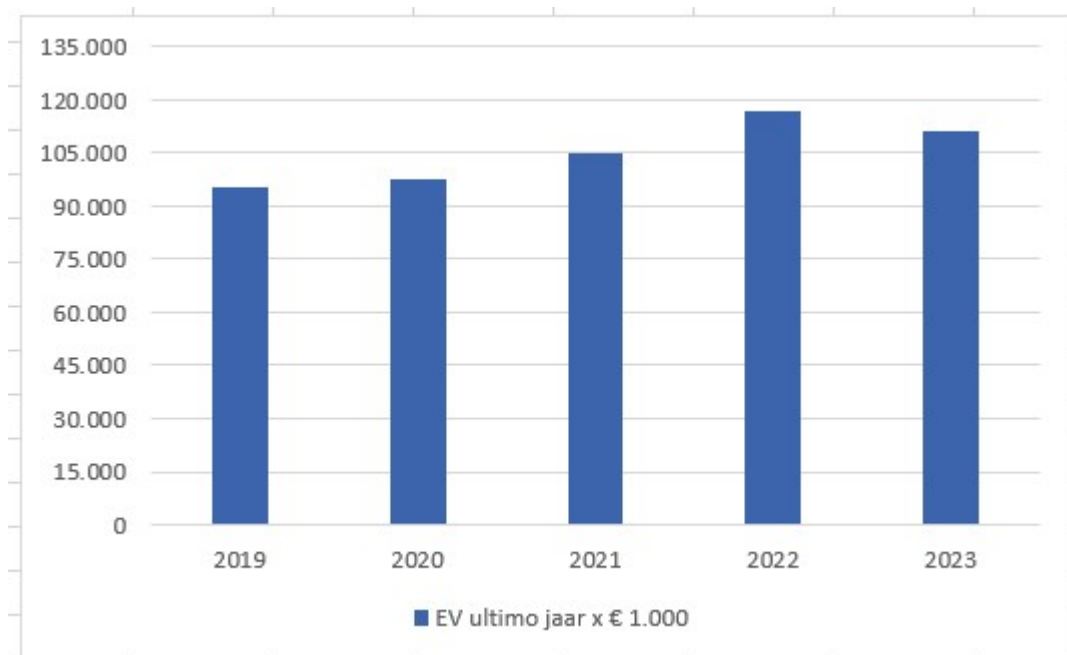
De solvabiliteitsratio nam in 2023 iets af. Hiermee wordt de verhouding tussen het eigen vermogen van onze gemeente en het totale vermogen bedoeld. Per eind 2023 bedraagt deze ratio namelijk 39,24%. Eind 2022 was dit 41,95%. De solvabiliteit was voor 2023 begroot op 34,46%, dus valt deze positiever uit. Het percentage van 39,24% betekent een neutraal risico.

De verhouding tussen de schuldenlast van onze gemeente ten opzichte van de eigen middelen (netto schuld-quote) laat een kleine afname zien ten opzichte van 2022. Hoe lager de netto schuldquote hoe beter. De nettoschuldquote daalde van 77,58% in 2022 naar 76,6% in 2023. Het percentage van 76,6% betekent een laag risico.

Gezien allerlei ontwikkelingen zijn de financiën voor veel gemeenten op dit moment zeer onstabiel.

Eigen vermogen

De volgende grafiek geeft het verloop van het eigen vermogen van de afgelopen vijf jaar weer.

Grondexploitatie en facilitaire projecten

Mede vanwege de stikstofproblematiek en de vertraging in de uitspraak van de Raad van State zijn er minder kosten gemaakt dan verwacht in 2023 in de actieve grondexploitaties. De opbrengsten uit grondverkoop zijn wel gerealiseerd, omdat deze gebaseerd zijn op concrete koopcontracten.

De vertraging heeft ook tot gevolg dat plannen langer doorlopen. De winst moet over een langere periode worden genomen en is voor 2023 lager dan geraamd. De winstprognose van de grondexploitaties tot 2028 is circa € 33 miljoen en dat is slechts een beperkte daling slechts beperkt is gedaald ten opzichte van vorig jaar.

Door fors hogere verwachte kosten voor het bouw- en woonrijp maken binnen een aantal projecten daalt hier het winstvermogen of wordt zelfs verlies geleden. Door een onveranderd hoge vraag naar bouwrijpe grond verwachten we dat we deze kostenstijgingen binnen de bedrijfskavels met de uitgifte goed kunnen maken. Door de gestegen rente zien we bovendien een voordeel bij de complexen met een positief resultaat. Bij de kavels voor woningbouw staat de grondprijs onder druk staat door hoge bouwkosten, onzekerheid rondom stikstof en de gevolgen van landelijk woonbeleid. Toch verwachten we de geprognosticeerde verkoopprijzen nog te kunnen realiseren.

Op basis van de regels uit het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is over 2023 bij diverse winstgevendende complexen tussentijdse winst genomen. Maar er zijn ook (nieuwe) verliesvoorzieningen getroffen voor complexen die een negatief resultaat hebben.

Per saldo kon in 2023 € 1.106.000 winst worden genomen. Dit betrof met name het facilitaire project Akkerlanen en de grondexploitaties Waesgeerd West en Haven 8 Oost. Voor Haven 8 West en Landgoed Driessen zijn winsten teruggenomen. Bij de winstnemingen is rekening gehouden met de risico's die zich kunnen voordoen binnen de projecten.

In de jaarrekening van 2023 worden voor diverse complexen (aanvullende) voorzieningen getroffen, in totaal voor een bedrag van circa € 3.992.000. De grondexploitatie Landgoed Driessen is hierin de grootste. Maar ook voor bijvoorbeeld het facilitaire project de Bloemenoordflats is een verliesvoorziening getroffen. Bovendien is voor een groot aantal andere facilitaire projecten een (beperkte) verliesvoorziening getroffen ten laste van de reserve Grondexploitatie. Bij deze projecten is sprake van hogere kosten dan aan exploitatiebijdrage kan worden verhaald. Die extra kosten ontstaan bijvoorbeeld door tegenvallende procedures.

In 2023 waren er meer gronden die verantwoord worden als materieel vast actief. Met name voor Haven 8 Oost afronding zijn percelen aangekocht, ook in 2024. Tegelijk neemt hier het risico toe, met het uitblijven van een uitspraak van de Raad van State. Mocht niet tot ontwikkeling worden overgegaan, dan zal een afwaardering van de grond naar agrarische waarde het gevolg zijn. Dit heeft een flinke invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente. De kans hierop achten wij overigens niet groot.

De reserve grondexploitatie is door de raad gemaximeerd op € 5 miljoen en dat was ook de stand op 31-12-2022. Het meerdere wordt gestort in de Algemene Reserve, bij een tekort wordt hieruit aangevuld.

De stortingen worden gevormd door de winstnemingen binnen de complexen. De onttrekkingen betreffen de (aanvullend) getroffen verliesvoorzieningen, de verschuldigde vennootschapsbelasting en de door het college vrijgegeven werkbudgetten. Het saldo van de reserve grondexploitatie is na deze stortingen en onttrekkingen ca. € 1.382.000. Met het vaststellen van de nota grondexploitatie zal een afzonderlijk voorstel worden voorgelegd om het deficit van € 3.618.000 uit de Algemene Reserve te onttrekken, zodat de stand van de reserve per 31-12-2023 weer € 5 miljoen bedraagt. Dit bedrag is nodig om toekomstig verschuldigde vennootschapsbelasting te voldoen en om de marktrisico's binnen de grondportefeuille op te vangen.

Bestemming resultaat

Het resultaat over het boekjaar is separaat op de balans opgenomen. Volgens de voorschriften moet de gemeenteraad direct ná de vaststelling van de jaarrekening een bestemming geven aan dit saldo. Hiervoor zal aan de raad een afzonderlijk voorstel worden voorgelegd. Op grond van het besluit van de raad zal allereerst de Algemene Reserve aangevuld moeten worden met het bedrag dat daaraan in 2024 is onttrokken om in 2023 niet bestede budgetten te kunnen overhevelen naar 2024. Dit is een totaalbedrag van € 948.000. Naast deze budgetoverheveling uit het najaarsbericht 2023, moet er conform de decembercirculaire in verband met specifieke bestemming in 2024 voor energietoeslag € 400.000 gestort worden in de Algemene Reserve. Dat is nodig, om deze bedragen deels in 2024 toe te kunnen voegen aan de budgetten. Als aanvulling op het najaarsbericht dient de volgende overheveling meegenomen te worden. De gemeente Waalwijk ontving vanuit de meicirculaire 2023 een eenmalige uitkering voor de educatie voor volwassen Oekraïense vluchtelingen, € 52.000. Gedurende 2023 is er aan een plan gewerkt dat inmiddels gereed is. In samenwerking met ContourdeTwern zal dit plan in 2024 ten uitvoer worden gebracht. In het najaarsbericht 2023 is besloten om het positieve saldo van de SPUK opvang vluchtelingen Oekraïne te storten in een nieuw te vormen bestemmingsreserve. Het positieve saldo in 2023 is € 1.256.000. Vanuit de Algemene Reserve zal ook het saldo uit 2022, € 2.180.000, gestort worden in deze nieuwe reserve.

Toelichting en cijfermatige analyses

In het jaarverslag, onderdeel toelichtingen per beleidsveld 2023, zijn de belangrijkste cijfermatige verschillen ten opzichte van de begroting geanalyseerd en toegelicht. Om de analyse van de afwijkingen op hoofdlijnen te houden, is gekozen voor een drempel van € 100.000 als ondergrens voor het toelichten van de verschillen, tenzij het relevant is om kleinere afwijkingen te vermelden.

Waalwijk,
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WAALWIJK,

De secretaris,

De burgemeester,

Inleiding

Leeswijzer

Algemeen

De verslaglegging 2023 bestaat uit de inleiding (de kerngegevens, het organogram en het raadsbesluit tot vaststelling van de verslaglegging), het jaarverslag en de jaarrekening. De vermelding van een aantal kerngegevens verhoogt de informatieve waarde van de jaarrekening en is, onder andere voor het Centraal Bureau voor de Statistiek, van belang voor het berekenen van kengetallen. De vermelde kerngegevens sluiten aan bij de begroting 2023. Het organogram geeft inzicht in de structuur van de organisatie.

Jaarverslag

Het jaarverslag is de beleidsmatige verantwoording over de doelstellingen en activiteiten, die in de begroting 2023 zijn opgenomen. Deze verantwoording is opgesteld in lijn met de programmabegroting 2023.

Na de verantwoording over de drie programma's en negen beleidsvelden zijn vervolgens in het jaarverslag negen paragrafen uitgewerkt. Naast de verplichte paragrafen (Lokale heffingen, Weerstandsvermogen, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering (en treasury), Bedrijfsvoering, Verbonden partijen, Grondbeleid en Wet open overheid) is conform afspraak met de gemeenteraad ook de paragraaf 'Realisatie ombuigingen' opgenomen. In de paragrafen wordt verantwoording afgelegd over de uitgevoerde activiteiten in 2023 op deze thema's.

Jaarrekening

De jaarrekening geeft een totaaloverzicht van de baten en lasten over het boekjaar. Wij zetten de financiële positie en de financiering van de gemeente uiteen en presenteren de balans. De exploitatiebaten en –lasten en de balansbedragen worden nader toegelicht. Daarnaast is in de jaarrekening, een groot aantal verplichte uiteenzettingen opgenomen. Dit zijn onder andere: de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling, het overzicht incidentele baten en lasten en de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen, ofwel de SISA-bijlage. In de jaarrekening is ook aandacht geschonken aan de reservepositie en de presentatie van het resultaat vóór en ná bestemming.

De jaarrekening geeft een zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd over de financiële positie per 31 december 2023 en over de baten en lasten over 2023. Het is, vergeleken met het jaarverslag, een meer cijfermatige rapportage. Daarnaast vormt de jaarrekening een analyse van de afwijkingen van de jaarcijfers ten opzichte van de begroting en de rekeningcijfers van voorgaand jaar. In de jaarrekening is een overzicht opgenomen van de voornaamste afwijkingen ten opzichte van de begroting op productniveau. Zie hiervoor het onderdeel 'toelichting per beleidsveld' onder de 'financiële jaarrekening'.

De ontvangen specifieke uitkeringen van het Rijk (en in een enkel geval van de provincie) worden via de SISA-systematiek (Single Information, Single Audit) verantwoord. Dit betekent eenmalige informatieverstrekking en eenmalige accountantscontrole. Gegevens over deze regelingen zijn opgenomen in de verplichte SISA-bijlage bij de jaarrekening. Deze bijlage wordt aangeboden aan het Centraal Bureau voor de Statistiek. Het CBS zorgt ervoor dat de gegevens worden doorgestuurd naar de belanghebbende ministeries. Met ingang van het jaar 2023 zijn er elf nieuwe regelingen bijgekomen, wat het totaal op 38 regelingen brengt.

Kerngegevens sociale structuur

Sociale structuur	Ultimo 2020	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023
Totaal aantal inwoners	48.823	49.374	49.952	50.332
Aantal inwoners van 0 tot en met 64 jaar	38.337	38.677	39.088	39.334
Aantal inwoners van 65 jaar en ouder	10.486	10.697	10.864	10.998
Aantal werklozen*	862	630		
Aantal lopende ww-uitkeringen ***			475	541
Bijstandsgerechtigden algemene bijstand** IOAW, IOAZ** Arbeidsongeschiktheid*	678 39 1.930	677 35 1.990	664 26 niet bekend	718 43 niet bekend

* Bron (2021): CBS

** Bron: Baanbrekers (gegevens mbt IOAW en IOAZ vanaf 2020 excl BBZ)

*** Bron: UWV

Kerngegevens fysieke structuur

Fysieke structuur	Ultimo 2020	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023
Oppervlakte gemeente (in ha)	6.764	6.764	6.764	6.764
Totaal aantal woningen	22.063	22.305	22.443	22.556
Aantal woningen in bezit van woningbouwcorporaties	6.851	6.853	6.944	6.869
Wegen (aantal m ² x 100)	36.250	36.630	38.260	38.788
Openbaar groen (in ha)	440	442	454	500

Kerngegevens: financiële structuur

Totaal bedragen x € 1.000	Ultimo 2020	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023
---------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Totaal lasten	216.642	186.843	174.019	213.424
Opbrengsten belastingen/heffingen*	24.620	25.848	27.373	29.349
Algemene uitkering gemeentefonds	77.214	82.714	97.376	101.190
Vaste schulden	135.874	119.390	114.931	120.843
• waarvan voor woningbouw	5.263	5.155	5.047	4.939
Boekwaarde investeringen	244.737	253.377	252.575	264.788
• waarvan voor woningbouw	5.263	5.155	5.047	4.939
Eigen vermogen	93.596	101.758	102.622	103.105
Vrij aanwendbare reserves	12.189	15.669	22.346	30.534
Voorzieningen	6.606	8.371	9.323	12.140
Garanties	989	851	801	737
Garanties, sociale woningbouw	293.585	314.157	352.246	358.522
Bedragen per inwoner bedragen x € 1				
Totaal lasten	4.437	3.784	3.484	4.240
Opbrengst belastingen	504	523	548	583
Algemene uitkering gemeentefonds	1.582	1.675	1.949	2.010
Vaste schulden	2.783	2.418	2.301	2.401
waarvan voor woningbouw	108	104	101	98
Boekwaarde investeringen	5.013	5.132	5.056	5.260

• waarvan voor woningbouw	108	104	101	98
Eigen vermogen	1.917	2.061	2.054	2.048
Vrij aanwendbare reserves	250	317	447	607
Voorzieningen	135	170	187	241
Garanties	20	17	16	15
Idem, sociale woningbouw	6.013	6.362	7.052	7.123

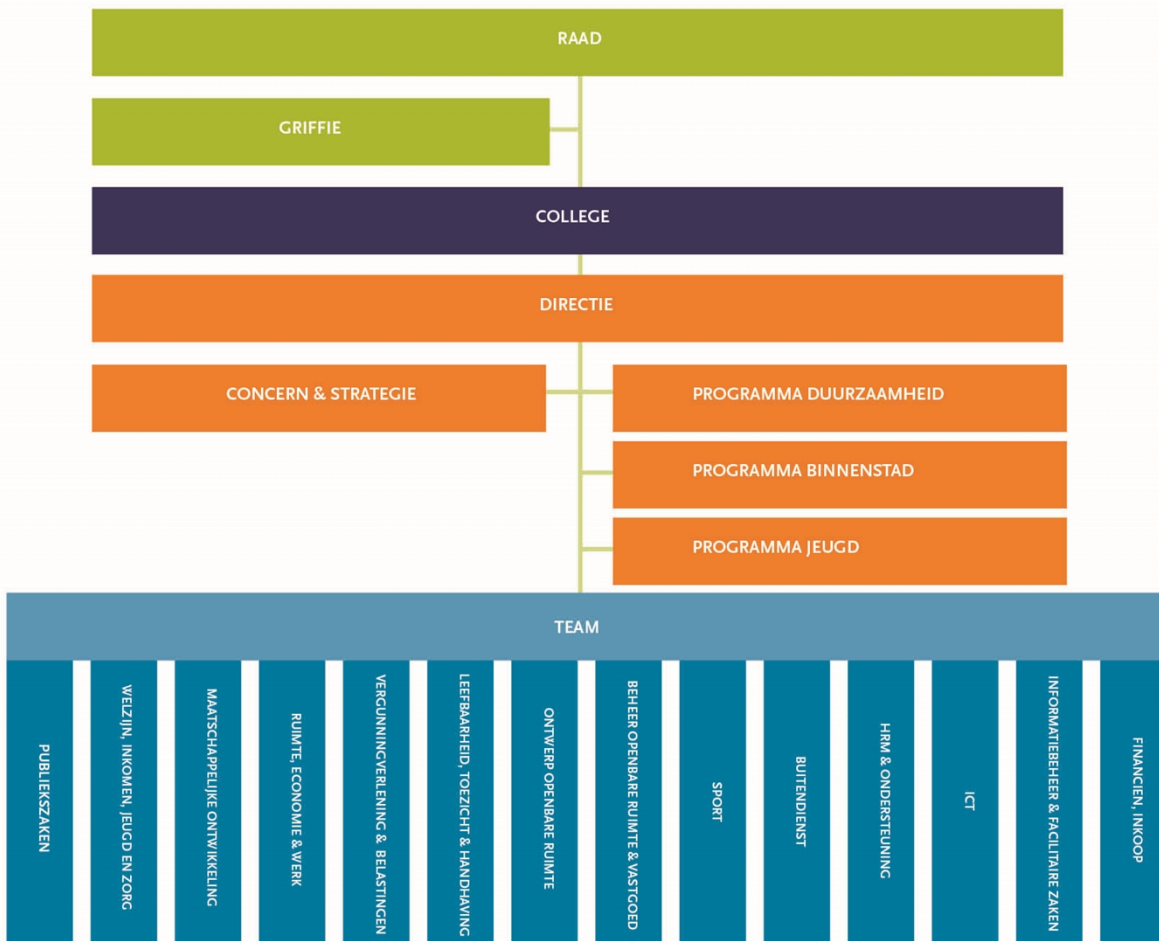
* Met ingang van jaarrekening 2022 zijn ook de leges publiekszaken en omgevingsvergunningen erbij geteld, conform het overzicht in de paragraaf lokale heffingen

Organogram

Organogram

ORGANOGRAM

Gemeente **Waalwijk**

Raadsbesluit vaststelling jaarrekening

Raadsbesluit tot vaststelling van de jaarrekening

Vastgesteld door de raad van de gemeente Waalwijk

in zijn openbare vergadering van 27 juni 2024

De raad voornoemd,

De griffier,

De voorzitter,

Jaarverslag

De indeling van het jaarverslag 2023 sluit aan bij de indeling van de begroting 2023. Dit houdt in dat eerst de drie programma's worden toegelicht en vervolgens de negen beleidsvelden. Deze programma's/beleidsvelden zijn op basis van doelstellingen en activiteiten nader uitgesplitst naar thema's. Tenslotte is in het jaarverslag een laatste hoofdstuk opgenomen met betrekking tot de algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en overige baten en lasten.

De hoofdstukken zijn:

- Programma Binnenstad
- Programma Duurzaamheid
- Programma Jeugd
- Beleidsveld 0 | Bestuur en ondersteuning
- Beleidsveld 1 | Veiligheid
- Beleidsveld 2 | Verkeer, vervoer en waterstaat
- Beleidsveld 3 | Economie
- Beleidsveld 4 | Onderwijs
- Beleidsveld 5 | Sport, cultuur en recreatie
- Beleidsveld 6 | Sociaal domein
- Beleidsveld 7 | Volksgezondheid en Milieu
- Beleidsveld 8 | Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing
- Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en overige baten en lasten

Ieder programma/beleidsveld is op een uniforme manier opgebouwd om de leesbaarheid en vergelijkbaarheid van het jaarverslag te vergroten. Het enige verschil is dat bij de programma's geen financieel overzicht is opgenomen, omdat de verantwoording van de lasten en baten binnen de beleidsvelden plaatsvindt. De opbouw per programma/beleidsveld is:

- Ambitie, indicatoren, 'wat heeft beleidsveld x gekost?', belangrijkste kaders en verbonden partijen zijn als afzonderlijke tekstblokken opgenomen.
- Elk thema per programma/beleidsveld is nader uitgewerkt met een toelichting op de vraag 'wat hebben we gedaan in 2023?'. Vervolgens zijn conform de begroting 2023 alle 54 activiteiten met indicator en toelichting uitgewerkt.

De kleurindicatoren geven aan in welke mate de activiteiten daadwerkelijk zijn gerealiseerd.

GROEN: De maatregel is conform de omschrijving/planning verlopen en eind 2023 afgerond.

ORANJE: De maatregel is nog in uitvoering en zal in 2024 worden afgerond of is na bijsturing in tijd en/of kwaliteit in 2023 afgerond.

ROOD: De maatregel is in 2023 niet met het gewenste resultaat afgerond.

Het onderstaand overzicht geeft een totaalbeeld van de kleurscores van de activiteiten per programma/beleidsveld.

Programma/beleidsveld	Indicatoren (TIJD)
-----------------------	--------------------

Programma's:	G	O	R
Binnenstad	1	2	1
Duurzaamheid	4	3	0
Jeugd	2	0	0
Beleidsvelden:			
0. Bestuur en ondersteuning	1	0	0
1. Veiligheid	1	0	0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	3	2	0
3. Economie	4	2	0
4. Onderwijs	0	0	0
5. Sport, cultuur en recreatie	2	3	0
6. Sociaal domein	5	2	0
7. Volksgezondheid en milieu	1	0	0
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	6	9	0
TOTAAL (54)	30	23	1

Programma Binnenstad

Ambitie

Onze ambitie is een aantrekkelijke binnenstad. In onze strategische visie Waalwijk 2025 en in het huidige coalitieprogramma is de binnenstad genoemd als een van de prioriteiten. Om daar richting aan te geven is een centrumvisie opgesteld vanuit het eerder opgestelde Position Paper Waalwijk-centrum uit 2016.[1] Daarin is een analyse gemaakt van de ontwikkelingen binnen het centrum van Waalwijk en zijn, samen met de stakeholders, opgaven geformuleerd voor de centrumvisie en speerpunten benoemd die in de toekomst van belang zijn:[2]

1. Overeenstemming en draagvlak over opgave bij alle betrokken partijen
2. Opstellen korte- en langetermijnstrategie
3. Rol betrokken stakeholders bepalen voor toekomstige ontwikkeling marktpartijen.

Deze speerpunten zijn meegenomen en verder uitgewerkt in de Centrumvisie Waalwijk 2017. De vastgestelde centrumvisie is de basis voor het programma Binnenstad. De Centrumvisie geeft de koers aan met een realistische ambitie: het transformeren van de binnenstad tot een toegankelijke en aantrekkelijke plek voor ontmoeting en vermaak.

De Centrumvisie bestaat uit vier pijlers:

1. Een compacter centrum in zowel aanbod als vierkante meters
2. Betere samenwerking met stakeholders
3. Aantrekken meer bezoekers
4. Thema schoen & leer zichtbaarder maken.

Deze vier pijlers (strategische doelstellingen) zijn in de begroting 2023 verdeeld naar 3 thema's: compacte binnenstad, bezoekers binnenstad en versterking binnenstad. De onderliggende 9 doelstellingen zijn, waar het kan, SMART geformuleerd en verdeeld naar de 3 thema's.

Compacte Binnenstad

Wat hebben we in 2023 gedaan?

In het streven naar een compacte en aantrekkelijke binnenstad hebben we in 2023 op veel terreinen verbetering geboekt. Daarbij werken wij intensief samen met de Bedrijveninvesteringszone Waalwijk Centrum (BIZ) en andere stakeholders.

Het aantal vierkante meters winkelloppervlak (wvo) neemt langzaam maar gestaag verder af richting streefwaarde. Door transformatie naar wonen is al circa 4.500 m2 uit de markt genomen. Dat zien we niet één op één terug in de cijfers over leegstand. De leegstand is van 10.600 m2 wvo in 2019 afgenomen naar 7.500 m2. De transformatie gaat dus sneller dan de krimp, zodat erger gelukkig is voorkomen. De krimp en dus de leegstand ontstaat door het verder wegvallen van winkelaanbod: een landelijke trend. Voor de meeste nog leegstaande panden buiten winkelcentrum De Els zijn al transformatieplannen vergund of in aanvraag.

In De Els heeft de deels structurele leegstand een negatief effect. Het winkelcentrum wordt daardoor minder aantrekkelijk voor zowel klanten als winkels. Om daar verandering in te brengen werken we aan een ruimtelijk en programmatisch kader voor de integrale herontwikkeling van het stedenbouwkundig kwadrant waarin De Els ligt. In maart 2023 hebben de betrokken partijen de samenwerkingsovereenkomst (SOK) voor het uitvoeren van een finaal haalbaarheidsonderzoek getekend. Met de provincie is een intentieovereenkomst gesloten. In de eerste helft van 2024 moet het go/no go-besluit worden genomen.

Omdat de plannen een financieel tekort laten zien zijn twee subsidies bij het rijk aangevraagd. Op grond van de Woningbouwimpuls (WBI) en de Impulsaanpak Winkelgebieden (IW) is afgerond in totaal een kleine 6 miljoen toegekend.

Binnen het CBS-gebied 'centrum' zijn inmiddels ongeveer 400 woningen toegevoegd, voor een groot deel gerealiseerd door verbouwing van winkels naar woningen. Er wordt momenteel op verschillende plekken tegelijk gebouwd. Voor veel van de nog leegstaande winkelpanden in de Stationsstraat, vooral tussen Irenestraat en Unnaplein, en in de Grotestraat zijn ook concrete transformatieplannen in procedure en/of verkoop.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

CP22_26|BS_D.010 Herontwikkeling winkelcentrum De Els

Omschrijving (toelichting)

De transformatie van de binnenstad is in volle gang. Belangrijk aspect bij de toekomst van het centrum is het functioneren van overdekt winkelcentrum De Els. De Els kampt op dit

moment met grote leegstand. In de centrumvisie 2017 is aangegeven dat een planmatige ontwikkeling van de Els voorstelbaar is.

Vanaf 2020 zijn verschillende ontwikkelaars bezig met het opstellen van een integraal stedenbouwkundig plan. Door complexiteit in ruimtelijke opgave en grote (financiële) belangen, is dit een uitdagend traject.

Doelstelling is om in 2023 een eerste integraal stedenbouwkundig schetsmodel op te leveren. Op basis hiervan kan een intentieovereenkomst gesloten worden en vervolgonderzoek plaatsvinden.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De partijen die werken aan de (her)ontwikkeling van De Els (binnen en buiten de deuren) hebben hun streven naar een integrale gebiedsontwikkeling vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Daarbij zijn ook (VO) De Els en gemeente Waalwijk partij. De provincie Noord-Brabant stimuleert de herontwikkeling in het kader van de Woondeal en het verstedelijkingsbeleid. Het Stedenbouwkundig Masterplan Waalwijk Stadscentrum vormt het beleidsmatig sturend kader.

De samenwerkingsovereenkomst regelt het uitvoeren van een definitief financieel en (stedenbouwkundig) programmatisch haalbaarheidsonderzoek, voortbordurend op het huidige schetsontwerp. Helaas laten de plannen nog een financieel tekort zien. Daarom zijn subsidies in het kader van de Woningbouwimpuls (WBI) en de Impulsaanpak Winkelgebieden (IW) aangevraagd. Inmiddels zijn subsidies voor een kleine 6 miljoen euro toegekend, en voor een bedrag van samen ruim 5 miljoen euro verkregen.

In 2024 moet duidelijkheid ontstaan over het al dan niet kunnen afsluiten van een anterieure overeenkomst. Daarin worden planning, rollen en verantwoordelijkheden voor de doorontwikkeling en integrale gebiedsontwikkeling vastgelegd.

Bezoekers Binnenstad

Wat hebben we in 2023 gedaan?

De beschreven activiteiten bij de onderdelen Compacte Binnenstad en Versterking Binnenstad moeten leiden tot een aantrekkelijkere binnenstad. Dat leidt naar verwachting tot meer bezoekers, die ook een langere periode in de binnenstad verblijven.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

CP22_26|BS D.002 Een van de bewaakte fietsenstallingen blijft langer open

Omschrijving (toelichting)

Met de contractpartner Baanbrekers wordt bekeken op welke manier binnen het huidige contract invulling gegeven kan worden aan de gewenste openstellingen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Op dit moment heeft WML-Baanbrekers al veel moeite om de benodigde bezetting van de 2 fietsenstallingen te kunnen leveren. Op sommige momenten was het al nodig om één van de fietsenstallingen een dagdeel gesloten te houden of onbewaakt open te stellen. De oorzaak is een tekort aan beschikbare mensen bij WML-Baanbrekers. Dat tekort is niet uniek voor Baanbrekers, maar landelijk zichtbaar bij de werkvoorzieningen.

We verwachten niet dat er snel meer mensen beschikbaar komen. Daarom zal de wens tot een langere openstelling leiden tot het vaker gesloten houden of onbewaakt openstellen van één van de fietsenstallingen. Omdat de behoefte aan de bewaakte fietsenstallingen gedurende de winkeltijden overdag het grootste is, adviseren wij om daar de focus op te leggen. Dit naast het openstellen van één fietsenstalling op de vaste koopavond. Dit is in lijn met de resultaten uit het fiets parkeerdruk onderzoek 2023, dat in raadsinformatiebrief 102-23 is opgenomen.

We gaan nog onderzoeken wat een particulier (beveiligings)bedrijf voor de fietsenstallingen kan betekenen en wat de kosten zijn. Daarnaast doen we aanvullend onderzoek naar de behoefte onder fietsers om één bewaakte fietsenstalling langer open te houden.

Versterking Binnenstad

Wat hebben we in 2023 gedaan?

We hebben verder gewerkt aan het opwaarderen en verduurzamen van de omgeving van het Krophollercomplex. Dit gebeurde door de aanleg van de eerste fase van de nieuwe centrumtree, tussen (het parkeren aan) de Taxandriaweg en de Winterdijk. De start van fase twee is alleen nog afhankelijk van de eind 2023 gestarte verkoop van de 19 te bouwen woningen. Voor het ontwikkelen van nieuwe publieksgerichte functies in de oostvleugel van het Krophollercomplex is een voorbereidingskrediet aangevraagd. Op dit moment worden de benodigde onderzoeken uitgevoerd om deze ontwikkeling komend jaar in de markt te kunnen zetten.

Met ingang van 1 januari 2022 zijn alle ondernemers en vastgoedeigenaren in het gebied verenigd in één organisatie, de Bedrijveninvesteringszone Waalwijk Centrum (BIZ). Volop Waalwijk en het project Wet Blue zijn in de BIZ geïntegreerd. Voor het organiseren van evenementen hebben zij een afzonderlijke stichting gevormd.

In 2022 is met de BIZ een basisplan voor klimaatadaptief vergroenen en verbeteren van de verblijfskwaliteit van het openbaar gebied in de binnenstad opgesteld. De gemeente draagt bij door cofinanciering van planvorming en realisatie. Deze centrumupgrade vormt de basis voor een meerjarenaanpak van de versterking. De eerste zes ingrepen, waaronder Unnaplein en Van Dijk, zijn in 2023 gerealiseerd. Voor grotere ingrepen in (delen van) Grotestraat Oost en West en Stationsstraat (tussen Juliana- en Berhardstraat) zijn het ontwerp en de budgetraming afgerond. Afhankelijk van participatie en aanbesteding zal de gefaseerde aanleg in het voorjaar van 2024 starten.

Wet Blue heeft in 2023 in het teken gestaan van het aanlichten van de St. Jan. Ontwerp en aanbesteding zijn afgerond. Met het begin december gehouden benefietconcert zijn de laatste benodigde middelen voor realisatie in 2024 gezekerd.

De kerndoelen en uitvoeringsagenda van de bestaande centrumvisie waren rond de jaarwisseling 2022/2023 nagenoeg geheel gerealiseerd. Toch zijn we er met de versterking van de binnenstad nog niet, door de voortdurend veranderende economische en maatschappelijke omstandigheden. Daarom werken we aan het actualiseren van de centrumvisie, uiteraard in samenhang met de detailhandelsvisie. Beide beleidsstukken worden de raad in de eerste helft van 2024 ter besluitvorming aangeboden.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

CP22_26|BS_D.001 In het Kropholler-ensemble voegen we een plek toe voor jonge creatieve start-ups in de nijverheid.

Omschrijving (toelichting)

Vanuit het thema Kennis & Talent onderzoeken we of en op welke manier startup's een rol kunnen spelen bij het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en het behouden en aantrekken van hoger opgeleiden in de stad. We kijken hiervoor naar mogelijke vestigingslocaties, waarbij ook het Kropholler wordt bekeken.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Het Krophollercomplex is inmiddels volledig bezet, met uitzondering van de oostvleugel. In lijn met de visie Hart van de Stad willen we hier publieksgerichte functies toevoegen, zoals (verblijfs)horeca. De coronaperiode was echter niet de tijd om de markt hiermee te benaderen. Na het opnieuw aanbesteden van parkeerbeheer is afgelopen jaar definitief duidelijk geworden dat ook Raadhuisplein 4 en 5 vrij beschikbaar (kunnen) komen. Momenteel wordt gekeken naar de gewenste invulling en scenario's voor de realisatie, waarbij het al of niet in eigendom houden een belangrijke rol speelt. In de loop van 2024 willen we een marktpartij voor de realisatie selecteren. In december 2023 is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van daartoe benodigd onderzoek.

Er zijn mogelijkheden om hier eventueel ook start-ups onder te brengen. Dat is afhankelijk van de condities van het aanbod, én van de programmatische omvang van de vraag.

CP22 26|BS D.003 Onderzoek naar herplaatsing bibliotheek, en de herontwikkeling van voormalig HEMA locatie

Omschrijving (toelichting)

De functie van de bibliotheek verandert van een traditionele 'boekenuitleen' naar een maatschappelijk en cultureel ontmoetingscentrum waar mensen samenkomen, geholpen worden en een breed aanbod cursussen kunnen vinden. Daarom is er vanuit Bibliotheek Midden-Brabant de wens uitgesproken om mee te bewegen en de bibliotheek geschikt te maken voor die maatschappelijke ontmoetingsfunctie. Op die manier kan de bibliotheek duurzaam als voorziening worden behouden.

De huidige bibliotheek is te groot. De activiteiten van de bibliotheek zouden geconcentreerd – aangevuld met andere functies – kunnen worden op de begane grond. Hiervoor is een forse verbouwing noodzakelijk. Vanwege zowel de bouwkundige inrichting van het pand als de onderliggende privaatrechtelijke afspraken met de VVE, is zelfstandig gebruik van de eerste etage niet eenvoudig. Reëel scenario is dat deze dan leeg blijft staan. Vanwege de omvang van de ingrepen staan we dus voor de vraag of er verbouwd kan worden of dat een verhuizing op de langere termijn een betere optie is.

Tegelijkertijd werken we aan de transformatie van de binnenstad. In deze transformatie spelen ontmoeten en verblijven een belangrijke rol. Functies zoals die van een bibliotheek kunnen daar een bijdrage aan leveren, als zij op de juiste plek in de binnenstad zitten. De mogelijkheid om de verschillende ontwikkelingen bij elkaar te brengen doet zich voor bij de herontwikkeling van de HEMA-locatie.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De herontwikkeling van de HEMA-locatie, inclusief mogelijke verplaatsing van de bibliotheek, vormt een integraal onderdeel van de gebiedsontwikkeling De Els en omgeving. Voor de

actuele stand van zaken verwijzen wij daarom naar het item CP22_26 BS_D.010 Herontwikkeling winkelcentrum De Els. Het onderzoek naar de verplaatsing volgt in 2024.

Indicatoren

Relevante indicatoren van het Programma Binnenstad zijn te raadplegen in Waalwijk in Cijfers via deze link: [Indicatoren Binnenstad](#)

Belangrijkste kaders

Centrumvisie Waalwijk
Detailhandelsvisie_Waalwijk_2017
Masterplan Binnenstad

Verbonden partijen

In dit programma zijn geen verbonden partijen.

Programma Duurzaamheid

Ambitie

In de strategische visie 'Samen werken aan de toekomst' Waalwijk 2025 en het coalitieakkoord 'Samen Duurzaam vooruit' is het thema Duurzaamheid de "groene" draad. De ambitie is dat Waalwijk in 2043 klimaatneutraal is. Om deze ambitie te realiseren wil gemeente Waalwijk zich duurzaam ontwikkelen en overgaan naar energieneutraal, CO2-arm en klimaatbestendig Waalwijk.

Op 6 februari 2020 heeft de gemeenteraad de Visie Duurzaam Waalwijk 2020-2030 en het uitvoeringsprogramma 2020-2023 vastgesteld. Dit uitvoeringsprogramma is gekoppeld aan de Visie Duurzaam Waalwijk 2020-2030, waarbij de ambities voor 2030 worden beschreven en vormt het samen met de duurzaamheidsmonitor de basis voor het programma Duurzaamheid.

In de Visie Duurzaam Waalwijk 2030 is beschreven dat bijna 50% besparing van de CO2-uitstoot in 2030 gerealiseerd moet zijn. Om dit te bereiken richt het programma zich op drie pijlers:

1. Energie: opwekken van duurzame energie en het besparen van energie
2. Water & Groen: verbeteren kwaliteit en kwantiteit water & groen
3. Duurzamer maken productie en consumptie.

Deze drie pijlers zijn uitgewerkt in 12 doelstellingen, waar het kan SMART geformuleerd. Het programma Duurzaamheid werkt aan de realisatie van deze doelstellingen.

Energie

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Warmtetransitie

We gingen in 2023 verder met de uitvoering van de in 2021 vastgestelde transitievisie Warmte. Hierin staat dat de gemeente de komende jaren inzet op het isoleren van woningen. De ambitie is dat voor 2030 één op de vijf woningen in de gemeente dusdanig geïsoleerd is, dat deze aardgasvrij kan worden gemaakt. Waalwijk kiest nog niet voor het aanwijzen van wijken die op grote schaal aardgasvrij worden gemaakt, omdat er nog geen helder beeld is van de beschikbare warmtebronnen.

Het invullen van de benodigde ambtelijke formatie voor de uitvoering van de warmtetransitie blijft een punt van zorg, als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt.

In 2023 zijn veel activiteiten uitgevoerd om de inwoners te helpen bij het verduurzamen van de woning:

- Actueel houden van het digitale energieloket en onze duurzaamheidswebsite;
- Faciliteren van het fysieke energieloket, dat door de energiecoöperatie Langstraat Energie wordt gerund;
- Faciliteren van de opleiding van energiecoaches van de energiecoöperatie Langstraat Energie, die op bezoek gaan bij woningeigenaren;
- Start van het SIE2-project in Waspik;
- Collectieve inkoopacties voor inwoners om gezamenlijk dak- en spouwmuurisolatie, isolerend glas en warmtepompen aan te kopen en te installeren;
- Project energiearmoede: inwoners die aan de criteria voldoen worden ondersteund met een rijksbijdrage en een voucherregeling. De vouchers kunnen worden ingezet voor de aanschaf van onder meer tochtstrips en zuiniger witgoed. Het project energiemaatjes is opgezet om deze inwoners daarbij te ondersteunen;
- We zijn gestart met het voorbereiden van de activiteiten in de kansrijke buurten en wijken, Zanddonk, Landgoed Driessen en Waspik. In Waspik wordt dit versterkt vanuit het programma Sociale Innovatie Energietransitie van de provincie;
- We hebben activiteiten voor VvE's gefaciliteerd. Het ging om informatiebijeenkomsten en trainingen voor VvE-besturen en om een quick scan die VvE's inzicht geeft in de mogelijkheden om te verduurzamen;
- We hebben verder gewerkt aan het plan van aanpak verduurzaming maatschappelijk vastgoed.

Grootschalige opwek van duurzame energie

In 2023 hebben we verder gewerkt aan het uitvoeren van de Kadernota Grootschalige Opwek Duurzame Energie uit 2021 en de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) uit 2022. De NRD is een plan van aanpak voor het opstellen van de milieueffectrapportage (planMER). De planMER is in mei 2023 afgerond. De uitkomsten zijn mede de basis voor de Beleidsvisie Grootschalige Opwek Duurzame Energie. In de beleidsvisie zit onder andere het voorkeursalternatief (VKA), de ontwikkelstrategie, de invulling van het lokaal eigendom en de maatschappelijke meerwaarde. De beleidsvisie is aan de raad aangeboden voor besluitvorming op 7 maart 2024. Na vaststelling vormt de beleidsvisie het toetsingskader voor initiatieven van ontwikkelaars.

Verduurzaming bedrijventerreinen

Een deel van het energieverbruik in Waalwijk vindt plaats op de bedrijventerreinen. Ook als het gaat om grondstoffengebruik is hier nog veel winst te behalen. De bedrijventerreinen lichten bovendien rood op op de hittestress-kaart. Om die situaties te verbeteren heeft de gemeente in 2020 een Green Deal Verduurzaming Bedrijventerreinen met de stakeholders afgesloten. Daarbij wilden wij ook een effectieve samenwerking tot stand brengen tussen de professionele partners en de ondernemers op de bedrijventerreinen.

De eerste Green Deal had een looptijd van 3 jaar en liep eind 2022 af. In opdracht van de gemeente en de Stichting Waalwijk CO2 vrij is de Green Deal 2.0 opgesteld, met een plan van aanpak Verduurzaming Bedrijventerrein 2023 t/m 2025. Deze nieuwe Green Deal werd eind 2022 ondertekend door alle stakeholders. In 2023 volgde uitvoering van het plan van aanpak.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

CP22_26|DZ_D.005 Uitbreiden van de capaciteit Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Omschrijving (toelichting)

Om de ambitie om in 2043 CO2-neutraal te zijn te kunnen halen, is het nodig flinke stappen te gaan zetten in het verduurzamen van het gemeentelijke vastgoed. Met de stijgende

energieprijzen en diverse objecten met forse verbruiken wordt het ook financieel steeds interessanter deze stappen sneller te gaan nemen.

De hoofdtaak van vastgoed is het beheren en onderhouden van vastgoed en ondersteunen bij storingen en calamiteiten, dat gaat, ook gezien de huidige markt, vaak met de waan van de dag. Om daarnaast nieuwe projecten in gang te zetten die helpen bij de verduurzaming van het vastgoed doet geen recht aan de ontzettend grote opgave en complexe materie van deze opdracht. We kunnen de grootste stappen nemen met een projectleider die enkel bezig is met het realiseren van dit soort maatregelen.

De adviseur duurzaamheid, de beleidsmedewerker vastgoed en deze projectleider zullen samen optrekken om stappen te zetten in het behalen van de ambitie voor 2043.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Het is in 2023 lastig gebleken om snel de kwalitatief gewenste capaciteit op het gebied van verduurzaming gemeentelijk vastgoed binnen te krijgen. Dit is uiteindelijk wel gelukt, maar de voortgang van de gewenste verduurzaming staat nog wel onder druk.

CP22 26|DZ D.006 We stellen geld beschikbaar als cofinanciering bij het provinciaal project Grote Oogst

Omschrijving (toelichting)

Duurzame bedrijventerreinen zijn een belangrijke voorwaarde voor een toekomstbestendige economie en een goed en gezond woon- en vestigingsklimaat. Daarnaast kan de verduurzaming van bedrijventerreinen een substantiële bijdrage leveren aan onder andere de energietransitie, circulariteit en klimaatadaptatie. Het project Grote Oogst van de provincie richt zich op 13 terreinen, verspreid over Brabant, waarbij in samenwerking met gemeenten, bedrijven en andere partijen aan de versnelling van de transitie gewerkt wordt. Samen zijn deze terreinen goed voor 65% van het energieverbruik op Brabantse bedrijventerreinen. Het bedrijventerrein Haven in Waalwijk is één van die terreinen. De Waalwijkse bedrijventerreinen kennen een hoge organisatiegraad onder meer door de aanwezigheid van de Stichting Waalwijk CO2 vrij en Parkmanagement en de reeds bestaande samenwerking binnen de Green Deal bedrijventerreinen. In 2023 t/m 2025 wordt uitwerking gegeven aan het plan van aanpak Grote Oogst Waalwijk waarvan de gemeentelijke cofinanciering (250.000 euro) in november 2022 aan de raad ter besluitvorming wordt/is voorgelegd. In het plan van aanpak staan maatregelen en activiteiten om de transitie op het vlak van energie, warmte, circulariteit en klimaatadaptatie te versnellen. Een actueel thema is bijvoorbeeld de netcongestie, het volraken van het elektriciteitsnetwerk, waardoor (duurzaam opgewekte) energie er niet meer bij kan. Op bedrijventerrein Haven wordt een energyhub onderzocht. Daarin kan bijvoorbeeld energie worden opgeslagen voor later gebruik en worden opwek en gebruik slim op elkaar afgestemd.

De bijdrageregeling Grote Oogst is bedoeld om de uitvoering van deze plannen financieel te ondersteunen in cofinanciering met gemeente en ondernemers en andere stakeholders. Vanuit de provincie is maximaal 250.000 euro beschikbaar, mits gemeente en ondernemers/overige stakeholders beiden ook 250.000 euro beschikbaar stellen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Zowel de provincie als de gemeente hebben de genoemde bedragen beschikbaar gesteld. De stichting Waalwijk CO2 vrij legt als derde partij geld in, dat zij verkrijgt uit bijdragen van de

ondernemers. Er is een start gemaakt met de inrichting van de organisatie en de uitvoering van de maatregelen uit het plan van aanpak Grote Oogst.

CP22_26|DZ_D.007 Als gemeente nemen we het initiatief om zelf windmolens te exploiteren op Haven 8 Oost

Omschrijving (toelichting)

In 2023 besluit de gemeenteraad over de voorkeursplaatsingszones. Binnen deze plaatsingszones kunnen ontwikkelaars vergunningsaanvragen indienen. Na vaststelling van de plaatsingszones wil de gemeente, vanuit een private rol, mits passend binnen een voorkeursplaatsingszone, op bedrijventerrein Haven 8 Oost een vergunningsaanvraag indienen voor de ontwikkeling van windturbines. Zij is daarbij uiteraard gehouden aan dezelfde kaders als de overige ontwikkelaars. De wijze waarop de private rol wordt vormgegeven wordt nader uitgewerkt. Daartoe zal worden onderzocht hoe de verhouding van de publiekrechtelijke rol van de gemeente als bevoegd gezag ten opzichte van de privaatrechtelijke rol van de gemeente als ontwikkelaar en grondeigenaar het beste kan worden ingevuld.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Het voorstel voor het definitieve besluit over de voorkeursplaatsingszones van windmolens is in maart 2024 gereed. De vertraging komt doordat we de opmerkingen van de commissie voor de MER zorgvuldig wilden verwerken.

CP22_26|DZ_D.008 We onderzoeken en benutten de mogelijkheden om te participeren in de ontwikkeling van grootschalige energie-opwek aan de westkant van bedrijventerrein Haven.

Omschrijving (toelichting)

In 2023 besluit de gemeenteraad over de voorkeursplaatsingszones. Binnen deze plaatsingszones kunnen ontwikkelaars vergunningsaanvragen indienen. Binnen de verwachte voorkeursplaatsingszones aan de westzijde van bedrijventerrein Haven hebben een aantal ontwikkelaars al afspraken over grondposities. We onderzoeken samen met deze ontwikkelaars op welke wijze de gemeente hier zou kunnen participeren in de ontwikkeling van en/of exploitatie van grootschalige opwek. De activiteiten betreffen de uitwerking van de verschillende mogelijkheden voor de gemeente om deel te nemen in projecten van andere initiatiefnemers mede in verhouding tot de publiekrechtelijke rol van de gemeente als bevoegd gezag.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Deze activiteit loopt. De besluitvorming omtrent de voorkeursplaatsingszones voor grootschalige energie-opwek is verplaatst naar maart 2024.

CP22_26|DZ_D.009 We gaan zelfstandig uitvoering geven aan onze lokale opgave in de REKS

Omschrijving (toelichting)

In 2021 heeft het college het besluit genomen om niet deel te nemen in het regionaal publiek ontwikkelbedrijf. Na dat besluit is de gemeente zelfstandig gestart met het proces

om te komen tot realisatie van grootschalige opwek van duurzame energie en wordt de raad regelmatig op de hoogte gebracht over de voortgang van dit proces.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De werkzaamheden lopen volgens planning.

Water & Groen

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Klimaatadaptatie

Het klimaatbestendig maken en meer biodivers inrichten van onze buitenruimte wordt steeds meer de norm. Bij de uitvoering van de projecten uit het Integraal Uitvoerings Plan (IUP) geven wij ook uitvoering aan de Uitvoeringsagenda Klimaat (2021) en het integraal Waterplan Waalwijk 2021-2024. We hanteren de groennorm en hebben de laatste activiteiten uit de Groene Agenda uitgevoerd.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

CP22_26|8.008 We gaan het Vredesplein vergroenen.

Omschrijving (toelichting)

De raad heeft bij de behandeling van de begroting 2023 (raad 10 november 2022) een amendement aangenomen, waarbij € 75.000 euro beschikbaar wordt gesteld als voorbereidingskrediet voor het vergroenen van het Vredesplein en de afschrijvingslasten op te nemen in de meerjarenbegroting én het college te verzoeken in de begroting 2024 of in de daarbij behorende meerjarenramingen een uitvoeringskrediet op te nemen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Naar verwachting wordt een voorstel voor vergroening van het Vredesplein in het eerste halfjaar van 2024 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Duurzame productie en consumptie

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Circulaire economie

In 2023 gingen we door met de afvalproeven, die bedoeld zijn om de hoeveelheid restafval te verminderen. Het doel is het verder beperken van de hoeveelheid restafval per huishouden. In 2024 volgt een advies, na evaluatie van deze proeven. We deden een pilot met een circulariteitsscan op het bedrijventerrein, om ondernemers te faciliteren in circulaire bedrijfsprocessen. Daarnaast onderzoeken we of de reststoffen van het ene bedrijf wellicht kunnen dienen als grondstof voor een ander bedrijf.

Bij onze eigen aanbestedingen houden we steeds meer rekening met het hergebruik van materialen en duurzame bedrijfsprocessen.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

CP22_26|DZ_D.004 We streven naar het behalen van de landelijke afvalnormen

Omschrijving (toelichting)

Het is erg jammer dat waardevolle grondstoffen nog steeds in ons restafval belanden. We streven naar minder restafval, en hebben daarom in 2015 de frequentie voor het inzamelen van de grijze container al verminderd. Maar we willen de hoeveelheid restafval nog verder verminderen. Daarom voerden we op verzoek van de gemeenteraad verschillende afvalproeven uit. In 2021 keurde de raad de nota 'Afvalproeven voor Grondstoffenbeleidsplan fase 2' goed en startten de drie afvalproeven. Het doel is draagvlak creëren en inzicht geven aan inwoners over bijvoorbeeld het gebruik van pmd-containers en ondergrondse restafvalcontainers. De resultaten bepalen de volgende stappen in ons Grondstoffenbeleidsplan fase 2. De afvalproeven liepen tot 1 november 2023.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De afvalproeven zijn afgerond en nu zijn we bezig met een grondige evaluatie. Op basis van een breed scala aan gegevens werken we aan de ontwikkeling van fase 2 van ons Grondstoffenbeleidsplan. Daarmee streven we naar verdere vermindering van de hoeveelheid restafval in onze gemeente. We nemen de nodige tijd voor dit proces, omdat we zorgvuldig willen overwegen hoe we ons grondstoffenbeleid kunnen verbeteren. Ons doel is een goed doordacht beleid, dat op de lange termijn vruchten zal afwerpen. De raadsvergadering voor de presentatie van het Grondstoffenbeleidsplan fase 2, staat gepland voor 12 september 2024.

Indicatoren

Relevante indicatoren uit het programma Duurzaamheid zijn te raadplegen in Waalwijk in cijfers via deze link : [Indicatoren Duurzaamheid](#)

Belangrijkste kaders

Visie Duurzaam Waalwijk 2030
Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2020 - 2023
Kadernota grootschalige opwek duurzame energie
Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)
Concept Beleidsvisie GODE
Transitievisie Warmte
Klimaatbestendig Waalwijk Uitvoeringsagenda 2022-2026

Verbonden partijen

In dit programma zijn geen verbonden partijen.

Programma Jeugd

Ambitie

We willen dat alle kinderen in Waalwijk gezond, veilig en prettig kunnen opgroeien. Wij willen onze jeugd faciliteren bij de ontwikkeling naar de volwassene van morgen. Door te investeren in de jeugd en hun ouders, investeren wij in de toekomst van Waalwijk. Waalwijk heeft een grote groep jongeren (1 op de 5 inwoners is onder de 19 jaar), waarbij ruim 15% gebruik maakt van jeugdzorg. Daarnaast zijn we een vergrijzende gemeente, met een gemiddelde leeftijd van 43 jaar. We hebben op termijn de huidige jongeren hard nodig om onze zorg en welvaart in stand te houden.

De stap naar preventie is ingezet, maar vraagt om meer uitvoeringskracht, meer integrale benadering en stevige sturing. Dat geldt zowel binnen de gemeentelijke organisatie als met bestaande en nieuwe partijen. Het is belangrijk om nu te investeren in onze jeugd. Tot op heden hebben we dat via de verschillende beleidsvelden gedaan, maar we missen een integrale aanpak.

Daarom kiezen we nu voor een programmatische aanpak Jeugd. Inclusief aansturing en werkbudget, zoals de bestaande programma's Binnenstad en Duurzaamheid. Doel van het programma is dat elke jongere in Waalwijk opgroeit tot een gezonde en zelfstandige volwassene. De doelgroep zijn alle kinderen (en ouders/verzorgers) in de leeftijd van -9 maanden tot circa 23 jaar. Aandachtsgebieden zijn: opvoeding, onderwijs, gezondheid en (jeugd)zorg, werken, wonen en vrijetijdsbesteding.

Opstart Programma Jeugd

Wat hebben we in 2023 gedaan?

In de raadsinformatiebrief van december 2023 is het programma Jeugd op hoofdlijnen weergegeven. We zijn gestart vanuit de volgende ambitie: *We willen dat alle kinderen in Waalwijk gezond, veilig en prettig kunnen opgroeien. We willen onze jeugd faciliteren bij de ontwikkeling naar de volwassene van morgen. Door te investeren in de jeugd en hun ouders, investeren wij in de toekomst van Waalwijk.*

Dit programma kent 3 programmalijnen:

1. Voorliggend veld, preventie en jeugdhulp
2. Mentale gezondheid
3. Jongerenparticipatie

Voorliggend veld, preventie en jeugdhulp

Dit is het uitvoeringsprogramma 'Jong in Waalwijk', met als doel: *Gerichte preventieve inzet, in samenhang aangeboden en passend bij de behoefte van kinderen, jongeren en hun ouders, zodat de geïndiceerde jeugdhulp afneemt.*

In januari 2023 zijn we gestart met de implementatie. We gebruiken de tredenstructuur om de behoefte en het aanbod (en alles wat daaruit voortkomt) te positioneren. We hebben de behoeften van kinderen, jongeren en ouders in beeld gebracht. Daar zetten we passend aanbod tegenover, op het juiste niveau. Door dit langs de treden op te bouwen is op- en afschalen mogelijk gemaakt. Hoe hoger de trede, hoe meer inzet. Ook zijn daarmee de diverse partners gepositioneerd: waar ben je van en waarvan niet?

De stand van zaken op hoofdlijnen was eind 2023:

- Er is een start gemaakt met het vertalen van Jong in Waalwijk naar subsidieafspraken voor 2024 e.v. (trede 1/2);
- We hebben een lokale coalitie Kansrijke Start gevormd, gericht op de eerste 1000 dagen van een kind;
- De ondersteuningsstructuur in de scholen is ingericht en gestart (trede 2);
- Team Jeugd en Gezin is geformeerd en gestart (trede 3);
- Het becijferen van de inkoop krijgt vorm. We hebben zicht op de 5 segmenten van de jeugdzorg, de financiën volgen binnenkort. Met het Team Jeugd en Gezin richten we ons op segment 4: Veelvoorkomende jeugdhulp, en mogelijk ook op segment 3: Dagbegeleiding en respijtzorg. In totaal gaat het dan over ongeveer 80% van het aantal beschikkingen en 50% van de kosten. Dat betekent dat we ons zowel in aantal als financiën op een fors aandeel van de beschikkingen richten.

Mentale gezondheid

De programmalijn mentale gezondheid is in ontwikkeling. Het doel is: *Het versterken van de mentale gezondheid van alle kinderen, jongeren en hun ouders, onder andere door de inzet van neurowetenschappelijke inzichten.*

We willen de toename van het aantal kinderen en jongeren met mentale gezondheidsklachten zo snel mogelijk ombuigen in een daling. We gaan hier in 2024 mee aan de slag. 'De sterkste schakel', een project om generatiearmoede te doorbreken, is hier een voorbeeld van. We verkennen de mogelijkheden om dit te verbreden naar in ieder geval het Team Jeugd en Gezin, zodat zij met een vergelijkbare methodiek aan de slag kunnen. Daarnaast onderzoeken we een structureel aanbod voor trede 1 en 2. Daarbij maken we ook weer verbindingen van algemeen collectief naar indicatievrije ondersteuning (trede 1, 2 en 3). Op die manier staan initiatieven niet op zichzelf, maar positioneren we deze in verbinding met elkaar. We brengen deze programmalijn onder in het implementatieplan Koers Sociaal Domein.

Jongerenparticipatie

Ook dit is een programmalijn in ontwikkeling, met het volgende doel: *Alle kinderen en jongeren in de leeftijd van ongeveer 10 t/m 27 jaar maken minimaal één keer kennis met het democratisch proces en krijgen de mogelijkheid om te participeren (meedoen, meepraten, meebeslissen) bij zaken die voor hen belangrijk zijn en op plekken waar zij zelf deel van uitmaken.*

Vanuit deze programmalijn willen we de initiatieven die er zijn verbinden en versterken. Zo krijgt jongerenparticipatie een structurele plek in onze organisatie, bij beleidsontwikkelingen en andere activiteiten die voor jongeren interessant zijn.

Recent is een kwartiermaker jongerenparticipatie gestart. Die gaat aan de slag met de jongeren: wat willen zij graag en waarover willen ze meedenken? De activiteiten die hieruit voortkomen krijgen een plek in de programmalijn. Omdat het hier gaat over alle domeinen en beleidsvelden zijn er veel kansen en mooie verbindingen te maken. Zo leggen we de verbinding met 'Wolluk your Future', met het programma Duurzaamheid en met regionale initiatieven op het gebied van jongerenparticipatie.

Vanuit het programma wordt de totale groep kinderen en jongeren in Waalwijk in beeld gebracht. Hierbij baseren we ons op de uitgangspunten van de Koers Sociaal Domein. Dit onderzoek loopt, we verwachten de resultaten in Q1 2024 te hebben.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

CP22_26|6.005 Aanstellen programma manager jeugd

Omschrijving (toelichting)

In het najaar van 2022 is gestart het programma Jeugd verder vorm te geven, uiteraard aan de hand van de inhoud uit het coalitieakkoord.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De functie programmamanager Jeugd is in 2023 ingevuld. Vervolgens is het programma opgestart.

CP22_26|6.008 Onderzoek naar benodigde jeugdzorg

Omschrijving (toelichting)

We onderzoeken wat er nodig is om de jeugdzorg goed aan te laten sluiten op de Waalwijkse koers in het sociaal domein: van beleid, toegang en uitvoering, tot budget, organisatie en capaciteit.

Hiervoor is in 2023 een bedrag van € 50.000 beschikbaar gesteld.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In oktober 2023 is het team Jeugd en Gezin op Trede 3 gestart. In 2024 werken we aan een verdere uitrol en groei van dit team. XpertiseZorg is gestart met het effectonderzoek voor dit team.

Indicatoren

Relevante indicatoren uit programma Jeugd zijn ondergebracht in Waalwijk in Cijfers bij de diverse aan jeugd gerelateerde beleidsvelden, zoals 4 (Onderwijs), 5 (Sport, Cultuur en Recreatie) en 6 (Sociaal Domein).

Belangrijkste kaders

Naast de onderstaande kaders zijn er kaders rondom jeugd opgenomen bij de aan jeugd gerelateerde beleidsvelden 4, 5 en 6:
Jeugdkader 2020 Gemeente Waalwijk
Jong in Waalwijk; Uitvoeringsprogramma Preventie Jeugd 2023-2027

Verbonden partijen

In dit programma zijn geen verbonden partijen. De regionale samenwerking Jeugd via Hart van Brabant is opgenomen in Beleidsveld 6 Sociaal Domein.

Beleidsveld 0 | Bestuur en ondersteuning

Ambitie

Vanuit beleidsveld 0 | Bestuur en Ondersteuning werken we aan (1) een bestuurskrachtige gemeente, (2) een hoog service niveau naar onze inwoners, bedrijven en organisaties en aan een (3) gezonde financiële huishouding waarbij de inwoner niet meer dan nodig wordt belast.

We zijn een proactieve speler en zorgen er voor dat de Waalwijkse belangen en positie goed op de agenda staan in de regio, provincie, landelijk en internationaal.

De gemeentelijke organisatie ontwikkelt zich naar een coöperatieve, compacte en servicegerichte organisatie. De ambtelijke organisatie dient in de dienstverlening deze houding uit te stralen. Hierbij is het uitgangspunt dat we digitaal werken waar het kan, en persoonlijk wanneer nodig of gewenst.

Wij voelen de verplichting en de verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat we de generaties na ons niet opzadelen met financiële problemen als gevolg van beslissingen die wij nu nemen. Wij willen tegen zo laag mogelijke kosten voor onze inwoners een efficiënt beheer van de gemeentefinanciën voeren.

Bestuur

Wat hebben we in 2023 gedaan?

In 2023 hebben we op verschillende onderdelen en manieren gewerkt aan een beter Waalwijk. Naast het realiseren van de ambities uit het Coalitieakkoord 2022-2026 hebben we ook stappen gezet om een aantal grote opgaven verder vorm te geven. We hebben een start gemaakt met een strategische visie, een omgevingsvisie en de implementatie van de Koers Sociaal Domein. We hebben ook de verbindingen gelegd tussen deze trajecten. Daarnaast zijn we begonnen met een proces om te komen tot een robuust financieel perspectief, anticiperend op het "ravijnjaar" 2026 en verder. Samen met het collegewerkprogramma en de stappen die zijn gezet om tot een herijkte organisatiekoers te komen helpt dit proces om structureel tot integrale en expliciete keuzes te komen voor onze

gemeente. Om balans te blijven houden tussen ambities, financiën en capaciteit. In verschillende sessies met raad en college hebben we tevens het zijn van een “wijs bestuur” ontwikkeld.

We kijken terug op een jaar waarin we onze positie hebben versterkt. Zowel via het VNG-bestuur, de M50 en MidStad Brabant (voorheen M7) hebben we ingezet op het belang van en de goede randvoorwaarden voor middelgrote gemeenten. Waalwijk is zowel bestuurlijk als ambtelijk trekker van de MidStad-samenwerking. Zowel binnen de stedelijke regio's als binnen Hart van Brabant en Midpoint zitten we goed aan tafel. In Langstraat-verband is afgesproken om de inhoudelijke samenwerkingskansen te verkennen. Concreet heeft deze inzet zich o.a. vertaald in een Regio Deal met een stevige impuls voor Smart Port en in een intentieovereenkomst met de provincie voor de herontwikkeling van De Els.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

B23 | 1.001 Opstellen nieuwe strategische visie

In een aangenomen motie bij de raadsvergadering van 14 juli 2022 bij het kaderstellend debat is het college verzocht uiterlijk in 2024 een nieuwe strategische visie gericht op 2030 ter besluitvorming voor te leggen aan de raad en de kosten voor dit traject te dekken uit de algemene reserve. In 2023 zal een start worden gemaakt met dit traject.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Samen met de gemeenteraad ontwerpen we een proces om de nieuwe strategische visie op te stellen. Na de zomer zijn we gestart met de voorbereidingen. De eerste stappen in het ontwerpproces zijn inmiddels gezet. De gemeenteraad is geïnformeerd over het voorlopige ontwerpproces en wordt betrokken bij het verdere design. In 2024 willen we de strategische visie afronden.

Publiekszaken

Wat hebben we in 2023 gedaan?

In 2023 hebben we de servicenormen in de organisatie extra onder de aandacht gebracht. Wat mag de klant qua dienstverlening van de gemeente Waalwijk verwachten? De normen worden ondersteund door de techniek. Dat gebeurt bijvoorbeeld door een herinneringsmail te sturen aan een collega, als een afgesproken servicenorm niet is gehaald. Bovendien is voor nieuwe collega's een vernieuwde presentatie opgesteld over de dienstverleningsvisie van onze gemeente.

Financiën

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Het voeren van duurzaam financieel beleid en beheer is een van de strategische doelen van de gemeente Waalwijk. In 2023 is in de begroting voor 2024 voor het eerst een meerjarenbeeld gepresenteerd, dat niet structureel sluitend is. Dit komt voornamelijk door

de ontwikkelingen in het gemeentefonds. Het zogenaamde 'ravijnjaar' 2026 zorgt bij veel gemeenten, waaronder Waalwijk, voor een zorgelijke situatie. Dat maakt dat we nog meer dan voorheen keuzes moeten maken en prioriteiten stellen. Onder leiding van het Team Financiën en Team Control en Strategie wordt de raad hierover, meerdere keren per jaar, via de P&C-rapportages geïnformeerd.

Om de gemeentelijke financiën ook in de toekomst zo goed mogelijk te kunnen beheersen zijn we in 2023 gestart met het proces Financieel Robuust Perspectief. In de kadernota 2026 willen wij de raad keuzes voorleggen om te komen tot een houdbare begroting. In 2023 is daarnaast iFinanciën geïmplementeerd, een cloudoplossing voor de financiën van gemeente Waalwijk. Daarmee is het financiële systeem toekomstbestendig gemaakt en wordt het voor de leverancier eenvoudiger om onderhoud en ontwikkeling te ondersteunen. We onderzoeken verdere mogelijkheden om de financiële rapportage verder te optimaliseren.

Indicatoren

Relevante indicatoren uit beleidsveld 0 zijn te raadplegen in Waalwijk in Cijfers via deze link: [Indicatoren beleidsveld 0](#)

Wat heeft beleidsveld 0 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
Lasten	22.912	25.938	26.305
Baten	-111.852	-117.069	-120.821
Saldo van lasten en baten	-88.939	-91.131	-94.516
Onttrekkingen	-534	-23.062	-17.149
Stortingen	3.185	24.796	14.333
Mutaties reserves	2.651	1.734	-2.816
Saldo na mutaties reserves	-86.289	-89.396	-97.332

Belangrijkste kaders

Strategische visie 'Samen werken aan de toekomst'
 Collegeprogramma 2022-2026
 Dienstverleningsvisie 2021

Verbonden partijen

Hart van Brabant / Midpoint
BNG (Bank Nederlandse Gemeenten)
Enexis Holding N.V.
Brabant Water N.V.
Publiek Belang Elektriciteits productie B.V.
Claim Staat Vennootschap Amsterdam B.V.

Beleidsveld 1 | Veiligheid

Ambitie

Het hebben van een gevoel van veiligheid is van groot belang. De gemeente Waalwijk wil voor iedereen die binnen de gemeente verblijft een zo veilig mogelijke omgeving creëren. Met preventief beleid waar het kan, met repressief optreden waar het moet. Waar nodig worden grenzen helder gesteld.

Wij vinden het noodzakelijk om veiligheidsbeleid in samenhang vorm te geven.

Veiligheidsbeleid heeft zich ontwikkeld van een reeks reacties op incidenten tot een brede en meer samenhangende aanpak. De traditionele verantwoordelijkheid van de burgemeester voor de openbare orde is aangevuld en ingebed in een veel breder vormgegeven veiligheidsbeleid, waar bijvoorbeeld ook onderwijs en zorg als beleidsterreinen bij betrokken zijn en waar het Openbaar Ministerie en de politie belangrijke veiligheidspartners van de gemeente zijn. In dat opzicht is het niet alleen het domein van de burgemeester maar gaat veiligheid het hele college aan.

De noodzaak het beleid in samenhang en in samenwerking met anderen vorm te geven, wordt niet kleiner. Kanttekening daarbij is wel dat absolute veiligheid niet gegarandeerd kan worden, dus dat we deels risico's moeten aanvaarden.

Integrale veiligheid

Wat hebben we in 2023 gedaan?

In 2023 is het Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026 vastgesteld. Prioriteiten zijn de verbinding zorg en veiligheid, jeugd, ondermijning, overlast en digitale veiligheid. In 2023 hebben wij onder meer de volgende zaken opgepakt:

- Inzet van een tweede wijk-GGZ'er voor de aanpak van personen met onbegrepen gedrag
- Extra inzet van de BOA's in het centrum, om overlast tegen te gaan
- Uitvoering gegeven aan de motie van de raad: onderzoek naar de aard, omvang en aanpak van straatintimidatie
- Uitvoering gegeven aan de motie van de raad: het opstarten van een maatschappelijk debat over vuurwerk
- Uitvoering gegeven aan de jeugdaanpak

In de raadsinformatiebrief 011-24 is een terugblik op de activiteiten 2023 opgenomen. Deze is via deze link te raadplegen: [Terugblik focusblad veiligheid 2023](#)

Fysieke veiligheid

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Naast het onderwerp 'integrale veiligheid' kennen we ook het onderwerp 'fysieke veiligheid'. Een aantal thema's binnen dit veld die in 2023 zijn opgepakt:

- Controle van locaties die mogelijk te maken hebben met de productie van hard- of softdrugs
- Toezicht van onze BOA's op verkeersovertredingen, APV-overtredingen en leefbaarheidszaken als hondenpoep, afval en foutparkeren
- Controles bij kamerverhuur
- Toezicht op bouw- en brandveiligheid bij bedrijven en instellingen
- Tijdelijk cameratoezicht in het belang van de openbare orde
- Toezicht op evenementen
- Opleiden, trainen en oefenen van bestuurders en de ambtelijke organisatie voor de gemeentelijke verantwoordelijkheden bij rampen en crises.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

CP22_26|1.001 Inzet mobiel cameratoezicht

Omschrijving (toelichting)

Het opstellen van een afwegingskader waarin de juridische (on)mogelijkheden van het gebruik van cameratoezicht beschreven staan. En vervolgens inzet van mobiel cameratoezicht in situaties waarbij het gerechtvaardigd is om gebruik te maken van extra cameratoezicht.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Eind 2022 is een overzicht gemaakt van de juridische (on)mogelijkheden van het gebruik van cameratoezicht. In 2023 is extra mobiel cameratoezicht ingezet op de parkeerplaats van Sportpark de Gaard. Daarna is deze mobiele camera verplaatst naar de Bernard Zweersstraat in Waalwijk.

Indicatoren

Relevante indicatoren zijn te raadplegen in het volgende document : Indicatoren beleidsveld 1

Wat heeft beleidsveld 1 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
Lasten	5.409	5.895	5.727
Baten	-32	0	-11
Saldo van lasten en baten	5.377	5.895	5.716
Onttrekkingen	-110	-707	-552
Saldo na mutaties reserves	5.268	5.189	5.164

Belangrijkste kaders

Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026 (gezamenlijke gemeenten Dongen, Gilze en Rijen, Loon op Zand en Waalwijk)

Focusblad 2023 (bijlage bij Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026)

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Midden- en West Brabant (VRMWB)

Beleidsveld 2 | Verkeer, vervoer en waterstaat

Ambitie

Bereikbaarheid, overal makkelijk kunnen komen, is één van de urgenties & potenties van Waalwijk uit onze strategische visie. Uit de digitale enquêtes en de gesprekken met inwoners en ondernemers kwam de goede bereikbaarheid van Waalwijk steeds terug als pluspunt. Bereikbaarheid draagt bij aan onze economische ambities, aan de aantrekkelijkheid om hier te wonen.

In het coalitieprogramma 'Samen duurzaam vooruit' en het Mobiliteitsplan zien we drie pijlers voor dit beleidsveld: (1) het verbeteren van de economische bereikbaarheid over weg en water. Het zorgen voor (2) bereikbare en veilige stedelijke omgeving en (3) het inspelen op innovatieve en duurzame nieuwe mogelijkheden.

Economische bereikbaarheid

- Verbeteren bereikbaarheid via de weg
- Verbeteren bereikbaarheid via water
- Verbeteren ontsluiting bedrijventerreinen.

Stedelijk gebied

- Vergroten verkeersveiligheid
- Vergroten serviceniveau parkeren
- Kwaliteit wegen wordt hoger.

Duurzaam & innovatief

- Waalwijk is een fietsvriendelijke gemeente
- Betere OV-verbinding naar en binnen Waalwijk
- Smart Mobility mogelijkheden meer gebruiken.

Economische bereikbaarheid

Wat hebben we in 2023 gedaan?

In het kader van werkgeversaanpak is er in samenwerking met Brabants Mobiliteitsnetwerk (BMN) en Parkmanagement gewerkt aan het stimuleren van het fietsgebruik. Dat gebeurde onder meer met de e-bike probeeractie. Helaas heeft de Raad van State geen definitieve uitspraak gedaan over het door kunnen gaan van Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL). Daarom is een onderzoek gestart naar alternatieve bereikbaarheidsoplossingen voor het bedrijventerrein Havens.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

CP22 26|2.001 Realiseren het GOL

Omschrijving (toelichting)

Om de kwaliteit van de omgeving rond de A59 (tussen 's-Hertogenbosch en Waalwijk) te verbeteren, is er een programma ontwikkeld. Het programma Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL) verbetert niet alleen de veiligheid rondom gevaarlijke op- en afritten en meer doorstroming van het verkeer op de A59, maar zorgt ook voor behoud van natuur, meer mogelijkheden voor recreatie en economische activiteiten en een betere leefbaarheid in de kernen.

Verdere informatie over het project is te vinden op de website van GOL.

<https://www.oostelijkelangstraat.nl/default.aspx>

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De Raad van State heeft op 14 februari 2024 een tweede tussenuitspraak gedaan. Een tussenuitspraak is een bestuurlijke lus waarbij nadere toelichting /uitzoekwerk kan worden gevraagd. Op dit moment bestudeert de provincie Noord-Brabant de gevraagde nadere toelichting. Een nieuwe datum voor de definitieve uitspraak van de Raad van State is nog niet bekend.

Stedelijke omgeving

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Het Mobiliteitsplan 2030 is vastgesteld en daarin kreeg verkeersveiligheid de hoogste prioriteit. Daarnaast is een onderzoek opgestart naar de mogelijkheden voor een mobiliteitshub. Samenhangend daarmee is een bijdrage geleverd aan diverse provinciale studies in het kader van mobiliteitshubs, deelmobiliteit en het openbaar vervoer. Met succes is richting de provincie een lobby gevoerd naar het verkennen van een BRT-systeem (Bus Rapid Transport) op de openbaar vervoer-corridor Tilburg-Waalwijk-Den Bosch. In 2023 werd ook het proces opgestart om te komen tot nieuw parkeerbeleid. Dat is begonnen met het opstellen van een parkeervisie.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

CP22_26|2.006 Onderzoek naar beste plek busstation in Waalwijk

We gaan onderzoeken wat de beste plek van het busstation in Waalwijk is, de huidige locatie, de Taxandria-zone of elders, welke bijdrage OV-hubs aan de rand van stad kunnen vervullen en welke voorzieningen er voor aankomende en vertrekkende reizigers benodigd zijn. Daarbij onderzoeken we ook wat er nodig is om de plek van aankomst een aantrekkelijke plek te laten zijn

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Het onderzoek naar de locatie van het busstation is in 2023 grotendeels uitgevoerd en zit nu in de afrondende fase. We hebben grote ambities: Waalwijk kan uitgroeien tot een knooppunt van mobiliteit. Maar voor de ambities op het gebied van openbaar vervoer is de gemeente Waalwijk niet de beslissende instantie. De provincie Noord-Brabant is concessieverlener en daarmee bepalend. De zoektocht naar de balans tussen ambities en mogelijkheden op de korte termijn kost tijd.

Duurzaam en innovatief

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Het Mobiliteitsplan 2030 is vastgesteld. Daaraan is een uitvoeringsprogramma verbonden, dat de transitie van de auto naar andere vervoermiddelen moet bevorderen. Onder meer door gesprekken met aanbieders willen we deelmobiliteit bevorderen. Ook hebben we actief geparticipeerd in een provinciale studie naar deelmobiliteit binnen het regionale vervoersnetwerk. De pilot met e-steps is afgerond.

Er is een onderzoek opgestart naar het verbeteren van de ontsluiting van landgoed Driessen. Daarnaast zijn diverse werkzaamheden uitgevoerd om de verkeersveiligheid voor voetgangers en fietsers te verbeteren. Deze verbeteringen zijn zoveel mogelijk meegenomen in de diverse IUP-projecten (Integraal UitvoeringsPlan), zoals in de Kerkstraat (Waalwijk).

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

CP22_26|2.002 Nemen mobiliteitsmaatregelen gericht op betere loop- en fietsroutes en verkeersveiligheid

We stellen een Mobiliteitsplan op waarin de verkeersvisie wordt beschreven tot 2030 voor de gemeente Waalwijk. Het plan wordt gekoppeld aan een uitvoeringsprogramma 2022–2027.

In dit plan wordt ook aandacht besteed aan betere loop- en fietsroutes en verkeersveiligheid.

Voor wat betreft de loop- en fietsroutes doen we dit door middel van:

- Realiseren aantrekkelijke fietspaden vanuit alle richtingen naar het centrum;
- Aanleggen van veilige, comfortabele en kwalitatief goede stalingsruimtes;
- Tweejaarlijks monitoren van de fietsparkeerdruk in het centrum van Waalwijk;
- Fietsparkeernorm bij nieuwe ontwikkelingen opnemen in parkeerbeleid;
- Door instellingen nieuwe verkeerslichten meer fietsprioriteit inbrengen;
- Fietsparkeerplan ontwikkelen voor het centrum van Waalwijk;
- Ontbrekende schakels in het hoofd-fietsnetwerk oplossen;
- Het toegankelijk maken van looproutes door veilige en toegankelijke wandel- en fietspaden vanuit iedere wijk;
- Verbetering verkeersveiligheid fietsroutes van/naar en op bedrijventerrein Haven8;
- Het toevoegen van recreatieve fiets- en loopvoorzieningen in Landgoed Driessen om bewegen te stimuleren;
- Het inzetten op mensgerichte maatregelen zoals bijvoorbeeld een elektrische fietstraining voor senioren, fietslessen voor nieuwe nederlanders, stimuleren te voet of op de fiets naar school te gaan met scholencampagnes, elektrische fiets-probeerweken samen met Parkmanagement en Stimuleringscampagne Snelfietsroutes samen met provincie Noord-Brabant, Loon op Zand en Tilburg;
- Werknemers van buiten Waalwijk stimuleren om met ov of per fiets naar werk te komen onder andere samen met Parkmanagement Havens en Brabants Mobiliteitsnetwerk.

Voor wat betreft de verkeersveiligheid doen we dit door middel van:

- Een risicogestuurde aanpak. Dit betekent dat we proactief de risico's op wegen en kruispunten verkleinen en deze aanpakken. We komen niet pas in actie bij meldingen van ongevallen en slachtoffers;
- We geven prioriteit aan de aangegeven veiligheidsknelpunten die onderdeel zijn van het fiets- en autonetwerk;
- Met diverse gedragstimulerende acties automobilisten verleiden hun reisgedrag aan te passen en meer te kiezen voor de fiets, wandelen of het openbaar vervoer;
- Het zoveel mogelijk omzetten van 50 km/uur wegen naar 30 km/uur wegen/gebied;
- In woonwijken en centra 30 km/zones handhaven;
- Extra aandacht voor verkeersveiligheid in schoolomgevingen;
- Opheffen van barrières voor fietsers en voetgangers veroorzaakt door autoverkeer;
- Kruispunten en oversteeklocaties aanpassen zodat ze objectief en subjectief veilig worden.

Bij het reconstrueren van wegen in het kader van Integraal UitvoeringsPlan (IUP) proberen we zoveel mogelijk de verbeteringen aan de loop- en fietsroutes en de aanpak van de verkeersveiligheid mee te laten liften.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Na het vaststellen van het Mobiliteitsplan zijn de eerste projecten opgestart. De parkeervisie ligt ter besluitvorming voor. Waar het gaat om de verkeersveiligheids- en fietsprojecten kijken we momenteel welke projecten uit het Mobiliteitsplan meegenomen kunnen worden in het IUP 2025-2026, met een doorkijk naar 2027-2028.

CP22_26|2.003 Verbeteren ontsluiting landgoed Driessen met oog op uitbreiding

Realisatie van een extra ontsluitingsweg wordt voor de afronding van Landgoed Driessen fase 1 niet nodig geacht. In het kader van planvorming van Landgoed Driessen fase 2 zullen we opnieuw kijken naar de nut en noodzaak van een dergelijke voorziening, alsmede naar de fysieke mogelijkheden, kosten, etc.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2023 heeft een verkeerskundig bureau onderzoek gedaan naar nut en noodzaak van een eventuele extra ontsluiting van landgoed Driessen. Daarbij is ook gekeken naar de kosten en de planologische en civiel-technische aspecten. De uitkomsten van het onderzoek worden meegenomen bij de uitgangspunten voor Landgoed Driessen fase 2 (spoor 1 uit raadsinformatiebrief 041-23 'Voorbereiding Landgoed Driessen fase 2' van 20 april 2023). Deze worden in 2024 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

CP22 26|2.004 Inzetten op slimme mobiliteit

We onderzoeken of en hoe het bestaande aanbod deelmobiliteit (OV-fiets, e-steps en e-scooters) in Waalwijk het beste uitgebreid kan worden, daarbij onderzoeken welke vormen van deelmobiliteit passen bij Waalwijk, of en waar mobiliteitshubs gerealiseerd zouden moeten worden en hoe Mobility as a Service (MaaS) het gebruik van deelmobiliteit eenvoudiger kan maken.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2023 waren wij weer een actieve partner in diverse regionale projecten, zoals de smart mobility-projecten van Smartwayz en de provinciale werkgroep Mobiliteitshubs. Ook namen wij deel aan het provinciale onderzoek naar deelconcepten in het daily urban system rond Den Bosch, Waalwijk en Tilburg). Er is ook gesproken over verdere uitbreiding van OV-fiets in Waalwijk. Die gesprekken lopen nog.

Indicatoren

Relevante indicatoren uit beleidsveld 2 zijn te raadplegen in Waalwijk in Cijfers via deze link: [Indicatoren beleidsveld 2](#)

Wat heeft beleidsveld 2 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
Lasten	8.200	9.707	9.349
Baten	-505	-1.345	-1.449
Saldo van lasten en baten	7.696	8.362	7.901
Onttrekkingen	-561	-773	-548
Stortingen	300	300	300
Mutaties reserves	-261	-473	-248
Saldo na mutaties reserves	7.435	7.889	7.653

Belangrijkste kaders

Verbonden Partijen

Voor dit beleidsveld zijn er geen verbonden partijen.

Beleidsveld 3 | Economie

Ambitie

In 2025 is Waalwijk een aantrekkelijke gemeente om te werken en te ondernemen en zijn we nog steeds een duurzaam regionaal werkgelegenheidscentrum. Daarbij zijn vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in balans, bieden we ondersteuning aan inwoners die het nodig hebben en is Waalwijk het centrum van schoen- en lederontwikkeling in Nederland.

Aantrekkelijke gemeente voor bedrijven / Regionaal werkgelegenheidscentrum

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Centrumvisie, detailhandelsvisie

In 2023 zijn we gestart met het actualiseren van de centrumvisie en de detailhandelsvisie. De vaststelling van de beide beleidsstukken staat gepland voor april 2024. In 2023 is de uitvoeringsagenda van de centrumvisie uit 2017 grotendeels afgerond. Er vonden diverse vergroeningsprojecten plaats in het centrum en de centrum-entree werd gerealiseerd. De herontwikkeling van De Els is met het binnenhalen van rijkssubsidies een stap dichterbij gekomen.

Kennis en talent

Samen met de partners uit de triple helix hebben wij in 2023 deelgenomen aan een aantal projecten gericht op ontwikkeling en behoud van talent. De projecten verbreden de kennis van scholieren in het middelbaar en voortgezet onderwijs, en laten die aansluiten bij de kwalitatieve capaciteitsvraag.

Bedrijventerreinen

Waalwijk wil hoogwaardige bedrijventerreinen ontwikkelen die passen binnen de ambities

van duurzame verstedelijking en brede welvaart. Het bestemmingsplan Haven 8 Oost-afronding werd in 2023 onherroepelijk. Tegen het exploitatieplan is echter beroep ingediend bij de Raad van State. Dat is dus nog niet onherroepelijk.

In Waspik is het ontwerp bestemmingsplan Bedrijventerrein Scharlo-Maasoever in december 2023 ter inzage gelegd. De raad nam in december 2023 een besluit over het vervolg van de uitbreiding aan de noordzijde van de Kerkvaartse Haven.

Stimuleren duurzaam en circulair ondernemerschap

Samen met diverse partners werken we aan maatregelen voor de energie- en warmtetransitie, klimaatadaptatie en stimulerende maatregelen ten behoeve van duurzaam en circulair ondernemerschap. Voorbeelden zijn de Green Deal 2.0, GTO, de Groene Pluim, een circulariteitsscan voor ondernemers en onderzoeken naar het hergebruiken van reststoffen en de uitwisseling van energiestromen.

Vrije tijd

Samen met de recreatief-toeristische sector werken wij er hard aan om het aanbod te verbeteren, uit te bereiden en te versterken. Het knooppuntennetwerk is uitgebreid en er kwam een Spreekwoordenroute, waarbij educatie, erfgoed, sport en recreatie samenkomen. RBT De Langstraat had samen met VisitBrabant een regiopilot uitgezet, waarbij ondernemers onder meer tips kregen over de zichtbaarheid van hun bedrijf. Het RBT is gestart met de evaluatie van de regiopilot, de resultaten hiervan volgen in 2024.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

CP22_26|3.001 We willen geen supermarkten of zogenaamde darkstores op ongeschikte locaties.

We actualiseren in 2023 in samenhang de centrumvisie en de detailhandelsvisie. De doorlooptijd van de actualisatie is ongeveer 1 jaar.

We positioneren Waalwijk als gemeente met een sub-regionale winkelfunctie. Hiervoor moeten we niet alleen de positie van het centrum van Waalwijk als visitekaartje van de stad versterken. We hebben ook oog voor de positie van onze wijk- en buurtwinkelcentra als sociaal ontmoetingscentra. Dat betekent dat we ons richten op het behouden van een passende voorziening per kern en/of wijk. We weren daarom supermarkten en darkstores op ongewenste locaties.

Veel lokale ontwikkelingen zijn van invloed op de voorzieningenstructuur in onze gemeente. Maar ook landelijke trends en ontwikkelingen hebben het winkellandschap de afgelopen jaren sterk veranderd. Een gelijktijdige actualisatie van de centrumvisie en de detailhandelsvisie brengt de actuele stand van zaken rond thema's als leegstand in de aanloopstraten en de kleine kernen, verspreide bewinkeling en de positie van de binnenstad in beeld. We kunnen ontwikkelingen, behoeften en maatregelen beter op elkaar afstemmen. We kunnen maatregelen treffen om in te grijpen waar dat nodig is en ruimte bieden waar mogelijk. Zo blijven het centrum van Waalwijk, de centra van de kernen Waspik en Sprang-Capelle en de overige winkelgebieden elkaar aanvullen. Het geeft ondernemers en gemeente meer perspectief op vitale en leefbare winkelcentra. Door gezonde winkelcentra kunnen ondernemers blijven ondernemen en kan zoveel mogelijk lokale koopkracht behouden blijven.

De actualisatie van de centrumvisie en de detailhandelsvisie wordt uitgevoerd door het programma Binnenstad en TREW.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De actualisaties van de centrumvisie en van de detailhandelsvisie zijn afgerond en ter inzage gelegd. De raad is geïnformeerd tijdens de informatieavond op 8 februari 2024. De

vaststelling van de visies door de gemeenteraad is gepland voor de raadsvergadering van april 2024.

CP22_26|3.002 Inzet op een breder (MBO) leeraanbod dat aansluit bij de kwalitatieve capaciteitsvraag

We zetten een 30 (Ondernemers, Onderwijs, Overheid) verbinding in Waalwijk op om er gezamenlijk voor te zorgen dat jongeren niet wegtrekken uit Waalwijk. Deze verbinding kan de basis vormen voor het ontplooiën van verdere activiteiten, waaronder een structurele samenwerking tussen het MBO en het lokale bedrijfsleven.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Deze activiteit is in de zomerperiode vertraagd vanwege vakantie en hoogseizoen bij de horeca. In het najaar 2023 zijn de gesprekken met de betrokken partijen weer opgestart. In het vierde kwartaal van 2023 zijn twee badges uitgeschreven, waarmee de pilot van samenwerking tussen het MBO en het lokale bedrijfsleven zal starten.

CP22_26|3.003 Reserveren extra geld voor het intensiveren van het project Stop de Braindrain

We zetten een 30 (Ondernemers, Onderwijs, Overheid) verbinding op in Waalwijk om er gezamenlijk voor te zorgen dat jongeren niet wegtrekken uit Waalwijk

Deze verbinding kan de basis vormen voor het ontplooiën van verdere activiteiten als:

- Het kennismaken van middelbare scholieren met het bedrijfsleven
- Het verkennen van samenwerking op gebied van Kennis en Talent
- Het in beeld houden van studenten tijdens hun studie en aanbieden van stages
- Faciliteren van samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs (ook van buiten Waalwijk) om zo studenten te binden

In de begroting 2023 is voor de jaren 2023-2025 jaarlijks een budget van € 100.000 beschikbaar gesteld.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Het project Kennis en Talent kent meerdere deelactiviteiten, is afdeling overstijgend en vervanger van 'stop de braindrain'. In 2023 hebben we de volgende activiteiten uitgevoerd;

Dag van de techniek

Herrie in het stadhuis

Wolluk your future

Horeca-badges

Daarnaast zijn we verkennende gesprekken gestart met het MBO.

CP22_26|3.004 We realiseren Haven 8 Oost afronding.

Wij zullen, onvoorziene omstandigheden daargelaten, in 2022 een ontwerp-bestemmingsplan ter inzage leggen. Afhankelijk van wet- en regelgeving, zal het bestemmingsplan in 2023 aan de raad worden aangeboden om vast te stellen.

Wanneer het plan onherroepelijk wordt is afhankelijk of derden tegen dit bestemmingsplan al dan niet beroep aantekenen. Hier kan op dit moment geen inschatting van gemaakt worden.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Het bestemmingsplan Haven 8 Oost-afroning werd in 2023 onherroepelijk. Tegen het exploitatieplan is echter beroep ingediend bij de Raad van State. Het exploitatieplan is daarmee nog niet onherroepelijk. We oriënteren ons nu op het integraal (laten) ontwikkelen van Haven 8 Oost-afroning, waarbij we de samenwerking zoeken met één ontwikkelende partij.

CP22_26|3.005 Uitbreiding bedrijventerrein Waspik

Het bedrijventerrein in Waspik wordt zowel aan de noordoostzijde uitgebreid in combinatie met de verbreding van de Kerkvaartse Haven als aan de zuidzijde van bedrijventerrein Maasoever. De afronding van de haalbaarheidsfase voor de uitbreiding van de Kerkvaartse Haven wordt in het eerste kwartaal van 2023 afgerond en voorgelegd aan de gemeenteraad. Het streven is om het ontwerp bestemmingsplan Bedrijventerrein Scharlo-Maasoever` (dat de zuidelijke uitbreiding planologisch mogelijk maakt) eind 2022 ter inzage te hebben gelegd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitbreiding van de Kerkvaartse haven heeft in de eerste helft van 2023 een tijd stil gelegen vanwege de totale vergunningenstop (stikstof) bij de provincie Noord-Brabant. Het project is na de zomer van 2023 weer gestart en in december 2023 heeft de raad een besluit genomen over het vervolg. Het ontwerp bestemmingsplan Bedrijventerrein Scharlo-Maasoever is in december 2023 ter inzage gelegd.

CP22_26|3.006 Stimuleren duurzaam en circulair ondernemerschap

De komende jaren wordt door de gemeente nog meer ingezet op circulair en duurzaam ondernemerschap. Zij heeft daartoe een vervolg op de Green Deal opgesteld in samenwerking met de Stichting Waalwijk CO2 vrij, Parkmanagement, de provincie, het Waterschap, de OMWB, het WBP en de BOM. In de Green Deal is onder andere vastgelegd op welke wijze in de jaren 2023, 2024 en 2025 met de stakeholders uitvoering gegeven wordt aan het plan van aanpak van de bijdrageregeling Grote Oogst van de provincie. Hierin is naast maatregelen voor het versnellen van de energie- en warmtransitie en klimaatadaptatie veel aandacht voor het stimuleren van duurzaam en circulair ondernemerschap, bijvoorbeeld door het organiseren van bijeenkomsten waarbij ondernemers uitgedaagd worden onderlinge matches te zoeken tussen elkaars grond- en reststoffen.

Voor de nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen in Waalwijk en Waspik nemen we in de uitgiftevoorwaarden op dat bedrijven die zich willen vestigen op de nieuwe bedrijventerreinen dienen te voldoen aan een aantal duurzaamheidseisen. Hierin zijn (en worden) zaken opgenomen zoals stikstofuitstoot, energietransitie, klimaatadaptatie en gebruik van de havenfaciliteiten. Daarnaast is in de uitgiftevoorwaarden opgenomen dat de personeelsbehoefte ook een afwegingscriterium is. Het bedrijf dient aan te geven hoeveel en de samenstelling van de benodigde arbeidsplaatsen, alsmede of er gebruik gemaakt gaat worden van arbeidsmigranten.

We blijven in gesprek met ondernemers over de werkgelegenheidseffecten bij transitie van bedrijven die de omslag maken van handjes naar robotisering.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Vanuit het project Grote Oogst is een projectgroep samengesteld om het duurzaam en circulair ondernemerschap in Waalwijk verder richting te geven. Het project gaat onder meer leiden tot een circulariteitsscan voor ondernemers. Die scan wordt samen met Midpoint en VNO-NCW ontwikkeld. Daarnaast worden ondernemers uitgedaagd om samen te werken. Kunnen de reststoffen van het ene bedrijf de grondstof van het andere bedrijf vormen? Ook onderzoeken we de mogelijke uitwisseling van warmte en energie in een energiehandelsplatform. De gemeente werkt bij deze onderzoeken samen met Parkmanagement, de Stichting Waalwijk CO2 vrij, de provincie en de andere stakeholders uit de Green Deal Verduurzaming Bedrijventerreinen.

Indicatoren

Relevante indicatoren uit beleidsveld 3 zijn te raadplegen in Waalwijk in Cijfers via deze link : [Indicatoren beleidsveld 3](#)

Wat heeft beleidsveld 3 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
Lasten	21.877	22.376	7.447
Baten	-21.396	-21.538	-6.999
Saldo van lasten en baten	480	838	448
Onttrekkingen	-75	-2.323	-2.101
Stortingen	0	1.854	1.973
Mutaties reserves	-75	-469	-128
Saldo na mutaties reserves	405	369	320

Belangrijkste kaders

Economische verkenning Waalwijk 2021
Centrumvisie Waalwijk
Detailhandelsvisie_Waalwijk_2017
Masterplan Binnenstad

Verbonden partijen

Parkmanagement Waalwijk BV

Beleidsveld 4 | Onderwijs

Ambitie

Maximaal ontplooiën en sociaal & economisch zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving. Dat is onze ambitie. Hierbij moeten Waalwijkers zijn toegerust voor vervolgoopleidingen aansluitend op de Waalwijkse arbeidsmarkt. Onderwijshuisvesting moet voldoende, adequaat en bereikbaar zijn. Waalwijkers zijn functioneel geletterd waarbij alle kinderen tussen 2-18 jaar deelnemen aan educatie.

Onderwijs

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Onderwijshuisvesting

KC Meerdijk

In 2023 is de vervangende nieuwbouw van Kindcentrum Meerdijk in goed overleg met de gebruikers verder voorbereid. In september 2023 is het voor de nieuwbouw benodigde krediet beschikbaar gesteld. De uitvoering begon in december met de asbestsanering en sloop van het huidige gebouw. Volgens planning wordt de nieuwbouw eind 2024 opgeleverd en begin 2025 in gebruik genomen. De leerlingen van basisschool Meerdijk zijn vanaf aanvang schooljaar 2023-2024 tijdelijk gehuisvest in het leegstaande schoolgebouw aan de Alberdingk Thijmstraat te Waalwijk. Met de nieuwbouw krijgen school en kinderopvang de beschikking over adequate huisvesting in een duurzaam en biobased gebouw.

KC Landgoed Driessen

In 2023 is de nieuwbouw van Kindcentrum Landgoed Driessen verder voorbereid. Hier worden RKBS De Vrijhoeve, PC Koningsschool en KDV De Groene Wereld gehuisvest. In 2023 is de architect geselecteerd, waarna de ontwerpfase kon starten. Als het definitief ontwerp en de bijbehorende stichtingskostenraming klaar zijn, kan het voor de nieuwbouw benodigde krediet beschikbaar worden gesteld. Het streven is om het nieuwe Kindcentrum

bij aanvang van het schooljaar 2025-2026 in gebruik te nemen. Het is echter mogelijk dat zaken als netcongestie, stikstof of de nieuwe Omgevingswet tot vertraging leiden.

Uitbreiding CBS De Brug

Het schoolbestuur treedt bij de uitbreiding zelf op als bouwheer. De gemeente dient, op basis van haar wettelijke zorgplicht, het voor de uitbreiding benodigde terrein beschikbaar te stellen. De onderhandelingen hierover namen de nodige tijd in beslag. In november 2023 konden de afspraken over de koop en ruil van de grond definitief worden gemaakt. In december heeft het schoolbestuur het bouwplan met kostenraming ingediend. Op basis hiervan kan het voor de uitbreiding benodigde krediet beschikbaar worden gesteld.

Nieuwbouw OBS De Hoef

In 2023 zijn de voorbereidingen van de nieuwbouw/renovatie van OBS De Hoef gestart met het programma van eisen. De ontwerpfase gaat in 2024 van start. Dan wordt ook gekeken naar de tijdens de bouw benodigde tijdelijke huisvesting.

Wijziging overeenkomsten doordecentralisatie voortgezet onderwijs

In 2005 is de uitvoering van de wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting doorgedecentraliseerd aan de schoolbesturen voor voortgezet onderwijs. Die kregen daardoor meer zeggenschap over hun huisvesting. De afspraken hierover zijn vastgelegd in overeenkomsten tussen gemeente en schoolbesturen.

Een evaluatie in 2022 was zeer positief, maar leerde ook dat enkele punten in de overeenkomsten moeten worden aangepast. Deze aanpassingen hebben plaatsgevonden bij raadsbesluit van 2 februari 2023.

Huisvesting ISK

Het aantal leerlingen van de Internationale Schakelklas (ISK) is sinds 2022 flink gegroeid. In het eerste halfjaar van 2023 zaten de leerlingen over vijf locaties verspreid. Vanaf het schooljaar 2023-2024 is alternatieve huisvesting gevonden voor de 13 groepen. Daarbij is gekozen voor een herschikking van onderwijsruimten. Villa Vlinderhof heeft haar dislocatie (bijgebouw) aan de Rembrandtlaan 18 te Sprang-Capelle vrijgemaakt voor de ISK. Daarmee is de ISK passend gehuisvest. De groepen 7 en 8 van OBS Villa Vlinderhof maken tot het schooljaar 2026-2027 gebruik van tijdelijke units die aan De Gaard geplaatst zijn.

Taalachterstand

Het uitvoeringsprogramma Waalwijk Taalrijk richt zich op (het voorkomen van) taalachterstanden. De coronaperiode was geen gunstige tijd en bovendien is er een grotere instroom van niet-Nederlands sprekende kinderen. Daarom zijn in 2023 twee onderzoeken uitgevoerd: een class-meting (uitgebreider dan de gebruikelijke peutermonitor) en een extra onderzoek 'optimale start in groep 1'. Uit de onderzoeken blijkt dat er dankzij de inspanningen van Waalwijk Taalrijk sprake is van een stabiele situatie.

De uitkomsten en met name de aanbevelingen van deze onderzoeken worden verder verwerkt in de nieuwe LEA-periode (Lokale Educatieve Agenda). Het doel is dat taalachterstanden verder zullen dalen en dat verbindingen worden gelegd met Kansengelijkheid en Bestaanszekerheid.

Bij minstens 75% van alle kleuters die met een (taal)achterstand instromen in groep 1, is deze achterstand op taal eind groep 2 met minstens twee maanden afgenomen. Bij de overige 25% van deze kleuters is de achterstand iets minder afgenomen, maar ook daar is sprake van een inhaalslag. We zetten in op een grotere betrokkenheid van ouders (educatief partnerschap) en dat alle peuters naar de voorschool gaan.

Uit de in 2023 afgenomen class-meting blijkt dat bij gemiddeld 80% van de VVE-peuters, die begonnen met een (taal)achterstand, de achterstand op taal is afgenomen als zij naar de basisschool gaan. De percentages verschillen per voorschool. Uit dezelfde meting blijkt dat bij gemiddeld 69% van de kleuters, die met een (taal)achterstand instromen in groep 1, de achterstand op taal eind groep 2 is afgenomen. De percentages verschillen per school. 14 van de 18 scholen geven aan dat de ambities van de resultaatafspraken behaald zijn.

Voortijdige Schoolverlaters (VSV)

In 2023 zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- In het schooljaar 2023-2024 heeft Leerplicht samen met de collega's van Schoolmaatschappelijke Ondersteuning startgesprekken gevoerd op alle scholen in het primair en voortgezet onderwijs;
- Leerplicht heeft tweemaandelijks deelgenomen aan het regionale overleg over het uitvoeringsprogramma VSV in de regio;
- Leerplicht (5 t/m 18 jaar) en het Doorstroompunt (18 t/m 23 jaar) zijn intensiever gaan samenwerken. Daardoor is er nu een doorlopend proces van toezicht, monitoring, coaching en ondersteuning voor alle jongeren in Waalwijk bij het behalen van hun startkwalificatie;
- Alle leerplichtambtenaren hebben gewerkt op basis van de Methodische Aanpak Schoolverzuim. Bij ziekteverzuim wordt in de samenwerking met de GGD gebruik gemaakt van de bewezen methode M@zzl;
- Er is structureel overleg tussen Leerplicht en het Samenwerkingsverband op beleids- en uitvoerend niveau om elk kind te voorzien van de meest passende vorm van onderwijs;
- Bij ingewikkelde casuïstiek, waarbij mogelijk een kind wordt vrijgesteld van onderwijs, is structureel gebruik gemaakt van het overleg tussen Leerplicht, samenwerkingsverband en de jeugdarts. Zo kunnen we alle passende mogelijkheden verkennen.

Optimale (preventieve) ondersteuning kwetsbare kinderen

In 2023 is het Team Jeugd en Gezin gestart bij TWijZ. Het Preventief Interventieteam is in dit team geïntegreerd en wordt daarmee structureel geborgd en ingezet waar nodig. Het Team Jeugd en Gezin werkt intensief samen met de Schoolmaatschappelijk Ondersteuners. Daarmee is er een aanbod op trede 2 en 3 voor individuele, preventieve ondersteuning aan kwetsbare kinderen.

Indicatoren

Relevante indicatoren uit beleidsveld 4 zijn te raadplegen in Waalwijk in Cijfers via deze link: [Indicatoren beleidsveld 4](#)

Wat heeft beleidsveld 4 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
Lasten	8.784	9.671	9.389
Baten	-1.789	-2.333	-2.484
Saldo van lasten en baten	6.995	7.338	6.905
Onttrekkingen	-572	-1.361	-920
Stortingen	300	368	431
Mutaties reserves	-272	-992	-489
Saldo na mutaties reserves	6.723	6.345	6.415

Belangrijkste kaders

Nota Lokaal Educatieve Agenda 2016-2020 Verdiepen en Verbreden
 Nota Waalwijk Taalrijk 'Aanpak taal: ouder en kind samen'
 Uitvoeringsprogramma Waalwijk Taalrijk 2016-2020

Verbonden partijen

In dit beleidsveld zijn geen verbonden partijen.

Beleidsveld 5 | Sport, cultuur en recreatie

Ambitie

Dit beleidsveld richt zich op (1) sport, (2) cultuur en (3) recreatie in relatie tot de openbare ruimte. In onze strategische visie Waalwijk 2025 stellen we dat niet zozeer het hebben van voorzieningen het uitgangspunt is, maar het gebruik voorop staat. Beter kwalitatief en complementair dan het open houden.

- Sport en bewegen draagt bij aan een gezonde leefstijl, ontmoeting, ontwikkeling, samenwerking, leefbaarheid, integratie en plezier. We willen jong en oud bereiken en streven naar een gezonde en vitale samenleving. Het sportbeleid moet bijdragen aan gezondheid, beweging en maatschappelijke participatie, waarbij we zeker ook oog hebben voor de ontwikkeling van sporttalent.
- Cultuur moet een bijdrage leveren aan een aantrekkelijke stad. We willen cultureel meer zichtbaar maken in Waalwijk en de kwaliteit er van verhogen. Ook moet cultuur de Waalwijkers aan elkaar verbinden. Cultureel erfgoed moet zoveel mogelijk worden behouden, waarbij er ook gekeken moet worden naar nieuwe functies voor ons cultureel erfgoed. De zichtbaarheid en toegankelijkheid van het erfgoed moeten ook verbeteren. Daarnaast gaat onze aandacht uit naar het mogelijk maken en behouden van onze lokale media.
- Onze openbare ruimte moet in zijn algemeenheid een bijdrage leveren aan recreatie in Waalwijk, waarbij we streven naar effectief beheer van de recreatieve voorzieningen.

Sportbeleid en -accommodaties

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Sportaccommodaties

In 2023 is een plan gemaakt om sportpark De Gaard wateradaptief te maken. Eind 2023 heeft de raad het hiervoor benodigde krediet beschikbaar gesteld. Daarmee kunnen we een nieuw kunstgrasveld voor NEO aanleggen en het kunstgrasveld van RWB renoveren. We

vangen het water onder de kunstgrasvelden op en gebruiken dit om tijdens droge perioden te gebruiken voor beregening van de natuurgrasvelden.

Daarnaast zijn we gestart met de planontwikkeling voor de renovatie van het Cruiffcourt. Realisatie wordt voorzien in 2024.

In Waspik is de locatie bepaald waar de sportboulevard met sporthal gerealiseerd gaat worden. De onderhandelingen met de eigenaar van de grond zijn opgestart.

Voetbalvereniging SSC heeft de laatste fase van het toekomstbestendig maken van hun sportpark voltooid. De kleedkamers en kantine zijn vernieuwd. De gemeente heeft een financiële bijdrage geleverd.

Sport en bewegen

Volgens Waarstaatjegemeente.nl voldeed in 2022 40,4% van onze inwoners aan de beweegrichtlijn (landelijk 47,5%). We hebben dus nog steeds een inhaalslag te maken. Rode draad in alle activiteiten die we aanjagen en initiëren vanuit ons platform GO Waalwijk! is dat we inwoners uitnodigen om mee te doen. We maken mensen bewust van het belang en de waarde van een gezonde leefstijl, en helpen ze om daarin stappen te zetten. Met een team van buurtsportcoaches en beweegcoaches inspireren en enthousiasmeren we inwoners. De coaches werken daarbij nauw samen met professionals en partners. We ondersteunen hen bij het initiëren van projecten en verbinden organisaties met elkaar. Inclusiviteit en diversiteit, meedoen in de volle breedte heeft onze volle aandacht. Tijdens het jaarlijks GO Waalwijk Festival bieden we iedereen een podium - ook mensen met een beperking en kwetsbare ouderen. In 2023 zijn we intensiever gaan samenwerken met Uniek Sporten Midden Brabant en het Jeugdfonds Sport en Cultuur. In 2023 was een deelnamestijging te zien van 200 naar 300 kinderen. In 2023 zijn we ook een samenwerking gestart met het Volwassenfonds Sport en Cultuur. In 2024 starten we met de promotie. Met de inzet van de beweegcoaches senioren tillen we het sport- en beweegaanbod voor (kwetsbare) ouderen naar een hoger niveau. We zetten in op meer preventie in de wijk en meer individuele trajecten. Bewegen op Recept is ingezet om patiënten door te verwijzen. Er zijn 48 individuele trajecten gestart, waarvan 60% is doorgestroomd naar structureel beweegaanbod. We ondersteunen de inzet van duofietsen en de wandelgroepen van de Nationale Diabetes Challenge

In 2023 zijn we bovendien gestart met het opzetten van een lokale ketenaanpak valpreventie vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Dat doen we samen met de fysiopraktijken, ergotherapeuten, zorgprofessionals en sportscholen.

We zijn in 2023 gestart met een onderzoek naar bewegen in de openbare ruimte. In 2024 ronden we dat af en komen de resultaten beschikbaar. Daarmee willen we bewegen in de openbare ruimte en in de wijken stimuleren.

De verenigingsondersteuner van de gemeente heeft in 2023 aan diverse verenigingsbesturen kaderondersteuning verstrekt. Daarnaast zijn er bijeenkomsten georganiseerd, zoals het jaarlijks sportcafé en diverse themabijeenkomsten. Online bieden we een verenigingsloket over programma's en regelingen.

In 2024 voeren we weer de 3-jaarlijkse monitor uit, om de vitaliteit van de sportverenigingen in onze gemeente te meten.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

CP22_26|5.001 Realiseren multifunctioneel ontmoetingsplein in landgoed Driessen

In 2024 is een bedrag van € 250.000 beschikbaar voor (1) renovatie van de toplaag van het Cruiffcourt én (2) het realiseren van een multifunctioneel ontmoetingsplein in Landgoed Driessen.

Naar aanleiding van de sportvisie is er extra aandacht voor sporten in de openbare ruimte. Tegelijk stellen we vast dat de sportdeelname stagneert. Wellicht ten gevolge van corona

worden minder mensen lid van een sportvereniging, terwijl we het wel belangrijk vinden dat mensen sporten en bewegen. Uit een analyse van de huidige situatie blijkt dat er kansen liggen. Naast de renovatie van de toplaag van het huidige Cruijffcourt gaan we onderzoeken of een tweede soortgelijke voorziening in Landgoed Driessen kan worden gerealiseerd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Zoals in 2023 aan de raad gemeld, is de Muzenkamer op Landgoed Driessen door zijn centrale ligging en groene setting de uitgelezen plek om ontmoeten, spelen en bewegen, natuur, cultuur en sport samen te laten komen. Buurtbinders heeft in het najaar van 2023 een brede uitvraag gedaan onder inwoners en actieve organisaties in Landgoed Driessen. Dit werd gevolgd door twee werksessies met inwoners. De resultaten hiervan worden naar verwachting begin 2024 met de raad gedeeld.

CP22_26|5.002 Reserveren geld voor nieuwe sporthal in Waspik

Vanuit het collegeprogramma 2022-2026 is in de begroting 2024 extra geld gereserveerd voor de sterk gestegen bouwkosten van een nieuwe sporthal (€ 1.325.000) en daarnaast is nog een reservering gedaan voor de aanleg van beachvolleyvelden (€ 250.000). Voorlopig wordt eerst onderzoek gedaan naar de gewenste locatie.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2023 hebben wij de locatie bepaald waar de toekomstige sportboulevard met sporthal in Waspik zou moeten komen. De onderhandelingen met de eigenaar van de grond gestart. Op korte termijn hopen wij meer duidelijkheid te kunnen geven omtrent de locatie.

CP22_26|5.003 Verduurzamen zwembad en sporthal Zidewinde Sprang-Capelle

In de komende jaren zal al het maatschappelijke vastgoed worden verduurzaamd om de ambitie van de raad om in 2043 CO2 neutraal te zijn te realiseren. In het coalitie-akkoord is urgentie gegeven aan het openluchtzwembad en sporthal Zidewinde. Aan de hand van deze onderzoeken kan een raming voor de verwachte investeringen worden gecalculiseerd en een business-case worden opgesteld. Bij een akkoord op de investering zal de projectvoorbereiding worden gestart (2024). Tenslotte kan uitvoering plaatsvinden in 2025.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2022 werd voor sporthal Zidewinde een subsidie aangevraagd voor Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed (DUMAVA). Deze is toegekend. Met het raadsvoorstel 'Verduurzaming 5 gebouwen' heeft de raad ingestemd met de verduurzaming van deze locatie. De werkzaamheden worden op dit moment verder uitgewerkt. Wij streven ernaar dat het project in 2024 wordt uitgevoerd.

In september 2023 werd ook een DUMAVA-subsidie voor de verduurzaming van het zwembad toegekend. Naast de verduurzaming staat ook het aanpassen van het zwembad op de planning, zodat het voldoet aan de eisen van de Omgevingswet.

In februari 2024 neemt de raad een besluit over een voorbereidingskrediet voor de aanpassingen bij zwembad Zidewinde. Ook ten aanzien van het zwembad streven wij ernaar de werkzaamheden uit te voeren in 2024.

CP22_26|5.004 Renovatie van de toplaag van het Cruiffcourt

In 2024 is een bedrag van € 250.000 beschikbaar voor (1) renovatie van de toplaag van het Cruiffcourt en (2) het realiseren van een multifunctioneel ontmoetingsplein in Landgoed Driessen. Deze maatregel betreft de renovatie van de toplaag van het Cruiffcourt.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De renovatie wordt in 2024 uitgevoerd.

Cultuur, recreatie en openbaar groen

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Cultuur en recreatie

In 2023 hebben we ingezet op "iedereen kan meedoen". We hebben Muziek in de Klas verder geïntensiveerd, het project maatschappelijke activering gecontinueerd bij het kunstencentrum, en een project "sociale cohesie" in het thema schoen en leder uitgevoerd. Ook is in 2023 voor het eerst een cultuurcafé georganiseerd. Na corona zijn de verbindingen tussen de verenigingen voor een deel weg gevallen. Door te faciliteren in bijeenkomsten willen we het netwerk verstevigen en kijken hoe verenigingen elkaar nu, en in de toekomst, kunnen versterken.

Kunst in de openbare ruimte

We zijn in 2023 gestart met het schrijven van een beleids- en uitvoeringsplan 'kunst in de openbare ruimte'. Dat wordt in 2024 afgemaakt. Met het beleidsplan willen we er onder meer voor zorgen dat kunstwerken die momenteel niet zichtbaar zijn in de openbare ruimte weer een mooie plek krijgen. Bovendien willen we een besluit nemen over hoe we in de toekomst omgaan met kunst in de openbare ruimte en wordt voorzien in een onderhoudsplan. Daarnaast is gestart met een onderzoek naar mogelijkheden voor een kunstobject bij de stadsentree.

Openbaar Groen

Om onze ambitie van een toename van 10% gemeentelijk groen (in 2030 ten opzichte van 2019) te bereiken, hebben we in 2023 bij projecten optimaal ingezet op vergroening. Op een aantal plekken in de gemeente hebben we ook groene parkeerplaatsen aangelegd, voor de integratie van groen en parkeren. Om de ambitie van vergroting van de biodiversiteit met 5% te bereiken, zijn we in 2023 op meer plekken gestart met een maaibeheer dat de biodiversiteit bevordert. In diverse projecten zijn (veelal inheemse) planten en bomen geplant, die de biodiversiteit bevorderen.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

CP22_26|5.005 Aantrekken grote landelijke evenementen

Omschrijving (toelichting)

Er is gewerkt aan de uitvoeringsnota van de evenementenvisie. Hierin wordt ook (het aantrekken van) de grote evenementen naar gemeente Waalwijk opgenomen. Uiteraard zullen we de raad hierover informeren.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Scrooge in Waalwijk was een groot succes. In combinatie met het evenement op de landelijke televisie, is er in samenwerking met Kinderhulp geld opgehaald om kinderen die het nodig hebben financieel te kunnen helpen.

Indicatoren

Relevante indicatoren uit beleidsveld 5 zijn te raadplegen in Waalwijk in Cijfers via deze link: [Indicatoren beleidsveld 5](#)

Wat heeft beleidsveld 5 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
Lasten	19.902	22.781	22.284
Baten	-4.567	-5.553	-5.636
Saldo van lasten en baten	15.335	17.228	16.648
Onttrekkingen	-532	-1.726	-1.736
Stortingen	0	0	0
Mutaties reserves	-532	-1.726	-1.736
Saldo na mutaties reserves	14.803	15.502	14.912

Belangrijkste kaders

Nota Sport en Bewegen in Waalwijk 2020 - 2024

Cultuurnota gemeente Waalwijk 2021 -2024

Factsheet JOGG 2022

Verbonden partijen

Streekarchief Langstraat Heusden Altena

Beleidsveld 6 | Sociaal Domein

Ambitie

Alle inwoners van de gemeente Waalwijk moeten (sociaal) veerkrachtig zijn, het is één van de urgenties uit onze strategische visie Waalwijk 2025. Hiervoor moet de samenkracht en burgerparticipatie vergroot worden. Daarnaast wordt er ingezet op het vergroten van de economische zelfredzaamheid en armoedebestrijding. Ook wordt er ingezet op maatschappelijke participatie en inclusie (meedoen). We zetten in op het zelfstandig blijven wonen van zorgbehoevende inwoners en jongeren moeten sociaal en economisch zelfstandig kunnen functioneren.

Daarnaast vindt de doorontwikkeling van de integrale aanpak sociaal domein plaats. Hierin moet niet-geïndiceerde zorg bevorderd worden, moet voorkomen worden dat jongeren tussen wal en schip vallen, moet er een goede algehele toegang zijn tot het sociaal domein en zetten we in op innovatie in de jeugdhulp. We willen zoveel mogelijk zaken dichtbij huis regelen, dus lokaal, en regionaal alleen wat moet. Juist omdat we vinden dat we zelf hiervoor als gemeente de juiste slag- en daadkracht hebben, niet om direct weer op te schalen naar een regionaal niveau.

Waalwijkers zijn gezond. We willen een goede gezondheid voor iedereen bevorderen. Deel hiervan is het zorgen dat mensen langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.

Sociale veerkracht

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Inwonersparticipatie

Waar mogelijk betrekken wij inwoners in een vroeg stadium bij nieuwe ontwikkelingen. Dan gaat het om aanpassingen in de fysieke leefomgeving, maar ook om het meedenken bij beleidsontwikkeling. Participatie is een doorlopend proces waar we in 2023 verbeteringen hebben doorgevoerd. Zo vormen we de meedoen-website om naar een digitaal participatieplatform. Ook werken we in het kader van de Omgevingswet nu met de handreiking participatie bij ruimtelijke plannen. Daarnaast startten we in 2023 met de voorbereiding van de burgerbegroting. Maar het werkt ook omgekeerd. Als de gemeente door inwoners uitgenodigd wordt om mee te denken bij hun plannen, doen we dat graag.

Bestaanszekerheid

Ook in 2023 hebben we weer gewerkt aan het verbeteren van de bestaanszekerheid van de Waalwijkers. Door uitvoering van de Participatiewet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, maar ook met het lokaal armoedebeleid.

Het verzachten van armoede doen we door het verstrekken van bijzondere bijstand, kwijtschelding van belastingen. We willen sociale uitsluiting voorkomen door het verstrekken van de PasWijzer. Voor het vergroten van de actieradius van de PasWijzerhouders is de Meedoen Pas van Arriva geïntroduceerd.

In 2023 hebben wij veel aandacht besteed aan de hoge energieprijzen en de inflatie. Er kwam ondersteuning via het lokaal maatwerkfonds problematische energierekening, de uitbetaling van de energietoeslag 2023, vroegsignalering van achterstanden in het betalen van de energierekening.

Ook zijn wij in 2023 een draagvlakonderzoek gestart, met als doel het oprichten van een Quiet Community in Waalwijk. Dit is gebeurd door ondernemers te benaderen met het verzoek Quiet Waalwijk te ondersteunen en inwoners en ondernemers te peilen voor het oprichten van een Stichting. Ook hebben we onderzocht hoe de gemeente Quiet Waalwijk de eerste 3 jaar kan ondersteunen. Dit traject is eind 2023 positief afgerond.

De coalitie Kansrijke Start werd versterkt door een samenwerking aan te gaan met Stichting Babyspullen. Ook nemen we als pilotgemeente binnen Hart van Brabant deel aan het project 'Opgroeien in ontwikkelarmoede: de eerste 1.000 dagen van het kind'.

Samen met Tilburg University voeren we het onderzoek De Sterkste Schakel uit. Dit richt zich op het verbeteren van de sociaal-economische omstandigheden van gezinnen met financiële stress.

Statushouders

Ook in 2023 verzorgde Echt Nederlands de taallessen, Baanbrekers de inburgering en Vluchtelingenwerk de maatschappelijke begeleiding van statushouders. Daarnaast hebben we voor statushouders met een lage leerbaarheid en een grote afstand tot de arbeidsmarkt een traject opgezet: de zelfredzaamheidsroute met extra ondersteuning om mee te kunnen doen in Waalwijk. Tot slot is het ons gelukt om in 2023 onze taakstelling te behalen en statushouders op tijd te huisvesten.

Internationale medewerkers

Om internationale medewerkers in Waalwijk zo goed mogelijk te ondersteunen, is in 2023 besloten dat we de inzet van de MYinfoNL-app voortzetten tot oktober 2025. Met de app informeren we internationale medewerkers over zaken als rechten, plichten, het leren van Nederlands en de huisartsenzorg.

Eind 2023 zijn we samen met de gemeente Tilburg gestart met de provinciale pilot Brabants Migratie Informatiepunt. Hiermee ondersteunen we internationale medewerkers die vastlopen. Dit kan zijn: een conflict met de werkgever, de zoektocht naar mogelijkheden om mee te doen of vragen over het leren van Nederlands. Maar ook ondersteunen we bij vragen over hun verblijf in Waalwijk.

Tenslotte zijn met huisartsenpraktijk Raaijmakers en huisartsenkoepel PrimaCura in 2023 afspraken gemaakt over huisartsenzorg voor internationale medewerkers. In 2024 gaan we dit verder uitbouwen.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

CP22_26|6.001 Organiseren dagbesteding voor beschermd wonen

De gemeenten in de regio Hart van Brabant (HvB) willen de activering en toeleiding naar en begeleiding bij (vrijwilligers)werk of een opleiding van cliënten beschermd wonen anders organiseren (ontwikkelingsgerichte, arbeidsmatige dagbesteding OAD). De Langstraatgemeenten (Loon op Zand, Heusden en Waalwijk) voeren hiervoor een pilot uit. Dit doen we voor een periode van 3 jaar, met mogelijke verlengingen. In deze periode kijken we of we OAD meer voorliggend kunnen organiseren, bijvoorbeeld via maatschappelijke activering.

Hiervoor krijgen we een opdracht (inbesteding) van de gemeente Tilburg, die als opdrachtgever functioneert. We maken hierbij afspraken over het aantal cliënten en de financiering. We verwachten dat het ongeveer 20 cliënten betreft en een budget van ongeveer € 200.000.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In juli 2023 zijn we gestart met OAD Lokaal, een pilot die 3 jaar loopt. We bieden inwoners Ontwikkelingsgerichte, Arbeidsmatige Dagbesteding (OAD) aan, op basis van ons lokale aanbod. Een deel van de inwoners heeft op dit moment nog dagbesteding op basis van de oude afspraken. Zodra een beschikking afloopt, wordt de inwoners lokaal in Waalwijk ondersteund met OAD.

CP22_26|6.006 Impuls te geven aan burgerparticipatie

Om burgerparticipatie een impuls te geven en om de ontwikkeling van instrumenten voor burgerparticipatie steeds meer integraal te laten verlopen is de duale werkgroep Democratische Vernieuwing ingesteld. Steeds meer willen we alle initiatieven van burgerparticipatie langs deze werkgroep laten lopen, zodat er sprake kan zijn van integraal

opdrachtgeverschap. Doel hiervan is een voor de burgers heldere participatieboodschap en een voor de ambtelijke organisatie behapbare opdracht.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Net voor de zomer van 2023 is de duale werkgroep Democratische Vernieuwing gestart. Het doel van de werkgroep is meer inwoners bereiken, meer inwoners mee laten doen en hen meer invloed te laten hebben. Inmiddels is de werkgroep zo'n zes keer bij elkaar geweest. In 2023 lag de focus op jongerenparticipatie.

Om een verantwoorde keuze te kunnen maken over de inzet van participatie-instrumenten wordt in 2024 een Quick Scan Lokale Democratie uitgevoerd.

Om de participatie structureel te verbeteren hebben we ons in 2023 gericht op het verbeteren van de digitale participatie instrumenten. We integreren de huidige instrumenten in een digitaal participatie platform. De implementatie vindt in 2024 plaats. In 2023 is vanwege de komst van de Omgevingswet geïnvesteerd in het werken met de handreiking participatie in het ruimtelijk domein. Daarnaast zijn enkele formats opgesteld, zoals een participatieplan en participatieverslag.

Naar aanleiding van een motie die is aangenomen bij de behandeling van het Rekenkamerrapport Waalwijk Participatie en de Omgevingswet over de participatie in de Omgevingswet is de raads werkgroep participatie RO aan de slag gegaan met de uitvoering van deze motie.

Het Uitdaagrecht is nog niet opgepakt vanwege onvoldoende personele capaciteit om alle ambities tegelijkertijd op te pakken.

CP22_26|6.007 Starten met een burgerbegroting

Om te pionieren met participatie en democratische vernieuwing starten we in deze coalitieperiode met een burgerbegroting. We voeren dit traject 2 keer uit en hiervoor is budget beschikbaar gesteld, namelijk € 150.000 in 2024 en 2025 voor de projectkosten en € 500.000 in 2025 en 2026 voor de uitvoering.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

We zijn in de oriënterende fase voor de burgerbegroting. Zo is gekeken naar goede voorbeelden in andere gemeenten en welke keuzes we als Waalwijk nog moeten maken. In 2023 zochten we een projectleider en die is begin 2024 gestart. Het grootste deel van de voorbereidingswerkzaamheden voor de burgerbegroting worden in 2024 gedaan. In 2025 en 2026 zal de uitvoering van de burgerbegroting daadwerkelijk plaatsvinden.

Waalwijkers zijn gezond

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Alcoholgebruik jongeren

In 2021 is het alcoholgebruik van Waalwijkse jongeren in beeld gebracht in de Corona-Gezondheidsmonitor Jeugd. Hieruit blijkt dat 29% van de jongeren in de tweede en vierde klas van het voortgezet onderwijs ooit alcohol heeft gedronken. Om jongeren minder alcohol te laten drinken zetten we in op preventie, handhaving en het beperken van de beschikbaarheid van alcohol.

Op het gebied van preventie zijn in 2023 trainingen en bijeenkomsten georganiseerd voor docenten van het voortgezet onderwijs. Het doel is dat de leerkrachten aan leerlingen op een juiste manier voorlichting kunnen geven over middelengebruik. Daarnaast zijn er voor ouders voorlichtingsavonden, interactieve kroegentochten, webinars en cursussen georganiseerd. Daarbij zetten we in op het versterken van de sociale norm dat alcoholgebruik onder de 18 jaar verboden is.

Wij hebben een regionaal nalevingsonderzoek uitgevoerd bij horeca en sportkantines. Naar aanleiding van de resultaten is besloten om sportverenigingen extra te ondersteunen bij het verbeteren van hun NIX18 beleid.

Het beperken van de beschikbaarheid van alcohol wordt onder andere uitgevoerd bij de sportkantines van de gemeente. Zij zijn aangesloten bij het programma Gezonde Sportkantines. Dat wordt gevoerd vanuit Jongeren op gezond gewicht (JOGG). Zij stimuleren matiging en er worden alternatieven voor alcohol aangeboden, zowel alcoholarm als alcoholvrij.

Overgewicht jongeren

Net als op landelijk niveau zijn er in Waalwijk nog steeds te veel jongeren met overgewicht. Die trend is versterkt door de coronacrisis. Cijfers van de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) geven het volgende beeld van leerlingen in klas 2 van het voortgezet onderwijs: 18% overgewicht (4% obesitas). Dat ligt iets boven het gemiddelde voor heel de regio Hart van Brabant.

In onze GO Healthy-aanpak stimuleren we onze inwoners, en om te beginnen onze jeugd, tot een gezonde leefstijl in een gezonde leefomgeving. In 2023 ondernamen we daartoe de volgende acties:

- Plaatsen van watertappunten (openbaar en op schoolpleinen);
- Scholen voor VO begeleid met gezonde-leefstijl programma's;
- De GO-Healthy week, in april 2023;
- Sportverenigingen begeleid met een gezondere sportomgeving (minder roken en alcohol);
- Ondersteuning bij het programma 'Kind Naar Gezond Gewicht', met de GGD Hart voor Brabant;
- Het programma 'Scoren voor gezondheid' met Stichting Samen RKC;
- Gezonde win-acties georganiseerd, zoals schoolontbijt, fruitspiesje maken op basisscholen en een 'smoothiefiets' op de werkvloer;
- GO-Healthy plein tijdens GO-Waalwijk Festival (september 2023);
- Adviezen van beleidsadviseurs om aandacht te houden voor de gezonde woon- en leefomgeving;
- Twee basisscholen ondersteund bij het vergroenen van schoolpleinen.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

CP22_26|6.004 De eerste 1000 levensdagen zijn cruciaal voor een goede start.

Omschrijving (toelichting)

Middels het project Kansrijke Start zal er gewerkt worden aan een verbetering van de eerste 1.000 levensdagen van kinderen waar dit extra aandacht behoeft. Deze middelen worden ingezet om Kansrijke Start invulling te geven. Dit wordt nader uitgewerkt in het jeugdkader.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In januari 2023 is gestart met de vorming van de lokale coalitie Kansrijke Start. Deze coalitie is gericht op de eerste 1000 levensdagen van het kind. Samen met de partners zijn de volgende doelen geformuleerd:

- Het opzetten van een lokale coalitie
- Gezamenlijke deskundigheidsbevordering
- Bereiken en betrekken van ouders en het inzetten van interventies.

In oktober 2023 is een intentieverklaring getekend door alle basispartners van de coalitie. De voorbereidingen voor het multidisciplinair overleg (MDO) zwangeren vonden plaats in november en december 2023.

Integrale aanpak sociaal domein

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Echtscheidingsproblematiek

Vanuit het echtscheidingsloket zijn in 2023 de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Er zijn 20 trajecten kindbehartiger ingezet, waardoor verwijzing naar de tweede lijn niet nodig was;
- Het Scheidings Advies Team (SAT) komt een keer per drie weken bij elkaar om problematische casussen met echtscheidingsproblematiek te bespreken. Bij dit overleg sluiten ook familierechtadvocaten aan uit Waalwijk. In 2023 werden 30 casussen besproken;
- Bij de begeleiding van complexe casussen wordt gebruik gemaakt van risicotaxatie-instrumenten. Daarmee wordt duidelijk welke hulpverlening passend is. Hierdoor hebben minder doorverwijzingen naar de tweede lijn plaatsgevonden;
- Er zijn twee groepen kinderen getraind door middelen van het programma 'Kinderen scheiden mee'. De trainingen vonden plaats door de maatschappelijk ondersteuners van TWijZ.

Buiten het echtscheidingsloket om loopt er in Waalwijk vanaf 2021 een pilot Gezinsadvocaat in samenwerking met onder meer de Rechtbank 's-Hertogenbosch, de Kinderombudsman en het ministerie van Justitie en Veiligheid. De gezinsadvocaat is in 2023 opgenomen in de proeftuin Toekomstscenario Jeugdhulp, waar Waalwijk bij aangesloten is. Er lopen inmiddels enkele zaken waarbij de gezinsadvocaat betrokken is.

Jongeren met Jeugdhulp

Na de invoering van de wet Jeugdhulp in 2015 is het gebruik van de Jeugdhulp jaarlijks fors gestegen. Daarmee zijn ook de kosten fors toegenomen en ontstonden tekorten op de gemeentelijke begroting. Sinds 2023 kopen we de (gespecialiseerde) jeugdhulp regionaal in. We verwachten dat dat een besparing oplevert.

In oktober 2023 zijn we gestart met het Team Jeugd en Gezin bij TWijZ. Door meer inzet van preventieve ondersteuning verwachten wij dat een deel van de geïndiceerde jeugdhulp kan worden voorkomen.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

CP22_26|6.002 pilot indicatievrije herstelvoorzieningen

Omschrijving (toelichting)

We hebben op basis van het Wmo-beleidsplan 2022 en de bijbehorende uitvoeringsregeling het volgende voorgenomen:

2022: Officiële opening Kazerne

Q1 2023: Onderzoek naar mogelijkheden om de herstelvoorziening te verzelfstandigen

2023: Evalueren impact gebruikers herstelvoorziening middels een maatschappelijke businesscase

2023: Doorontwikkelen herstelvoorziening

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2023 werd herstelvoorziening De Kazerne geopend. Deze is bedoeld voor mensen die tijdelijk niet meer mee kunnen draaien in de maatschappij of dreigen in die situatie te komen. Ze kunnen binnen de herstelvoorziening zonder indicatie werken aan herstel van hun psychische problematiek.

De Kazerne is vier dagdelen per week open. Eén keer per week is er een gezamenlijke lunch. Deze ontmoetingsmomenten worden gemiddeld door 15 bezoekers bezocht. Als activiteiten zijn per maand gemiddeld 8 cursussen, workshops en themabijeenkomsten gegeven, met gemiddeld 12 deelnemers. Daarnaast zijn het beweegprogramma 'Boksen voor iedereen' en een peersupportgroep opgestart. Dit laatste is een groep deelnemers van de Kazerne die elkaar ondersteunen met behulp van eigen kennis, inzichten en ervaring.

Omdat de Kazerne de kar trekt voor herstelgericht werken binnen Waalwijk, wordt er maandelijks een netwerklunch georganiseerd. Ook is in 2023 een symposium gehouden voor partners en andere belangstellenden.

Qua aantallen deelnemers voorziet De Kazerne duidelijk in een behoefte. In 2024 gaan we meten of we ook de impact maken die we beogen.

CP22_26|6.003 transformatiebudget voor een verschuiving van curatief naar preventief en indicatievrij werken én voor het realiseren van inloopvoorzieningen voor ouderen.

Omschrijving (toelichting)

We gaan de volgende stappen zetten:

Q4 2022: Vaststellen koersbepaling Sociaal Domein door de raad

Q4 2022/Q1 2023: Vaststellen Wmo-beleidsplan 2023 e.v. door de raad

2023 e.v.: Uitrol verschuiving van curatief naar preventief en indicatievrij werken en het realiseren van inloopvoorzieningen voor ouderen op basis van de gemaakte keuzes.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In navolging van de Koers hebben we ons in het Wmo-beleidsplan 2023-2026 tot doel gesteld om in te zetten op een daling van het aantal maatwerkbeschikkingen. Dit willen we realiseren om een kostenstijging tegen te gaan, maar vooral om inwoners duurzaam vooruit te helpen door hen een beter alternatief te bieden.

Dat beter alternatief is gericht op het vergroten van (sociale) veerkracht. De afhankelijk van professionals willen we afbouwen en de samenredzaamheid binnen de samenleving stimuleren. Dit willen we realiseren door een indicatievrij aanbod dat we bekostigen via subsidies die gericht zijn op het maken van impact en niet alleen op het aantal deelnemers. In 2023 hebben we een subsidieregeling voor indicatievrije dagbesteding voorbereid. We starten hiermee omdat dit aanbod tot op heden in Waalwijk zeer beperkt is. Hierdoor worden er veel beschikkingen afgegeven voor individuele begeleiding, die juist de afhankelijkheid vergroten. Als de subsidieregeling is vastgesteld wordt hij openbaar gemaakt. We hopen dat in Q2 2024 het eerste initiatief start.

In 2023 is er twee keer een netwerkbijeenkomst georganiseerd voor potentiële partners voor indicatievrije dagbesteding en andere partners zoals Contour de Twern en GO-Waalwijk. Dit met als doel het belang van samenwerking en het makkelijk op- en afschalen van ondersteuning te benadrukken.

CP22_26|6.009 Opstart eerste inloop-herstel voorziening in oude brandweer kazerne

Omschrijving (toelichting)

In 2021 is door de raad een Wmo-beleidsplan 2022 aangenomen met daarbij een uitvoeringsplan. Het uitvoeringsplan betrof de opstart van de eerste inloop-herstelvoorziening.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Deze maatregel dekt dezelfde activiteiten als CP22_26|6.002 pilot indicatievrije herstelvoorzieningen. Voor de voortgang wordt dus ook verwezen naar de toelichting die is opgenomen bij CP22_26|6.002.

Indicatoren

Relevante indicatoren uit beleidsveld 6 zijn te raadplegen in Waalwijk in Cijfers via deze link: [Indicatoren beleidsveld 6](#)

Wat heeft beleidsveld 6 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
Lasten	61.689	81.366	80.826
Baten	-13.033	-26.824	-27.854
Saldo van lasten en baten	48.656	54.542	52.972
Onttrekkingen	-4.543	-9.524	-7.075
Stortingen	2.869	3.796	3.796
Mutaties reserves	-1.674	-5.727	-3.279
Saldo na mutaties reserves	46.982	48.815	49.693

Belangrijkste kaders

Koersdocument sociaal beleid
WMO Beleidsplan 2023-2026
Lokaal gezondheidsbeleid 2020-2023

Verbonden partijen

Baanbrekers
Hart van Brabant (Jeugdzorg)

Beleidsveld 7 | Volksgezondheid en Milieu

Ambitie

In dit beleidsveld gaat het over milieu. Onze ambities voor afval (circulaire economie), groen & natuur en energie vindt u terug in het Programma Duurzaamheid.

Op het gebied van milieu werken we aan de kwaliteit van de bodem, lucht, geur, licht en de externe veiligheid. Bij een gezonde leefomgeving denken we aan een aantal aspecten. Het gaat om schone lucht, bodem geschikt voor het gebruik, externe veiligheid en geluid. Voor deze aspecten voldoen we aan de huidige wettelijke normen. De wetgeving van lucht, bodem, water, externe veiligheid en geluid wordt opgenomen in de nieuwe Omgevingswet.

De komende jaren bereiden we ons voor op deze integratie. Het kan zijn dat normen en indicatoren tijdens de integratie veranderen.

Volksgezondheid en Milieu

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Milieu

In 2023 hebben we ons voorbereid op de invoering van de Omgevingswet. De provincie heeft taken aan ons overgedragen en er zijn werkprocessen ingericht met de provincie en de OMWB. Het uitvoeringsprogramma van het Schone Lucht Akkoord is zoals elk jaar geactualiseerd. De website is aangepast voor het thema lucht, waarbij voor houtstook een aparte pagina is ingericht. Daarop staat extra voorlichting en tips. Voor het thema bodem is ook een start gemaakt met het aanpassen van de website, zodat alle informatie weer actueel is. In 2023 is de bodemkwaliteitskaart van de gemeente geactualiseerd. Die kaart is belangrijk voor het grondverzet in de gemeente.

Afval

We streven naar minder restafval. In 2023 zijn drie afvalproeven uitgevoerd, waarbij het afval op een andere manier werd ingezameld. De proeven werden uitgevoerd in twee wijken en in vijf appartementencomplexen:

1. Zelf wegbrengen van restafval naar een ondergrondse container en een container aan huis voor pmd-afval (in een deel van de wijk Laageinde)
2. Een kleine container voor restafval (140 liter) en een container aan huis voor pmd-afval (in een deel van de wijk Besoyen)
3. Gescheiden inzameling van gft-afval in de hoogbouw (bij vijf appartementencomplexen).

De resultaten van de afvalproeven bepalen de volgende stap om te komen tot minder restafval.

Water en riolering

We hebben afgelopen jaar al onze onderzoeken en onderhoudsmaatregelen uitgevoerd. Door het natte najaar worden de laatste rioolinspecties in de eerste maanden van 2024 uitgevoerd. Rioolvervangingen worden uitgevoerd vanuit het Integraal Uitvoeringsprogramma (IUP). In 2023 hadden we 4,5 km rioolwerken in uitvoering. We werken aan de voorbereiding van ruim 11 km rioolvervanging. Deze projecten zijn in verschillende fasen: van 'net opgestart' tot 'gereed voor uitvoering'. Positief is dat zowel de extreem natte winter als het natte najaar van 2023 naar behoren werden verwerkt door het gemeentelijk rioleringsstelsel.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

CP22_26|8.010 We komen met een offensief tegen hondenpoep, zwerfafval en te hard rijden in de woonwijken.

Omschrijving (toelichting)

Tot en met 2022 was er een landelijke zwerfafvalsubsidie waarvan Waalwijk de afgelopen jaren gebruik van heeft gemaakt. Het bedrag bedroeg gemiddeld 55.000 euro per jaar. Helaas stopt deze landelijke zwerfafvalsubsidie, er wordt dus geen budget meer beschikbaar gesteld voor zwerfafval interventies. Een deel van het subsidiebedrag werd ingezet om externe ondersteuning in te huren voor de begeleiding van projectjes om zwerfafval te voorkomen.

Ook werden financiële middelen ingezet om communicatie-uitingen op te tuigen. Naast dat de subsidie is opgedroogd stopt op korte termijn ook de expertise van de externe inhuur.

Voor de uitvoering van het offensief zwerfafval uit coalitieprogramma 2022-2026 zijn op dit moment dus geen capaciteit en financiën beschikbaar.

Het Mobiliteitsplan waarin de verkeersvisie wordt beschreven tot 2030 voor de gemeente Waalwijk is gekoppeld aan een uitvoeringsprogramma 2022-2027. In dit plan wordt ook (indirect) aandacht besteed aan een offensief tegen te hard rijden door middel van:

- Het zoveel mogelijk omzetten van 50 km/uur wegen naar 30 km/uur wegen/gebied met bijbehorende snelheidsremmende maatregelen;
- In woonwijken en centra 30 km/zones te handhaven op snelheid.

Bij het reconstrueren van wegen in het kader van Integraal UitvoeringsProgramma (IUP) proberen we zoveel mogelijk een offensief tegen te hard rijden mee te laten liften met infrastructurele maatregelen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Zwerfafval:

In de strijd tegen zwerfafval, dumpingen en bijplaatsingen is voor eind november 2023 een activiteitenplan ingediend bij Nedvang/Nederland Schoon . Middels dit plan is eenmalig de Zwerfafvalvergoeding aangevraagd (maximaal € 56.000, afhankelijk van het aantal gemeenten dat een subsidie aanvraagt). Samengevoegd met het resterende budget uit de voorgaande jaren is vervolgens dekking voor de extra activiteiten, die in 2024 worden uitgevoerd.

Hondenbeleid:

Deze evaluatie wordt binnenkort afgerond, waarna de raad hierover wordt geïnformeerd in Q1 van 2024.

Te hard rijden in de woonwijken:

De snelheidscontroles zijn in regionaal verband (Hart van Brabant) samen met politie opgepakt. In Waalwijk zijn hiervoor een drietal prioriteiten aangegeven: Heistraat, Ambrosiusweg en Havens 1-6. In de regio zijn de mobiele flitscamera's al op diverse plekken geplaatst, echter tot op heden niet binnen de gemeente Waalwijk. De politie controleert in onze gemeente voornamelijk met de lasergun. Ook hierover wordt de raad uiterlijk Q1 2024 geïnformeerd.

Indicatoren

Relevante indicatoren uit beleidsveld 7 zijn te raadplegen in Waalwijk in Cijfers via deze link: [Indicatoren beleidsveld 7](#)

Wat heeft beleidsveld 7 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
Lasten	11.700	14.183	13.334
Baten	-10.441	-11.953	-11.785
Saldo van lasten en baten	1.259	2.230	1.550
Onttrekkingen	-1.123	-1.159	-596
Stortingen	294	294	297
Mutaties reserves	-829	-865	-299
Saldo na mutaties reserves	430	1.365	1.251

Belangrijkste kaders

Verbonden partijen

Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)
GGD Hart voor Brabant (Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst)
RAV (Regionale Ambulancevoorziening)

Beleidsveld 8 | Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Ambitie

In onze strategische visie staat onze ambitie om een aantrekkelijke gemeente te zijn om te wonen, werken, leren en ondernemen. Dit willen we onder andere bereiken via (1) een evenwichtige inrichting en verdeling van de ruimte. (2) Daarnaast zorgen we voor een balans tussen maatschappelijk en financieel rendement op het grondbeleid, en (3) Een

evenwichtige woningmarkt die aansluit bij de toekomstige behoefte van inwoners, en (4) een visie op stedelijke vernieuwing.

Om Waalwijk ruimtelijk aantrekkelijk te laten blijven bevorderen we het gewenste ruimtegebruik. Ook willen we de ruimtelijke kwaliteit waar mogelijk verhogen. Daarbij streven we bij ruimtelijke ontwikkelingen naar een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten over gebruikers, eigenaren, ontwikkelaars en de overheid. De komende jaren ligt een belangrijke focus op de invoering van de Omgevingswet.

Waalwijk moet aantrekkelijk zijn om te wonen. Daarom streven we naar een voldoende aanbod van woningen en woonmilieus voor alle doelgroepen. Gelet op de uitdagingen die klimaatverandering voor ons in de nabije toekomst brengt, willen we onze woningaanbod zo toekomstbestendig mogelijk maken. Tevens zetten we in op adequate huisvesting voor arbeidsmigranten die in Waalwijk komen werken.

Volkshuisvesting

Wat hebben we in 2023 gedaan?

In 2023 zijn in totaal bijna 170 woningen toegevoegd aan de woningmarkt. Daarvan waren er 65 woningen nultreden; dat wil zeggen dat de woning en alle belangrijke ruimtes in de woning zonder traplopen te bereiken zijn. De netto toevoeging in 2023 valt echter laag uit, doordat er ook circa 140 woningen onttrokken zijn. Dat betreft met name de sloop van de tweede fase Bloemenoordflats.

Daartegenover staat dat meerdere grotere en kleinere projecten zijn gestart. Op termijn is dat goed voor ruim 450 woningen. Het gaat onder meer om de ontwikkeling aan de Kasteellaan (Casade), de herbouw van appartementen in Bloemenoord (ook Casade), Akkerlanen, de woningen bij de Theresiakerk in Waspik en woningbouw bij de voormalige basisschool De Brug in Waspik.

Er zijn flinke stappen gezet in het verder in procedure brengen van plannen. Ruim 1000 woningen zitten in vastgestelde en onherroepelijke plannen en ruim 500 woningen in ontwerp-bestemmingsplannen.

Ook als het gaat om huisvestingsmogelijkheden voor internationale medewerkers zijn er in 2023 belangrijke stappen gezet. Voor twee grootschalige locaties is de bouw in 2023 gestart. Inmiddels zijn 400 woonplekken opgeleverd en 290 plaatsen zijn in aanbouw. Daarnaast is op verschillende plekken kleinschalige kamerverhuur vergund.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

CP22_26|8.001 Deze periode gaan we minimaal 1200 extra woningen bouwen voor alle doelgroepen

We vergroten de capaciteit binnen het fysieke domein, zodat er meer ruimte ontstaat voor het in procedure brengen van woningbouwplannen de komende jaren.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De ambities binnen het fysieke domein zijn (enorm) groot. Bij de betrokken gemeentelijke teams is hard gewerkt aan het uitbreiden van de (tijdelijke) formatie. Maar het blijft soms lastig om vacatures in te vullen. De komst van de Omgevingswet drukt daarbij ook op de inzet van personeel.

Toch zien we wel dat er flinke stappen gezet zijn in het in procedure brengen van plannen. Ruim 1000 woningen zitten in vastgestelde bestemmingsplannen en ruim 500 woningen in

ontwerp-bestemmingsplannen. Daarnaast wordt hard gewerkt aan plannen die de komende jaren in procedure gaan.

CP22_26|8.002 Landgoed Driessen (fase 2) nemen we versneld in ontwikkeling

Landgoed Driessen fase 2 heeft op dit moment een agrarische bestemming. Voorafgaand aan het ontwikkelen van concrete plannen en het omzetten van deze bestemming naar een woonbestemming, zal inzichtelijk moeten worden gemaakt wat de milieugevolgen zijn van de voorgenomen ontwikkeling. Daarbij zal ook aandacht moeten worden besteed aan stikstof. Landgoed Driessen ligt tegen Natura 2000 gebied De Langstraat aan. Of en in welke mate stikstof een belemmering vormt voor de ontwikkeling van fase 2 wordt onderzocht. Bovendien is regelgeving met betrekking tot stikstof volop in ontwikkeling. Zo staat de kritische depositiewaarde ter discussie - zowel de hoogte als het instrument op zich - en hebben provincies tot 1 juli 2023 de tijd gekregen om te komen met een gebiedsaanpak. Het college wil de tijd tot 1 juli 2023 benutten om de in het Ontwikkelplan uit 1997 gemaakte keuzes tegen het licht te houden en nadere onderzoeken te doen. Ook zal zij in overleg treden met de provincie over of woningbouw in fase 2 überhaupt aan de orde is; Op grond van de provinciale Verordening Ruimte dient woningbouw zoveel mogelijk plaats te vinden in of aansluitend op bestaand stedelijk gebied. Landgoed Driessen valt echter buiten het bestaand stedelijk gebied. Wel heeft het de aanduiding 'verstedelijking afweegbaar'. Bouwen is hier alleen aan de orde wanneer er binnen bestaand stedelijk gebied onvoldoende kwalitatieve ruimte beschikbaar is.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In raadsinformatiebrief 041-23 'Vorbereiding Landgoed Driessen fase 2' en tijdens de raadsbijeenkomst in augustus 2023 is aangegeven dat de voorbereiding langs vier sporen loopt. Spoor 1 is het actualiseren van de uitgangspunten uit het Ontwikkelingsplan uit 1997. In 2023 zijn hier goede stappen in gezet. In 2024 worden de uitgangspunten ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

Spoor 4 gaat over de afstemming met regiogemeenten en de provincie. In 2023 hebben wij in woord en beeld omschreven waarom fase 2 nodig en verantwoord is. Op basis hiervan gaan we door met het overleg.

In 2024 wordt de raad nader geïnformeerd over de stand van zaken op spoor 2 (samenwerking met marktpartijen) en spoor 3 (milieu).

CP22_26|8.003 We ontwikkelen innovatieve woon(zorg) concepten zoals (pre)mantelzorgwoningen door het opstellen van een woonzorgvisie.

In 2023 bieden we een lokale woonzorgvisie aan de gemeenteraad aan ter vaststelling. We koppelen hieraan een uitvoeringsprogramma.

Vooruitlopend op de vaststelling van een lokale woonzorgvisie, stelt het college een richtlijn vast voor pré-mantelzorgwoningen. Op die manier kunnen aanvragen voor pré-mantelzorgwoningen reeds afgehandeld worden en hoeft dit niet te wachten op de vaststelling van de woonzorgvisie.

Voor onderdelen waarbij regionale afspraken evident en daarmee leidend zijn, stellen we in 2022-2023 gezamenlijk met gemeenten, corporaties en zorgpartijen in de regio, een regionale woonzorgvisie op.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De beleidsregels voor pre-mantelzorgwoningen zijn opgesteld. We maken in 2024 een start met de lokale woonzorgvisie, die naar verwachting in Q2 van 2025 kan worden vastgesteld. We hebben ervoor gekozen eerst de vaststelling van de regionale woonzorgvisie af te wachten. Die ligt nu ter advisering bij de regionale sociale adviesraden en wordt in het tweede kwartaal van 2024 voorgelegd aan de raad.

CP22 26|8.004 We gaan de splitsing van woningen mogelijk maken.

Woningsplitsing wordt al regelmatig toegestaan binnen de gemeente. Dit is echter nog niet vastgelegd in openbare beleidsregels. Het college stelt in 2023 beleid vast voor woningsplitsing, zodat de spelregels bij woningsplitsing beter inzichtelijk worden.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Naast het splitsen van woningen zijn er meerdere vormen van verdichting op bestaande percelen mogelijk. Bij de uitwerking van de omgevingsvisie gaan wij gebiedsgericht bepalen welke mate van verdichting mogelijk en wenselijk is. Tot die tijd blijven we woningsplitsing toestaan als dat naar huidig beleid passend is.

CP22 26|8.005 De verzilverening kan ook ingezet worden voor schenkingen aan kinderen voor de aankoop van een woning in Waalwijk

We onderzoeken de mogelijkheden hoe een verzilverening ingezet kan worden door ouders voor schenkingen aan hun kinderen en doen aan de hand daarvan in 2023 een voorstel aan de raad.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Het voorstel is behandeld in de raadsproces van december en daarmee in 2023 afgerond.

CP22 26|8.006 Het continueren van het voorkomen van woningverkoop door Casade.

Ieder jaar maken we in het najaar prestatieafspraken over de doelstellingen uit de woonvisie. Deze prestatieafspraken zijn afspraken tussen Casade, de gemeenten Dongen, Loon op Zand en Waalwijk en de huurdersbelangenverenigingen. De woonvisies van de gemeenten vormen de basis voor het maken van prestatieafspraken. In de prestatieafspraken leggen we vast op welke manier de verschillende partijen bijdragen aan het bereiken van de doelstellingen uit de woonvisie.

We nemen de doelstelling uit het coalitieakkoord ten aanzien van het verkopen van woningen mee in de besprekingen voor de prestatieafspraken voor 2023.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In de prestatieafspraken zijn ook afspraken opgenomen over het al dan niet verkopen van woningen.

CP22 26|8.011 We binden onze Waalwijkse jongeren sociaal en economisch door onder bepaalde voorwaarden voorrang te geven op de lijst van woningzoekenden (huur/koop).

Als uit onderzoek blijkt dat de maatregelen, die vermoedelijk per 1-1-2023 opgenomen gaan worden in de Huisvestingswet, een bijdrage kunnen leveren aan de huisvesting voor eigen inwoners, dan doen we in 2023 een voorstel aan de raad om de Huisvestingsverordening hierop aan te passen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Bij de behandeling van de Huisvestingsverordening werd een motie ingediend. Daarin is onder andere gevraagd om meerdere instrumenten af te wegen. In de eerste helft van 2024 pakken we deze motie op. De mogelijkheid om goedkope koopwoningen toe te wijzen aan eigen inwoners, nemen we daarin mee.

Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Wat hebben we in 2023 gedaan?

In 2023 hebben wij ambtelijke en bestuurlijke bijdragen geleverd aan de Ontwikkelstrategie Stedelijke Regio Breda-Tilburg (SRBT) en het Ontwikkelperspectief Stedelijk Brabant 2040. De uitkomst is gunstig. We hebben voor de toekomst voldoende mogelijkheden op basis van het regionaal en provinciaal beleid. Dat biedt mogelijkheden voor de economische positie, woonruimte, voorzieningen en opwaardering van het openbaar vervoer in Waalwijk.

Daarnaast hebben wij meegewerkt aan de Gebiedsgerichte Aanpakken (GGA's) Loonse en Drunense Duinen en Westelijke Langstraat. Daarmee werken wij aan het versterken van een gezonde leefomgeving, die ruimte biedt voor recreatie (wandelen, fietsen) én een buffer vormt voor de gevolgen van klimaatverandering.

De huidige integrale Structuurvisie Waalwijk 2025 en het sectoraal beleid op het gebied van de fysieke leefomgeving vormden in 2023 de basis voor ruimtelijke ontwikkelingen. Die droegen onder meer bij aan sociale woningbouw en extra groen. In de komende jaren vormen we de bestaande visies om naar de omgevingsvisie, inclusief de stedenbouwkundige visie.

Ook in 2023 hebben wij ons al voorbereid op de Omgevingswet, die per 1 januari 2024 in werking is getreden. Inmiddels kunnen wij op basis van de nieuwe wet omgevingsvergunningen verlenen en het omgevingsplan voor locatieontwikkelingen wijzigen.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

CP22_26|8.007 We ontwikkelen een stedenbouwkundige visie voor de hele gemeente.

De verdeling van de schaarse ruimte is een complexe opgave. Er moet ruimte komen voor woningbouw, groen, sportontmoetingsplekken, klimaatadaptatie en nieuwe vormen van mobiliteit en bedrijvigheid. We willen op sommige plekken de functie transformeren en zo meer ruimte maken voor wonen. We noemen dit de verstedelijkingsagenda, die zowel gaat over de stad als over onze kernen. De eerste stap is in 2023 te starten met het opstellen van een omgevingsvisie. Onderdeel van deze omgevingsvisie is de stedenbouwkundige visie waarin onder andere transformatiekansen, groen, klimaat en mobiliteit integraal en gebiedsgericht in kaart worden gebracht. De stedenbouwkundige visie zal daarbij kaders definiëren voor een goede balans tussen kwantiteit en kwaliteit, dit is met name relevant voor het thema hoogbouw en de mogelijkheden voor tijdelijke woningen (flexwonen). De jaren daarna gaan we werken aan het realiseren van de ambities in deze visie op basis van een uitvoeringsprogramma.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Na een aanbestedingsprocedure hebben wij vanaf de zomer samen met een extern bureau gewerkt aan het opstellen van een omgevingsvisie. Onderdeel van de opdracht aan het bureau, is de gebiedsgerichte uitwerking van de omgevingsvisie in een stedenbouwkundige visie. In het eerste helft van 2024 wordt hiertoe een inventarisatie en analyse uitgevoerd.

CP22_26|8.009 Verzachten van de fysieke barrière (A59) tussen Noord en Zuid.

We onderzoeken of en hoe we de verbindingen tussen de woonkern Waalwijk ten zuiden van de A59 en de werklocaties aan de noordzijde van de A59 kunnen verbeteren waardoor het voor fietsers en voetgangers (verkeers)veiliger en aantrekkelijker is om met de fiets of te voet van/naar het bedrijventerrein te gaan.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In het Mobiliteitsplan is een fietsverbinding opgenomen tussen centrum en Haven. Realisatie van deze fietsverbinding is uiteindelijk afhankelijk van het doorgaan van de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL). Dat programma ligt nog voor bij de Raad van State.

CP22_26|8.012 Omgevingswet voorbereiding en vervolgfase

Het project Waalwijk Omgevingswet-proof bestaat uit 3 fases: invoerings-, vervolg- en lijnfase. We verwachten dat de Omgevingswet op 1-1-2023 in werking treedt. Op dat moment is de invoeringsfase afgerond. We starten daarom voor het project Waalwijk Omgevingswet-proof in 2023 met de uitvoering van het plan van aanpak voor de vervolg- en lijnfase. De vervolgfase begint vanaf de invoeringsdatum tot en met de verwachte einddatum van de stelselherziening in 2030. Onder de vervolgfase vallen bijvoorbeeld de volgende projecten: omgevingsvisie, omgevingsplan en toepasbare regels. De lijnfase begint nadat onderdelen van de invoerings- en vervolgfase zijn opgeleverd, welke in de lijnorganisatie uitgevoerd en actueel gehouden moeten worden. Onder de lijnfase vanaf de datum van inwerkingtreding valt bijvoorbeeld het zo goed mogelijk door laten lopen en blijven verbeteren van de dienstverlening voor vergunningen en plannen in het fysieke domein. Zeker in 2023 zal daar een extra inspanning voor nodig zijn omdat de effecten van de Omgevingswet dan pas echt in de praktijk zullen blijken.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Invoeringsfase: we hebben werkzaamheden gedaan die nodig waren om per 1 januari 2024 te kunnen werken met de Omgevingswet. Dat betekent onder andere het kunnen verlenen van een omgevingsvergunning en het kunnen wijzigen van het omgevingsplan voor locatieontwikkelingen.

Vervolg-/transitiefase: we hebben in 2023 werkzaamheden voorbereid die nodig zijn vanwege de Omgevingswet, maar die pas na 1 januari 2024 klaar hoeven zijn. Het gaat onder meer om de omgevingsvisie (uiterlijk 1 januari 2027 gereed) en het gemeentebrede omgevingsplan (uiterlijk 1 januari 2032 gereed).

CP22_26|8.013 Actiever beleid rond het strategisch aankopen van grond

In de Nota grondbeleid 2019-2023 heeft de gemeenteraad besloten dat de gemeente verschillende keuzes kan maken over de wijze waarop zij acteert binnen het grondbeleid. Met het grondbeleid kan invloed worden uitgeoefend op de wijze waarop de grond wordt gebruikt. Dit is wenselijk omdat het kan bijdragen aan de realisering van brede (publieke) doelstellingen. De twee uiterste vormen zijn een actief grondbeleid en een faciliterend grondbeleid. Voor de gemeente zijn beide vormen aanvaardbaar. De feitelijke keuze voor een specifieke vorm is afhankelijk van de situatie. Hierbij wordt zowel gekeken naar het maatschappelijke als het financiële rendement van de ontwikkeling. Per ontwikkeling zal op basis van een analyse worden bepaald welke vorm van grondbeleid zal worden gevoerd en welke (publieke) doelstelling hiermee behaald kan worden. Zoveel als mogelijk zal invulling gegeven worden aan het actief aankopen van strategische grond zoals opgenomen in het coalitieakkoord, waarbij het maatschappelijk en financiële rendement niet uit het oog verloren wordt.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Met oog voor de risico's en het maatschappelijk en financiële rendement wordt zoveel mogelijk een actief grondbeleid gevoerd. De feitelijke keuze voor een specifieke vorm van grondbeleid (actief, passief of een mengvorm) is afhankelijk van de situatie. Op basis daarvan bepalen wij welke vorm het beste past. De grondmarkt wordt nauwlettend gevolgd. Soms zijn er mogelijkheden voor het aankopen van strategische gronden.

CP22_26|8.014 Vergroten leefbaarheid in Sprang-Capelle en Waspik

In Sprang-Capelle en Waspik gaan we de leefbaarheid vergroten door te kijken wat er aan woningbouw en transformatie nodig is. Dat vraagt om precisie-ingrepen die leiden tot verdichting en vergroening, met behoud van het dorpse karakter. Conform rijksbeleid dienen we daarbij eerst inbreidingslocaties te onderzoeken en pas daarna kunnen we denken aan eventuele uitbreidingslocaties. De eerste stap is in 2023 te starten met het opstellen van een omgevingsvisie. Onderdeel van deze omgevingsvisie is een stedenbouwkundige visie waarin onder andere transformatiekansen, groen, klimaat en mobiliteit integraal in kaart worden gebracht. De jaren daarna gaan we werken aan het realiseren van de ambities uit deze visie, op basis van een uitvoeringsprogramma.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Na een aanbestedingsprocedure hebben wij vanaf de zomer samen met een extern bureau gewerkt aan het opstellen van een omgevingsvisie. Onderdeel van de opdracht aan het bureau, is de gebiedsgerichte uitwerking van de omgevingsvisie in een stedenbouwkundige visie. In het eerste helft van 2024 wordt hiertoe een inventarisatie en analyse uitgevoerd.

CP22_26|8.015 Ontwikkelen transformatielocaties

In deze coalitieperiode moeten er minimaal 1.200 extra woningen gebouwd gaan worden voor alle doelgroepen. Het ontwikkelen van transformatielocaties is een van de manieren om dit voor elkaar te krijgen zoals de transformatielocaties Gedempte Haven, de Els en het Slachthuissterrein. Daarnaast zijn er diverse transformatielocaties in de binnenstad (zie programma Binnenstad). Uiteraard is er hiernaast binnen de organisatie ook blijvend aandacht voor nieuwe transformatielocaties.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Voor de genoemde transformatielocaties zijn in het afgelopen jaar belangrijke stappen gezet. Dan gaat het bijvoorbeeld om het sluiten van overeenkomsten met initiatiefnemers en het voorbereiden/doorlopen van de benodigde planologische procedure. Wat betreft de doorlooptijd zijn we sterk afhankelijk van de betrokken marktpartijen en daarnaast van externe factoren zoals stikstof, stijgende rente, stijgende bouwkosten en eventuele procedures bij Raad van State.

Voor het Slachthuisterrein is in oktober 2023 de overeenkomst ondertekend en de ontwerpvergunning ter inzage gelegd. Zowel voor het ETZ als voor de Gedempte Haven zijn de ontwerp bestemmingsplannen in december 2023 ter inzage gelegd. De Els is al apart toegelicht in de paragraaf over de Compacte binnenstad (CP22_26|BS_D.010).

CP22_26|8.016 In de dorpscharten van Sprang-Capelle en Waspik verbeteren we de ontmoetingsplekken

Elkaar ontmoeten en leren kennen is belangrijk voor een fijne leefomgeving en gemeenschapsgevoel. De eerste stap is in 2023 te starten met het opstellen van een omgevingsvisie. Onderdeel van deze omgevingsvisie is een visie op een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving waarbij onder andere ontmoetingsplekken die schoon, heel en veilig zijn deel uitmaken van de opgave. De jaren daarna gaan we werken aan het realiseren van de ambities uit deze visie, op basis van een uitvoeringsprogramma.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Zoals omschreven in CP22_26|8.007 werken wij voor de gehele gemeente, samen met een extern bureau, aan het opstellen van een omgevingsvisie. Onderdeel daarvan is de gebiedsgerichte uitwerking van de omgevingsvisie in een stedenbouwkundige visie. Daarnaast werken wij aan de implementatie van de Koers Sociaal Domein. Vanuit de bovengenoemde beleidsvisies zal in 2024 duidelijk worden op welke manier de ontmoetingsplekken in Sprang-Capelle en Waspik verbeterd kunnen worden.

CP22_26|8.017 Voor het Hoefsvengebied ontwikkelen we een totale visie

Het Hoefsvengebied heeft aandacht nodig als het gaat om de fijne leefomgeving en de ontmoetingsplekken. De totaalvisie moet de losse onderdelen in het gebied aan elkaar verbinden waardoor het elkaar gaat versterken. Het onderzoek rondom de surfvijver is op dit moment al een lopend project in dit gebied. Samen met betrokken afdelingen (TMAO, TOOR, TORV en TREW) gaan we in overleg met het college om de wensen voor het gebied te onderzoeken.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2023 werd een incidenteel budget toegekend om de wensen voor het Hoefsvengebied te onderzoeken. In 2024 zal dit onderzoek worden uitgevoerd.

Indicatoren

Relevante indicatoren uit beleidsveld 8 zijn te raadplegen in Waalwijk in Cijfers via deze link: [Indicatoren beleidsveld 8](#)

Wat heeft beleidsveld 8 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
Lasten	11.141	11.956	14.403
Baten	-5.998	-6.047	-6.518
Saldo van lasten en baten	5.143	5.909	7.885
Onttrekkingen	-900	-3.286	-7.518
Stortingen	0	1.300	3.229
Mutaties reserves	-900	-1.986	-4.288
Saldo na mutaties reserves	4.243	3.923	3.597

Belangrijkste kaders

Woonvisie 2020

Visie "Hart van de Stad 2025"

Nota Grondbeleid 2019-2023

Verbonden partijen

In dit beleidsveld zijn er geen verbonden partijen.

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en overige baten en lasten

Algemene dekkingsmiddelen

In het BBV is bepaald dat in de programmaverantwoording een aantal overzichten moeten worden opgenomen. Daaronder valt ook het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen. Dit overzicht bevat alleen de baten.

Een nadere toelichting op de verschillen is opgenomen in het onderdeel toelichting op de programmarekening.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
Baten			
TK_0.5 Treasury	-227	-235	-468
TK_0.61 OZB woningen	-6.748	-6.748	-6.804
TK_0.62 OZB niet-woningen	-7.529	-7.529	-7.468
TK_0.64 Belasting overig	-342	-342	-397
TK_0.7 Alg.uitkering en overige uitk.gem.fonds	-92.783	-98.536	-101.190
Totaal Baten	-107.627	-113.388	-116.327
Totaal	-107.627	-113.388	-116.327

Overhead

Sinds 2017 is het volgens het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht de overhead centraal te begroten en te verantwoorden op taakveld 0.4 Overhead. Hiermee wordt meer inzicht gegeven in de totale kosten van de overhead.

Overhead mag nog wel toegerekend worden aan grondexploitaties en investeringen. Hiervoor is een vast opslagbedrag per uur berekend. Voor de berekening is het totaal begrote bedrag van de overhead gedeeld door het aantal uren dat toegerekend wordt aan de taakvelden en projecten. Dit opslagbedrag wordt ook gebruikt bij de berekening van tarieven voor de lokale heffingen.

Bedragen x € 1.000

Specificatie overhead	Begroting 2023 vóór wijziging	Begroting 2023 ná wijziging	Jaarrekening 2023
Salarissen	9.822	9.858	9.545
Belastingen	62	62	144
Ingeleend personeel	553	2.271	2.139
Overige goederen en diensten	4.047	5.560	5.437
Stortingen in voorzieningen	268	153	918
Afschrijvingen	1.192	1.033	1.073
Rente	169	164	163
Totale lasten	16.113	19.101	19.419
Toerekening aan grondexploitatie	-840	-840	-456
Toerekening aan investeringen	-401	-401	-925
Overige verrekeningen	0	-27	-24
Uitgeleend personeel	-85	-85	-84
Leges	0	-4	-4
Overige goederen en diensten	-14	-77	-191
Inkomensoverdrachten	-150	-134	-169
Mutaties voorzieningen	0		
Totaal baten	-1.490	-1.568	-1.853
Saldo	14.623	17.533	17.566

Te betalen vennootschapsbelasting

In 2023 waren de volgende geclusterde werkvelden belast met vennootschapsbelasting:

- Het grondbedrijf (ofwel de grondexploitaties)

- Het afvalbedrijf (de reststromen conform de 1% regeling)

De grondexploitatie moet als een belaste activiteit voor de vennootschapsbelasting worden gezien. Over de jaren 2016 t/m 2021 zijn definitieve aanslagen opgelegd. Vanwege verliesverrekening uit andere jaren heeft dit voor de aanslagen 2016 t/m 2019 uitgemonnd in een nihilaanslag. Over 2020 is een definitieve aanslag opgelegd van € 422.478 en over 2021 € 424.075. Voor 2022 is een voorlopige aanslag opgelegd van € 156.000 en voor 2023 € 46.863. Deze bedragen zijn onttrokken aan de reserve grondexploitatie.

Bij het ophalen en verwerken van afval is sprake van het ophalen en verwerken van een beperkte hoeveelheid bedrijfsafval. Die laatste activiteit is in principe aan vennootschapsbelasting onderhevig. Aangezien hierop geen winst wordt behaald, valt deze activiteit echter buiten de heffing van de Vpb. Met betrekking tot de verwerking van reststromen is door de fiscus opgelegd dat 1% van de restwaarde in de belastingheffing wordt betrokken.

Ook het betaald parkeren achter de slagboom is in principe aan vennootschapsbelasting onderhevig. Aangezien hierop, vanwege de verlaagde parkeertarieven, geen winst wordt behaald, valt deze activiteit vooralsnog buiten de heffing van de belasting.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
Lasten			
TK_0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	34	501	657
Saldo	34	501	657

Overige baten en lasten

In de primaire begroting is op beleidsveld 0 onder product 913 een post voor onvoorziene lasten opgenomen van € 100.000. De helft van dit bedrag is beschikbaar gesteld ten gunste van de noodhulp aan Turkije en Syrië. Daarnaast is € 50.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van de gevolgen van de aardbeving in Marokko.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting vóór wijziging 2023	Begroting incl. wijziging 2023	Jaarrekening 2023
TK 0.8 Onvoorzien	100		
TK 0.8 Overige baten en lasten	338	38	10
Totaal	438	38	10

Paragrafen

Inleiding paragrafen

Artikel 9 van het BBV bepaalt dat in de begroting paragrafen moeten worden opgenomen. Daarin worden de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting

staan, worden gebundeld in een kort overzicht (de paragraaf). Op deze wijze vormen de paragrafen een dwarsdoorsnede van de begroting en bieden ze de raad beter inzicht. Met de genoemde onderwerpen (de voorgeschreven paragrafen) is telkens een financieel belang gediend. De paragrafen geven extra informatie voor de beoordeling van de financiële positie en bedrijfsvoering op de korte en langere termijn.

De paragrafen zijn:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering (en treasury)
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid
8. Paragraaf Wet open overheid
9. Realisatie ombuigingen

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf bevat informatie over de WOZ en de diverse gemeentelijke belastingen en heffingen voor het jaar 2023. De volgende belastingen/heffingen worden door de gemeente Waalwijk opgelegd:

- Onroerende-zaakbelasting;
- Rioolheffing;
- Afvalstoffenheffing / reinigingsrechten;
- Hondenbelasting;
- Woonforensenbelasting;
- Verblijfsbelasting;
- Precariobelasting;
- BedrijvenInvesteringsZone (BIZ);
- Overige heffingen en leges.

In deze paragraaf gaan wij in op de bovengenoemde belastingen en leges. Per belasting- of legessoort hebben wij de begrote opbrengsten en werkelijk resultaten opgenomen. Ook is de hoogte van de tarieven van genoemde belastingen vergeleken met de tarieven de omliggende gemeenten Heusden en Oosterhout. Dat geeft een beeld van de belastingdruk in Waalwijk. Tenslotte besteden wij aandacht aan kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Daarbij geven wij aan wat de financiële gevolgen zijn van het gevoerde kwijtscheldingsbeleid.

Beleidsuitgangspunten 2023

Het uitgangspunt is dat de tarieven voor de gemeentelijke dienstverlening 100% kostendekkend zijn (o.a. afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges). Voor een eventuele correctie op inflatie, wordt gecontroleerd of dit niet leidt tot meer dan 100% kostendekking. Dit laatste is op grond van de Gemeentewet niet toegestaan. In het jaar 2023 hebben wij de tarieven volgens de wettelijke eisen vastgesteld.

Onroerendezaakbelasting

De onroerendezaakbelasting (OZB) wordt geheven van diegenen die op 1 januari gebruik maken en/of in het bezit zijn van een pand. Te onderscheiden zijn:

- Gebruikersbelasting (niet-woningen): die wordt opgelegd aan diegene die de onroerende zaak gebruikt;
- Eigenarenbelasting (woningen en niet-woningen): die wordt opgelegd aan de zakelijk gerechtigde (meestal de eigenaar) van een onroerende zaak.

Degene die op 1 januari van het belastingjaar de onroerende zaak in eigendom heeft en/of hiervan gebruik maakt, betaalt onroerende zaakbelasting voor het gehele jaar. De WOZ-waarde van de onroerende zaak vormt de basis voor de heffing. De waarde is via een WOZ-beschikking vastgesteld. De gemeente Waalwijk past tariefdifferentiatie tussen woningen en niet-woningen toe. Tariefdifferentiatie zorgt voor een evenwichtige lastenstijging tussen burgers en bedrijven.

Bedragen x €1.000

Belastingsoort	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
PR061 OZB woningen	-6.748	-6.748	-6.804
PR062 OZB niet-woningen	-7.529	-7.529	-7.468
Resultaat	-14.276	-14.276	-14.272

Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven om de aanleg en de instandhouding van het gemeentelijk rioleringsstelsel te kunnen bekostigen. In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) zijn voor de langere termijn de vervanging van de riolering en de onderhoudskosten aangegeven.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
PR707 Rioolrechten	-4.420	-4.420	-4.496

Reinigingsrecht / afvalstoffenheffing

Op basis van de milieuwetgeving is de gemeente verplicht huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen en af te voeren. Bij de kostendoorberekening aan de inwoners hanteert Waalwijk het zogeheten diftarsysteem. De belastingplichtigen betalen, naast een vast bedrag, een bedrag per lediging. Belastingplichtigen met een minicontainer betalen daarnaast een bedrag per kilogram restafval of GFT-afval. Het tarief wordt jaarlijks vastgesteld aan de hand van de kosten, die in de begroting op het product 'afvalverwerking' zijn geraamd. Reinigingsrechten worden geheven voor het ophalen van het bedrijfsafval en het gebruik maken van gemeentelijke milieustraten. De opbrengst is afhankelijk van het aantal contracten dat partijen met de gemeente hebben afgesloten.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
PR703 Reinigingsrecht/afvalstoffenheffing	-4.498	-4.498	-4.713

Hondenbelasting

De hondenbelasting is een belasting dat als algemeen dekkingsmiddel mag worden beschouwd. De Hoge Raad heeft geoordeeld dat gemeenten niet in strijd handelen met de internationale discriminatieverboden als de opbrengst niet specifiek wordt aangewend ter bestrijding van de kosten van bevuiling door honden. Jaarlijks wordt 33% van het totaal

aantal huishoudens gecontroleerd op de aanwezigheid van honden. Deze controles hebben diverse meldingen opgeleverd en leiden tot een hogere opbrengst.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
PR906 Hondenbelasting	-234	-234	-274

Woonforensenbelasting

Woonforensenbelasting is een belasting die wordt geheven aan personen, die niet in de gemeente wonen en minimaal 90 dagen of meer van het belastingjaar voor zichzelf of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. Een gemeente maakt kosten voor voorzieningen die door deze personen worden gebruikt, maar ontvangt hiervoor geen vergoeding uit het gemeentefonds.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
PR907 Forensenbelasting	-13	-13	-9

Verblijfsbelasting

Verblijfsbelasting (voorheen toeristenbelasting) wordt geheven aan hotels, pensions, bed and breakfasts en aanbieders van overnachtingsplaatsen voor beroepsmatig verblijf, zoals de verblijfplaatsen voor arbeidsmigranten. De opbrengst van het deel van de heffing op beroepsmatig verblijf daalt als arbeidsmigranten zich inschrijven in de gemeente. Op dat moment stijgt wel de bijdrage uit het gemeentefonds.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
PR905 Verblijfsbelasting	-468	-540	-588

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het gebruik van gemeentegrond. Hieronder valt het plaatsen van containers voor bouwwerkzaamheden, maar ook terrassen, reclame-uitingen langs of op de openbare weg, en bijvoorbeeld lichtbakken aan winkels, die boven gemeentegrond hangen.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
PR916 Heffing precariorechten	-107	-107	-123

BedrijvenInvesteringsZone (BIZ)

De BIZ is een heffing voor ondernemers in het centrum van Waalwijk. Deze heffing wordt geheven voor activiteiten in de openbare ruimte en op internet, die zijn gericht op het bevorderen van de leefbaarheid, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit en/of economische ontwikkeling in dat gebied. Stichting BIZ heeft bijvoorbeeld groene aankleding, zoals bloombaskets, gerealiseerd en leegstaande panden aangekleed. De activiteiten zijn te vinden op www.bizwaalwijk.nl.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
6304035 BIZ (bedrijveninvesteringszone))	-260	-260	-258

Parkeerbelasting

Op een aantal plaatsen binnen de gemeente is er sprake van betaald parkeren. Met de parkeerbelasting kan direct worden gestuurd op het gemeentelijk parkeerbeleid. Het betaald parkeren heeft mede tot doel om de schaarse ruimte beter te gebruiken.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
PR207 Parkeervergunningenheffingen	-1.192	-1.242	-1.452

Haven- en kadegelden

Haven- en kadegelden zijn rechten die worden geheven voor het gebruik van de haven en de kade.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
PR208 Exploitatie havencomplex	-169	-169	-143

Grafrechten

Voor het gebruik van de begraafplaatsen en bijbehorende diensten in verband met de begraafplaats heft de gemeente lijkbezorgingsrechten.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
PR705 Begraafplaatsrechten	-366	-366	-419

Marktgeden

Voor de standplaatsen op de markt is men marktgeld verschuldigd.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
PR302 Opbrengst straatmarkten	-30	-30	-27

Leges publiekszaken

Leges publiekszaken worden geheven voor door ons geleverde diensten, zoals het verstrekken van reisdocumenten etc.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
PR005 Leges publiekszaken	-431	-481	-618

Omgevingsvergunningen

We heffen ook leges over gemeentelijke diensten gericht op de fysieke leefomgeving, zoals omgevingsvergunningen

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
PR801 Opbrengst omgevingsvergunningen	-1.350	-1.350	-1.957

Kwijtscheldingen

Het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente is in overeenstemming met de richtlijnen van het Rijk. In 2023 is tot een totaalbedrag van € 219.000 (2022: € 234.000) aan kwijtscheldingen toegekend.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023
6615200 CIN: Kwijtschelding	181	251	219
Saldo na mutaties reserves	181	251	219

Lokale lastendruk

De lokale lastendruk is weergegeven in een bedrag per gezin. Het is het totaal van de gemeentelijke belastingen dat per huishouden jaarlijks aan de gemeente moet worden voldaan. Het begrip is in het leven geroepen om op landelijk niveau de effecten van de lokale heffingen voor de burger te kunnen vergelijken. Het betreft hier de onroerendezaakbelasting, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de hondenbelasting. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheid (COELO) stelt jaarlijks de 'Atlas van de lokale lasten' op. Die biedt inzicht in de ontwikkeling van de lokale lastendruk. Ook wordt onderzocht welke gemeenten de hoogste en laagste lasten hebben. Nummer 1 (van de 342 gemeenten) heeft de laagste woonlasten. Bij de woonlasten voor eigenaren staat Waalwijk op plek 19 en bij de woonlasten voor huurders op plek 29. In Noord-Brabant staan de gemeenten 's-Hertogenbosch (18), Bladel (14), Gilze en Rijen (8), en Tilburg (4) lager bij de woonlasten eigenaar. Bij de woonlasten huurder scoren de volgende gemeenten uit Noord Brabant lager: Goirle (27), Maashorst (24), Hilvarenbeek (16), Someren (12), Bemheze (8) en Asten (5).

In onderstaand overzicht is te zien wat de lastendruk in 2023 voor een tweepersoonshuishouden met een eigen woning (WOZ-waarde € 400.000) en een hond was. Ook wordt een vergelijking gemaakt met twee vergelijkbare gemeenten.

	Heusden	Oosterhout	Waalwijk
OZB (woningen)	356	320	355
Afvalstoffenheffing	170	279	212
Rioolheffing	222	204	174

Hondenbelasting	59	34	55
Totaal	807	837	796

In het volgende overzicht is te zien wat de lastendruk bedroeg voor een bedrijf met een WOZ-waarde van € 600.000. Voor de rioolheffing is de aanname gedaan dat het bedrijf niet meer dan 500 m3 water heeft geloosd op het riool.

	Heusden	Oosterhout	Waalwijk
OZB eigenaren (niet-woningen)	1.392	1.350	1.431
OZB gebruikers (niet-woningen)	822	1.142	914
Rioolheffing	415	204	174
Totaal	2.629	2.696	2.519

Overzicht belastingopbrengsten 2016-2023

Hieronder een overzicht van de (belasting)opbrengsten van 2016 tot en met 2023 (basis jaarrekeningcijfers, bedragen x € 1.000). Deze cijfers zijn inclusief afwikkelingsverschillen voorgaande jaren.

Belastingsoort	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
OZB	10.807	11.192	11.439	11.876	12.533	13.072	13.755	14.272
Hondenbelasting	202	196	211	212	221	249	255	274
Verblijfsbelasting (voorheen toeristenbelasting)	123	140	123	124	435	185	467	588
Woonforensenbelasting	12	14	11	14	8	9	8	9
Parkeerbelasting	1.444	1.065	742	749	690	719	1.158	1.452
Precario	98	128	128	78	90	70	126	123
BedrijvenInvesteringsZone (BIZ)							249	258
Reclamebelasting	94	74	74	67	75	73		
Totaal	12.780	12.809	12.728	13.120	14.052	14.377	16.018	16.976

Belastingsoort	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rioolheffing	2.887	3.405	3.456	3.531	3.676	3.906	4.178	4.496
Afvalstoffenheffing/Reinigingsrechten	3.611	3.544	3.589	3.637	3.835	4.716	4.730	4.713
Haven- en kadegelden	88	97	94	146	148	176	173	143
Grafrechten	305	347	335	343	369	378	344	419
Marktgeden	26	27	26	27	29	23	28	27
Leges publiekszaken	908	967	907	663	534	630	626	618
Leges omgevingsvergunningen	946	1.161	1.528	2.322	1.977	1.642	1.276	1.957
Totaal	8.771	9.548	9.935	10.669	10.568	11.471	11.355	12.373

Kostendekkendheid tarieven

In de volgende tabel wordt de kostendekkendheid weergegeven.

bedragen x € 1.000

Kostendeckingsheffingen, retributies, leges	Begroting 2023	Rekening 2023
Afvalstoffenheffing		
- Netto kosten	3.027	3.177
-Overhead en verrekeningen	1.121	1.174
- BTW	200	200
-Baten	-4.498	-4.713
-Kostendeckendheid excl. inzet voorziening	103%	104%
- inzet voorziening	150	153
-Kostendeckendheid incl. inzet voorziening	100%	100%
Rioolheffing		
- Netto kosten	3.116	2.684
-Overhead en verrekeningen	1.224	1.151
- BTW	400	400
-Baten	-4.420	-4.496
-Kostendeckendheid	93%	106%
- inzet voorziening	-320	261
-Kostendeckendheid incl. inzet voorziening	100%	100%
Grafrechten		
- Netto kosten	663	684
-Overhead en verrekeningen	317	317
-Baten	-366	-417
-Kostendeckendheid	37%	42%
Haven- en kadegelden		
- Netto kosten	635	723
-Overhead en verrekeningen	110	110
-Baten	-167	-143
-Kostendeckendheid	22%	17%
Marktgeden		
- Netto kosten	52	40
-Overhead en verrekeningen	26	26
-Baten	-30	-27
-Kostendeckendheid	39%	41%
Leges fysieke omgeving (bouw)		
- Netto kosten	2.337	2.338
-Overhead en verrekeningen	1.222	1.222
-Baten	-1.350	-1.955
-Kostendeckendheid	38%	55%
Leges dienstverlening (publiek)		
- Netto kosten	1.252	1.156
-Overhead en verrekeningen	907	907
-Baten	-320	-381
-Kostendeckendheid	15%	18%

Paragraaf Weerstandsvormogen

Inleiding

In deze paragraaf gaan we nader in op de weerstandscapaciteit, afgezet tegen de risico's die de gemeente loopt in zowel de exploitatie- als investerings sfeer. De gemeenteraad heeft op 18 juni 2015 het kader voor deze paragraaf vastgesteld en heeft instructies gegeven voor de manier waarop met risico's en risicomanagement moet worden omgegaan. Op 6 april 2023 heeft de raad bovendien besloten om de Nota risicomanagement gemeente Waalwijk ongewijzigd te blijven toepassen.

Het weerstandsvermogen kan worden omschreven als de mate waarin een gemeente in staat is financiële tegenvallers (risico's) op te vangen, teneinde haar taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen geeft daarmee de mate van robuustheid van de financiële huishouding weer. Dit is van belang om financiële tegenvallers te kunnen opvangen, zonder meteen te moeten bezuinigen.

Hierbij spelen twee begrippen een rol:

- De weerstandscapaciteit: dit zijn de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt (of kan beschikken) om niet-begrote kosten te dekken;
- Het weerstandsvermogen: de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de (gekwantificeerde) risico's. Dit wordt uitgedrukt in een ratio, een verhouding.

Voor het beoordelen van de robuustheid van de begroting dus inzicht nodig in de omvang en in de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

In lijn met de begroting 2024 zijn alle geactualiseerde risicokaarten in een afzonderlijke rapportage opgenomen. De top 10 risico's en de eventuele risicomutaties worden wel expliciet in de jaarrekening 2023 opgesomd.

Weerstandsvermogen

Kengetallen gemeente Waalwijk

Op grond van onderstaande kengetallen en rekening houdende met het weerstandsvermogen op grond van de risicomatrix beschikt de gemeente Waalwijk over een gezonde financiële positie. Weliswaar beschikt de gemeente over een relatief hoge schuldpositie, maar deze is door het hoge investeringsniveau in de afgelopen jaren goed te verklaren. De risico's in de grondexploitatie zijn door afboekingen in de afgelopen jaren beheersbaar geworden en door een stijgende verkoop van gronden neemt de boekwaarde in de grondexploitatie af. Zie hiervoor ook de paragraaf Grondbeleid en de nota Grondexploitatie.

Bedragen x € 1.000

Tabel 1 - Netto schuldquote

	Bij begroting ultimo jaar	Begroting 2023	Rekening 2022	Rekening 2023
A	Vaste schulden (cf. art.46 BBV)	159.931	114.931	120.843
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	3.000	21.298	9.590
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	15.500	16.267	30.003
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	0	0	0
E	Uitzetting < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	6.000	10.135	13.810
F	Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	140	963	1.609
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	4.600	10.312	4.394
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV)	178.561	168.975	183.557
	Netto schuldquote ((A+B+C-D-E-F-G) / H) x 100%	94 %	77,58 %	76,6 %

De werkelijke netto schuldquote bij jaarrekening wijkt af van de begroting. Deze afwijking zien we jaarlijks terugkomen. Bij de begroting worden alle geplande investeringen meegenomen in de berekening van de netto schuldquote. In de praktijk zien we dat veel van deze investeringen doorschuiven. Daardoor is het werkelijke percentage lager.

Tabel 2 - Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

	Bij begroting ultimo jaar	Begroting 2023	Rekening 2022	Rekening 2023
A	Vaste schulden (cf. art.46 BBV)	159.931	114.931	120.843
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	3.000	21.298	9.590
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	15.500	16.267	30.003
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid b, c, d, e en f)	23.081	18.084	17.837
E	Uitzetting < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	6.000	10.135	13.810
F	Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	140	963	1.609
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	4.600	10.312	4.394
H	Totale baten cf. art. 17 lid c BBV)	178.561	168.975	183.557
	Netto schuldquote ((A+B+C-D-E-F-G) / H) x 100%	81 %	66,87 %	66,89 %

Tabel 3 - Solvabiliteitsratio

		Begroting 2023	Rekening 2022	Rekening 2023
A	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	99.154	116.941	111.432
B	Balanstotaal	287.752	278.759	284.008
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	34,46 %	41,95 %	39,24 %

Tabel 4 - Kengetal grondexploitatie

	Bij begroting ultimo jaar	Begroting 2023	Rekening 2022	Rekening 2023
B	Totaal van activa van de in exploitatie genomen bouwgronden	17.460	4.774	-591
C	Totale baten cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves)	178.561	168.975	183.557
	Grondexploitatie B / C x 100%	10 %	2,83 %	-0.3 %

Tabel 5 - Structurele exploitatieruimte

	Bij begroting ultimo jaar	Begroting 2023	Rekening 2022	Rekening 2023
A	Totale structurele lasten	142.274	149.166	164.950
B	Totale structurele baten	144.648	159.060	170.204
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	709	0	0

D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	430	829	837
E	Totale baten cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves)	178.561	168.975	183.557
	Structurele exploitatieruimte (B-A) + (D-C) / (E) x 100%	1,20 %	6,35 %	3.31 %

Tabel 6 - Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden

	Bij begroting ultimo jaar (bedragen in € 1 / afgerond)	Begroting 2023	Rekening 2022	Rekening 2023
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde*	355	338	364
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	174	163	174
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	229	229	229
D	Eventuele heffingskorting			
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C+D)	758	730	768
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1 (bron: COELO)	904	929	944
	Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%	83,85 %	78,58 %	81,36 %

De belastingcapaciteit woonlasten meerpersoonshuishouden wordt eenmaal per jaar door het COELO verstrekt.

*Met ingang van 2022 worden de OZB-lasten door COELO berekend op basis van alleen koopwoningen. Voorheen was dit gebaseerd op de gemiddelde WOZ-waarde van huur- en koopwoningen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te kunnen dekken. Het gaat om de elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden, zoals de Algemene Reserve, maar ook de onbenutte belastingcapaciteit.

Op grond van de nu bekende gegevens kan het volgende overzicht worden gegeven:
bedragen per december 2023 (x € 1.000)

Weerstandscapaciteit	Incidenteel	Structureel
Reservecapaciteit		
Algemene reserve	30.534.145	
AR grondexploitatie	1.382.000	
Totaal reserve capaciteit	31.916.145	
Onbenutte belastingcapaciteit		
Onroerende zaakbelastingen (100% verhoging)		15.281.000

Onvoorzien		100.000
Totaal weerstandscapaciteit	31.916.145	15.381.000

Per december 2023 bedraagt de totale weerstandscapaciteit van de gemeente Waalwijk € 47.297.144 (= € 31.916.144 + € 15.381.000).

De norm voor de onbenutte belastingcapaciteit is gebaseerd op de norm die het Rijk stelt voor gemeenten die in aanmerking willen komen voor een bijdrage op grond van artikel 12 Financiële-verhoudingswet. De bepaling van de ratio is gebaseerd op een theoretisch model, waarbij er vanuit wordt gegaan dat alle risico's gelijktijdig manifest worden. En dat komt nooit voor. De 100% OZB-verhoging past in ditzelfde theoretische kader.

De Algemene Reserve en de Algemene Reserve Grondexploitatie moeten een geblokkeerd gedeelte bevatten om het totaal van de risico's die 'waarschijnlijk eens in de vijf jaar' optreden, te kunnen opvangen. Op dit moment gaat het om € 6,1 miljoen. Als een risico optreedt en er moet worden afgerekend, moet de Algemene Reserve of Algemene Reserve Grondexploitatie onmiddellijk worden aangewend. Daarmee kan de ratio onder druk komen te staan. Een OZB-verhoging en daarbij behorende hogere opbrengst zal altijd enige tijd duren. Hierbij moet wel worden aangetekend dat het uitzonderlijk zou zijn, als alle risico's in categorie A op hetzelfde moment manifest worden.

Bovenstaande berekening van de weerstandscapaciteit is uiteraard een momentopname. De genoemde bedragen kunnen van jaar tot jaar fluctueren. Voor de afdekking van risico's heeft de gemeenteraad normen vastgelegd voor de noodzakelijke omvang van de Algemene Reserve.

De bekende risico's die betrekking hebben op de bouwgrondexploitatie zijn ook meegenomen bij de weerstandscapaciteit. De Algemene Reserve Grondexploitatie van € 5 miljoen maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit. Jaarlijks vindt door middel van de nota Grondexploitatie herijking plaats van de bouwgrondexploitatie. Er worden verliezen genomen en voorzieningen getroffen, als redelijkerwijs mag worden aangenomen dat er uiteindelijk een verlies zal optreden.

Stille reserves

In het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 van de provincies is met betrekking tot stille reserves in relatie tot het weerstandsvermogen het volgende opgenomen:

1. Stille reserves nemen wij alleen mee als de actuele marktwaarde reëel is onderbouwd;
2. Daarnaast geldt als uitgangspunt dat de stille reserve geen gebruiksnut heeft voor de gemeenten en op korte termijn beschikbaar kan komen.

Gelet op het bovenstaande maken de stille reserves met ingang van 2020 geen onderdeel meer uit van het weerstandsvermogen.

Risico's

In het BBV wordt een toelichting gegeven op de risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen. Het gaat om risico's die niet op een andere manier zijn ondervangen. Reguliere risico's – die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd. Voorbeelden van risico's die wel tot de paragraaf weerstandsvermogen horen zijn ondernemersrisico's (of bedrijfsrisico's). Die hangen vooral samen met grondexploitatie, gebiedsuitbreiding, publiek-private samenwerking (PPS), sociale structuur (bij neergaande conjunctuur) en open-einderegelingen.

Risicomatrix rekening 2023

Bij zowel de begroting als de jaarrekening wordt een risicomatrix opgesteld. De risicomatrix

geeft systematisch inzicht in de categorisering van aanwezige risico's. Om het risicomanagement te borgen, wordt met ingang van 2023 van alle voor het weerstandsvermogen relevante risico's een frauderisico-analyse gemaakt. De risico's zijn zoveel mogelijk in beeld gebracht en er is inzichtelijk gemaakt in welke mate deze risico's beheerst worden. Nadere acties blijven nodig om tot verdere risicobeheersing te komen. In de bijlage is een integraal overzicht opgenomen van alle geïdentificeerde risico's, via de link zijn alle kaarten in te zien: risicokaarten

Top 10 risico's

Hieronder is schematisch weergegeven wat de grootste risico's zijn voor de gemeente Waalwijk.

Kaart	Omschrijving risico	Maximaal risico	Percentage verwacht risico	Risico relevant voor ratio
14	Risico's bestemmingsplannen en bouwgrondexploitatie	€ 2.500.000	80%	€ 2.000.000
14	Risico's bestemmingsplannen en bouwgrondexploitatie	€ 2.500.000	60%	€ 1.500.000
15	Erfpachtcanon	€ 1.000.000	60%	€ 600.000
16	Garanties sportverenigingen/rechtspersonen maatschappelijkvlak	€ 2.500.000	40%	€ 1.000.000
17	Verzekeringen	€ 1.000.000	60%	€ 600.000
17	Verzekeringen	€ 2.500.000	40%	€ 1.000.000
19	Renterisico en liquiditeitsrisico	€ 1.000.000	60%	€ 600.000
21	Zijn we goed voorbereid op een calamiteit/pandemie	€ 1.000.000	60%	€ 600.000
23	Jeugdzorg	€ 1.000.000	80%	€ 800.000
25	Participatie	€ 1.000.000	80%	€ 800.000
32	Materiële vaste activa Haven Acht Oost	€ 2.500.000	60%	€ 1.500.000
33	Schade door cyberincident	€ 1.000.000	80%	€ 800.000
		€ 19.500.000		€ 11.800.000

Toename risico's

Kaart 32 Materiële vaste activa

Het risico is verhoogd van € 1 miljoen naar € 2,5 miljoen. Het betreft gronden die nog niet in exploitatie zijn genomen. Er loopt een procedure omtrent bestemmingsplan Haven 8 Oost afronding. Als de uitspraak negatief is voor de gemeente Waalwijk moet er afgeboekt worden.

Afname risico's

Niet van toepassing.

Beoordeling beschikbare weerstandsvermogen

Met onderstaande ratio kan een norm gesteld worden voor een aanvaardbare relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de risico's.

$$\text{Ratio} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Een ratio voor het weerstandsvermogen van 1,0 tot 1,4 wordt voldoende geacht. Een ratio van 0,8 tot 1,0 wordt als matig bestempeld, terwijl een ratio boven 1,4 aangemerkt wordt

als ruim voldoende.

Het benodigde weerstandsvermogen kan als volgt berekend worden:

Risicoklasse	Kans op schade	Aantal Geinventariseerde schades	Maximale omvang max. totale schade	Percentage meegenomen
waarschijnlijk	1 X per 5 jaar	Schades 11	€ 7,6 miljoen	80% € 6,1 miljoen
mogelijk	1 X per 10 jaar	Schades 20	€ 12,9 miljoen	60% € 7,7 miljoen
onwaarschijnlijk	1 X per 15 jaar	Schades 17	€ 6,5 miljoen	40% € 2,6 miljoen
onbekend	1 X per 10 jaar	Schades 10	€ 5,3miljoen	20 % € 1,1 miljoen
			€ 32,3 miljoen	€ 17,5 miljoen

$$\text{Ratio} = \frac{\text{€ 47.297.145}}{\text{€ 17.500.000}} = 2,7 \text{ uitstekend}$$

Voor de gemeente Waalwijk bedraagt de ratio voor het weerstandsvermogen 2,7. Dat is te kwalificeren als uitstekend.

Bij de berekening moet wel de kanttekening worden geplaatst dat rekening is gehouden met 100% verhoging van de OZB (€ 15.281.000). Wordt die buiten beschouwing gelaten, dan zakt de ratio naar 1,84 en ook dat is nog ruim voldoende. En ook hier geldt: niet alle risico's zullen op hetzelfde moment optreden.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Het is de taak van de gemeente om ervoor te zorgen dat de openbare ruimte goed wordt beheerd, met als uitgangspunten schoon, heel en veilig. Daarbij willen we ons gemeentelijk vastgoed duurzaam in stand houden, tegen een efficiënte inzet van gemeenschapsgeld. Waalwijk hanteert daarbij het Integraal Beheerplan (IBP). Daarin is alle beheersinformatie voor de verschillende disciplines gekoppeld aan de toepasselijke regels, wetten en richtlijnen. Het IBP vormt daarmee een informatietool, waarin de belangrijkste basisprincipes van beheer worden toegelicht.

Het IBP bevat geen financiële of areaalgegevens. Het bijvoegen van deze fluctuerende gegevens past niet bij dit statische document. De gegevens zijn daarom ondergebracht in een apart beheersysteem.

Uit het IPB blijkt dat er voor de gemeente Waalwijk geen noodzaak is voor een voorziening als beschreven in artikel 44 lid 1a BBV, die moet worden gevormd als er sprake is van achterstallig onderhoud. Door een systeem van regelmatige inspecties en beheer voor te schrijven, laat het Integraal Beheerplan geen ruimte voor achterstallig onderhoud. Beheer van de openbare ruimte heeft betrekking op alle gemeentelijke kapitaalgoederen met publieke toegankelijkheid. De verscheidenheid en kwantiteit van deze goederen vraagt om integrale samenwerkingen. Door een goede afstemming kunnen we efficiënter werken. Zo kunnen zoveel mogelijk beheersaspecten in een enkel project worden meegenomen. Dit wordt middels het Integraal Uitvoeringsprogramma (IUP) geregeld. Daarin wordt

voornamelijk grootschalig onderhoud op het gebied van wegen, riolering en verkeer opgenomen.

De belangrijkste kaders op het gebied van beheer van de openbare ruimte zijn:

- IBP (Integraal Beheerplan)
- IUP (Integraal Uitvoeringsprogramma)
- IWW (Integraal Waterplan Waalwijk)
- Beeldkwaliteit Onderhoud Wegen
- Groenbeleidsvisie
- Bomenbeleidsplan
- Vastgoedbeleid
- Plan van aanpak Verduurzaming gemeentelijk vastgoed
- Openbare verlichting, keuzenotitie Beleidsplan 2019-2023

Een aantal van die kaders zullen we nu toelichten.

Beheer openbare ruimte

Integraal beheerplan

Beeldkwaliteit

Wat willen we bereiken?

Om een uniforme kwaliteitsstandaard te hanteren, is op basis van de landelijke richtlijnen van de Kwaliteitscatalogus een beeldbestek opgesteld. Door middel van afbeeldingen en tekst wordt aangegeven aan welke standaarden de openbare ruimte dient te voldoen.

Wat gaan we ervoor doen?

De kwaliteitseisen verschillen per gebied. In algemene zin kan worden gezegd dat voor het centrum en de gemeentelijke begraafplaatsen wordt gestreefd naar kwaliteitsniveau A. Voor alle andere plaatsen ligt de eis bij niveau B. Een kaart laat zien waar welke kwaliteitseisen worden gesteld. Er wordt niet gestreefd naar A+ kwaliteit; dat is amper haalbaar en de kosten lopen snel op.

Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

Duurzaamheid moet steeds meer een vooraanstaande positie in beheer krijgen. Maar wat is duurzaam? Dat is verschillend voor alle beheerdisciplines. We gaan uit van de integrale visie op duurzaamheid, zoals beschreven in het Integraal Beheerplan. Per discipline wordt dat nader uitgewerkt.

Wat gaan we ervoor doen?

Vanuit wetgeving en (landelijke/Europese) richtlijnen is er al een aantal doelstellingen opgelegd. De meerderheid van de beheerders van de gemeente Waalwijk wil verder gaan dan deze doelstellingen. Voor een aantal beheerdisciplines zijn de doelen echter al erg ambitieus en is er (nog) geen streven om ze te overschrijden.

We focussen met name op:

Duurzamer versus duurzaam

Het uiteindelijke doel van een duurzaam Waalwijk is om de ecologische staat van de aarde zo min mogelijk te verstoren en de klimaatverandering tegen te gaan. Een oplossing is niet pas duurzaam als het behalen van dit doel ermee volledig wordt verzekerd. Liever mene we nu al kleinere stappen, dan dat er lang wordt gewacht op de meest duurzame oplossing.

Duurzaamheid is een investering

Vaak wordt om financiële redenen gekozen vanuit een voornamelijk technisch duurzaam oogpunt; hoe langer iets kan blijven staan des te minder er hoeft te worden besteed aan vervangingen. Ecologische duurzaamheid wordt vaak gedacht de duurdere optie te zijn, ondanks dat de incidentele lasten vaak wel afnemen. Duurzamer beheren vereist om die

reden een cultuurverandering, waarbij duurzaamheid wordt gezien als een investering in de toekomst. Daarbij horen ook: duurzaam aanbesteden en meer initiatief nemen en lef tonen.

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Op basis van de Visie Duurzaam Waalwijk 2030 hebben we uitvoering gegeven aan de Klimaatbestendig Waalwijk Uitvoeringsagenda 2023 en het Uitvoeringsprogramma Duurzaam Waalwijk 2020-2023.

Integraal waterplan Waalwijk

Het Integraal Waterplan Waalwijk (IWW) 2021-2024 is de opvolger van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2016-2020. Het omvat de beleidsvoornemens en maatregelen voor het Waalwijkse rioolstelsel. Ook het oppervlaktewater maakt deel uit van dit beleidsplan.

Wat willen we bereiken?

Het klimaat verandert en leidt tot extremere buien. Stedelijk waterbeheer speelt hierbij een belangrijke rol, waarbij riolering en oppervlaktewater steeds meer verweven raken. Wij willen dat onze gemeente zich doelmatig ontwikkelt tot een klimaatbestendige stad. Dat is vastgelegd in de doelstelling: 'In 2043 is de gemeente Waalwijk klimaatneutraal en de gebouwde omgeving zo goed mogelijk waterrobuust en klimaatbestendig ingericht.'

Bij de uitvoering dient de gemeente zich te houden aan de wettelijke kaders en beleidslijnen. Het speelveld is echter ruimer dan alleen de wet. De groenvoorzieningen spelen bijvoorbeeld een belangrijke rol. Op locaties waar de (openbare) ruimte opnieuw wordt ingericht, zorgen we voor een brede integrale afstemming, om die inrichting optimaal te laten functioneren. Die brede afstemming wil niet zeggen dat alles mogelijk is, maar wel dat we overwogen keuzes maken.

Wat gaan we ervoor doen?

Onze focus ligt op het waterrobuust en klimaatbestendig handelen bij het (her)ontwikkelen van onze gebouwde omgeving. We nemen de nu volgende speerpunten uit het IWW mee in onze ruimtelijke plannen en zorgen vanuit het principe 'de vervuiler betaalt' voor de noodzakelijke middelen.

Speerpunt stedelijk afvalwater

De gemeente Waalwijk streeft naar reductie van de hoeveelheid afvalwater. We willen regenwater zoveel mogelijk afkoppelen van het riool voor vuilwater. Daarmee beschermen wij onze omgeving tegen overstorten uit het riool, bij zware neerslag.

Speerpunt hemelwater

Iedere perceeleigenaar is in beginsel verantwoordelijk voor verwerken van het hemelwater dat op het perceel valt. Ook op dit gebied zoeken wij vroegtijdig samenwerking, voor een goede afstemming en efficiënt werken.

Speerpunt grondwater

Een gezond grondwaterbeleid draagt bij aan een betere leefomgeving. In perioden van droogte, maar ook bij veel regenval, speelt het grondwater een fundamentele rol. Ook hier is een vroegtijdige en integrale afstemming essentieel.

Speerpunt oppervlaktewater

Oppervlakte water is onlosmakelijk verbonden met het functioneren van ons gehele watersysteem, maar ook met ons welzijn en met natuurontwikkeling. Het waterschap is hier onze belangrijkste partner. Op basis van onderzoek kunnen we samen de juiste keuzes maken.

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Wij gaven uitvoering aan het IWW 2021-2024 en lieten regelmatig onderzoek doen. Het IWW levert een significante input voor het IUP, zodat diverse projecten klimaatbestendig opgepakt en uitgevoerd worden. We kijken onder meer naar:

- Klimaatverandering (toename neerslag, hitte, droogte)
- Toenemende verharding;

- Veranderende wet- en regelgeving;
- Groeiende betrokkenheid van burgers en bedrijven.

De onderzoeken geven inzicht in de verdere vormgeving van ons watersysteem en bij het prioriteren van de diverse maatregelen. Het gaat hierbij zowel om eenmalig onderzoek (om één specifiek onderwerp te verkennen) als om regelmatig terugkerende onderzoeken, zoals de rioolinspecties.

In 2023 zijn we gestart met het opstellen van het IWW 2025-2027. Deze krijgt (eenmalig) een looptijd van 3 jaar in plaats van de gebruikelijke 4 jaar. Het IWW geeft richting aan het IUP. Het is daarom belangrijk dat het IWW is vastgesteld, voordat het IUP wordt opgesteld.

Wegen/verhardingen

Wat willen we bereiken?

Artikel 16 van de Wegenwet bepaalt dat de wegbeheerder de wegen in goede staat moet houden en verantwoord beheren. De gemeenteraad van Waalwijk heeft hiervoor het plan Beeldkwaliteit Onderhoud Wegen vastgesteld. Daarin is vastgelegd dat de wegen moeten voldoen aan de classificatie 'minimaal veilig'. Dit willen we bereiken inzet van zo min mogelijk financiële middelen en met zo min mogelijk maatschappelijke overlast.

In 2024 wordt een nieuw Beleidsplan Onderhoud Wegen aan de raad gepresenteerd.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoering geven aan het Integraal Uitvoeringsprogramma (IUP). Dit uitvoeringsprogramma is opgezet om te komen tot zoveel mogelijk gecombineerd integraal beleid op het gebied van onderhoud. De 'kandidatenlijst van projecten' heeft vooral een technische oorsprong. De prioritering wordt vervolgens mede bepaald door onze beleidsdoelen.

Ook zullen wij in 2024 het klein en groot onderhoud uitvoeren, om te blijven voldoen aan de classificatie 'minimaal veilig'.

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Uitvoering gegeven aan de uitvoeringsprojecten uit het Integraal Uitvoeringsprogramma (IUP 2020-2024). Daarnaast zijn we in 2023 gestart met het opstellen van een nieuw IUP 2025-2028.

Groen

Wat willen we bereiken?

We willen naar een klimaatbestendig Waalwijk en daarvoor zal ook de gemeente Waalwijk groener moeten worden. Het groen in de openbare ruimte staat echter onder druk door de hoge parkeerdruk, de benodigde ruimte voor kabels en leidingen en de besparingen op het groenonderhoud. De hoeveelheid en de kwaliteit van het groen in de woonstraten is afgenomen.

Wat gaan we ervoor doen?

We kiezen daarvoor twee invalshoeken: Duurzaam Groen, en Groen met identiteit (coalitieprogramma 2022-2026).

Bij 'Duurzaam Groen' ligt de focus op meer ruimte voor klimaatadaptatie en biodiversiteit, de kwaliteit van de groenblauwe openbare ruimte en een klimaatbestendig en waterrobuust landschap. Bij 'Groen met Identiteit' ligt de focus op het behoud van het landelijke en dorpse karakter van de kernen Sprang-Capelle en Waspik en het stedelijk karakter van de binnenstad van Waalwijk. Daarnaast het maken van groene speel- en ontmoetingsplekken en pleinen in elke wijk.

Diverse beleidsvisies, waaronder de beleidsvisie Groen leeft! (2017), het Groen-structuurplan en het bomenbeleid Bomen laten leven! zijn hierin leidend. Aangevuld met Beleidsregel bomen 2024, het aanwijzingsbesluit kapvergunningplicht bomen particulier eigendom (2019), de Bermbeheervisie Waalwijk, het Maaibeheerplan (2019) en de Richtlijn groenbeleidsvisie (2022). De komende jaren willen we de kwantiteit en de kwaliteit van het groen in onze gemeente optimaliseren.

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Voor meer Duurzaam Groen maaiden we in 2023 meer brede bermen ecologisch. Ook in de niet-ecologisch gemaaide bermen laten we wel stukken vegetatie ongemaaid, voor het insectenleven. In het IUP zijn beheeradviezen meegegeven voor een meer natuurlijke inrichting en ecologisch beheer. Binnen de integrale onderhoudsbestekken (OOR) hebben we twee kansen voor Duurzaam Groen benoemd: 1. Natuurlijk afval laten we vaker liggen in plantsoenen. 2. Heesters en hagen worden niet gesnoeid op het moment dat zij in bloei staan.

Voor Groen met identiteit zijn in 2023 verschillende verouderde plantsoenen, vaak op verzoek van inwoners, gereconstrueerd. Een grootschalig voorbeeld is de reconstructie van de daktuin op de ondergrondse parkeergarage Sint Jansplein, waarbij verpieterende grassen door bloemrijke prairiebeplanting zijn vervangen.

Om de buitenruimte veilig te houden is in 2023 een inhaalslag gemaakt met het verhelpen van wortelopdruk in verharding, veroorzaakt door boomwortels. Op de gemeentelijke begraafplaatsen is een inhaalslag gemaakt in het ruimen van vervallen graven. Waspik, Sprang-Capelle en Landgoed Driessen zijn opnieuw buiten geïnventariseerd, om onze beheerkaart kloppend te maken. Voor het Wandelpark Waalwijk zijn we begonnen met het opstellen van een toekomst- en beheervisie.

Uiteraard monitoren we de OOR-bestekken, controleren we onze bomen op veiligheid en voeren we jaarlijks een veelvoud aan regiewerkzaamheden uit, waaronder groot onderhoud aan bomen en bosplantsoen.

Openbare verlichting

Juni 2019 is de Keuzenotitie Beleidsplan 2019-2023 door de gemeenteraad aangenomen. Daarin staat dat we streven naar duurzame en betrouwbare openbare verlichting, waarbij de inwoner zich veilig voelt in het openbare gebied. Om dat te bereiken blijven we investeren in duurzame en betrouwbare openbare verlichting, op tijdstippen dat het echt nodig is. De benodigde verlichtingskwaliteit willen we realiseren tegen economisch en maatschappelijk verantwoorde kosten.

Wat willen we bereiken?

De openbare verlichting (OVL) betreft het geheel aan masten, armaturen, lampen, kabels en regelapparatuur om openbaar toegankelijk gebied te verlichten. Het doel van OVL is om de openbare ruimte zo goed mogelijk te laten functioneren bij duisternis. Hierbij wordt de focus gelegd op drie pijlers:

- Leefbaarheid. Mensen voelen zich prettig in de openbare ruimte en er is een sfeer waardoor zij in de ruimte willen zijn.
- Sociale veiligheid. De ruimte kan veilig worden gehouden en bedreigingen worden op tijd ingeschat. Er is de mogelijkheid om, wanneer nodig, tijdig en correct te kunnen helpen.
- Verkeersveiligheid. Weggebruikers kunnen zich veilig met de maximaal toegestane snelheid verplaatsen over de weg. Medeweggebruikers, obstakels en oneffenheden in het wegdek en het verloop van de weg kunnen goed worden waargenomen.

De gemeente Waalwijk heeft zich geconformeerd aan het landelijk Energieakkoord. Duurzaamheid is een kernonderwerp in de Keuzenotitie Beleidsplan 2019-2023. Meer dan 60% van de openbare verlichting (ca. 13.500 stuks) is inmiddels voorzien van duurzame LED-verlichting. In 2030 moet de totale energiebesparing 50% zijn. Omdat te bereiken wordt de openbare verlichting ingesteld met een dimregime dat in de nacht tot 50% dimt. Dit leverde al eerder op het jaarverbruik een extra 28% besparing op. Door diverse technische ontwikkelingen is het aannemelijk dat het doel van 50% energiebesparing in 2030 ruimschoots zal worden bereikt.

Wat gaan we er voor doen?

In 2023 gaan we verder met het energiezuiniger maken van de openbare verlichting, zonder de publieke doelstellingen uit het oog te verliezen. We geven daarbij uitvoering aan het beleidsplan Openbare Verlichting en het Integraal Uitvoeringsprogramma (IUP). Daarnaast willen we pilotprojecten realiseren om ervaringen op te doen met het concept Smart City.

Lichtmasten zullen een belangrijk onderdeel zijn van het Smart City technische ecosysteem. Deze worden uitgerust met oplaadpunten, camera's, sensoren (aanwezigheidssensoren, luchtkwaliteit etc.) en communicatieapparatuur. Dan hebben we het over Smart Lighting, zoals ook beschreven in het door de raad gekozen scenario, het OVL Scenario 4.

Hierin wordt ervan uitgegaan dat maatregelen worden uitgevoerd om gericht energie te besparen. Dat is nodig om de landelijke doelstellingen uit het Energieakkoord te behalen.

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Eind 2023 is bijna 60% van de openbare verlichting voorzien van duurzame LED-lampen. De openbare verlichting voor Waalwijk is ingesteld met een dimregime dat in de nacht tot 50% dimt. Dit levert op het jaarverbruik een extra besparing van 28% op. Op enkele locaties is de openbare verlichting voorzien van een nog zuiniger dimregime (34% besparing). De genoemde besparingen zijn naar verwachting.

In 2023 zijn er nieuwe armaturen geplaatst op de Westelijke Niedijk. Deze zijn voorzien van 2 lichtkleuren (amber en wit) i.v.m. de aldaar aanwezige dassen. Als er geen detectie is, brandt de verlichting sterk gedimd in amberkleur. Bij detectie van voetgangers en fietsers gaan de lampen feller en witter branden.

Op de Nederveenweg in Sprang-Capelle komt binnenkort nieuwe LED-verlichting in amberkleur, omdat dit gebied aansluit op het Natura 2000-gebied.

Op basis van het huidige ombouwtempo en beschikbare budget (ca. 1000 armaturen per jaar) zullen voor 2030 alle armaturen voorzien zijn van LED.

Vanuit het oude beleidsplan staan er nog de nodige kredieten open. Wegens wisselingen in beheer is hier niet optimaal gebruik van gemaakt. Ook heeft de coronaperiode hierop een nadelige invloed gehad. In 2024 worden in de wijk Binnenbijster in Waspik alle lichtmasten vervangen. Hiervoor worden deze kredieten gedeeltelijk gebruikt. Wegens uitfasering van de fluorescentie (PL, TL) lampen zullen we dit jaar nog bekijken of we een vervangingsronde op kunnen starten vanuit deze kredieten.

We zijn inmiddels ook gestart met de voorbereidingen voor het opstellen van het Beleidsplan OVL 2024-2028. Looptijd en inhoud worden hierbij nog nader bepaald, alsmede een eventueel voorafgaande keuzenotitie.

Uiteraard werd in 2023 ook klein en groot onderhoud uitgevoerd, om een betrouwbare installatie in stand te houden.

Parkeerbeheer

Wat willen we bereiken?

Het beheer van parkeerplaatsen houdt in, dat mensen kunnen betalen op parkeerterreinen en langs straten waar betaald parkeren is ingevoerd. We zorgen ervoor dat betaalautomaten en slagbomen zich in goed werkende staat bevinden. Ook het beheren van contracten omtrent smart parking hoort bij parkeerbeheer. Het uitgangspunt is het garanderen van voldoende parkeerplaatsen.

Parkeerbeheer wil verder inspelen op de digitalisering, om uiteindelijk de parkeertickets uit te faseren. Digitalisering biedt tevens efficiëntere gebruiksmogelijkheden voor de beschikbare parkeertijden voor bezoeken. Ook is er het doel om betalingen via de mobiele telefoon te bevorderen. Dat zou de noodzaak van apparatuur in de openbare ruimte verminderen.

Wat gaan we ervoor doen?

Wij richten ons met parkeerbeheer op het beperkt inzetten van grondstoffen. Zo worden plastic abonnementspassen verruild voor kentekenherkenning en (geplastificeerde) vergunningkaarten vervangen door digitaal parkeerrecht. Het aantal parkeerautomaten op straat zal worden terugbracht van 40 naar maximaal 22 stuks. Het gebruik van hardware (de automaten) zal verminderen ten gunste van software (mobiele parkeerapplicaties). Dat betekent ook minder fysiek onderhoud en materiaalgebruik. Ook het stroomgebruik wordt op deze wijze verminderd, zij het dat het verbruik al beperkt is.

Wat hebben we in 2023 gedaan?

2023 was het eerste volledige jaar van samenwerking met InPublic voor het operationeel parkeerbeheer. Dit jaar is benut om het grote aantal uitzonderingen op de bestaande regels te saneren. Dat hebben we gedaan door eerst het vereenvoudigen en synchroniseren van de regelgeving, met het vaststellen van nieuwe verordeningen door de gemeenteraad. Daarna zijn de uitzonderingen in lijn gebracht met de nieuwe regels. Eind 2023 resteert een beperkt aantal maatwerkoplossingen.

De uitvoering van het operationeel parkeerbeheer is in het algemeen conform de gestelde eisen uitgevoerd en heeft (beter dan) verwachte prestaties opgeleverd. Uitzondering hierop vormt de handhaving op de Promenade, waarvoor langere tijd geen geschikte functionaris beschikbaar was. Inmiddels is dit wel weer het geval en wordt gehandhaafd volgens de afspraken. In 2024 volgt een voorstel voor het structureel verbeteren van deze handhaving door de inzet van kentekenherkenningscamera's. InPublic heeft wel veel meer inzet dan verwacht moeten leveren voor de instandhouding van de parkeersystemen op De Els-Zuid en Unnaplein. Beide systemen hebben niet altijd goed gefunctioneerd. Voor 2024 zoeken we naar structurele verbeteringen voor dit functioneren.

Kabels en leidingen

Wat willen we bereiken?

De gemeente heeft een regisseursrol in het beheer van het onder- en bovengrondse netwerk van kabels en leidingen in de gemeente. De AVOI (Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur van de gemeente Waalwijk) bevat een aantal speerpunten voor het operationeel houden van de netwerken met zoveel mogelijk afstemming en zo min mogelijk overlast.

Wat gaan we ervoor doen?

Kabels & leidingen

Duurzaamheid heeft bij kabels en leidingen te maken met de veranderingen in het gebruik van energie voor het verwarmen van woonhuizen. Het kan uiteindelijk voorkomen dat er door deze wijzigingen andere netten moeten worden aangelegd. Hierbij kan een probleem zijn dat er gebrek is aan ruimte om een (warmte)net aan te leggen.

Wij inventariseren waar in de gemeente welke maatregelen wenselijk en mogelijk zijn. Bij de verkoop van gronden wordt vroegtijdig rekening worden gehouden met alle kabels en leidingen die nodig zijn om te kunnen voldoen aan het duurzaamheidsplan. Voorbeelden zijn een hoog verbruik op een evenementenkast of het onregelmatige verbruik van het openluchtzwembad. Wekelijks worden naar de beheerders van de zwembaden en sporthallen overzichten met het verbruik verstuurd, zodat zij kunnen bijsturen, als het verbruik onverwacht hoog uitvalt.

Installatie Verantwoordelijkheid

Op het gebruik van en het werken met elektrische installaties is de Arbowet van toepassing. Wij hebben er als gemeente voor gekozen om via de norm NEN3140 het veilig werken met elektrische installaties te borgen. Daarmee wordt voldaan aan het gestelde in de Arbowet. We noemen dat Installatie Verantwoordelijkheid (IV).

E-laadpalen

De gemeente Waalwijk is aangesloten bij de provinciale concessie voor het plaatsen van laadpalen. Als gevolg hiervan moet de gemeente de plaatsing van een x-aantal laadpalen, verspreid over de gemeente, faciliteren.

De strategie voor het plaatsen van laadpalen omvat 3 componenten:

1. Laadpalen uit de concessie: de te plaatsen laadpalen volgens de provinciale concessie (conform laadpalenkaart Vattenfall/provincie);
2. Laadpalen op aanvraag: het plaatsen van aanvullende laadpalen als we aanvragen ontvangen;
3. Strategische laadpalen: het plaatsen van laadpalen op locaties die de gemeente zelf wenselijk acht.

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Kabels & leidingen

De gemeente heeft te maken met toenemende werkzaamheden en complexiteit op het gebied van stroomnetwerken en glasvezelnetwerken. Verschillende bedrijven, zoals Enexis, Delta fiber, Open Dutch fiber en KPN zijn betrokken bij de aanleg en uitbreiding van deze netwerken. Dat leidt tot een toename van graafwerkzaamheden. Het aantal graafmeldingen in 2023 is gestegen naar ruim 700 meldingen. Dit is meer dan 20% boven het gemiddelde van andere gemeenten. De vergunningverlening geschied conform art. 4 en 5 AVOI. In het vierde kwartaal van 2023 zijn we gestart met het opstellen van een nieuwe AVOI. De afronding ervan vindt naar verwachting plaats in 2024.

Daarnaast waren er in 2023 diverse bijzondere ondergrondse infrastructurele projecten.

- Gasloos maken van het Zwembad Olympia, inclusief aansluiting van het woningbouwproject Akkerlanen.
- Aanleg glasvezel in Waalwijk door Delta Fiber en Open Dutch Fiber. Ondertussen worden woningen aangesloten op deze netten bij aanvraag van de particulier zelf. In 2024 zal KPN starten met de aanleg van glasvezel in alle kernen, inclusief de industrieterreinen.
- Nortonputten: alle Nortonputten in de kern Waalwijk zijn in 2023 gecontroleerd en onderhouden.
- Brabant Water heeft in Sprang-Capelle en in Waspik twee wijksaneringen uitgevoerd. Bij elkaar is er ongeveer 6 kilometer aan verouderde asbestcement-drinkwaterleidingen (geen risico voor de veiligheid van het drinkwater) gesaneerd en vervangen door kunststof.
- Enexis heeft de eerste projecten opgestart die onder de energietransitie vallen. Dit zijn diverse uitbreidingen van het middenspanningsnet en het koppelen van transportverdeelstations. Ook zijn er Pacto-stations in alle kernen geplaatst om enerzijds aan de hoge vraag van elektriciteit te voldoen en anderzijds het terugleveren door middel van zonnepanelen te kunnen verwerken. In 2024 worden de werkzaamheden van Enexis verder opgeschaald en worden er nieuwe transportverdeelstations gerealiseerd.

Installatie Verantwoordelijkheid

De afgelopen twee jaar hebben we de Installatie Verantwoordelijkheid organisatiebreed ingeregeld, waardoor inhuur van externe expertise minder zal worden. We zijn op IV-gebied als organisatie grotendeels op orde.

In 2023 hebben we het volgende gedaan:

- Het (verder) instrueren/opleiden van onze (nieuwe) medewerkers als IV-regisseur en als VOP-ers (Voldoende Onderrichte Persoon);
- Het instrueren/opleiden van externen bij jachthaven Waspik. Daarbij is 1 persoon met een elektrotechnische achtergrond aangewezen als VP-er (Vakbekwaam Persoon);
- Bij nieuwe aanbestedingen worden relevante teksten voor de IV-bedrijfsvoering opgenomen;
- NEN3140-veiligheidsinspecties voor de diverse disciplines uitgevoerd;
- Elektrotechnische expertise ingehuurd ter ondersteuning van de IV-regisseurs;
- Het bestaande sleutelplan is per discipline geïnventariseerd.

E-laadpalen

In 2023 is het plaatsingsbeleid voor e-laadpalen vastgesteld. Daarnaast kwam er een Laadvisie. Dit vormt het kader voor de verdere plaatsing van e-laadpalen.

In 2023 zijn circa 75 laadpalen uit de concessie geplaatst, plus circa 15 e-laadpalen op aanvraag. We hebben circa 20 strategische e-laadpalen in voorbereiding; die worden in de eerste helft van 2024 geplaatst.

Waalwijk sluit aan bij de nieuwe provinciale concessie die medio 2024 van start gaat.

Daarmee blijven we verzekerd van de verdere uitrol van e-laadpalen over de gemeente.

Maatschappelijk vastgoed

Wat willen we bereiken?

De verantwoordelijkheden van de gemeente liggen voornamelijk bij de conditie van de gebouwen. Schoonmaakwerkzaamheden in en rondom het pand vallen onder de verantwoordelijkheid van de gebruiker. Voor alle gebouwen die langdurig in beheer zijn en/of verhuurd worden, geldt een kwaliteitseis van conditiescore 3 conform de NEN 2767 op de primaire aspecten schoon, heel en veilig.

In lijn met de landelijke ontwikkelingen heeft het maatschappelijk vastgoed ook binnen de gemeente Waalwijk de afgelopen periode meer aandacht gekregen. Met regelmaat is er discussie over maatschappelijk vastgoed in de gemeentelijke organisatie, in de gemeenteraad en in de samenleving. Voorbeelden zijn de landelijke en lokale ontwikkelingen rondom onderwijshuisvesting, buurthuizen en sportvoorzieningen. Ook de stijgende bouw- en energiekosten, verduurzamingseisen en ambities leiden tot discussie.

Sinds 2019 beschikken we over een gemeentelijk vastgoedbeleid. De visie op maatschappelijk vastgoed is kort en krachtig: maatschappelijk vastgoed faciliteert maatschappelijke doelen. Het in eigendom hebben van vastgoed is voor gemeenten geen doel op zich. Vastgoed wordt gebruikt als een instrument om te sturen op de realisatie van beleidsdoelen en strategische doelen van de gemeente.

De doelstelling van de gemeente Waalwijk om in 2043 klimaatneutraal te zijn. Dat heeft ook consequenties voor het beheer van het gemeentelijk vastgoed. Het Vastgoedbeleid Waalwijk geeft hierbij leidraad en strategie. De doelstelling is: de gemeentelijke vastgoedportefeuille beperken tot een maatschappelijke kernvoorraad. Deze gaan we op basis van slimme investeringen verduurzamen, waarbij wordt aangesloten bij het tijdspad zoals vastgesteld in het beleidsdocument Duurzaam Waalwijk.

Wat gaan we ervoor doen?

- Regulier en planmatig (groot-)onderhoud;
- Meerjarenonderhoudsbegroting actualiseren en digitaliseren;
- Nota duurzaamheid vastgoed.

De komende jaren willen we de focus verleggen. Die gaat van het beheren van vastgoed, naar het faciliteren van beleidsondersteunende functies.

De duurzaamheidsambitie (klimaatneutraal in 2043) willen we bereiken in een aantal stappen:

- 2025: Alle gebouwen moeten minimaal energielabel C hebben
- 2035: Alle gebouwen moeten los van het gas
- 2040: Alle benodigde energie wordt duurzaam opgewekt
- 2043: Waalwijk is klimaatneutraal.

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Naast het reguliere werk werkten we in 2023 aan de verduurzaming van het vastgoed (inclusief subsidie aanvragen), klimaatneutraal werken én het bepalen van kostprijs-dekkende huren.

Het uitvoeren van goed en tijdig onderhoud voorkomt storingen, klachten en herstelkosten. Nu het MJOP gereed is, gaan we onderzoeken hoe we het onderhoud efficiënter in kunnen kopen.

Daarnaast zijn de volgende projecten in 2023 voorbereid, in aanvang genomen of uitgevoerd:

- realisatie basisschool Meerdijk op huidige locatie
- toegankelijk maken van gemeentelijke objecten (inclusie)
- renovatie en aanpassingen cultureel centrum Den Bolder
- renovatie en aanpassingen hertenkamp nabij het Lido
- uitvoeren verduurzamingsmaatregelen sportpark De Gaard
- realisatie Duurzame Meerjaren Onderhoudsplannen (DMJOP's)
- onderzoek naar afstoten van Kropholler-Oostvleugel
- maken prioriteitenlijst verduurzaming panden
- succesvolle subsidietrajecten Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed (DUMAVA)

- aanbestedingen onderhoud werktuigbouwkundige installaties en brandmeldinstallaties
- inventarisaties en optimalisatie MJOP naar Duurzame MJOP's van ca. 55 panden
- verwijdering van asbest in gemeentelijke panden.

Energie

Wat willen we bereiken?

Energiebesparing en het verantwoord inkopen van enkel duurzame energie.

Wat gaan we ervoor doen?

Energie besparen

Energie besparen kan op verscheidene manieren. Zo kunnen zuinige LED-lampen met behoud van verlichtingskwaliteit worden toegepast en kunnen lampen worden gedimd. Een manier is ook het saneren van verlichting. Dit houdt in dat, indien werkelijk, openbare verlichting wordt vervangen door alternatieven.

Inkoop

Een gemeente koopt anders energie in dan een kleine organisatie. Dit komt omdat een gemeente grootverbruik aansluitingen heeft waarbij de energieleverancier per uur wordt afgerekend op wat de eindklant gebruikt en omdat de kosten van energie zodanig zijn dat Europees moet worden aanbesteed. Gemeenten hebben daarom een klikcontract voor elektriciteit en gas.

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Energie besparen

Gemeentelijke panden

We zijn doorggegaan met het plaatsen van zonnepanelen op diverse gemeentelijke panden. We hebben meegewerkt aan een duurzame meerjaren onderhoudsplannen (DMJOP) voor het gemeentelijk vastgoed. Deze plannen vormen de aanknopingspunten om verdere verduurzamings-maatregelen uit te voeren die helpen bij het besparen op energieverbruik en – kosten.

Grootverbruikers gas

Sinds het laatste kwartaal van 2023 is het zwembad Olympia 'van het gas af'. Daarvoor hebben we een duurzaam warmtenet gerealiseerd. Ook de woongebied Akkerlanen kan/wordt daar op aangesloten. Nummer 2 in verbruik blijft de sporthal in Waspik, gevolgd door sporthal de Slagen.

Elektriciteitsverbruik

Gemeente Waalwijk heeft de zonnepanelen van sociaal-culturele panden voorgefinancierd. Deze locaties maken gebruik van een 'meelift' contract bij Greenchoice: dezelfde voorwaarden als de gemeente, maar zelfstandig verantwoordelijk.

Inkoop

In Waalwijk wordt bij de inkoop van elektriciteit sterk gelet op duurzaamheid. Dat geldt niet alleen voor de levering van elektriciteit (uit 100% Nederlandse wind), maar ook voor hoe de leverancier zelf omgaat met duurzaamheid. Bij de gunning woog dit voor 60% mee en de prijs voor 40%.

De Waalwijkse inkoopstrategie kan worden omschreven als 'Defensief-marktvolgend'. Dit betekent dat bij lage prijzen een langere termijn wordt vastgezet. Dit vanuit de gedachte dat de bandbreedte aan de onderkant bij nul eindigt maar naar boven in theorie onbegrensd is. Voor de gemeente is het bij deze strategie eerder duidelijk wat de energiekosten zijn, wat bij budgettering en doorbelasting een voordeel is. Het mogelijke nadeel bij een dalende prijs is beperkt.

Paragraaf Financiering (en treasury)

Inleiding / ambitie

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Treasury gaat over de financiering van beleid en het aantrekken van het geld dat daarvoor nodig is.

1. Algemene ontwikkelingen / wat willen we bereiken

In 2022 heeft de Europese Centrale Bank (ECB) de eerste renteverhoging doorgevoerd sinds 2011. Gedurende 2022 is de rente meermaals verhoogd. Deze ontwikkeling heeft zich voortgezet in 2023. De laatste verhoging van de rente was in september 2023. De rente is in recordtempo gestegen: van een negatieve stand in 2022 naar 4 procent in oktober 2023. De ECB verhoogde de rente in 2023 om de hoge inflatie tegen te gaan. Door een stijgende rente is het lastiger om geld te lenen. Dit remt de economische groei af, omdat er minder te besteden is.

Vanwege een dalende inflatie in het tweede halfjaar van 2023 gaat de ECB de rente in de eurozone niet verder verhogen. De ECB verwacht wel dat de inflatie vanaf december 2023, na maanden van daling, tijdelijk weer toeneemt. Dat komt volgens de ECB door het toenemende energiegebruik in de winter. Desondanks zijn er geen verdere maatregelen nodig. Volgens de ECB gaat de inflatie de komende jaren langzaam naar beneden. Verwacht wordt dat in 2025 het doel van gemiddeld 2 procent in de eurozone wordt gehaald. De inflatie ligt in 2023 nog op 5 procent gemiddeld. Dit is exclusief de gestegen kosten voor energie en levensmiddelen. Volgens de ECB is er wat lucht in de inflatie voor de eurozone gekomen. Een daling van de rente in 2024 wordt niet uitgesloten. Maar zolang als het nodig is wordt vastgehouden aan het huidige beleid.

De stijging van de beleidsrente door de ECB is in 2023 niet direct terug te zien in de rente die wij als gemeente in 2023 betalen voor een langlopende lening. Deze rente is in 2022 reeds fors gestegen. De rente voor een 10 jarige lineaire lening was begin 2023 ongeveer 3% en eind 2023 ongeveer 2,8%. De rente voor kortgeld is gestegen van 3% naar 4%. De verwachting is dat de rente voor zowel lang- als kortgeld in 2024 licht zal dalen. In de primaire begroting 2023 zijn wij uitgegaan van 2% rente voor langgeld en -0,5% voor kortgeld. In het voorjaarsbericht 2023 hebben we de rente voor kortgeld bijgesteld naar 2%. In het najaarsbericht hebben we de rentelasten wederom bekeken. Vanwege het doorschuiven van projecten was de financieringsbehoefte in 2023 in werkelijkheid lager dan primair geraamd. De totale rentelasten voor zowel lang- als kortgeld zijn toen incidenteel naar beneden bijgesteld. Voor de begroting 2024 hanteren we voor langgeld 3,25% en voor kortgeld 3,5%.

2. Financieringsbehoefte en leningenportefeuille / wat gaan we daarvoor doen

Door het jaar heen is de liquiditeitsplanning regelmatig bijgesteld. Dat hebben we onder andere gedaan aan de hand van het overzicht met de kasstromen van het grondbedrijf zoals dat voortvloeit uit de laatste nota grondexploitatie. En daarnaast worden grote investeringen gevolgd en geactualiseerd in de planning.

Bij het opstellen van de begroting 2023 is uitgegaan van een financieringsbehoefte van € 45 miljoen. In 2023 is één langlopende lening afgesloten van € 20 miljoen. En per ultimo 2023 is er sprake van een bedrag aan kasgeldleningen van € 0 en een positief banksaldo van bijna € 1,3 miljoen. De werkelijke financieringsbehoefte valt lager uit dan begroot. Dit verschil wordt met name veroorzaakt vanwege het doorschuiven van grote civieltechnische investeringen (IUP) en mutaties in de bouwgrondexploitaties.

Bedragen x € 1.000.000

Ontwikkeling leningenportefeuille	
Stand 01-01-2023	114,9
Nieuw aangetrokken vaste schuld	20
Aflossingen	15
Stand 31-12-2023	119,9

3. Rente / wat gaat het kosten

Aan de boekwaarde van investeringen wordt rente toegerekend via een rekenrente. In 2023 is een rekenrente gehanteerd van 1%. Het verschil tussen de toegerekende rente aan investeringen en de werkelijk betaalde rente leidt in 2023 tot een positief renteresultaat van € 154.118. Hiermee blijft het binnen de 25% afwijking die de notitie rente voorschrijft. Het schema van de rentetoerekening ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1

Renteschema	
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	2.742.174
b. De externe rentebaten	-/- 378.868
Totaal door te rekenen externe rente	2.363.306
c. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- 55.288
c. de rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- 93.953
	149.241
Saldo door te rekenen rente	2.214.065
d1 Rente over eigen vermogen	0
d2 Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	0
De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente	2.214.065
e. De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-/- 2.368.183
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	154.118

Integraal gefinancierde activa	238.375.378
Renteomslagpercentage (integraal gefinancierde activa / de aan taakvelden toe te rekenen rente)	0,93%
Renteomslagpercentage gehanteerd in 2023	1,00%
Percentage teveel verdeelde rente in 2023	0,07%

4. Risicobeheer

Binnen het treasurybeleid staat het risicobeheer voorop en maakt toekomstige risico's inzichtelijk en beheersbaar. Hierdoor is het mogelijk deze te vermijden, te verminderen, te beperken of te spreiden. Uitgangspunten hierbij zijn dat de treasuryfunctie slechts wordt uitgevoerd uit hoofde van de publieke taak en nadrukkelijk geen bankachtige activiteiten mag worden ontplooid met het oogpunt om geld te verdienen. Door verplicht schatkistbankieren is het voor gemeenten alleen nog mogelijk om geld bij het Rijk of andere openbare lichamen (bijvoorbeeld andere gemeenten) uit te zetten.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximum aan gemiddelde netto vlottende schuld dat een gemeente in een kwartaal mag hebben. Bij netto vlottende schuld gaat het om financieringen met een looptijd korter dan 1 jaar.

De minister heeft de kasgeldlimiet op 8,5% van het begrotingstotaal vastgesteld. Voor Waalwijk was dat in 2023 afgerond € 14,9 miljoen. Waar mogelijk hebben we getracht steeds zoveel mogelijk te profiteren van het renteverskil met lang geld door maximaal gebruik te maken van de kasgeldlimiet. In 2023 is de kasgeldlimiet niet overschreden:

Berekening (bedragen x € 1.000)

	Vlottende schuld	Vlottende middelen	Netto vlottend (+) of Overschot middelen (-)
kwartaal 1	5.002	3.392	1.610
kwartaal 2	5.502	5.388	114
kwartaal 3	202	1.785	-1.583
kwartaal 4	2	1.667	-1.665
gemiddeld	2.677	3.058	-381
		Variabelen	Bedragen
Benutting kasgeldlimiet (KGL)		ruimte onder de KGL	15.288
Berekening kasgeldlimiet		Begrotingstotaal Percentage regeling	175.379 8,5

	Kasgeldlimiet	14.907
--	----------------------	---------------

Renterisiconorm

De renterisiconorm begrenst de rentegevoeligheid van de vaste schuldpositie van de gemeente. Het renterisico wordt bepaald door de som van het bedrag aan aflossing en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar. Dit houdt in dat maximaal 20% van het totaal van de begroting aan rentegevoeligheid onderhevig mag zijn. Voor Waalwijk is de norm € 35 miljoen. Zoals uit onderstaande tabel blijkt, voldoet Waalwijk ruimschoots aan de norm.

Bedragen x € 1.000	2023
Begrotingstotaal	175.379
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%
Renterisiconorm	35.076
Renterisico op vaste schuld	15.024
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	20.052

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden van decentrale overheden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor hoeft het Rijk minder geld te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen. Op basis van ons begrotingstotaal 2023 mochten we gemiddeld per dag afgerond € 3,5 miljoen (2% van begrotingstotaal) aan overtollige middelen aanhouden. Het eventuele meerdere aan overtollige middelen moeten we afromen en onderbrengen bij de Nederlandse schatkist. Hiervoor krijgen we een vergoeding die gelijk is aan de rente die het Rijk betaalt op leningen die ze op de markt aangaat. De gemeente Waalwijk had op 1 januari 2023 geen middelen in de schatkist staan. Gedurende het jaar zijn liquiditeitsoverschotten in de schatkist gezet en op een later moment weer onttrokken. Door het plaatsen van de tijdelijke liquiditeitsoverschotten in de schatkist heeft de gemeente Waalwijk in 2023 € 201.000 aan rente ontvangen. Tijdelijke liquiditeitsoverschotten ontstaan bijvoorbeeld op het moment dat er veel belastingopbrengsten binnen komen of bij grondverkoop. Het saldo van de schatkist bedroeg op 31 december 2023 € 0,00.

Wet Houdbare overheidsfinanciën / EMU-saldo

Het doel van de Wet houdbare overheidsfinanciën (wet Hof) is er voor te zorgen dat Nederland voldoet aan de binnen Europa afgesproken norm van maximaal 3% tekort op de begroting. De 3%-norm is daarbij door vertaald naar een aandeel voor de decentrale overheden. Het Rijk hanteert een zogenaamde 'macronorm' voor de drie decentrale overheden gezamenlijk. Indien de norm wordt overschreden dan kan dit leiden tot sancties. In 2022 is de norm niet overschreden. De overheid realiseerde over 2022 een licht overschot van 0,1 miljard euro. De miljoenennota 2024 gaat uit van een tekort van 16,4 miljard euro voor heel 2023, oftewel 1,6 procent van het bbp. Het daadwerkelijke percentage over 2023 zal nog blijken uit het financieel jaarverslag van het Rijk. Voor het kabinet is er geen aanleiding om in te zoomen op sectoren (en dus ook niet op individuele overheden) zolang de norm voor de decentrale overheden als geheel niet wordt overschreden.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt op basis van de begroting 2023 verantwoording afgelegd. De paragraaf is conform de begroting 2023 uitgesplitst naar drie thema's: Informatie, P&C/IC/Inkoop en HRM & Communicatie.

Daarnaast zijn er op basis van toezeggingen aan de gemeenteraad en nieuwe wetgeving nog enkele onderdelen toegevoegd:

- Overzicht subsidieverwerving.
- Verantwoording gedragscode integer handelen.
- Frauderisico.
- Uitwerking controleverklaring oordeel rechtmatigheid. De gemeente Waalwijk is vanaf 2023 wettelijk verplicht om het college van B&W een rechtmatigheidsverantwoording te laten geven. Daarmee wordt duidelijk in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het college dient in de jaarrekening te rapporteren over het voldoen aan drie criteria, namelijk het voorwaarden criterium, het begrotingscriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Tot en met de jaarrekening 2022 werd dit oordeel gegeven door de externe accountant bij de controle op de jaarrekening.

Ambities

Wij streven naar een efficiënte bedrijfsvoering die optimaal bijdraagt aan de ambities van Waalwijk. Bedrijfsvoeringsprocessen ondersteunen de uitvoering van de hoofdstukken en programma's. Denk hierbij aan de inzet van personeel, financiën, informatievoorziening, organisatie en automatisering. De bedrijfsvoering is niet alleen intern gericht. Zo verwachten de Waalwijkse inwoners van een gemeente dat de kwaliteit van de dienstverlening op orde is. In deze paragraaf geven wij inzicht in de beleidsvoornemens rondom de bedrijfsvoering, voor zover daarop in de hoofdstukken en programma's van de begroting niet nader is ingegaan.

Wij werken aan een samenwerkingsgerichte ontwikkelcultuur. De veranderingen in de maatschappij vragen om het voortdurend aanpassen van ons vakmanschap. Dat geldt vooral waar het gaat om de houding en gedrag van onze organisatie (en dus van onze medewerkers). Het is zaak dat we meer dan voorheen extern gericht zijn, dat we de gemeenteraad goed bijstaan in het vervullen van hun taken en verantwoordelijkheden en dat we snel en resultaatgericht te werk gaan. Verder gaan we inwoners, als dat al niet het geval was, snel en adequaat helpen als ze diensten van ons nodig hebben. We sturen dus aan op een intensieve samenwerking met collega's binnen de organisatie en daarbuiten. De uitdagingen waar we voor staan vereisen een duidelijke aansturing, flexibele processen en inzichtelijke informatie.

Strategische doelen op de totale bedrijfsvoering

- Wij werken samen aan een adequate manier van communiceren;
- We beschikken over vitale en flexibele medewerkers die eigenaarschap tonen, zich blijven ontwikkelen en goed samenwerken;
- Wij ondersteunen de teams van de gemeente Waalwijk optimaal;
- We werken meer samen in de keten, in een multidisciplinair teamverband;
- We streven naar een bedrijfsvoering die in control is;
- We streven naar een innovatieve bedrijfsvoering, waarbij een cultuur van leren en ontwikkelen vanzelfsprekend is.

Informatie

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

De in de begroting 2023 geformuleerde doelstellingen voor het onderdeel Informatie zijn:

- De gemeentelijke informatie is altijd optimaal beschermd, betrouwbaar en beschikbaar;
- De complete informatiehuishouding is in kaart gebracht in 2025;
- Het maximaal ondersteunen van de organisatie in het digitaal en zaakgericht werken;
- Een data-gedreven organisatie zijn voor 2025.

Doelstellingen

Wat hebben we in 2023 gedaan?

In 2023 hebben we uitvoering gegeven aan het meerjaren ICT-plan om de bedrijfsvoering, dienstverlening en informatievoorziening te verbeteren. Monitoring en response zijn geïmplementeerd om de informatieveiligheid significant te verhogen, diverse ICT-systemen zijn gemoderniseerd en in de cloud geplaatst, waaronder de zorg- en financiële applicatie. Ook hebben we een verkenning uitgevoerd naar de inzet van artificial intelligence. De voorbereidingen zijn getroffen voor het verbeteren van de informatiehuishouding en het moderne werken met o.a. de aanbesteding van de applicatie voor digitaal en zaakgericht werken. Er zijn diverse applicaties ten voorbereiding van de Omgevingswet aangekocht, geïmplementeerd en in productie genomen. Daarnaast zijn diverse dashboards opgeleverd of voorbereid voor het inzichtelijk maken van sturingsinformatie voor onder meer duurzaamheid, ondermijning en zorg.

In 2023 waren er geen klachten rond de uitvoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Er kwamen vijf inzageverzoeken in het kader van de AVG geweest en waren er 24 datalekken, met een beperkte impact voor betrokkenen. De organisatie behaalde goede resultaten op de verschillende beveiligingsnormen voor basisregistraties en de beveiliging van Digid-toepassingen. Ten aanzien van de uitvoering van de AVG scoort de organisatie een voldoende. Er is nog ruimte voor verbetering.

P&C / Interne controle / Inkoop

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

De in de begroting 2023 geformuleerde doelstellingen voor het onderdeel P&C/Interne Controle/Inkoop zijn:

- Een inkoop- en aanbestedingsbeleid voeren waarbij de relevante wet- en regelgeving wordt nageleefd en tegen zo laag mogelijke kosten kwalitatief hoogwaardige en duurzame producten en diensten worden ingekocht;
- Elk jaar een betrouwbaar oordeel geven over de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van de kosten en opbrengsten van de gemeente;
- Elk jaar een volledig digitaal en kwalitatief hoogstaand P&C-instrumentarium realiseren.

Doelstellingen

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Planning & Control

In de begroting 2023 is als doelstelling geformuleerd om elk jaar een volledig digitaal en kwalitatief hoogstaand P&C instrumentarium te realiseren. Er is met name een verbeterslag doorgevoerd in de begroting 2024, op basis van de motie van de gemeenteraad van 7 juli 2022 bij de behandeling van de jaarrekening 2021. De belangrijkste verbeteringen zijn:

1. Betere aansluiting van de thema-indeling en geformuleerde doelstellingen binnen programma's en beleidsvelden op het collegeprogramma en de door de raad reeds vastgestelde beleidsstukken.
2. Het eigenaarschap bij de functioneel verantwoordelijke teams is vergroot, doordat de thematische indeling, de omschrijving, doelstellingen en activiteiten vanuit de teams zijn bepaald (bottum-up).
3. Alle programma's/beleidsvelden beginnen met een toelichting 'wat houdt het programma/ beleidsveld in', zodat de scope van het programma/beleidsveld duidelijk is voor de raadsleden.
4. Bij (nagenoeg) alle doelstellingen is minimaal één activiteit opgenomen en de activiteiten zijn zoveel mogelijk geconcretiseerd naar wat we in 2024 daadwerkelijk uitvoeren.
5. De indicatoren zijn niet meer in een (handmatig te vullen) Pepperflow-rapportage opgenomen, maar via een afzonderlijke begrotingsmonitor van Waalwijk in Cijfers (Zicht op Waalwijk). Deze monitor wordt voor de generieke indicatoren periodiek automatisch bijgewerkt.
6. Bij 'Wat mag het kosten?' is het inzicht vergroot door per beleidsveld een tabel op te nemen met de budgetverhogingen vanuit de kadernota en het financieel overzicht kan worden uitgeklaard naar totalen per product.

Bij het opstellen van de begroting 2025 wordt ingezet op een verdere ontwikkeling van proces (o.a. verantwoordelijkheden per programma/beleidsveld verbeteren, 'scrum-achtige' sessiedagen om de begroting 2025 te actualiseren) en inhoud (o.a. doelstellingen beter afstemmen met indicatoren, begrotingsmonitor uitbouwen tot P&C-monitor en eventueel aanvullen met meer periodiek gemeten eigen indicatoren, activiteiten nog meer SMART formuleren).

Daarnaast waren de belangrijkste activiteiten in 2023:

1. De 'visie in control' is opgesteld met een gewenste doorontwikkeling van het taakveld P&C in de komende jaren.
2. Het bestuurlijke besluitvormingsproces (college- en raadsvoorstellen) is in 2023 verbeterd en een nieuw format voor de collegevoorstellen is ingevoerd
3. Met en door de functioneel verantwoordelijke teams is een gemeentelijke frauderisico-analyse uitgevoerd. In een verbetertraject worden op dit moment de grootste geconstateerde risico's opgepakt.
4. We hebben een nieuwe notitie 'projectmatig werken' opgesteld. Deze zal in 2024 ter besluitvorming worden voorgelegd.
5. Bij de verdere doorontwikkeling van de P&C-producten is een belangrijk speerpunt om de doelstellingen en activiteiten meer te richten op het effect (outcome) in plaats van alleen wat we gaan doen/hebben gedaan (output).

Verbijzonderde interne controle

Ten behoeve van uniformering van het IC framework (werkwijze, procesgang) en ondersteuning bij de rechtmatigheidsverantwoording is in 2022 een softwarepakket (Key2control) aangeschaft en procesgewijs gestart met de implementatie. In 2023 zijn we hiermee verder gegaan. Van de belangrijkste financieel materiële processen zijn middels teamsessies de knelpunten van de diverse processen in kaart gebracht en verbetertrajecten uitgezet. Door monitoring bewaken we de voortgang van de verbeteracties.

Op basis van het Kaderplan Interne Controle 2023 zijn alle benoemde processen in het jaarplan VIC gecontroleerd. Daarnaast zijn extra processen getoetst voortvloeiende uit de opgestelde frauderisicoanalyse. Dit omdat 2023 het eerste jaar is dat de rechtmatigheidsverantwoording door het college van B&W wordt afgegeven. In 2023 zijn enkele afwijkingen geconstateerd. Deze afwijkingen worden nader toegelicht in deze paragraaf onder 'Uitwerking verantwoording over rechtmatigheid'.

Inkoop / Contractbeheer en contractmanagement

In 2023 heeft Inkoop een groot aantal inkooptrajecten uitgevoerd, in samenwerking met de verschillende teams. Een overzicht van de afgeronde inkooptrajecten in 2023 is hier beschikbaar.

De werkwijze ten aanzien van de halfjaarlijkse spendanalyse is 2023 verder verfijnd en de daaropvolgende accountgesprekken zorgen ervoor dat de grip op de uitgaven wordt verhoogd, de aanbestedingskalender actueel en compleet blijft en de risico's van onrechtmatigheden in een vroeg stadium worden gezien en beheerst. Door consequent uitvoering te geven aan het gemeentelijk inkoopbeleid verlopen inkooptrajecten volgens een gestructureerd proces waarbij gestart wordt met een uitgebreide behoeftebepaling met aandacht voor prijs, kwaliteit en duurzaamheid. Vervolgens wordt de aanbesteding georganiseerd waarin de leverancier wordt geselecteerd die qua prijs/kwaliteit het beste aansluit bij de behoefte van de gemeente. Tenslotte wordt tijdens de uitvoering van de overeenkomst gelet op de kwaliteit van de geleverde prestatie en mogelijke innovaties in de markt of ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid.

Voor wat betreft dit laatste, actief contractmanagement, heeft een cluster Inkoop met name een actieve rol gespeeld in het registreren, bijhouden en wijzigen van contractregistraties en het tijdig signaleren bij noodzakelijke acties, het zogenoemde contractbeheer.

Contractmanagement is op dit moment nog decentraal georganiseerd bij de teams. De behoefte vanuit de teams om hier vanuit inkoop een centrale rol in te spelen wordt onderkend en instrumenten zijn ontwikkeld om de teams hierbij te ondersteunen. In geval van indexeringsverzoeken of bij incidentele conflictsituaties bij de uitvoering van de overeenkomst, speelt Inkoop een adviserende of zelfs leidende rol.

HRM, organisatieontwikkeling & communicatie

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

De in de begroting 2023 geformuleerde doelstellingen voor het onderdeel HRM, Organisatieontwikkeling & Communicatie zijn:

- 10% meer beeldende communicatie t.o.v. tekstuele, in intern- en extern gebruik voor 2025;
- 10% meer doelgroep specifiek communiceren via social media i.p.v. via traditionele middelen voor 2025;
- Tweejaarlijks uitvoeren klanttevredenheidsonderzoek met een toename in 2025 van gemiddelde score 7,5 naar 8 over de ondersteunende diensten;
- 60% van de medewerkers maakt gebruik van de Waalwijk Academie in 2025;
- 30% van de medewerkers gebruikt een intern mobiliteitsinstrument (stage, detachering, HR marktplaats) in 2025;
- 75% actieve inzet van de Ynnovators voor meer innovatie in onze organisatie vanaf 2022 en groei naar optimaal gebruik toolkit in 2025.

Doelstellingen

Wat hebben we in 2023 gedaan?

HRM en Organisatieontwikkeling

De Waalwijk Academie is hét platform in het kader van ons onboardingsprogramma. Dit platform wordt daarnaast goed gebruikt als het gaat om interne cursussen en trainingen te verzorgen. Inmiddels is het platform uitgebreid met inhoudelijke online-trainingen (via GoodHabbitz). Voor alle medewerkers is het een bekend platform. In die zin is de doelstelling gehaald. De komende jaren wordt ingezet op het optimaliseren van het platform.

Voor wat betreft het interne mobiliteitsinstrument heeft dit geleid tot een aantal successen, waarbij medewerkers intern zijn doorgestroomd. Ondanks deze successen heeft het instrument niet geleid tot veel mobiliteit. Vanwege de grote hoeveelheid werk, de krapte op de arbeidsmarkt en de hoge ambities, is mobiliteit op gespannen voet komen te staan met stabiliteit. Voor de korte termijn geeft stabiliteit rust in de teams, maar op de langere termijn heeft dit waarschijnlijk een negatief effect op de werknemerstevredenheid in relatie tot doorgroeimogelijkheden. Daarom wordt ingezet op het maken van een strategische personeelsplanning. Voor nu is de doelstelling niet gehaald.

De inzet van Ynnovators om vraagstukken op te lossen is op gespannen voet te komen staan met werkdruk. Er zijn nog vijf actieve Ynnovators actief binnen de gemeente die worden nog nauwelijks ingezet. Voor nu is de doelstelling niet gehaald.

Communicatie

In 2023 heeft team Communicatie gewerkt aan het vergroten van de beeldende communicatie ten opzichte van tekstuele communicatie (zowel intern als extern) en meer doelgroepspecifiek communiceren

Dan gaat het om online communicatie, maar ook in de traditionele communicatiemiddelen, zoals de gemeentepagina, folders, brochures, beleidsnota's zien we een verschuiving. Ook daarin worden nu veel vaker beelden in opgenomen of infographics, die in één oogopslag duidelijk maken wat er bedoeld wordt. Voor het inwonerjaarverslag in Weekblad Waalwijk hebben we het afgelopen jaar een alternatief gevonden. We hebben filmpjes opgenomen van alle leden van het college en hen kort laten terugblikken op 2023. Ook vertelden zij wat er voor hen op de rol staat voor 2024. Deze filmpjes zijn begin 2024 verspreid via social media. Social media zijn populair en een groot deel van de inwoners van gemeente Waalwijk is via deze platformen te bereiken. Een voordeel van social media is dat we zelf het verspreidingsgebied en de doelgroep kunnen bepalen, en dus gericht kunnen focussen. Een ander voordeel is dat de inwoner snel kan reageren op een door ons gepost bericht, maar wij ook op berichten van anderen. Een snelle vorm van interactie. Social media kennen bepaalde voorwaarden: weinig tekst, veel beeld.[MB1]

De inzet van social media draagt voor ons bij aan de communicatie met de buitenwereld, onze inwoners. Onze doelgroep volgt ons niet voor niets. Ze hebben interesse in wat we doen, de producten en diensten die we leveren. Het is daarom belangrijk om precies datgene te delen waar de doelgroep op zit te wachten. Daarnaast kunnen de gebruikers op social mediakanalen ook contact opnemen als zij een vraag of klacht hebben. En natuurlijk is social media de plek om het allerlaatste nieuws te delen. Een actievere inzet van social media stelt ons in staat om meer doelgroepspecifiek te communiceren. Voor met name Facebook, LinkedIn en Instagram hebben we een contentstrategie.

Vrijwel iedere dag wordt er brieven, nota's, persberichten en e-mails verstuurd met de gemeente als afzender. Wij hechten al jaren veel waarde aan de begrijpelijkheid van onze schriftelijke communicatie. Zeker richting onze inwoners. In 2019 hebben we bureau Loo van Eck ingeschakeld om de gemeente Waalwijk te helpen bij Duidelijke Taal. We hebben de afgelopen vier jaar taalcoaches opgeleid, een schrijfwijzer ontwikkeld en een intranetgroep rond Duidelijke Taal aangemaakt. In 2023 hebben we 40 taaltrainingen georganiseerd voor collega's. Ook hebben we het aantal licenties voor de tool Klinkende taal verdubbeld: van 100 naar 200. Dit is een handig hulpmiddel om snel teksten te controleren en te verbeteren in Word.

Doelstellingen

Personele lasten 2023 (inclusief inhuur)

In onderstaande tabel zijn de personeelslasten, incl. inhuur, opgenomen.

2023	Budgetten personeel	Werkelijke kosten/baten	Bruto resultaat
Personeelslasten	30.507.440	29.451.202	1.056.238
Totaal personeelslasten (a)	30.507.440	29.451.202	1.056.238
Inhuur	10.103.697	11.050.894	-947.197
Totaal inhuur (b)	10.103.697	11.050.894	-947.197
Vergoedingen personeel	-84.615	-84.492	-123
Totaal inkomsten derden (c)	-84.615	-84.492	-123
Res. pers. In incl. inhuur (a + b + c)	40.526.522	40.417.604	108.918

Als gemeente zetten we in op een gezonde balans tussen vaste medewerkers en tijdelijke inhuurkrachten. Inhuur zetten we bij voorkeur in op tijdelijke extra opgaven óf om tijdelijk werk op te vangen (bijv. bij ziekte).

De afgelopen jaren blijkt dat we vaker moeten terugvallen op inhuurkrachten. De krappe arbeidsmarkt speelt een rol: voor veel vacatures die we uitzetten kunnen we geen geschikte kandidaten vinden. Niet omdat we geen marktconform salaris bieden, maar omdat er te weinig goed aanbod is. Bedrijfsleven en overheid vissen allemaal in dezelfde vijver.

De afgelopen jaren zijn meer taken en opgaven naar de gemeenten toe gekomen en er is veel ingezet op de uitvoering van ambities. Dit heeft er overall toe geleid dat er meer personele capaciteit nodig was.

Vaak is dan maar incidenteel budget beschikbaar. In veel gevallen zijn we om financieel-technische redenen (geen structurele dekking voor de formatie) aangewezen op inhuur. We zoeken hier overigens wel de verantwoorde grenzen op door medewerkers in vaste dienst te nemen, ook al is de dekking incidenteel. Dit doen we als we zien dat incidentele budgetten een structureel karakter krijgen. Zo zien we in het sociaal domein vaak dat vanuit verschillende programma's of beleidsopgaven het Rijk jaar in jaar uit incidenteel geld beschikbaar stelt.

De begroting voor inhuur bestaat uit twee delen. Enerzijds de beschikbare middelen voor projecten en specifieke (incidentele) opgaven, anderzijds de omzetting van salarisbudget naar inhuur, wanneer (moeilijk vervulbare) vacatures worden ingevuld door inhuur. De overschrijding op inhuur wordt volledig veroorzaakt door inhuur op specifieke projecten, waarbij de begroting niet specifiek is verdeeld naar verschillende kostensoorten. In feite is hier dus geen sprake van een overschrijding van het inhuurbudget. Het inhuurbudget is immers een onderdeel van het totaalbudget, en dat is niet overschreden.

Subsidieverwerving

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de subsidiebedragen, die in 2023 zijn ontvangen, van andere instanties dan het Rijk.

Overheids instantie	Subsidieregeling	2023
Provincie Noord-Brabant	Mensgerichte maatregelen	51.354
Provincie Noord-Brabant	Projectsubsidie gebiedstransformatie binnenstad Waalwijk	87.500
Provincie Noord-Brabant	Natuur in de wijk Waalwijk	19.988
Centraal Orgaan opvang asielzoekers	Hotel en Accommodatie Regeling (HAR)	754.800
Gemeente Heusden	Hotel en Accommodatie Regeling (HAR)	133.200
Gemeente Tilburg	Ontwikkelingsgerichte arbeidsmatige dagbesteding	77.714
Provincie Noord-Brabant	SP3 Verduurzaming monument en zwembad	40.000
Provincie Noord-Brabant	SP3 Uniforme aanbesteding	20.000
Provincie Noord-Brabant	Green Deal Grote Oogst gemeente Waalwijk	250.000
Provincie Noord-Brabant	Kwaliteitsverbetering fietsvoorzieningen Burgemeester Smeelelaan	34.845
Totaal		1.469.401

De subsidies van het Rijk zijn Specifieke Uitkeringen en worden verantwoord via de SISA-bijlage bij deze jaarrekening, of toegelicht in het onderdeel "toelichting op de balans", bij de vooruitontvangen posten. Ook de ontvangen bedragen van andere instanties die via de SISA-bijlage verantwoord worden, zijn niet opgenomen in deze tabel.

Verantwoording gedragscode integer handelen

Verantwoording toepassing gedragscode integer handelen burgemeester en wethouders

Hieronder wordt een toelichting gegeven op de wijze waarop wij in 2023 de gedragscode integer handelen hebben toegepast.

Belangenverstrengeling en aanbesteding

Jaarlijks wordt er een opgave gedaan van financiële belangen van de bestuurders. Als daar sprake van is, wordt dat gemeld op de gemeentelijke website. Binnen het college wordt open en transparant gesproken over mogelijke 'gevoelige' samenwerkingsrelaties. Indien nodig worden er passende besluiten genomen om iedere schijn van belangenverstrengeling tegen te gaan. In 2023 was dit niet aan de orde.

Nevenfuncties

Een overzicht van nevenfuncties wordt openbaar gemaakt op de website. Het onderwerp wordt besproken in het college als dat van toepassing is.

Informatie

Binnen het college worden vertrouwelijke stukken en thema's ook vertrouwelijk gehouden. De agenda is hier ook op ingericht. Bij twijfel worden hier expliciete afspraken over gemaakt. In 2023 zijn geen situaties bekend waarbij hier niet zorgvuldig in is gehandeld.

Geschenken en giften

Bestuurders zijn bekend met de regeling. Alle geschenken en giften worden door het secretariaat per bestuurder geregistreerd, ongeacht de waarde die het betreft. Een overzicht van de geschenken en giften hier (document: Geschenken college 2023).

Uitgaven en declaraties

Bestuurders zijn bekend met de regels. Via het secretariaat worden de declaraties ingediend, daarna gecontroleerd door HRM en geaccordeerd door de algemeen directeur. Een overzicht van de declaraties wordt per kwartaal openbaar gemaakt via de website. Kosten voor

representatie worden eveneens gedeclareerd en via het secretariaat ingediend. Na akkoord van de algemeen directeur wordt een overzicht jaarlijks op de website geplaatst.

Gemeentelijke voorzieningen

Bestuurders hebben een bruikleenovereenkomst gesloten voor het zakelijk gebruik van gemeentelijke voorzieningen.

Reizen buitenland

Bestuurders zijn bekend met de regeling. In 2023 hebben er drie buitenlandse reizen plaatsgevonden:

- Wethouder Spierings is naar London en Brno geweest;
 - Reis Londen
 - Reis Brno
- Wethouder Odabasi is in Brussel geweest.
 - Reis Brussel

Integriteitstoets

De integriteitstoets heeft plaatsgevonden voor alle bestuurders.

Frauderisico

Frauderisico

De gemeente Waalwijk wil een betrouwbare en geloofwaardige organisatie zijn voor burgers, medewerkers, ondernemers, partners en opdrachtgevers. Frauderisicomanagement is onderdeel van integriteitsbeleid.

Onder fraude verstaan we een vorm van bedrog waarbij je jezelf of een ander bevoordeelt middels onrechtmatig handelen. Ook misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) moet aandacht krijgen. M&O kan vanuit twee perspectieven worden benaderd, te weten burgers die misbruik/ oneigenlijk gebruik maken van regelingen etc. EN de mogelijkheid die de organisatie biedt om fraude/ misbruik/ oneigenlijk gebruik te plegen.

Wat hebben we gedaan in 2023?

- In 2022 is het plan van aanpak frauderisico-analyse opgesteld. In 2023 is uitvoering gegeven aan dit plan van aanpak.
- We hebben ruim 80 risico's in kaart gebracht middels frauderisicokaarten en deze zijn samen met de teams (proceseigenaar) ingevuld ongeacht of er beheersmaatregelen getroffen zijn. Het betreft hier in kaart brengen van de bruto risico's die de gemeente Waalwijk loopt.
- Per risico is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet en de impact die het risico heeft.
- Door de teams (proceseigenaar) is aangegeven welke beheersmaatregelen getroffen zijn om de geconstateerde risico's te mitigeren.
- Inzichtelijk is gemaakt voor welke risico's nog onvoldoende beheersmaatregelen zijn getroffen. Op deze risico's zijn verbeteracties uitgezet en de risico's zijn betrokken bij het uitvoeren van (aanvullende) verbijzonderde interne controles.
- De applicatie Key2control is in 2022 aangekocht ten behoeve van interne controle en rechtmatigheid; het is een kwaliteitsbeheerssysteem. In 2023 is verder gegaan met de implementatie van de applicatie. De teams zijn als proceseigenaren nauw betrokken bij de implementatie.
- In 2023 zijn met behulp van de applicatie Key2control eerst de processen uit het sociaal domein (Wmo en Jeugd) m.b.t. fraude (integriteit en misbruik en oneigenlijk gebruik) tegen het licht gehouden. Daarna hebben we de processen, crediteuren, debiteuren, financieel beheer, grondexploitaties, inkoop & aanbesteding en subsidiebeheer doorgelicht.
- Het fraudebeleid van de gemeente Waalwijk wat verankerd zit in verschillende beleidsnotities en in het personeelshandboek is in kaart gebracht, onderverdeeld naar beleid ten aanzien van preventie, detectie en respons.

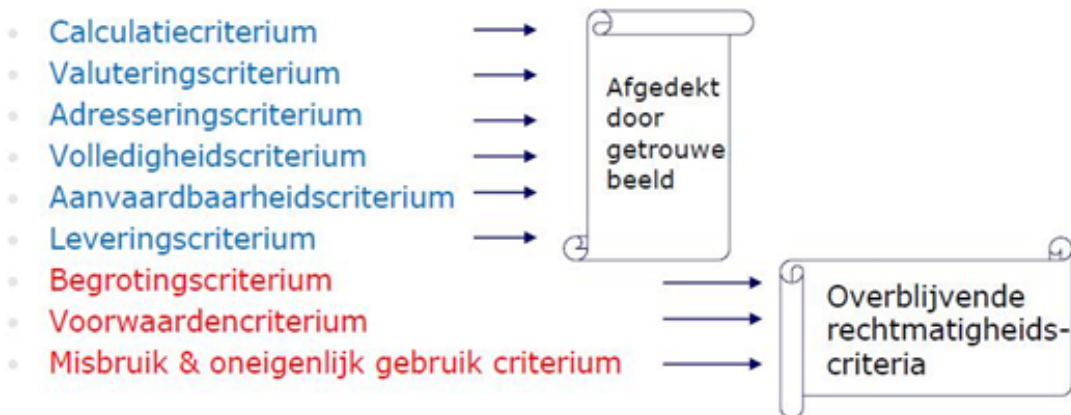
Over 2023 zijn het college op basis van de huidige informatie geen indicaties bekend van fraude of onrechtmatig handelen binnen de gemeente Waalwijk die een signaal vormen voor fraude in materiële zin.

Met de ontwikkeling van het frauderisicomanagement hebben we een belangrijke stap gezet in het voorkomen van fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen binnen onze gemeente. Zowel door burgers als door eigen medewerkers. De analyse heeft duidelijk gemaakt dat we voldoende beheersmaatregelen getroffen hebben ter voorkoming van fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik, maar dat continue aandacht voor dit onderwerp essentieel blijft. We zullen daarom ten minste één maal per jaar alle geconstateerde risico's en genomen beheersmaatregelen blijven toetsen om mogelijke malversaties tot een minimum te beperken.

Uitwerking verantwoording over rechtmatigheid

Verantwoordingscriteria Rechtmatigheid

In de jaarrekening legt het college verantwoording af over negen criteria van rechtmatigheid. De eerste zes criteria, die betrekking hebben op getrouwheid en óók onderdeel zijn van rechtmatigheid, komen tot uitdrukking in de balans en het overzicht van baten en lasten. De drie specifieke rechtmatigheidscriteria komen tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording en betreffen het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Onderstaande afbeelding geeft dit grafisch weer.

Een en ander wordt hieronder nog kort toegelicht.

Voorwaardencriterium:

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. In het door het Auditcomité vastgestelde normenkader 2023 voor de jaarrekening 2023 is alle externe wetgeving en interne regelgeving per product opgenomen.

In de 1e lijn (binnen de teams) is in eerste instantie geregeld dat de actuele wet- en regelgeving wordt gebruikt, bijvoorbeeld het invoeren van de juiste tarieven 2023 wordt collegiaal gecontroleerd binnen teams. Daarnaast wordt bij de Verbijzonderde Interne Controle ook gecontroleerd of de juiste wet- en regelgeving is toegepast bij de betreffende processen.

In het kader van de rechtmatigheidsverklaring 2023 is ook dit jaar prioriteit gesteld aan de steekproefsgewijze controles op de inkooptrajecten 2023. Sinds 2021 maken we bij de

spendanalyse gebruik van het dashboard van inkoop, die meer inzicht geeft op de uitgaven per crediteur.

Begrotingscriterium:

Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). Uitgangspunt is het niveau waarop de raad de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft. In de begroting zijn de bedragen voor de lasten en baten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de juiste investering, het toereikend zijn van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn.

Afwijkingen van de begroting (exploitatie en investeringen) (beleidsmatig en/of financieel) moeten geautoriseerd worden door de raad. Hiermee wordt toestemming gevraagd voor het te realiseren beleid en voor de besteding van het benodigde bedrag. Begrotingswijzigingen moeten volgens de Gemeentewet tijdens het jaar zelf nog door de raad worden vastgesteld. In Waalwijk is dit in 2023, evenals de voorgaande jaren, juist uitgevoerd.

In de Financiële jaarrekening 2023, onderdeel Analyse begrotingsafwijkingen is een nadere toelichting opgenomen van de begrotingsafwijkingen. Hierbij is aangegeven dat de overschrijding op beleidsveld 8 niet onrechtmatig is gelet op eerdere besluitvorming hierover door de raad en anderzijds omdat de uitgaven geheel passen binnen het door de raad uitgezette beleid.

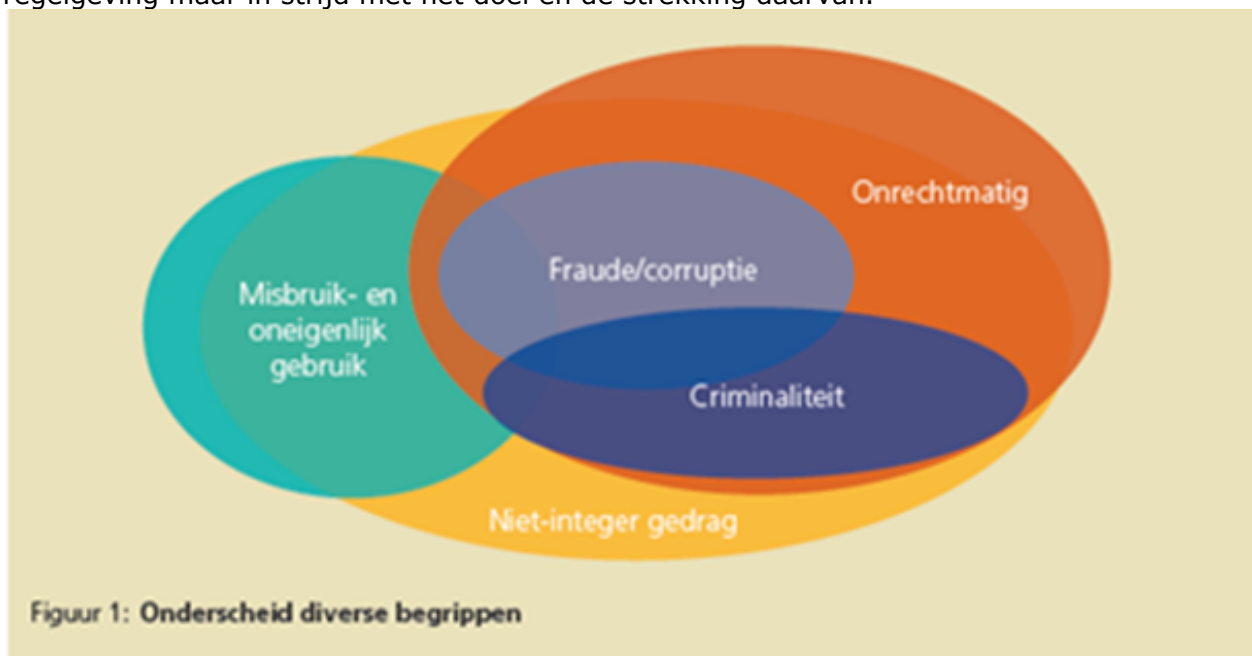
Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium:

Onder misbruik wordt verstaan:

Het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan:

Het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan.

Figuur 1: Onderscheid diverse begrippen

Binnen de gemeente Waalwijk worden zowel preventieve als controlerende acties uitgevoerd om het misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan. Preventief zijn de acties vooral

gericht op het integer handelen van de ambtelijke organisatie. Daarnaast wordt binnen de administratieve organisatie met name ingezet op relevante functiescheiding en het 4-ogen principe om de kans op misbruik en oneigenlijk gebruik zoveel mogelijk te beperken. Daarnaast wordt vanuit de Verbijzonderde Interne Controle bij de controle op de processen achteraf ook getoetst of regelgeving juist is toegepast met het juiste doel en de strekking daarvan.

In 2023 is daarnaast gestart om de Frauderisicobeheersing binnen de gemeente Waalwijk meer systematisch op te pakken. Ten behoeve van uniformering van het IC framework (werkwijze, procesgang) en ondersteuning bij de rechtmatigheidsverantwoording is in 2022 een softwarepakket (Key2control) aangeschaft en procesgewijs is in 2022 gestart met de implementatie. In 2023 zijn meer processen verder uitgewerkt. Dit proces is nog niet afgerond en zal ook nog in 2024 zijn beslag krijgen.

In 2023 zijn geen bijzonderheden ten aanzien van misbruik en oneigenlijk gebruik geconstateerd.

Aanvullende informatie financiële rechtmatigheid

In deze paragraaf lichten we de geconstateerde rechtmatigheidsafwijkingen boven de € 75.000 toe.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingsonrechtmatigheid, maar past binnen het bestaande beleid

Overschrijding lasten beleidsveld 8 Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing € 4.376.000

Voorwaardencriterium

Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed

€ 555.000

Ten onrechte geen korting op subsidieaanvraag toegepast

€ 41.000

Totaal voorwaardencriterium

€ 596.000

Onderstaand zijn de afwijkingen verder uitgewerkt naar soort rechtmatigheidsafwijking en of deze wel of niet doorwerken naar de rechtmatigheidsverantwoording.

De onderstaande bedragen zijn * € 1.000.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:			
Begrotingscriterium			
1A. Overschrijding lasten programma's			4
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)			
2. Ongeautoriseerde reservemutaties			
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld			
Totaal begrotingsonrechtmatigheden			
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïdentificeerd			4

5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden			
Voorwaardencriterium			
- Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed			
- Ten onrechte geen korting op subsidieaanvraag toegepast			
Saldo aan afwijkingen voorwaardencriterium			
M&O criterium			
Geen bevindingen			
Saldo aan afwijkingen M&O criterium			
Totaal van onrechtmatigheden			

Verantwoordingsgrens

Realisatie uitgaven jaarrekening 2023 (inclusief mutatie reserves)	213.425
% vaststellingsgrens door raad	3%

Vastgestelde verantwoordingsgrens

6

De conclusie is dat het totaal van de onrechtmatigheden (596 N) valt binnen de vastgestelde verantwoordingsgrens (6.403).

Conform artikel 11 lid 3 van de financiële verordening gemeente Waalwijk 2023 worden enkel geconstateerde afwijkingen groter dan € 75.000 nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. Dit betekent dat we niet nader ingaan op de korting op een subsidieaanvraag.

Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïdentificeerd, zoals vastgelegd in artikel 13 van de financiële verordening. Deze worden conform financiële verordening artikel 13 lid 5 niet in deze paragraaf toegelicht, maar wordt verwezen naar de toelichting opgenomen in het programmaverslag bij de programma's en beleidsvelden.

In 2023 is een drietal onrechtmatigheden geconstateerd van in totaal € 555.000. Het betreft hier twee aanbestedingen uit voorgaande jaren, die jaarlijks doorwerken tot het moment dat de contracttermijn verstreken is of een nieuwe aanbesteding heeft plaatsgevonden.

Dat zijn:

- De aanbesteding van Parkmanagement ad € 407.000 (uit voorgaande jaren);
- De aanbesteding van print- en mailservice ad € 52.000 (uit voorgaande jaren);
- Verlenging inhuurcontract proces- en projectmanagement ad € 96.000 (nieuw).

Acties ter voorkoming geconstateerde onrechtmatigheden in de toekomst

De bovenstaande onrechtmatigheden in de jaarrekening 2023 zijn hieronder nader uitgewerkt om te voorkomen dat de onrechtmatigheid in 2024 nog steeds zullen al voortduren.

- Deze onrechtmatigheid is in de loop van 2022 geconstateerd bij de controle van de jaarrekening 2021 en deze fout is doorgelopen in 2023. Eind 2022 is het alleenrecht gevestigd wat gold als basisvoorwaarde voor Parkmanagement waardoor zij nu formeel aangemerkt kunnen worden als aanbestedende dienst. Echter dienen zij nog

een aparte B.V. op te richten, diens statuten door de gemeente te laten toetsen en te reageren op de conceptovereenkomst. Pas als dit is gebeurd is de onrechtmatigheid verholpen. Hierover zal met Parkmanagement het gesprek worden gevoerd. De verwachting is dat dit in 2024 wordt opgelost.

- Eind 2022 is de aanbesteding voor print- en mailservice opnieuw opgestart en op 1 juli 2023 is het nieuwe contract ingaan. Onrechtmatigheid derhalve tot 30 juni 2023 en is inmiddels opgeheven.
- In 2023 is ten onrechte een contract verlengd waarbij alle contractuele verlengingstermijnen al verbruikt waren. Eind 2023 heeft een nieuwe aanbesteding via DAS plaatsgevonden, waardoor de geconstateerde onrechtmatigheid is opgeheven. Onrechtmatigheid is derhalve alleen van toepassing voor de periode van verlenging 2023.

Paragraaf Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Tilburg
4. Doelstelling en openbaar belang	De Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant is een samenwerkingsverband tussen 24 gemeenten (waaronder de gemeente Tilburg) en de hulpdiensten. Om de veiligheid in de regio Midden- en West-Brabant te vergroten en beter voorbereid te zijn op rampen en crises, bundelen de 24 gemeenten, de GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen), de brandweer en de politie de krachten. Dit houdt in dat in de Veiligheidsregio MWB deze verschillende diensten en besturen intensief samenwerken op het gebied van crisisbeheersing, rampenbestrijding, brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij rampen en handhaving van openbare orde en veiligheid. Per 1 augustus 2010 heeft de overdracht van de lokale brandweer naar de Veiligheidsregio plaatsgevonden.
5. Relatie met programma	1. Veiligheid 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
6. Deelnemende partijen	24 deelnemers, 1,2 miljoen inwoners, aandeel Waalwijk 4,06%. Altena, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert.
7. Bestuurlijk belang	DB: n.v.t. AB: Burgemeester Ausems AB: plv. Wethouder Klerx
8. Financieel belang	De kosten van de Veiligheidsregio worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2023 is: € 2.975.952.
9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 16.476.000 31-12-2023: € 6.724.000
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 51.465.000 31-12-2023: € 57.375.000
11. Financieel resultaat	2023: € 801.341
12. Risico's	In het geval van faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verplicht voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	De Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB) heeft de ambitie om in de periode 2019-2023 een betrouwbare partner te zijn in veiligheid en veerkracht. Daartoe stelt zij zichzelf de volgende hoofddoelen: <ul style="list-style-type: none"> • Haar advies is essentieel in de voorbereiding op rampen en crises en bij het signaleren en oplossen van veiligheidsvraagstukken; • Zij levert 24/7 adequate hulpverlening; • Zij is wendbaar in een continu veranderende maatschappij.

- Om deze ambitie te bereiken wordt ingezet op drie pijlers:
- Het stimuleren van redzaamheid in de samenleving;
 - Het leveren van een bijdrage aan een veilige leefomgeving;
 - Het leveren van een hulpvaardige en slagvaardige inzet.

Regionale Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB)

Regionale Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB)	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Tilburg
4. Doelstelling en openbaar belang	De bestuurlijk juridische verankering van de OMWB is geborgd middels een gemeenschappelijke regeling. Doel is om een verdere verbetering tot stand te brengen in de dienstverlening bij de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht- en handhavingstaken en in de kwaliteit en veiligheid van de werk- en leefomgeving op het gebied van milieu en asbest.
5. Relatie met programma	8. Ruimtelijke ontwikkeling, centrumontwikkeling en wonen 8.3 Wonen en bouwen
6. Deelnemende partijen	26 deelnemers, 1,2 miljoen inwoners, aandeel Waalwijk 4,3%. Altena, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oosterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht, Zundert, Heusden en provincie Noord-Brabant.
7. Bestuurlijk belang	DB: geen vertegenwoordiging AB: Wethouder Schuijffel AB: plv. Burgemeester Ausems
8. Financieel belang	De kosten van de OMWB worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2023 is: € 863.432.
9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 3.614.000 31-12-2023: € nog niet bekend
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 4.060.000 31-12-2023: € nog niet bekend
11. Financieel resultaat	2023: € nog niet bekend

12. Risico's	In het geval van faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verplicht voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	Verdere optimalisering bedrijfsvoering en Omgevingswet.

Streekarchief Langstraat Heusden Altena

Streekarchief Langstraat Heusden Altena	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Heusden
4. Doelstelling en openbaar belang	- De zorg voor het beheer van de overgebrachte archiefbescheiden; - Toezicht op het beheer van de niet-overgebracht archiefbescheiden; - Het bevorderen van lokaal en streek historisch onderzoek/het optreden als historisch informatiecentrum voor de gemeente Waalwijk.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.1 Bestuur
6. Deelnemende partijen	3 deelnemers, 152.000 inwoners, aandeel Waalwijk 32,5 %. Altena, Heusden en Waalwijk.
7. Bestuurlijk belang	DB: Wethouder Spierings AB: Wethouder Spierings AB: plv. Wethouder De Jong
8. Financieel belang	De kosten van het SALHA worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2023 is: € 349.638
9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 285.641 31-12-2023: € 244.568
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 111.298 31-12-2023: € 130.320
11. Financieel resultaat	2023: € -24.915
12. Risico's	In het geval van faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verplicht voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	- Verdere versterking digitale dienstverlening en invulling geven aan de (soms) conflicterende eisen van nieuwe wetgeving op het gebied van privacy (AVG); - realiseren e-depot; - bijdragen aan de gemeentelijke/regionale hotspot monitor; - archieven en collecties op orde; - verdere efficiëntie van bedrijfsvoering; - aandacht voor erfgoed en cultuurhistorie; - volgen ontwikkelingen totstandkoming nieuwe archiefwet en inspelen op de eventuele wijzigingen (zoals vervroegde overbrenging); - onderzoek en keuze nieuwe huisvesting.

GGD Hart voor Brabant

GGD Hart voor Brabant	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar belang)
3. Vestigingsplaats	Tilburg

4. Doelstelling en openbaar belang	De GGD Hart voor Brabant is een gemeenschappelijke regeling van 19 Brabantse gemeenten met als doel een bijdrage te leveren aan de openbare gezondheidszorg, zoals voorgeschreven door de Wet publieke gezondheid. De GGD beschikt over een goede vermogenspositie.
5. Relatie met programma	7. Volksgezondheid en milieu 7.1 Volksgezondheid
6. Deelnemende partijen	19 deelnemers, 1,1 miljoen inwoners, aandeel Waalwijk 4,5%. Bernheze, Boekel, Boxtel, Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Land van Cuijk, Loon op Zand, Maashorst, Meijerijstad, Oisterwijk, Oss, Sint-Michielsgestel, Tilburg, Vught en Waalwijk.
7. Bestuurlijk belang	DB: n.v.t. AB: Wethouder Odabasi AB: plv. Wethouder Schuijffel
8. Financieel belang	De kosten van de GGD Hart voor Brabant worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2023 is: € 1.834.623
9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 7.376.000 31-12-2023: € 4.024.000
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 20.068.000 31-12-2023: € 17.769.000
11. Financieel resultaat	2023: € -394.000
12. Risico's	In het geval van een faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verantwoordelijk voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	De komende jaren blijven in het teken staan van verbinding tussen publieke gezondheid en het gemeentelijke sociale domein. Belangrijke ontwikkelingen zijn meer regie voor de inwoner en ondersteuning van kwetsbare inwoners.

Regionale ambulance-voorziening Brabant Midden-West-Noord

Regionale Ambulance-voorziening Brabant Midden-West-Noord	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Den Bosch
4. Doelstelling en openbaar belang	De Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West Noord (RAV Brabant Midden-West-Noord) is een gemeenschappelijke regeling van 38 Brabantse gemeenten met als doel het verlenen van ambulancezorg. Vanaf 2012 leveren de gemeenten die deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling geen bijdrage meer.
5. Relatie met programma	7. Volksgezondheid en milieu 7.1 Volksgezondheid
6. Deelnemende partijen	37 deelnemers, 1,7 miljoen inwoners, aandeel Waalwijk 2,7 % Altena, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Bernheze, Boekel, Boxtel, Breda, Land van Cuijk, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Haaren, Halderberge, 's-

	Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Maashorst, Meierijstad, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Oss, Roosendaal, Rucphen, Sint-Michielsgestel, Steenbergen, Tilburg, Veghel, Vught, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert.
7. Bestuurlijk belang	DB: n.v.t. AB: Wethouder Odabasi AB: plv. Wethouder Schuijffel
8. Financieel belang	De kosten van de RAV worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2023 is: € 0,00.
9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 14.293.000 31-12-2023: € 15.119.000
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 29.564.000 31-12-2023: € 27.435.000
11. Financieel resultaat	2023: € 899.538
12. Risico's	In het geval van faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verplicht voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	In 2023 is er gewerkt aan een nieuwe urgentie-indeling, deze wordt ingevoerd in de eerste maanden van 2024. Het doel van de nieuwe urgentie-indeling is dat in geval van echte spoed, in levensbedreigende situaties waarin tijd er echt toe doet, sneller bij de patiënt te zijn en in gevallen waarin dat mogelijk is, iets meer tijd te nemen voor de triage, zodat de patiënt direct op de juiste plek terecht komt en de best passende zorg krijgt. Met behulp van de nieuwe urgentie-indeling is de RAV Brabant MWN beter in staat de juiste zorg op de juiste plaats te realiseren.

Baanbrekers

Baanbrekers	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Zanddonkweg 14, 5144 NX Waalwijk
4. Doelstelling en openbaar belang	Baanbrekers is ontstaan op 1 januari 2013 uit de fusie van de sociale werkvoorziening (WML) en de sociale dienst (ISD). Baanbrekers voert de Participatiewet voor de Langstraat-gemeenten uit. Dit komt neer op: het verstrekken van bijstandsuitkeringen, re-integratieactiviteiten en het aanbieden van beschutte werkgelegenheid.
5. Relatie met programma	6. Sociaal domein 6.5 Arbeidsparticipatie
6. Deelnemende partijen	De deelnemende gemeenten zijn: Heusden, Loon op Zand en Waalwijk.
7. Bestuurlijk belang	DB: wethouder Spierings (plv. wethouder Odabasi) AB: wethouders Spierings en Odabasi (plv. wethouder Schuijffel en wethouder Klerx), raadsleden Van Hamond en Den Braven.
8. Financieel belang	De kosten van Baanbrekers worden gedragen door de deelnemende gemeenten: De bijdrage van Waalwijk voor 2023 is: € 5.027.307.
9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 2.938.000 31-12-2023: € 4.056.000

10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 31.485.000 31-12-2023: € 33.174.000
11. Financieel resultaat	2023: € 1.214.000
12. Risico's	In het geval van tekorten, faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de risico's.
13. Ontwikkelingen	Eind 2018 heeft het bestuur het koersdocument 'Baanbrekers 2.0' vastgesteld. Met dit plan is de koers van de organisatie opnieuw vastgesteld: Baanbrekers richt zich op de ondersteuning van bijstandsgerechtigden die in staat zijn om te werken. De gemeente ondersteunt inwoners met een bijstandsuitkering die geen kansen hebben op werk.

Hart van Brabant / Midpoint

Hart van Brabant/Midpoint	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Tilburg
4. Doelstelling en openbaar belang	<p>Het vorm geven van regionale samenwerking op beleidsmatig en strategisch gebied tussen de negen deelnemende gemeenten in Midden-Brabant. Op basis van de Strategische Meerjaren Agenda werken we in de regio aan drie programmalijnen: (1) Mens & Samenleving, (2) Leefomgeving & Milieu en (3) Economie, Recreatie & Toerisme. De brede economische agenda is belegd bij Midpoint, een triple helix organisatie.</p> <p>De Regio Hart van Brabant is een samenwerkingsverband met als doel om vanuit het beginsel van autonomie van het lokale bestuur:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een overlegstructuur in te stellen en in stand te houden, die dient om de samenwerking tussen de deelnemende gemeenten vorm te geven: - rechtens verantwoording af te kunnen leggen over de besteding van (subsidie)gelden die door andere overheden, instellingen en/of bedrijven met het oog op die samenwerking worden toegekend'; - samen te werken om regionale opgaven te identificeren en op basis daarvan gezamenlijke projecten te definiëren, te initiëren en uit te voeren.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.1 Bestuur
6. Deelnemende partijen	11 deelnemers, 491.902 inwoners, aandeel Waalwijk 10,2%. Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg en Waalwijk.
7. Bestuurlijk belang	DB: Burgemeester Ausems AB: Burgemeester Ausems AB: plv. Wethouder Klerx
8. Financieel belang	De kosten van Hart van Brabant worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2023 is: € 458.515.

9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 725.310 31-12-2023: € 917.323
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 1.815.869 31-12-2023: € 1.814.323
11. Financieel resultaat	2023: € nog niet bekend
12. Risico's	In het geval van faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verplicht voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	Geen.

Vennootschappen en Coöporaties

BNG (Bank Nederlandse Gemeenten)

BNG (Bank Nederlandse Gemeenten)	
2. Rechtsvorm	NV
3. Vestigingsplaats	Den Haag
4. Doelstelling en openbaar belang	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	De Rijksoverheid (50% van de aandelen) en alle Nederlandse provincies, waterschappen en gemeenten zijn wettelijk verplicht om bij de BNG een bankrekening aan te houden. Alle verrekeningen met het Rijk vinden via de BNG plaats.
7. Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging door burgemeester Ausems. Wethouder Klerx (machtiging burgemeester) neemt deel aan aandeelhoudersvergadering.
8. Financieel belang	Financieel belang 29.133 aandelen á € 2,50: € 72.832,50. Dividend 2023: € 72.832,50.
9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 4.615 miljoen 31-12-2023: € 4.721 miljoen
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 107.459 miljoen 31-12-2023: € 110.819 miljoen
11. Financieel resultaat	2023: € 254 miljoen
12. Risico's	M.b.t. de kredietwaardigheid heeft de BNG een (AAA) rating.
13. Ontwikkelingen	Geen.

Parkmanagement

Parkmanagement	
2. Rechtsvorm	BV (gemeente Waalwijk 100% van de aandelen)
3. Vestigingsplaats	Waalwijk
4. Doelstelling en openbaar belang	Parkmanagement is een besloten vennootschap die als hoofdactiviteit het beheer, onderhoud en de beveiliging op Haven 1 t/m 8 uitvoert. De gemeente betaalt een in de begroting geraamde jaarlijkse vergoeding (ca. € 368.000) aan Parkmanagement voor het groen- en grijsonderhoud van de openbare ruimte op de bedrijventerreinen Haven 1 t/m 8. De tweede grote inkomstenbron is de bijdrage van bedrijven (ca. € 300.000) ten behoeve van diensten die Parkmanagement aanbiedt. Daarnaast zijn er inkomsten uit rendement op vermogen, wat wordt gebruikt om investeringen te doen.
5. Relatie met programma	3. Economie 3.1 Economische ontwikkeling 5. Sport, cultuur, recreatie 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
6. Deelnemende partijen	Gemeente Waalwijk. 1 deelnemer, 49.952 inwoners, aandeel Waalwijk 100%
7. Bestuurlijk belang	Voorzitter AvA is tevens voorzitter RvC: Wim Naber Leden AvA: Burgemeester Ausems, Wethouder Klerx, Wethouder Spierings, Wethouder Odabasi en Wethouder Schuijffel. Leden RvC: <ul style="list-style-type: none"> • Voorzitter: Wim Naber • Commissaris: Robert van der Gouw • Commissaris: Johan Timmermans Directeur: Jan van Roessel
8. Financieel belang	De gemeente Waalwijk is 100% eigenaar van Parkmanagement.
9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 4.462.896 31-12-2023: € 4.519.292
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 225.241 31-12-2023: € 223.167
11. Financieel resultaat	2023: € 56.396
12. Risico's	De risico's zijn minimaal. Risicovolle deelnemingen zijn verkocht / afgestoten.

13. Ontwikkelingen	Geen.
--------------------	-------

Enexis Holding N.V.

Enexis Holding N.V.	
2. Rechtsvorm	N.V.
3. Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	91 aandeelhouders
7. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder Vertegenwoordiging door Burgemeester Ausems. Wethouder Klerx (machtiging burgemeester) neemt deel aan aandeelhoudersvergadering.
8. Financieel belang	344 aandelen is 1,7%
9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 5.441.000.000 31-12-2023: € 5.320.000.000
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 4.907.000.000 31-12-2023: € 5.140.000.000
11. Financieel resultaat	2023: € 72.000.000
12. Risico's	Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (positieve outlook) en bij Moody's Aa3 (stabiele outlook).
13. Ontwikkelingen	De energietransitie leidt voor Enexis tot een grote investeringsopgave en kapitaalbehoefte, die op lange termijn waarschijnlijk niet door de huidige aandeelhouders kan worden ingevuld. Enexis en haar aandeelhouders zijn in gesprek over de ontwikkelingen en mogelijke maatregelen om te zorgen dat Enexis een financieel solide basis behoudt. Ook het Rijk heeft voert overleg met de regionale netbeheerders en hun aandeelhouders over een eventuele participatie door het Rijk. Op basis van de huidige inzichten is de prognose dat Enexis voor de middellange termijn (huidige reguleringsperiode / tot 2027) aan de vastgesteld ratio's blijft voldoen.

Enexis zal in het voorjaar van 2024 een voorstel voorleggen aan de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA) tot aanpassing van het strategisch plan (2022) in verband met de nieuwe wet collectieve warmtevoorziening.

Brabant Water N.V.

Brabant Water N.V.	
2. Rechtsvorm	N.V.
3. Vestigingsplaats	Hoofdkantoor 's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	Brabant Water wint, zuivert, transporteert en levert drink- en industriewater van hoge kwaliteit vanuit 33 waterproductiebedrijven aan ruim 2,5 miljoen inwoners en bedrijven in Noord-Brabant. Daarnaast levert het bedrijf water op maat en watergerelateerde producten en diensten in de gebonden en vrije markt.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	De aandelen zijn in handen van de Provincie Noord-Brabant (31,6%) en van 56 gemeenten in het voorzieningsgebied van Brabant Water.
7. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Vertegenwoordiging door burgemeester Ausems. Wethouder Klerx (machtiging burgemeester) neemt deel aan de aandeelhoudersvergadering.
8. Financieel belang	66.253 aandelen is 2,38%
9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 690.022.000 31-12-2023: € nog niet bekend
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 575.801.000 31-12-2023: € nog niet bekend
11. Financieel resultaat	2023: € nog niet bekend
12. Risico's	Beperkt.
13. Ontwikkelingen	Betrokkenheid bij implementatie Omgevingswet/visie en daarmee beschikbaarheid van drinkwater veiligstellen.

Publiek Belang Elektriciteits productie B.V.

Publiek Belang Elektriciteits productie B.V.	
2. Rechtsvorm	B.V.
3. Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	Essent had een belang van 50% in de kerncentrale in Borssele (EPZ). Delta, met ook een belang van 50%, heeft de verkoop vooralsnog via een juridische procedure tegengehouden. Daarop is het belang door de verkopende aandeelhouders van Essent in een aparte vennootschap ondergebracht.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury

6. Deelnemende partijen	<p>Provincies: Groningen: 6,01%, Drenthe: 2,3%, Flevoland: 0,02%, Overijssel: 18,71%, Noord-Brabant: 30,83%, Limburg: 16,13%</p> <p>Gemeenten: Groningen: 3,87%, Friesland: 0,04% ,Drenthe: 2,41%, Flevoland: 0,04%, Overijssel: 2,27%, Noord-Brabant: 7,57%, Limburg: 9,47%</p>
7. Bestuurlijk belang	<p>Aandeelhouder Vertegenwoordiging door Burgemeester Ausems. Wethouder Klerx (machtiging burgemeester) neemt deel aan aandeelhoudersvergadering.</p>
8. Financieel belang	Gemeenten Noord-Brabant 7,57%.
9. Eigen vermogen	<p>01-01-2023: € 1.480.014 31-12-2023: € 1.445.000</p>
10. Vreemd vermogen	<p>01-01-2023: € 9.914 31-12-2023: € 31.995</p>
11. Financieel resultaat	2023: - € 36.040
12. Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.
13. Ontwikkelingen	Het bestuur van de vennootschap heeft met het Ministerie van Klimaat en Energie, ZEH Energy BV en Energy Resources Holding BV in februari 2024 overeenstemming bereikt over de terugtrekking van PBE als contractpartij uit het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Daarmee resteren er geen openstaande contractuele verplichting meer en kan PBE als vennootschap worden ontbonden. Het bestuur van de vennootschap treft op dit moment voorbereidingen voor het opheffen van de vennootschap en om de resterende liquide middelen zo spoedig mogelijk na de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 25 april 2024 uit te keren aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

CSV Amsterdam BV

CSV Amsterdam BV	
2. Rechtsvorm	B.V.
3. Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	De primaire taak van de vennootschap is het voeren van een schadevergoedingsprocedure (op grond van invoering Wet Onafhankelijk Netbeheer "Splittingswet") tegen de Staat der Nederlanden namens de oude aandeelhouders van Essent.

5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	Provincies: Groningen: 6,01%, Drenthe: 2,3%, Flevoland: 0,02%, Overijssel: 18,71%, Noord-Brabant: 30,83%, Limburg: 16,13%. Gemeenten: Groningen: 3,87%, Friesland: 0,04%, Drenthe: 2,41%, Flevoland: 0,04%, Overijssel: 2,27%, Noord-Brabant: 7,57%, Limburg: 9,47%.
7. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder Vertegenwoordiging door Burgemeester Ausems. Wethouder Klerx (machtiging burgemeester) neemt deel aan aandeelhoudersvergadering.
8. Financieel belang	
9. Eigen vermogen	01-01-2023: € 210.079 31-12-2023: € 98.188
10. Vreemd vermogen	01-01-2023: € 13.351 31-12-2023: € 50.606
11. Financieel resultaat	2023: - € 111.198
12. Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van de vennootschap.
13. Ontwikkelingen	CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de Aandeelhouderscommissie, de gerechtelijke procedure voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. In februari 2024 heeft CSV de motivering beroepschrift tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting bij de Rechtbank ingediend. De Rechtbank heeft de Belastingdienst een termijn gesteld tot 22 maart 2024 voor het indienen van zijn verweerschrift. Afhankelijk van de uitspraak van de Rechtbank (verwachting eind 2024/begin 2025) zal, in overleg met Aandeelhouderscommissie van CSV, de procedure al dan niet worden voortgezet. Na afwikkeling van deze gerechtelijke procedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure (bijvoorbeeld door een mogelijk compromis tussen de Belastingdienst en CSV of een besluit van de Aandeelhouderscommissie de procedure niet verder voort te zetten) zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Stichtingen en Verenigingen

Stichtingen en Verenigingen

Niet van toepassing.

Overige verbonden partijen

Overige verbonden partijen

Niet van toepassing.

Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen en risico's van de gemeente als gevolg van banden met verbonden partijen, waarin de gemeente zowel financieel deelneemt als zeggenschap heeft.

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarmee de gemeente een bestuurlijke én financiële band heeft. Van een bestuurlijke band is sprake indien de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij. Een financieel belang is aan de orde als de gemeente financieel kan worden aangesproken wegens het functioneren van de verbonden partij of wanneer de gemeente geld kan kwijtraken bij een faillissement van een verbonden partij.

Er wordt onderscheid gemaakt in de volgende typen verbonden partijen:

- gemeenschappelijke regelingen;
- vennootschappen en coöperaties;
- stichtingen en verenigingen;
- overige verbonden partijen.

Voor de gemeente Waalwijk is enkel sprake van gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen.

Paragraaf Grondbeleid

Grondbeleid

Inleiding

Een belangrijke taak van de gemeente als lokale overheid is de ruimtelijke ordening van het eigen grondgebied. Daartoe beschikt de gemeente over de Omgevingswet, inclusief de Aanvullingswet Grondeigendom en in het bijzonder over de omgevingsvisie, het omgevingsplan en een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Om het omgevingsplan uit te voeren moet de gemeente grond in eigendom hebben. Is dit niet het geval en willen particuliere eigenaren zelf ontwikkelen, dan moet het kostenverhaal goed geregeld worden.

Doelstelling

Het voeren van het grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel om maatschappelijke doelstellingen en ambities te realiseren. De doelstelling is dan ook door middel van het grondbeleid maatschappelijke doelstellingen en ambities te realiseren.

Met het grondbeleid kan de gemeente invloed uitoefenen op de wijze waarop de grond wordt gebruikt. Sturing van het grondgebruik door middel van het grondbeleid is wenselijk, omdat het kan bijdragen aan de realisering van (publieke) doelstellingen op het gebied van volkshuisvesting, zorg, onderwijs, sport, infrastructuur, werkgelegenheid, milieu, financiën etc.

Als gevolg van de maatschappelijke, economische en juridische ontwikkelingen én de verplichting vanuit de financiële verordening is het grondbeleid tegen het licht gehouden. Als gevolg hiervan wordt in 2024 een nieuwe Nota grondbeleid opgesteld en ter vaststelling aangeboden aan de raad. Daarmee wordt een transparante en eenduidige werkwijze bij de uitvoering van het grondbeleid vastgesteld. Tot deze vaststelling geldt de nota die de raad in 2019 heeft vastgesteld. Dit biedt de kaders waarbinnen het college het grondbeleid kan uitvoeren.

Twee soorten grondbeleid

De twee uiterste vormen van grondbeleid zijn actief grondbeleid en passief (faciliterend) grondbeleid. Beide vormen kennen voor- en nadelen. De voordelen van actief grondbeleid, zullen in algemene zin als nadelen voor faciliterend grondbeleid kunnen worden aangemerkt. Een tussenvorm is de samenwerking tussen de gemeente en private partijen.

Actief grondbeleid

Bij een actief grondbeleid is de gemeente eigenaar en voert de werkzaamheden in eigen beheer uit. De gemeente maakt zelf een plan, verwerft de grond en maakt deze bouwrijp.

Bouwrijpe kavels worden verkocht aan marktpartijen of de woningcorporatie voor de realisatie van vastgoed. De gemeente maakt de openbare ruimte na realisatie woonrijp. De gemeentelijke invloed is in dit proces maximaal. De gemeente houdt de ontwikkeling geheel in eigen hand. Inkomsten komen volledig in de gemeentekas. Daartegenover staat dat alle risico's (tegenvallers, renteverliezen, tekorten, etc.) ook voor rekening van de gemeente komen.

Uit het voeren van een actief grondbeleid vloeit voort dat de gemeente actief gronden verwerft. De meeste grondaankopen vinden plaats ten behoeve van de realisering van woningbouw en/of bedrijventerrein. Als dat nodig is kan de gemeente bij de verwerving van gronden gebruik maken van instrumenten als het voorkeursrecht en onteigening.

Passief (faciliterend) grondbeleid

Het is niet in altijd nodig dat de gemeente alle gronden binnen het plangebied verwerft. De gemeente kan namelijk ook kiezen voor passief (faciliterend) grondbeleid. Daarbij laat de gemeente aankoop en exploitatie volledig over aan de private partijen. De gemeente heeft hier een voorwaardenscheppende rol.

De gemeente kan daarbij (ruimtelijke) kaders stellen door het vaststellen van een omgevingsplan (eventueel met kostenverhaalsregels) of het toestaan van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Daarnaast heeft de gemeente ook invloed op de inrichting en kwaliteit van het openbare gebied. De gemeente houdt in ieder geval toezicht wanneer de initiatiefnemer het openbare gebied aanlegt. In overleg met de initiatiefnemer kan ook overeengekomen worden dat de gemeente het openbare gebied aanlegt.

De gemeente zal de bovengenoemde kosten bij voorkeur verhalen middels het privaatrechtelijk spoor van een anterieure exploitatieovereenkomst. Als dat niet lukt, wordt een posterieure exploitatieovereenkomst afgesloten op basis van de kostenverhaalregels uit het omgevingsplan. In het uiterste geval kan het publiekrechtelijk kostenverhaal op basis van een kostenverhaalsbeschikking (via de omgevingsvergunning) plaatsvinden.

Aan faciliterend grondbeleid kunnen voor de gemeente ook financiële risico's kleven. Bij een anterieure overeenkomst wordt een exploitatiebijdrage overeengekomen die de private partij aan de gemeente betaalt, vanwege de werkzaamheden die de gemeente moet uitvoeren. In de praktijk kan blijken dat deze afgesproken bijdrage te laag is, omdat bijvoorbeeld de ambtelijke inzet hoger is dan vooraf gedacht. Het kan ook dat de voorzieningen in de openbare ruimte die de gemeente zal aanleggen, duurder zijn dan voorzien. Anderzijds kan het ook voorkomen dat de gemeentelijke kosten lager uitvallen dan overeengekomen. Uiteraard streven wij er naar om de gemeentelijke kosten bij het afsluiten van een anterieure overeenkomst zo realistisch mogelijk te ramen.

Samenwerkingsvormen

Bouwclaimmodel

Deze bijzondere vorm van een actief grondbeleid wordt veelal gekozen als marktpartijen grondposities hebben in het plangebied. In het bouwclaimmodel verkopen de marktpartijen hun grond aan de gemeente onder de voorwaarde dat zij bij de gronduitgifte een aantal bouwrijpe kavels kunnen afnemen tegen marktconforme grondprijzen, waarmee zij hun bouwrechten veilig stellen. Evenals bij het zuiver actieve grondbeleid voert de gemeente een eigen grondexploitatie en draagt zij zorg voor het bouw- en woonrijp maken van het gebied. De marktpartijen nemen, net als bij het zuiver actieve grondbeleid, de realisatie van het vastgoed voor hun rekening.

Publiek-Private Samenwerking (PPS)

De gemeente kan ook besluiten om in samenwerking met private partijen over te gaan tot exploitatie van grond en/of het realiseren van vastgoed. Een dergelijke Publiek Private Samenwerking (PPS) kent meerdere verschijningsvormen. De samenwerking kan plaatsvinden op basis van een samenwerkingscontract of door de oprichting van een gezamenlijke rechtspersoon.

Bij de vorming van een gezamenlijke entiteit brengen de betrokken partijen veelal de in bezit zijnde gronden gelegen binnen het plangebied in. Deze entiteit verwerft de overige

benodigde gronden, maakt de gronden bouw- en woonrijp en geeft deze weer uit of zorgt voor de daadwerkelijke realisatie van vastgoed. De partners binnen een entiteit kunnen op basis van de aandelenverhoudingen aanspraak maken op de uiteindelijk gerealiseerde waardeontwikkeling.

Vaak zijn de feitelijke eigendomsverhoudingen, de beschikbaarheid van specifieke deskundigheid, het verdelen van de risico's en de wens om de regie over de ontwikkeling te voeren van begin tot het eind, de motieven voor deze vorm van grondbeleid.

Keuze vorm van grondbeleid en de rol van het college daarin

In de Nota Grondbeleid 2019-2023 is aangegeven dat voor de gemeente Waalwijk alle vormen van grondbeleid (actief, passief of een mengvorm) in principe aanvaardbaar zijn. Ze kunnen allemaal bijdragen aan de maatschappelijke doelstellingen. De feitelijke keuze voor een specifieke vorm van grondbeleid is afhankelijk van de situatie. Het maatschappelijke rendement van een ontwikkeling speelt dus een grote rol in de keuze van de vorm van het grondbeleid. Maar ook het financiële rendement telt mee.

De gemeente Waalwijk voert zowel een actief als facilitair grondbeleid. In het geval van de uitleglocaties heeft de gemeente tot dusverre voornamelijk een actief grondbeleid gevoerd. Bij herstructureringsprojecten in de bestaande kernen wordt, waar mogelijk, de uitvoering aan projectontwikkelaars overgelaten. Vaak is er dan sprake van hoge verwervingskosten en eventuele saneringskosten. Maar ook dan vindt de ontwikkeling plaats onder regie van de gemeente Waalwijk, met gebruikmaking van het wettelijke instrumentarium.

Materiële vaste activa

Onder de materiële vaste activa staan enerzijds de ruil- of compensatiegronden op (middel)lange termijn en anderzijds de gronden die door het college en de raad worden aangemerkt als mogelijk toekomstig te ontwikkelen locaties. Voor deze gronden zal te zijner tijd een exploitatieopzet aan de raad ter vaststelling worden voorgelegd dan wel door het college of raad een exploitatieovereenkomst worden gesloten.

Binnen de gronden, vallend onder de materiële vaste activa, is het niet mogelijk om rente op de boekwaarde bij te schrijven. Wel is het onder voorwaarden toegestaan om de voorbereidingskosten te activeren onder immateriële vaste activa waarbij ze in een later stadium ingebracht kunnen worden indien de gronden worden overgeheveld naar bouwgrond in exploitatie.

Ontwikkelgrond op korte en middellange termijn:

De ontwikkelgronden op korte en middellange termijn betreffen de gronden die met het oog op gebiedsontwikkeling zijn verworven, maar waarvoor nog geen omgevingsplan c.q. grondexploitatie is vastgesteld. Binnen de gemeente Waalwijk staan de volgende locaties nog te boek als ontwikkellocatie met de onderstaande boekwaarde per 31-12-2023:

Naam	Planning	Boekwaarde	oppervlakte	boekwaarde per m ²
Poolsestraat-noord	2025-2028	€ 296.986	7.470 m ²	€ 39,76
Maasoever/Scharlo	2024-2027	€ 384.000	59.233 m ²	€ 6,48
Haven 8 oost afronding	2024-2028	€ 12.073.631	886.571 m ²	€ 13,62
Totaal		€ 12.754.616	953.274 m²	€ 13,38

Compensatiegrond/ ontwikkelgrond op lange termijn:

Dit betreffen de gronden die voornamelijk dienen als ruilgronden bij toekomstige verwervingen en gronden die in het verleden zijn verworven met het oog op mogelijke toekomstige ontwikkeling.

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) worden bovenvermelde gronden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs mits deze lager is dan of gelijk aan de marktwaarde van de huidige bestemming (agrarische grond). Indien de verkrijgingsprijs hoger is dan de marktwaarde van de huidige bestemming, dient afwaardering van de grond plaats te vinden tot aan deze marktwaarde. In de gemeentelijke administratie wordt de onbestemde grondvoorraad geadmistreerd onder de 'materiële vaste activa'. Er vindt geen toerekening plaats van kosten zoals rentekosten, beheers- en plankosten en van (pacht)opbrengsten. Deze lasten en baten worden op het product 'Diverse percelen en panden' verantwoord.

Binnen de materiële vaste activa is 1.821.022 m² verantwoord als compensatiegronden dan wel ontwikkelgrond voor de lange termijn. De totale boekwaarde hiervan bedraagt € 5.322.750. Per m² komt dit gemiddeld neer op een bedrag van € 2,92.

Actualisatie kostprijsberekeningen

Door het Team REW worden jaarlijks, onder verantwoordelijkheid van de manager van het team REW, alle kostprijsberekeningen (grondexploitaties) geactualiseerd. Deze actualisatie vindt plaats op een zodanig tijdstip dat de hieruit voortkomende gevolgen in de jaarrekening van het voorafgaand jaar verwerkt kunnen worden. De geactualiseerde kostprijscalculaties zullen in de vorm van een nota grondexploitatie aan de raad worden voorgelegd, gelijktijdig met de behandeling van de jaarrekening van het desbetreffende jaar.

Het nemen van gerealiseerde winsten

Indien in het kader van de jaarlijkse actualisatie van de kostprijsberekeningen winsten per ultimo looptijd van een complex worden geprognosticeerd, dan zal deze winst worden afgeroomd.

Deze winstneming is voorgeschreven in het BBV en dient plaats te vinden middels de zogenaamde POC-methode (Percentage Of Completion). Over 2023 is er vanuit diverse complexen € 1.106.245 tussentijdse winst genomen. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de Nota Grondexploitatie 2024.

De geprognosticeerde winsten voor de toekomst zien er als volgt uit :

Bedragen x € 1

2024		
Afbouw Haven 1 t/m 6	€ -122.943	
Haven 8 West	€ 1.198.624	
Haven 8 Oost	€ 616.542	
Achter de Hoven	€ 49.095	
Kasteellaan vm. Basisschool	€ 26.960	
Akkerlanen	€ 1.034.634	
Waesgeerd West	€ 70.132	
Jacob Marisstraat	€ 28.145	
		€ 2.901.189

2025		
Achter de Hoven	€ 12.320	
Kasteellaan vm. Basisschool	€ 29.411	
Afbouw Haven 1 t/m 6	€ 608.618	
Haven 8 West	€ 1.314.676	
Haven 8 Oost	€ 6.698.122	
Akkerlanen	€ 1.581.324	
Waesgeerd West	€ 776	
vennootschapsbelasting	€ -773.478	
		€ 9.471.769
2026		
Afbouw Haven 1 t/m 6	€ 178.258	
Haven 8 West	€ 928.545	
Haven 8 oost	€ 15.066.988	
Akkerlanen	€ 2.887.797	
vennootschapsbelasting	€ -579.697	
		€ 18.481.891
2027		
Haven 8 oost	€ 946.949	
Akkerlanen	€ 135.669	
vennootschapsbelasting	€ 20.436	
		€ 1.103.054
Totaal toekomstige winstprognose o.b.v. voorcalculatie		€ 31.957.903

Treffen voorzieningen voor te verwachten verliezen

Indien in het kader van de jaarlijkse actualisatie van de kostprijsberekeningen blijkt dat verliezen per einde looptijd van een complex onafwendbaar zijn, dient per direct, ter grootte van dat verlies op eindwaarde, een voorziening te worden getroffen ten laste van de Reserve Grondexploitatie.

Per 31 december 2023 zijn de volgende (verlies)voorzieningen getroffen voor complexen met een negatief resultaat.

Bedragen x € 1.000

Naam voorziening	31-12-2023
Voorziening Landgoed Driessen	3.346
Voorziening De Rugt (921019)	1.224
Totaal voorzieningen bouwgrond in exploitatie	4.570
Voorziening Capelsche Put	13
Voorziening Herontwikkeling flats Bloemenoord	1.232
Voorziening Tilburgseweg	3
Voorziening Drogerij 55 (921027)	0
Voorziening Herontwikkeling Clemenskerk	54
Voorziening Laageinde 103 (921030)	0
Voorziening Kasteellaan vm verpleegflat (921031)	0
Voorziening Wijnruitstraat 196	0
Voorziening Poolsestraat Tiny-houses (921032)	0
Voorziening Schotse Hooglanderstraat 12-24	1
Voorziening Carmalietenhof Waspik	8
Voorziening Valkenvoortweg Campus	3
Voorziening Slachthuisterrein	46
Voorziening Mr. Van Coothstraat 6-8	13
Voorziening Grotestraat 143 - 145	13
Voorziening Tom Mandersstraat 1 - 3	3
Voorziening Julianalaan 4 - 6 Sprang Capelle	2
Voorziening Julianastraat 11	0
Voorziening Grotestraat 162-164	2
Voorziening Julianalaan 15 Sprang-Capelle	2
Voorziening Veerstraat 1	0
Voorziening Baardwijksestraat/Borksesticht	6
Voorziening Stationstraat 46 - 60	14
Voorziening Wendelnesseweg-West ong.	0
Voorziening Van der Duinstraat	2
Totaal voorzieningen faciliterend grondbedrijf	1.417
Totaal	5.987

Reserve grondexploitatie

Binnen het grondbedrijf is een algemene of 'vrije' reserve gevormd om de hieronder genoemde risico's op te vangen: de reserve grondexploitatie. Voeding van deze reserve geschiedt door (tussentijdse) winstnemingen van de diverse complexen binnen het grondbedrijf. Bij verlieslatende complexen volgt een onttrekking.

De reserve grondexploitatie is de enige vrije reserve binnen de grondexploitatie. Deze is te vergelijken met de Algemene Reserve op concernniveau. De inzetbaarheid van de reserve grondexploitatie beperkt zich tot zaken die een duidelijk raakvlak hebben met het taakgebied grondexploitatie.

Jaarlijks worden de kostprijscalculaties van de diverse onderhanden en toekomstige grondexploitaties en van de facilitaire projecten bijgesteld. Uitgangspunt is dat sprake moet zijn van reële ramingen, de normale en algemene bedrijfsrisico's inbegrepen.

De raad heeft besloten het saldo van de reserve grondexploitatie op € 5 miljoen te bepalen. Voor zover het saldo van deze reserve, bij het jaarrekeningproces, uitstijgt boven het maximum zal het meerdere worden afgestort naar de Algemene Reserve. Wanneer het saldo beneden deze € 5 miljoen bedraagt, moet dit saldo aangevuld worden vanuit de Algemene

Reserve. De hoogte van de reserve grondexploitatie wordt jaarlijks in beeld gebracht en besluitvorming vindt plaats met de nota grondexploitatie.

Risico's

Algemeen

Bij uitvoering van het gemeentelijk grondbeleid worden risico's gelopen. In het algemeen geldt dat hoe langer de looptijd van een plan is, hoe complexer het is om de te lopen risico's in te schatten. Desalniettemin is het wel van belang om de risico's te benoemen en – waar mogelijk – in beeld te brengen wat de (financiële) gevolgen kunnen zijn voor de lopende projecten. De risico's zijn te onderscheiden in directe en indirecte risico's.

De indirecte risico's vloeien voornamelijk voort uit macro-economische ontwikkelingen en veranderende wet- en regelgeving. Gelet op de aard en oorsprong van de indirecte risico's hebben deze gevolgen voor alle lopende projecten. Indirecte risico's zijn divers van aard en niet gemakkelijk te duiden en te voorspellen. Een project kan ook te maken krijgen met projectgebonden risico's, ofwel de directe risico's. De belangrijkste indirecte en directe risico's zijn hieronder toegelicht.

Onroerendgoedmarkt

De onroerendgoedmarkt kan aan grote schommelingen onderhevig zijn. Er kan sprake zijn van een landelijke tendens, maar het kan soms ook regio gebonden zijn. Het is zaak om adequaat in te spelen op veranderingen in de onroerendgoedmarkt om de risico's, waaraan de gemeente is blootgesteld, zoveel mogelijk te beperken.

Loon- en prijsontwikkelingen

Vooraf bij grondexploitaties met een lange looptijd moet de ontwikkeling voor lonen en prijzen bij de start van het plan voor een lange termijn ingeschat worden. Over het algemeen is er weinig aan de hand als de ontwikkeling van de kosten gelijk is aan de ontwikkeling van de opbrengsten. Stijgende loon- en bouwkosten kunnen invloed hebben op het resultaat van lopende projecten. Het is dan ook zaak om ter beheersing van de risico's die hieraan verbonden zijn de exploitatieberekeningen jaarlijks te actualiseren zodat tijdig eventuele noodzakelijke aanpassingen onderkend worden en kunnen worden bijgesteld.

Financieringslasten

Over het algemeen vormen de financieringslasten, of wel de rente een behoorlijke kostenpost binnen de grondexploitatie. Immers veelal gaan de kosten voor de baten uit. Doordat de kosten van met name grondverwerving bij langdurige projecten meestal ver voor de opbrengsten uitlopen, kunnen de rentekosten oplopen. Immers, indien sprake is van een boekwaarde waarbij de tot dan gemaakte kosten hoger zijn dan de tot dan gerealiseerde opbrengsten, is over het verschil rente verschuldigd die ten laste gaat van het exploitatieresultaat. Het is derhalve zaak om de kosten zo laat mogelijk te maken en te trachten de opbrengsten zo vroeg mogelijk te realiseren. Momenteel is de rekenrente voor de grondexploitaties laag waardoor het risico redelijk beperkt is.

Een andere rentetarief wat indirect raakvlakken heeft met de grondexploitatie is de hypotheekrente. Wanneer deze rente stijgt, kan dit een verminderde vraag naar woningbouw tot gevolg hebben. Indirect kan stijging van de hypotheekrente dus invloed hebben op het exploitatieresultaat van de grondexploitatie. Ook hiervoor geldt dat de hypotheekrente momenteel relatief laag is.

Doorrekening risicoscenario's m.b.t. indirecte risico's

Wanneer de indirecte risico's zich voordoen heeft dit effect op alle lopende projecten. Om inzichtelijk te maken wat het financiële effect is van elk risico, zijn deze doorgerekend op de alle complexen. Het financiële effect betreft het verschil tussen de exploitatieberekening met in acht name van de door de raad vastgestelde parameters (zie hoofdstuk 2.4 van de Nota grondexploitatie 2024, het basisscenario) en de exploitatieberekening op eindwaarde waarbij het betreffende risico zich voordoet. Voor de toelichting op de risicomponenten verwijzen we naar hoofdstuk 2.3 van de Nota grondexploitatie 2024.

In de tabel hieronder wordt weergegeven wat het effect is van een combinatie van deze risicocomponenten in een scenario waarin de rente met 1% stijgt, de kosten jaarlijks met 1% zullen stijgen terwijl de opbrengsten jaarlijks met slechts 1% zullen stijgen. De grondexploitatieportefeuille is het meest gevoelig voor een nivellering van de opbrengsten. Een renteverhoging heeft overall een positief effect, omdat er sprake is van voornamelijk positieve resultaten. Een kostenstijging van 1 procentpunt bovenop de al ingerekende kostenstijging van 3% heeft een negatief effect van ca. € 1,1 miljoen.

De grondexploitaties met een positief eindwaardesaldo kunnen deze risico's binnen het eigen resultaat opvangen. De grondexploitaties met een negatieve eindwaarde niet. Dit zijn Landgoed Driessen en De Rugt. Deze risico's zullen dan ook opgevangen moeten worden met de reserve Grondexploitatie. Dit risico is berekend op € 1.278.953. Wanneer de kosten met 2 procentpunt stijgen, de opbrengstenstijging 0% bedraagt en de rente 3,44% is (worst-case scenario), dan bedraagt het risico voor de negatieve grondexploitaties ca. € 2.610.000. De stand van de reserve Grondexploitatie is met € 5 miljoen dan ook voldoende om dit risico te kunnen opvangen.

Bedragen x € 1

RISICOPROFIEL GRONDEXPLOITATIE					
Risico-inschatting					Totaal
Eindwaarde bij		Renteverhoging	Opbrengstendaling	Kostenstijging	Eindwaarde
Complex	eindwaarde basisscenario	+1% op basis	-1% op basis	+1% op basis	bij risico
38 Afbouw Haven I t/m VI	-663.933	-670.521	n.v.t.	-660.568	-667.11
39 Haven 8 West	-3.441.845	-3.643.619	-3.420.231	-3.386.512	-3.565.
40 Insteekhaven	-7.782.352	-7.916.406	n.v.t.	-7.587.628	-7.719.
41 Haven 8 Oost	-23.328.601	-23.648.540	-22.241.039	-22.936.129	-22.142.
24 Landgoed Driessen	3.345.906	3.585.906	3.876.929	3.819.997	4.612.7
50 Achter de Hoven	-61.415	-61.958	n.v.t.	-58.880	-59.411
81 Waesgeerd	-70.908	-81.077	n.v.t.	-67.466	-77.583

West					
83 De Rugt	1.224.437	1.236.479	n.v.t.	1.224.495	1.236.5
	-30.778.711	-31.199.736	-29.138.512 *	-29.652.691	-28.382

* Betreft de optelling van de complexen bij de opbrengstendaling en, indien niet van toepassing, de eindwaarde in het basisscenario.

Algemene beschrijving projectspecifieke risico's

Milieuwetgeving

De milieuwetgeving op het gebied van bodem, water, lucht en geluid veroorzaakt hoge kosten, die zijn weerslag kan hebben op de grondexploitaties. Op voorhand is moeilijk in te schatten hoe deze eisen zich verder zullen ontwikkelen. Wel is te verwachten dat de milieueisen in de toekomst alleen maar strenger worden. Vooral bij langlopende projecten kan de gemeente geconfronteerd worden met aangescherpte milieueisen, waardoor aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn. Recente voorbeelden hiervan zijn de discussies over luchtkwaliteit, fijnstof en externe veiligheid.

In het geval van bodemverontreiniging doet zich het probleem voor dat de aard en omvang vooraf meestal niet volledig is in te schatten. Ter beperking van dit risico is het van belang gedegen bodemonderzoek te verrichten op de te ontwikkelen locaties.

Zijn de kosten in het kader van milieuwetgeving niet te verhalen op derden, dan komen ze ten laste van de grondexploitatie. Als de grondexploitatie dit financieel niet kan dragen, moet er een weloverwogen besluitvorming plaatsvinden. Daarbij moet een eventueel financieel verlies worden afgewogen tegen het maatschappelijk belang van de voorgestane ontwikkeling. Op 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) in werking getreden. Hierin zijn drie resultaatsverplichtingen voor stikstofreductie wettelijk vastgelegd. Deels moeten deze maatregelen per provincie worden uitgewerkt in het Programma stikstofreductie en natuurverbetering. De stikstofregels hebben mogelijk gevolgen voor de lopende en toekomstige projecten. De wet- en regelgeving omtrent stikstof is sterk veranderd en schept nog steeds veel onzekerheid. Dat kan leiden tot vertraging in de realisatie van projecten vanwege de vergunningenstop, hogere kosten aan stikstofreducerende maatregelen of meer plan- en onderzoekskosten. Wij houden de wet- en regelgeving nauwlettend in de gaten. Wanneer er duidelijkheid is, kan hier direct naar gehandeld worden.

Wetgeving en procedures

Veranderende wetgeving of jurisprudentie kan van invloed zijn op de resultaten van de lopende projecten. Sommige veranderingen zijn te verwachten, bijvoorbeeld de invoering van de Omgevingswet. Echter het komt ook voor dat we gedurende het project geconfronteerd worden met bepaalde wetgeving en jurisprudentie. Het gevolg kan zijn dat vooraf gecalculerde planontwikkelingskosten beduidend hoger uitvallen.

Nadeelcompensatie

Aanvragen om vergoeding van nadeelcompensatie vormen een toenemend risico. Vooral bij binnenstedelijke ontwikkelingen nemen de verzoeken toe. Wanneer de gemeente grondeigenaar is van het te ontwikkelen gebied, wordt er vooraf een inventariserend onderzoek gedaan. Hierbij wordt een reële inschatting gemaakt van het nadeel voor omliggende percelen. Kosten van dit onderzoek en mogelijke nadeelcompensatie worden ten laste gebracht van de grondexploitatie of de Reserve grondexploitatie. Bij projecten waarbij de gemeente geen grondeigenaar is wordt een nadeelcompensatie afgewenteld op de initiatiefnemer. Hierdoor heeft de gemeente bij deze projecten nagenoeg geen nadelige financiële gevolgen van mogelijke nadeelcompensatie.

Nadeelcompensatie staat op de lijst van de te verhalen kosten op derden binnen de kostenverhaalsregels van het Omgevingsplan.

Uitgifte in erfpacht

Reden voor uitgifte in erfpacht is om mee te denken in het financieringsvraagstuk voor bedrijven om ze op deze wijze toch een investeringsbeslissing te laten nemen. Ten opzichte van verkoop is en blijft uitgifte in erfpacht een risico voor de gemeente. Een erfpachter kan immers failliet gaan of betalingsproblemen hebben. In geval er wel rentelasten van de geactiveerde erfpachtgrond zijn maar geen ontvangen canon impliceert een en ander een deficit voor de gemeente. Desondanks kan de mogelijkheid van erfpacht leiden tot een hogere afzet van bedrijfsgrond wat vervolgens leidt tot een beter economisch klimaat met daaraan gekoppeld werkgelegenheid. De gemeenteraad heeft in het verleden besloten dat er terughoudend omgegaan moet worden met de uitgifte in erfpacht. Primair worden de gronden dus verkocht. Dit beleid ligt ook vast middels de Nota grondbeleid 2019-2023.

Archeologische monumenten

Als er bij de ontwikkeling van een locatie een archeologisch monument wordt aangetroffen, dienen de kosten, indien deze niet verhaald kunnen worden op derden, ten laste van de grondexploitatie gebracht te worden. Gemeenten zijn met ingang van 2024 op grond van de Omgevingswet verplicht om bij de vaststelling van bestemmingsplannen rekening te houden met in de bodem aanwezige en te verwachten archeologische overblijfselen. Voorheen werd dit geborgd in de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz).

De gemeenteraad heeft de geactualiseerde Erfgoedkaart met daarin de Archeologische beleidskaart vastgesteld op basis waarvan de noodzaak tot het verrichten van archeologisch onderzoek wordt bepaald.

Het is daarom vereist om, vooruitlopend op het in ontwikkeling brengen van een locatie met archeologische verwachtingswaarde, op basis van deze Archeologische beleidskaart, archeologisch onderzoek te verrichten. Naast de wettelijke plicht biedt dit de gemeente ook de mogelijkheid om bij te sturen naar aanleiding van het onderzoek.

Huidige economische situatie

In relatie tot een aantal hierboven geschetste risicofactoren, o.a. vastgoedmarkt, inflatie en rente, moet de gemeente Waalwijk ook anticiperen op de actuele economische situatie. Dit leidt er toe dat een inflatiepercentage voor de kostenkant is vastgesteld van 3% en voor de opbrengsten van 2%. De toe te rekenen rente is middels de voorschriften BBV berekend op 1,44% vanaf 1 januari 2024.

Conclusies

1. Om de hierboven opgesomde algemene risico's zoveel mogelijk beheersbaar te houden worden jaarlijks de kostprijscalculaties van de grondexploitaties geactualiseerd. Uitgangspunt is dat sprake moet zijn van reële ramingen, de normale en algemene bedrijfsrisico's inbegrepen;
2. Gelijktijdig met het jaarrekeningproces wordt jaarlijks een totale bundel van de lopende grondexploitaties, facilitaire projecten en de materiele vaste activa aan de raad ter goedkeuring voorgelegd. Eventuele verliezen worden hiermee tijdig inzichtelijk gemaakt. Voor de verliezen worden voorzieningen getroffen ten laste van de Reserve Grondexploitatie;
3. Nieuwe exploitaties worden afzonderlijk ter goedkeuring aan de raad voorgelegd. Jaarlijks wordt een overzicht op hoofdlijnen van de afwijkingen ten opzichte van de laatst vastgestelde opzet vervaardigd en toegelicht;
4. De directe risico's worden, voor zover het positieve saldo op de grondexploitatie deze risico's niet (volledig) kan dragen, meegenomen bij de bepaling van het weerstandsvermogen.
5. Voor indirecte risico's geldt de Reserve Grondexploitatie als buffer. De buffer moet voldoende hoog zijn om deze risico's te

kunnen opvangen. Dit kan ertoe leiden dat het minimum van € 5 miljoen die andere jaren heeft gegolden, in de huidige tijd hoger moet zijn. Indien bij het jaarrekeningproces een saldo boven het vereiste minimum ontstaat, wordt het meerdere afgestort naar de Algemene Reserve.

Het kostenverhaal is gewaarborgd door toepassing te geven aan de mogelijkheden die de kostenverhaalsregels in de Omgevingswet biedt. Naast het private traject van de anterieure en de posterieure overeenkomsten met initiatiefnemers geldt het publieke spoor van kostenverhaal via de omgevingsvergunning als een vangnet om kosten te verhalen.

Complexen in uitvoering of in voorbereiding

Als actieve grondexploitaties zijn momenteel nog lopend: Landgoed Driessen, Afbouw Haven I t/m VI, Haven 8 West, Haven 8 Oost, Insteekhaven, Achter de Hoven, Waesgeerd-West en De Rugt. Binnen de facilitaire complexen zijn Akkerlanen, Bloemenoordflats en Slachthuisterrein grote ontwikkelingen met voor de gemeente financiële belangen. Een aantal plannen is in voorbereiding, waar de gemeente grondeigendom heeft en daarmee wordt verantwoord onder de materiele vaste activa: Scharlo-Maasoever, Landgoed Driessen fase II en Haven 8 Oost overig zijn daarbij de plannen met financiële impact. Een toelichting op deze plannen is opgenomen in de jaarrekening en in de Nota grondexploitatie 2024.

Bedragen x € 1.000 *

Omschrijving kostensoort	Totaal verantwoord t/m 2022	Verantwoord in 2023	Totaal verantwoord t/m 2023
Grondverwerving	77.102	28	77.130
Bouwrijp/woonrijp maken			
- Kredieten	98.902	2.123	101.025
- Externe voorbereidings- en toezichtskosten			
- Sectorkosten	444		444
Stortingen			
- Bijdrage Fonds Bovenwijkse voorziening	4.998		4.998
- Bijdrage Ruimtelijke Kwaliteit	456		456
- Bijdrage Fonds Planschade	156		156
- Bijdrage Fonds Natte Haven	4.538		4.538
- Bijdrage Reserve Grondexploitatie	50.151	-315	49.836
- Voorfinanciering Parkmanagement	167		167
- Overige bijdragen	21.082		21.082
Plan-, beheers- en administratiekosten	29.083	802	29.885
Niet verrekenbare BTW	163		163
Overige kosten	4.539		4.539
Rentekosten	32.092	55	32.147
Totaal kosten (A)	323.873	2.693	326.566
Bijdragen (ontvangsten)	7.608	174	7.782
Totaal bijdragen (B)	7.608	174	7.782
Opbrengst gronden	310.053	4.873	314.926
Totaal opbrengsten ©	310.053	4.873	314.926
Toaal saldo (A minus B minus C)	6.212	-2.354	3.858

* inclusief facilitair project Oudestraat 82-84

Toelichting

Grondverwerving

In 2023 is bij de grondexploitatie Insteekhaven de aankoop van stikstofrechten verantwoord bij grondverwerving.

Bouw- en woonrijp maken

Van de gemaakte kosten bouw- en woonrijp maken is een fors gedeelte binnen de complexen Landgoed Driesen, Haven 8 West, Haven 8 Oost en Waesgeerd-West verantwoord. Verder zijn er kosten gemaakt voor o.a. de complexen Insteekhaven, Afbouw Haven 1-6 en De Rugt.

Stortingen

Door de voorschriften vanuit de BBV met betrekking tot de tussentijdse winstneming, berekend op basis van de POC-methode, wordt er voortijdig winst genomen, maar kan het ook voorkomen dat winst moet worden teruggestort. Dit verloopt via de Reserve Grondexploitatie. Het betreft in 2023 voornamelijk de winstnemingen vanuit de complexen Waesgeerd West en Haven 8 oost. Voor Landgoed Driessen is de volledige winstneming uit het verleden teruggedraaid. Het saldo van de stortingen in 2023 is daarmee ca. € 315.000 negatief.

Plan- en beheerskosten

Binnen elk complex zijn plan- en beheerskosten gerealiseerd. Dit zijn voornamelijk de interne uren. Verder worden hier onder andere onderzoeken en externe advieskosten verantwoord.

Rentekosten

Over de boekwaarde per begin boekjaar wordt door het grondbedrijf rente betaald/ontvangen. De boekwaarde wordt berekend door het totaal van de ontvangsten in mindering te brengen op het totaal van de uitgaven. In 2023 wordt gerekend met een percentage van 0,89% (begroot was 1%). In 2024 en in volgende jaren wordt gerekend met een percentage van 1,44%.

Ontvangen bijdragen

Hierop worden incidentele bijdragen verantwoord. In 2023 betrof dit met name een exploitatiebijdrage binnen de grondexploitatie Landgoed Driessen.

Opbrengst gronden

Binnen de complexen Haven 8 West en Landgoed Driessen zijn opbrengsten verantwoord.

Slot

In 2023 is voor ca. € 2.693.000 aan kosten gemaakt en voor ca. € 5.047.000 aan opbrengsten ontvangen. De totale boekwaarde (gerealiseerde kosten minus ontvangen opbrengsten) is daarmee gedaald van € 6.212.161 naar € 3.858.646 per 31-12-2023.

Paragraaf Wet open overheid

Inleiding

De Wet open overheid (Woo) stelt het recht op toegang tot publieke informatie centraal. In de Woo is aandacht voor de passieve openbaarheid (de Woo-verzoeken) en voor actieve openbaarheid. De Woo is op 1 mei 2022 deels in werking getreden, namelijk zover het gaat om de passieve openbaarheid. De verplichting rondom de actieve openbaarheid gaan op een later tijdstip in. Dit zal gefaseerd gebeuren per koninklijk besluit.

Wat hebben we gedaan in 2023?

De wet geeft aan dat gemeenten op termijn 11 informatiecategorieën actief openbaar moeten gaan maken. In 2023 zijn voor de gemeente Waalwijk de categorie Klachten en WOO-verzoeken openbaar gemaakt. Inwoners kunnen via de website van de gemeente www.waalwijk.nl/wet-open-overheid-woo een compleet overzicht vinden van alle informatie die de gemeente Waalwijk reeds actief openbaar maakt. Deze informatie is ook ontsloten via

de landelijke Woo-index.

Naast het openbaar maken van de informatiecategorieën is er in 2023 een bewustwordingscampagne voor de interne organisatie gehouden. Hierbij zijn alle medewerkers en teams voorgelicht over de wet en in welke mate dit hun werk raakt. Hierbij is naast de bewustwording van de openbaarheid van informatie uitgebreid aandacht besteed aan de opslag van informatie. Daarnaast heeft een groep (juridische) specialisten extra training ontvangen om de kennis van de Woo in de organisatie verder te vergroten.

De VNG heeft werkgroepen die landelijk bezig zijn met het actief openbaar maken van verschillende categorieën. Gemeente Waalwijk doet hier actief aan mee door input te leveren op de categorieën die we al publiceren. Dit wordt meegenomen in de kaders die gesteld gaan worden voor de verplichtingen per koninklijk besluit.

In 2023 moeten we nog afwachten wat hier precies uitkomt, omdat de kaders nog worden geschetst. Door deze onzekerheid is niet al het beschikbare budget uitgegeven. Het overgebleven budget is doorgeschoven naar 2024 via het najaarsbericht.

In 2023 zijn er 31 Woo-verzoeken afgehandeld binnen de gemeente Waalwijk. Daarvan is 14 keer het verzoek toegekend, 8 keer buiten behandeling gesteld, 6 keer afgewezen en 3 keer afgebroken.

Paragraaf Realisatie ombuigingen

Doelstellingen

Realisatie 2023 ombuigingen sociaal domein

Begin 2020 bleek dat, onder andere door ontwikkelingen in wetgeving, de tekorten in het sociaal domein naar 2021 toe verder opliepen. De tekorten kwamen zowel vanuit de jeugd (regionaal) als vanuit prijs en volume ontwikkelingen in de Wmo (lokaal). We zijn met deze tekorten aan de slag gegaan met als uitgangspunt dat de tekorten in het sociaal domein ook opgelost worden binnen het sociaal domein. Bij Voorjaarsbericht 2023 en Kadernota 2024 is een aantal ombuigingen gerealiseerd en enkele zijn niet te realiseren gebleken. De effecten daarvan zijn in de (gewijzigde) begroting 2023 en verder verwerkt.

Daarnaast zijn door het Rijk kortingen opgelegd via de circulaire gemeentefonds (punten 3, 4 en 5 in onderstaande tabel).

In de tabel staan allereerst de resterende ombuigingen op de momenten van begroting 2023, voorjaarsbericht 2023 (VJB) en najaarsbericht 2023 (NJB). Toelichtingen daarop zijn in de betreffende P&C-rapportages opgenomen. Daarna volgt welk deel bij de jaarrekening 2023 is gerealiseerd en tot slot het verschil.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2023 VJB	begroting 2023 NJB	realisatie 2023	verschil
1. Beheersmaatregelen jeugdzorg	1.045	205	0	0	0
2. Beheersmaatregelen Wmo	525	25	25	0	N 25
3. Budgetplafond hulp bij huishouden	250	0	0	0	0
4. Korting rijk Meicirculaire 2022: valpreventie ouderen	27	27	27	0	N 27
5. Korting rijk Septemercirculaire 2022: SVB PGB trekkingsrechten	0	82	82	41	N 41
Totaal	1.847	339	134	41	N 93

Bovenstaande posten 1 tot en met 5 worden hierna verder toegelicht.

1. Beheersmaatregelen jeugdzorg

Zowel eind 2019 als in 2020 zijn beheersmaatregelen voor de kosten jeugdzorg als taakstelling opgenomen in de meerjaren begroting. Een aantal daarvan is gerealiseerd en

enkele zijn niet gerealiseerd.

In het voorjaarsbericht 2023 is in voorstel VJB23/6.05 toegelicht dat een deel van de ombuigingen jeugdzorg (structureel) kan worden verlaagd. Hiervoor zijn twee redenen aan te voeren:

- De werkelijke uitgaven aan PGB zijn structureel € 500.000 lager dan begroot. Het geraamde budget is met hetzelfde bedrag naar beneden bijgesteld.
- De inkoopssystematiek van de regio Hart van Brabant is gewijzigd en dit leidt tot lagere kosten. Rekening houdend met het vastgestelde financiële kader is sprake van een verschil met onze meerjarenbegroting. Voor 2023 gaat het om een bedrag van € 340.000.

In totaal is de taakstelling ombuigingen jeugdzorg in het voorjaarsbericht 2023 verlaagd met € 840.000 (van € 1.045.000 naar € 205.000).

Bij het najaarsbericht 2023 is op basis van de toen bekende prognose van Hart van Brabant de (nog resterende) ombuiging jeugdzorg volledig gerealiseerd (zie voorstel NJB23/6.03).

Voor de jaarrekening resteert er dan geen te realiseren ombuiging jeugdzorg meer.

2. Beheersmaatregelen Wet maatschappelijke ontwikkeling (Wmo)

In 2020 zijn beheersmaatregelen Wmo in de begroting als taakstelling opgenomen.

In het voorjaarsbericht 2023 is in voorstel VJB23/6.06 opgenomen om het geraamde bedrag voor PGB-uitgaven in 2023 (en verder, structureel) met € 500.000 te verlagen. Daarmee is de resterende ombuiging in de begroting met € 500.000 verlaagd van € 525.000 tot € 25.000.

In de jaarrekening 2023 is de restant ombuiging van € 25.000 niet gerealiseerd. De totale lasten voor uitgaven Wmo (product 634 Maatwerk dienstverlening 18+) zijn hoger dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. De afwijking wordt met name veroorzaakt door hogere uitgaven (€ 150.000) voor Hulp bij Huishouden. Sinds het loslaten van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage (abonnementsregeling) zien we hier een stijgende zorgvraag.

3. Budgetplafond hulp bij huishouden

De reden voor het opnemen van de ombuiging was oorspronkelijk: "De kosten voor hulp bij het huishouden (HbH) nemen de afgelopen jaren fors toe tot inmiddels ongeveer € 3,7 miljoen per jaar. Belangrijkste oorzaak is het afschaffen van de inkomensvoet en het uniforme (lage) uurtarief dat moet worden gehanteerd. Deze ontwikkeling vinden wij, evenals vele gemeenten met ons, niet wenselijk. Om de kosten enigszins in de hand te houden waren wij voornemens om een budgetplafond op de HBH1 in te voeren van 10% in met ingang van 2023".

Bij het Voorjaarsbericht 2023 is daarover geconcludeerd: Op basis van jurisprudentie is inmiddels duidelijk dat het instellen van een dergelijk plafond niet is toegestaan. Daarnaast blijkt op basis van de huidige zorgvraag en de stijging van het tarief als gevolg van de aanbesteding in 2022 de in de meerjarenbegroting geraamde ombuiging niet haalbaar. In dit Voorjaarsbericht 2023 wordt bij voorstel VJB23/6.04 de meerjarenbegroting hierop structureel aangepast. Voor 2023 betrof dit een (oorspronkelijke) ombuiging van € 250.000.

4. Korting Rijk bij meicirculaire 2022 algemene uitkering: valpreventie ouderen

Het kabinet heeft in het coalitieakkoord 2022 valpreventie als kostenbesparende preventiemaatregel opgenomen. Valpreventie draagt bij aan gezond ouder worden en leidt tot netto besparingen in de domeinen Zvw en Wlz. De maatregelen die nodig zijn voor implementatie worden komende periode met alle relevante stakeholders, zo ook de gemeenten, uitgewerkt. Voor de begroting 2023 leidt tot een taakstellende besparing vanuit het gemeentefonds: voor Waalwijk van € 27.000 in 2023, € 41.000 in 2024, daarna € 44.000 per jaar.

Vanuit het budget op product 634 Maatwerk dienstverlening 18+ (WMO) zal gemonitord worden of en zo ja, in hoeverre deze taakstelling vanuit het Rijk haalbaar is.

In de jaarrekening 2023 is de restant ombuiging van € 27.000 niet gerealiseerd. De totale

lasten voor uitgaven WMO (product 634 Maatwerk dienstverlening 18+) zijn hoger dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. De afwijking wordt met name veroorzaakt door hogere uitgaven (€ 150.000) voor Hulp bij Huishouden. Sinds het loslaten van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage (abonnementsregeling) zien we hier een stijgende zorgvraag.

5. Korting Rijk bij septembercirculaire 2022 algemene uitkering: SVB PGB trekkingsrechten

Bij de Septembercirculaire 2022 van de algemene uitkering heeft het Rijk aan gemeenten een korting opgelegd voor SVB PGB (Persoonsgebonden Budget) trekkingsrechten. Voor Waalwijk gaat het om een bedrag van € 82.000 in 2023, € 86.000 in 2024, € 89.000 in 2025 en € 83.000 in 2026 en verder. Vanuit het budget op product 634 Maatwerk dienstverlening 18+ (WMO) zal gemonitord worden of en zo ja, in hoeverre deze taakstellingen vanuit het rijk haalbaar is.

Deze structurele uitname uit het gemeentefonds (met ingang van 2023) is een gevolg van een overeenkomst tussen de VNG en het ministerie van VWS ter compensatie van de uitvoeringskosten van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Gezien de onzekerheid over de kostenontwikkeling evalueren de VNG en het ministerie van VWS deze afspraak na vier jaar (dus in 2026), op basis van de werkelijke uitvoeringskosten van de SVB voor de Jeugdwet en de Wmo. Op basis van de evaluatie kan besloten worden om de structurele uitname uit het gemeentefonds naar boven of naar beneden bij te stellen. Het bedrag van € 82.000 is voor 50% (€ 41.000) in mindering gebracht op het PGB budget voor WMO en voor 50% op het PGB budget voor jeugd. De werkelijke PGB uitgaven voor jeugd komen nagenoeg overeen met de raming, hiermee is de korting van € 41.000 gerealiseerd. De werkelijke PGB uitgaven voor WMO zijn hoger dan geraamd, hiermee is de korting niet gerealiseerd.

Realisatie 2023 overige ombuigingen

Realisatie overige ombuigingen 2023

In het voorjaarsbericht 2020 is geconstateerd dat we, evenals veel andere gemeenten in onze regio en in de rest van Nederland, te maken hebben met tekorten op de begroting. Daarbij is toen aangekondigd om in de Actualisering Begroting 2021 met een evenwichtig pakket aan maatregelen te komen. Naast ombuigingen in het sociaal domein is in de Actualisering Begroting 2021 (raad 19 november 2020) een groot aantal overige ombuigingen opgenomen,

In de programmabegroting 2023 was al geconstateerd dat de verwachting was dat de nog resterende overige ombuigingen in 2023 gerealiseerd zouden worden. In het Voorjaarsbericht 2023 is gemeld dat dit het geval is. Bij de jaarrekening 2023 zijn nu geen afwijkingen daarop te melden.

De 2 overige ombuigingen die nog openstaan, gaan pas in na 2023 en zijn voor de jaarrekening niet relevant.

Financiële jaarrekening 2023

Algemeen

Algemeen

Hierna wordt de financiële verantwoording afgelegd over het in het 2023 gerealiseerde beleid. Dit gebeurt aan de hand van de balans per 31 december 2023 en de programmarekening over 2023, beide met toelichting.

In alle verloopoverzichten en specificaties zijn de bedragen opgenomen in duizendtallen. Hierdoor kunnen soms afrondingsverschillen ontstaan in de overzichten.

Balans per 31-12-2023

Activa 31-12

ACTIVA		Bedragen x € 1.000,-		31-12-2023		31-12-2022	
Vaste activa	Immateriële vaste activa			360		255	
	- Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief		360		255		
	- Bijdragen aan activa in eigendom van derden						
	Materiële vaste activa			241.599		229.244	
	- Investerings met economisch nut		147.263		143.189		
	- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven		25.314		20.826		
	- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut		62.354		58.561		
	- in erfpacht		6.668		6.668		
	Financiële vaste activa			22.828		23.076	
	- Kapitaalverstrekkingen						
	* Aan deelnemingen		4.992		4.992		
	- Leningen						
	* aan woningbouwcorporaties		4.939		5.047		
	* aan deelnemingen		4.439		4.370		
	- Overige langlopende leningen		8.459		8.667		
	Totaal vaste activa				264.787		252.575
	Vlottende activa	Voorraden			-591		4.774
		- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie		-591		4.774	
		Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar			13.810		10.135
		- Vorderingen op openbare lichamen		10.070		7.862	
- Overige vorderingen			3.740		2.273		
Liquide middelen				1.609		963	
- Kas- en banksaldi			1.609		963		
Overlopende activa				4.393		10.312	
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel							
* Overige Nederlandse overheidslichamen			1.129		474		
* Rijk			295		5.221		
- Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen			2.969		4.617		
Totaal vlottende activa				19.221		26.184	
TOTAAL GENERAAL				284.008		278.759	

Passiva 31-12

PASSIVA		Bedragen x € 1.000,-			31-12-2023		31-12-2022
Vaste passiva	Eigen vermogen				111.432		116.941
	- Algemene reserve	30.534				22.346	
	- Bestemmingsreserves	72.571				80.276	
	- Gerealiseerd resultaat	8.327				14.319	
	Voorzieningen				12.140		9.323
	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer				120.843		114.931
	- Onderhandse leningen						
	* Van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	120.693				114.766	
	* Openbare lichamen	150				165	
	Totaal vaste passiva				244.415		241.195
Vlottende passiva	Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar				9.590		21.298
	- Overige kasgeldleningen	0				13.900	
	- Banksaldi	0				308	
	- Overige schulden	9.590				7.090	
	Overlopende passiva				30.003		16.266
	- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd, en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	12.150				6.321	
	- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, uitgesplitst naar de ontvangen bedragen						
	* Rijk	8.670				2.644	
	* Overige Nederlandse overheidslichamen	6.147				5.995	
	- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate komen van volgende begrotingsjaren	3.036				1.306	
	Totaal vlottende passiva				39.593		37.564
TOTAAL GENERAAL					284.008		278.759
	<i>Gewaarborgde leningen</i>				358.522		352.246
	<i>Garantstellingen</i>				737		801

Overzichten van baten en lasten

Inleiding

De jaarlijkse exploitatielasten zijn de periodiek terugkerende kosten zoals salarissen, exploitatiesubsidies, exploitatiekosten van gebouwen, afschrijvingen op investeringen, rentekosten, etc.

De baten van de exploitatie bestaan voornamelijk uit gemeentelijke belastingen, retributies en bijdragen, inkomsten uit gemeentelijke bezittingen en bedrijven, uitkeringen uit het gemeentefonds en doeluitkeringen van rijk en provincie.

De lay-out van de rekening van baten en lasten is in hoofdlijnen niet gewijzigd ten opzichte van vorig jaar. Per beleidsveld is een specificatie gegeven naar de onderliggende producten, en er is een overzicht opgenomen van de voorgeschreven taken, volgens de vernieuwing BBV per beleidsveld. In de toelichting op de beleidsrekening zijn de belangrijkste verschillen in de exploitatie nader geanalyseerd en verklaard.

Overzicht resultaten per beleidsveld

Resultaten per beleidsveld

In het volgende overzicht zijn de algemene dekkingsmiddelen, de post onvoorzien en de overhead apart zichtbaar. Deze bedragen zijn uit de diverse totalen van de beleidsvelden gehaald. De totalen per beleidsveld sluiten daarom niet aan bij de overzichten die verderop zijn opgenomen.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting voor wijziging 2023			Begroting na wijziging 2023			Jaarrekening 2023			Resultaat 2023
Programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Producten beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning	7.073	-2.394	4.679	7.012	-1.697	5.315	6.987	-2.573	4.415	900
Producten beleidsveld 1 Veiligheid	5.409	-31	5.378	5.895	0	5.895	5.727	-11	5.716	179
Producten beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	7.616	-336	7.280	9.070	-1.176	7.894	8.626	-1.306	7.320	574
Producten beleidsveld 3 Economie	21.831	-20.625	1.206	22.292	-20.695	1.598	7.366	-6.118	1.248	350
Producten beleidsveld 4 Onderwijs	8.785	-1.789	6.996	9.671	-2.333	7.338	9.389	-2.484	6.905	433
Producten beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie	19.902	-4.567	15.335	22.781	-5.553	17.228	22.284	-5.636	16.648	579
Producten beleidsveld 6 Sociaal domein	61.689	-13.033	48.656	81.366	-26.824	54.542	80.826	-27.854	52.972	1.570
Producten beleidsveld 7 Volksgezondheid en milieu	11.699	-1.156	10.543	14.183	-2.669	11.514	13.332	-2.156	11.176	338
Producten beleidsveld 8 Volkshuisv., RO en sted.vernieuw.	11.140	-4.648	6.492	11.956	-4.697	7.259	14.401	-4.560	9.840	-2.581
Subtotaal beleidsvelden	155.144	-48.579	106.566	184.226	-65.644	118.582	168.939	-52.699	116.241	2.341
Algemene dekkingsmiddelen										
Lokale heffingen	1.446	-27.815	-26.369	1.913	-27.987	-26.074	2.104	-29.011	-26.907	833
Algemene uitkeringen	0	-92.783	-92.783	0	-98.536	-98.536	0	-101.190	-101.190	2.654
Dividend	4	-52	-48	4	-52	-48	4	-98	-94	46
Saldo financieringsfunctie	6	-133	-127	-113	-133	-246	3	-111	-108	-138
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	1.456	-	-	1.804	-	-	2.110	-	-	3.396
		120.783	119.327		126.708	124.903		130.410	128.299	
Overhead	14.913	-249	14.664	17.842	-310	17.533	18.016	-449	17.567	-34
Onvoorzien	100	0	100	0	0	0	0	0	0	0
Begrotingsruimte	3.182		3.182	10.463	-5.743	4.720	0	0	0	4.720
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	174.795	-	5.184	214.336	-	15.931	189.065	-	5.508	10.423
		169.611			198.405			183.557		
Mutaties res. beleidsveld 0 Bestuur en	3	-534	-531	14.333	-17.319	-2.986	14.333	-17.149	-2.816	-170

ondersteuning										
Mutaties res. beleidsveld 1 Veiligheid	0	-110	-110	0	-707	-707	0	-552	-552	-155
Mutaties res. beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	300	-561	-261	300	-773	-473	300	-548	-248	-225
Mutaties res. beleidsveld 3 Economie	0	-75	-75	1.854	-2.323	-469	1.973	-2.101	-128	-341
Mutaties res. beleidsveld 4 Onderwijs	300	-572	-272	368	-1.361	-992	431	-920	-489	-503
Mutaties res. beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie	0	-532	-532	0	-1.726	-1.726	0	-1.736	-1.736	10
Mutaties res. beleidsveld 6 Sociaal domein	2.869	-4.543	-1.674	3.796	-9.524	-5.727	3.796	-7.075	-3.279	-2.448
Mutaties res. beleidsveld 7 Volksgezondheid en milieu	294	-1.123	-829	294	-1.159	-865	297	-596	-299	-567
Mutaties res. beleidsveld 8 Volkshuisv., RO en sted.vernieuw.	0	-900	-900	1.300	-3.286	-1.986	3.229	-7.518	-4.288	2.302
Subtotaal mutatie reserves	3.766	-8.950	-5.184	22.245	-38.177	-15.931	24.359	-38.194	-13.835	-2.096
Gerealiseerde resultaat	178.561	-178.561	0	236.581	-236.581	0	213.425	-221.751	-8.327	8.327

Opbouw begrotingsruimte

Op een aparte regel is de begrotingsruimte gemeld, een totaalbedrag van € 4.720.000. Dat is als volgt opgebouwd:

Primaire begroting 2023	3.182.000	https://waalwijk.begrotingsapp.nl/begroting-2023/programma/begrotingen-2023-2026-op-hoofdpijnen#onderdeel-2705305-de-begrotingen-2023-2026-op-hoofdpijnen
Actualisering begroting 2023	-1.786.000	https://waalwijk.begrotingsapp.nl/actualisering-begroting-2023-/programma/2-heroverwegingen-begroting-2023#perspective-1071079-recapitulatie-financieel-effect
Amendementen	-55.000	https://waalwijk.begrotingsapp.nl/voorjaarsbericht-2023/programma/2-samenvatting-beleid-en-financin#onderdeel-2980979-financieel-beeld-na-voorjaarsbericht-2023
Saldo uit	2.180.000	https://waalwijk.begrotingsapp.nl/najaarsbericht-

najaarsbericht 2022 mbt 2023		2022/programma/2-samenvatting-beleid-en- financin#onderdeel-2774593-financieel-beeld-na- najaarsbericht-2022
Saldo voorjaarsbericht 2023	- 2.495.000	https://waalwijk.begrotingsapp.nl/voorjaarsbericht-2023/programma/2-samenvatting-beleid-en-financin#onderdeel-2980979-financieel-beeld-na-voorjaarsbericht-2023
Saldo najaarsbericht 2023	3.695.000	https://waalwijk.begrotingsapp.nl/najaarsbericht-2023/programma/2-samenvatting-beleid-en-financin#onderdeel-3252611-financieel-beeld-na-najaarsbericht-2023
Saldo begrotingsruimte 2023	€ 4.720.000	

Taakvelden per beleidsveld

In onderstaand overzicht worden per beleidsveld de taken weergegeven.
Bedragen x € 1.000

Taken per beleidsveld		Lasten 2023	Baten 2023	Saldo 2023
TK_0.1	Bestuur	3.491	0	3.490
TK_0.2	Burgerzaken	1.631	-618	1.014
TK_0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	779	-1.480	-701
TK_0.4	Overhead	18.016	-449	17.567
TK_0.5	Treasury	168	-468	-300
TK_0.61	OZB woningen	873	-6.804	-5.931
TK_0.62	OZB niet-woningen	177	-7.468	-7.291
TK_0.63	Parkeerbelasting	0	-1.452	-1.452
TK_0.64	Belasting overig	8	-397	-390
TK_0.7	Alg.uitkering en overige uitk.gem.fonds	0	-101.190	-101.190
TK_0.8	Overige baten en lasten	504	-495	10
TK_0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	657	0	657
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 0	14.333	-17.149	-2.816
Beleidsveld 0	Bestuur en ondersteuning	40.637	-137.970	-97.332
TK_1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.414	0	3.414
TK_1.2	Openbare orde en veiligheid	2.313	-11	2.303
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 1	0	-552	-552
Beleidsveld 1	Veiligheid	5.727	-563	5.164
TK_2.1	Verkeer en vervoer	7.899	-1.280	6.619
TK_2.2	Parkeren	688	-1	688
TK_2.3	Recreatieve havens	39	-25	14
TK_2.4	Economische havens en waterwegen	723	-143	581
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 2	300	-548	-248
Beleidsveld 2	Verkeer, vervoer en waterstaat	9.649	-1.997	7.653
TK_3.1	Economische ontwikkeling	1.349	-1.065	285
TK_3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	4.777	-4.861	-84
TK_3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	961	-478	483
TK_3.4	Economische promotie	360	-596	-237
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 3	1.854	-2.066	-212
TK_0.10	Mutaties reserves GREX beleidsveld 3	118	-35	84
Beleidsveld 3	Economie	9.420	-9.100	320
TK_4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0
TK_4.2	Onderwijshuisvesting	4.888	-408	4.480
TK_4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	4.501	-2.076	2.425
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 4	431	-920	-489
Beleidsveld 4	Onderwijs	9.820	-3.404	6.415
TK_5.1	Sportbeleid en activering	1.696	-823	872
TK_5.2	Sportaccommodaties	6.694	-3.025	3.668
TK_5.3	Cultuurpresentatie,promotie,participatie	3.107	-789	2.317
TK_5.4	Musea	3.180	-541	2.639
TK_5.5	Cultureel erfgoed	207	-28	179
TK_5.6	Media	1.561	-340	1.220
TK_5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	5.841	-89	5.752
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 5	0	-1.736	-1.736
Beleidsveld 5	Sport, cultuur en recreatie	22.284	-7.372	14.912
TK_6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	16.507	-12.516	3.992
TK_6.2	Wijkteams	6.565	-298	6.267
TK_6.3	Inkomensregelingen	20.739	-14.477	6.262
TK_6.4	Begeleiden participatie	10.961	0	10.961
TK_6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.266	-64	1.202
TK_6.71	Maatwerk dienstverlening 18+	11.271	-395	10.877
TK_6.72	Maatwerk dienstverlening 18-	12.776	-105	12.671

TK_6.82	Geëscaleerde zorg 18-	740	0	740
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 6	3.796	-7.075	-3.279
Beleidsveld 6	Sociaal domein	84.622	-34.929	49.693
TK_7.1	Volksgesondheid	2.426	-411	2.015
TK_7.2	Riolering	3.000	-4.527	-1.528
TK_7.3	Afval	4.365	-5.738	-1.374
TK_7.4	Milieubeheer	2.855	-685	2.170
TK_7.5	Begraafplaatsen en crematoria	689	-422	266
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 7	297	-596	-299
Beleidsveld 7	Volksgesondheid en milieu	13.632	-12.381	1.251
TK_8.1	Ruimtelijke ordening	2.271	-222	2.049
TK_8.2	Grondexploitatie niet bedrijventerrein	8.275	-4.161	4.114
TK_8.3	Wonen en bouwen	3.856	-2.135	1.721
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 8	1.378	-1.878	-499
TK_0.10	Mutaties reserves GREX beleidsveld 8	1.851	-5.640	-3.789
Beleidsveld 8	Volkshuisvesting, RO, stedelijke vernieuwing	17.632	-14.036	3.596
Totaal		213.424	-221.751	-8.328

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften uit het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten).

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

In 2023 heeft er geen stelsel- dan wel schattingswijziging plaatsgevonden ten opzichte van 2022.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het betreffende balanshoofd anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarden.

Strategische gronden worden gewaardeerd op basis van verkrijgingsprijs of duurzaam lagere marktwaarde (onder de huidige bestemming). Dit is conform de bestaande waarderinggrondslagen voor gronden en terreinen onder de MVA.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen, voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen als zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend werden.

De uitkering uit het gemeentefonds is opgenomen conform de laatste gepubliceerde circulaire gemeentefonds van 2023, zijnde de decembercirculaire 2023.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baat genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Er geldt een formeel verbod op het opnemen van voorzieningen/schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Daarom worden sommige personele lasten toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten als de ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en dergelijke. Als er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) wordt wel een verplichting opgenomen. De referentieperiode is hetzelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar.

Bedragen > € 50.000, met een incidenteel karakter, zijn in het overzicht van incidentele baten en lasten per beleidsveld afzonderlijk opgenomen.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen, die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. Deze afschrijving vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden eveneens afgeschreven in 5 jaar. Bijdragen aan activa van derden worden afgeschreven conform de nota van waarderings- en afschrijvingsbeleid. Hierbij geldt echter dat de afschrijvingstermijn maximaal gelijk is aan de afschrijvingstermijn die door de derde wordt gehanteerd.

Materiële vaste activa

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (in casu de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

Investerings met economisch nut/investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden zijn op de betreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf een jaar na ingebruikname lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur. Een enkele uitzondering daargelaten, wordt er geen rekening gehouden met een eventuele restwaarde. De afschrijvingstermijnen zijn in de nota waarderings- en afschrijvingsbeleid vastgelegd. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken. Op investeringen die vóór 2004 zijn gedaan, is soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak, ter verlichting van toekomstige lasten. Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn vastgelegd in de nota 'waarderings- en afschrijvingsbeleid' van de gemeente Waalwijk. Deze nota wordt periodiek geactualiseerd en aan de raad ter vaststelling voorgelegd. Enkele belangrijke uitgangspunten in het afschrijvingsbeleid zijn:

- Investerings kleiner dan € 10.000 worden direct ten laste van de exploitatie gebracht;
- Bij afschrijving wordt geen rekening gehouden met een restwaarde;
- Standaard wordt de lineaire methode gehanteerd voor afschrijven;
- In bepaalde gevallen wordt annuïtair afgeschreven; bijvoorbeeld als kapitaallasten van investeringen gedekt worden door huuropbrengsten, heffingen en rechten etc.;
- De afschrijvingstermijnen worden bepaald op basis van de economische levensduur of de technische levensduur.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Infrastructuurle werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen en bruggen, viaducten en parken worden afgeschreven in overeenstemming met de vastgestelde termijnen in de nota 'waarderings- en afschrijvingsbeleid'. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven).

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g (uitgeleend geld) zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen structureel daalt tot onder de verkrijgingprijs, zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt boven de verkrijgingprijs.

Vlottende activa

Voorraden

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Als in het kader van de jaarlijkse actualisatie van de kostprijsberekeningen winsten per einde looptijd van een complex worden geprognoseerd, dan zal deze winst jaarlijks worden genomen op basis van de voortgang van het project. De gehanteerde rekenregel wordt aangeduid als de POC-methode, ofwel Percentage of Completion.

Voorzieningen zijn getroffen voor te verwachten verliezen in de grondexploitatie. Hieraan liggen geactualiseerde exploitatieberekeningen te grondslag.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa zijn tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn.

Vaste schulden

Vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is hierover nadere informatie opgenomen.

Toelichtingen financieel verslag en algemeen

Jaarrekeningresultaat

Het rekeningsaldo over 2023 is € 8.327.000 voordelig. In het onderstaande overzicht wordt dit nader uitgesplitst.

bedragen x € 1.000

Saldo exclusief grondexploitatie	N	1.802		
Saldo grondexploitatie	N	3.705		

Saldo exclusief mutaties reserves			N	5.508
Mutaties reserves grondexploitatie	V	3.705		
Mutaties overige reserves	V	10.130		
Saldo mutaties reserves			V	13.835
Resultaat van de rekening van baten en lasten			V	8.327

Budgetoverheveling 2023 naar 2024

Bij het najaarsbericht 2023 is door de raad in december besloten om in totaal voor € 1.929.000 aan budgetten over te hevelen van 2023 naar 2024 en om bij de jaarrekening de precieze hoogte van de werkelijk over te hevelen budgetten te bepalen. Dit bedrag is onderverdeeld in overhevelingen ten laste van de exploitatie, zijnde € 811.000 en overhevelingen die ten laste van reserves of voorzieningen komen, € 1.118.000. Bij deze jaarrekening komen de overhevelingen van budgetten die ten laste van de exploitatie komen nu werkelijk uit op € 948.000. Dat is € 137.000 hoger dan eerder ingeschat. Bij de resultaatbestemming van de jaarrekening wordt daarom het bedrag van € 948.000 gestort in de Algemene Reserve. Het via andere reserves over te hevelen bedrag komt werkelijk uit op € 1.081.000.

Voor een nadere toelichting op de budgetoverhevelingsvoorstellen: zie het volgende document: <https://waalwijk.begrotingsapp.nl/najaarsbericht-2023/programma/5-budgetoverhevelingen#perspective-1241393-budgetoverhevelingen-2023---2024>
Bedragen x € 1.000

NIET BESTEDE BUDGETTEN DIE WORDEN OVERGEHEVELD NAAR 2024					
Product	Productomschrijving	Betreft	Bedrag cf najaarsbericht	Bedrag werkelijk over te hevelen	Dekking vanuit reserves
605	Maatschappelijk werk	Wet maatschappelijke ondersteuning	50	67	
511	Sportbeleid	Sportbeleid	96	83	
511	Sportbeleid	Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG)	75	91	
630	Samenkracht en burgerparticipatie	Lokale inclusie agenda	42	83	
609	Jeugdwerk	Integraal jeugd- en jongerenbeleid	63	85	
630	Samenkracht en burgerparticipatie	Herstelvoorziening De Kazerne	86	123	
615	Minimabeleid/ armoedebeleid	Tweede preventiecoach	85	95	

030	Team IBF	Wet open overheid	129	132	
631	Toegang sociaal domein	Borgen rechtmatigheid zorg	150	156	
203	Onderhoud wegen, straten en pleinen	Onderhoud bruggen	35	33	
Overgehevelde budgetten ten laste van de exploitatie			811	948	
504	Onderhoud openbaar groen	Waardevolle bomen particulieren	6	6	6
205	Verkeersmaatregelen	Mobiliteitsplan	420	350	350
411	Lokaal onderwijsbeleid	Waalwijk stad met kennis en talent	228	228	228
630	Samenkracht en burgerparticipatie	Transformatiebudget van curatief naar preventief	124	125	125
410	Huisvesting onderwijs algemeen	Tijdelijke huisvesting ISK 2023-2026	46	78	78
303	Economische ontwikkeling	Aanbrengen camerabeveiliging door Parkmanagement	294	294	294
Overgehevelde budgetten ten laste van reserves/voorzieningen			1.118	1.081	1.081

Aanvullende overhevelingen

Naast de overhevelingen waarover de raad bij het najaarsbericht 2023 heeft besloten en waarvan de definitieve bedragen in de jaarrekening 2023 zijn bepaald, dient er nog een aantal posten te worden overgeheveld.

Een bedrag van € 400.000 komt voort uit de decembercirculaire 2023 van de algemene uitkering en moet specifiek bestemd worden voor de energietoeslag in 2024.

De raad is over de financiële effecten daarvan geïnformeerd via raadsinformatiebrief 002-24; zie:

<https://waalwijk.notubiz.nl/document/13755166/1#search=%22rib%20circulaire%22>

Het rijk werkt op kasbasis en heeft daarbij nog in 2023 middelen beschikbaar gesteld, die in 2024 tot uitgaven voor de gemeente Waalwijk gaan leiden. Dit betreft:

Restant energietoeslag decembercirculaire 2023*	€ 400.000
Invoeringskosten omgevingswet (als onderdeel van het resultaat 2023 naar de AR)	€ 270.000
Totaal	€ 670.000

* Begin 2024 is van Baanbrekers een factuur ontvangen, waardoor het werkelijk nog over te hevelen bedrag naar 2024 met betrekking tot de energietoeslag € 400.000 bedraagt. Als aanvulling op het najaarsbericht dient de volgende overheveling meegenomen te worden. De gemeente Waalwijk ontving vanuit de meicirculaire 2023 een eenmalige uitkering voor de educatie voor volwassen Oekraïense vluchtelingen, € 52.000. Gedurende

2023 is er aan een plan gewerkt dat inmiddels gereed is. In samenwerking met ContourdeTwern zal dit plan in 2024 ten uitvoer worden gebracht

Liquiditeitspositie

Eind 2022 was sprake van een positief saldo in rekening-courant van circa € 640.000 en waren kasgeldleningen opgenomen tot een bedrag van € 13.900.000.

Eind 2023 was sprake van een positief saldo in rekening-courant van circa € 1.609.000 en waren er geen kasgeldleningen opgenomen.

Reserves/eigen vermogen

Het totaal van het eigen vermogen (reserves + rekeningresultaat) van de gemeente Waalwijk bedraagt per 31 december 2023 € 111.159.000 De specificatie is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Algemene reserve	30.534
Boekwinst aandelen bouwfonds	4.357
Bestemmingsreserves	27.414
Geblokkeerde reserves	40.801
Nog te bestemmen resultaat	8.327
	111.433

Belangrijkste mutaties

Hieronder volgen enkele belangrijke mutaties:

Bedragen x € 1.000

Beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning

Het resultaat van de jaarrekening 2022 € 14.319 is gestort in de Algemene Reserve. Van dit resultaat is € 1.489 onttrokken uit de Algemene Reserve i.v.m. specifieke bestemmingen uit de decembercirculaire en € 385 in verband met het Actieplan energie-armoede. Een bedrag van € 674 is onttrokken ten behoeve van de budgetoverheveling vanuit 2022.

Uit de reserve grondexploitatie is in verband met betaalde vennootschapsbelasting over de periode van 2021 tot en met 2023 een bedrag van € 657 onttrokken.

Beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

In de reserve onderhoud wegen is in 2023 € 300 gestort en is € 360 onttrokken voor kleine reconstructies wegen.

Beleidsveld 3 Economie

Het surplus van de reserve grondexploitatie (€ 1.854) is per 1-1-2023 gestort in de Algemene Reserve.

Beleidsveld 4 Onderwijs

Vanuit de Algemene Reserve is € 300 gestort in de reserve Onderwijshuisvesting.

Beleidsveld 6 Sociaal domein

Met het najaarsbericht 2023 is de reserve Ondersteuning financieel welzijn inwoners, organisatie en verenigingen vrijgevallen voor € 2.196. Als gevolg van budgetoverhevelingen vanuit 2022 is een bedrag van € 290 onttrokken uit de Algemene Reserve.

Ten laste van de Algemene Reserve is de geblokkeerde reserve verduurzaming Den Bolder gevormd voor € 326.

Beleidsveld 7 Volksgezondheid en milieu

In de reserve Duurzaamheid is € 250 gestort vanuit de Algemene Reserve.

Beleidsveld 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Vanuit de Algemene Reserve is € 1.200 gestort in de reserve Invoering Omgevingswet. Uit deze reserve is in 2023 € 265 onttrokken voor de implementatie van de Omgevingswet. Een bedrag van € 3.789 is onttrokken uit de reserve grondexploitatie als gevolg van verliezen.

Financieringspositie

De financieringspositie per 31-12-2023 is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Totaal eigen vermogen (incl. rekeningsaldo)	111.433
Totaal voorzieningen	12.140
Saldo opgenomen leningen	120.843
Subtotaal	244.416
Boekwaarde activa	264.788
Boekwaarde gronden	-591
Subtotaal	264.197
Financieringstekort per 31 december 2023	19.781

Eind 2023 is sprake van een financieringstekort van € 19.781 .000, per eind 2022 was dit € 16.155.000. De financieringsbehoefte is eind 2023 € 264.297.000.

De investeringen zijn in belangrijke mate afgedekt met vaste geldleningen, met looptijden variërend van 5 tot 30 jaar. De looptijd voor de vaste leningen wordt bepaald aan de hand van de liquiditeitsprognoses op het moment van afsluiten van de betreffende lening.

In onderstaand overzicht zijn de boekwaarden van de gronden meerjarig afgezet tegen het totaal van de balans en het totaal van de vaste activa.

Bedragen x € 1.000.000

	2019	2020	2021	2022	2023
Balanstotaal	269	269	264	279	284
Boekwaarde gronden (excl. voorzieningen)	12	14	3	6	4

Vaste activa	246	245	253	253	265
Boekwaarde grond / balanstotaal x 100%	4%	5%	1%	2,2%	1.4%
Boekwaarde grond / vaste activa x 100%	5%	6%	1%	2,4%	1.5%

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden van decentrale overheden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor hoeft het Rijk minder geld te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen. Op basis van ons begrotingstotaal 2023 mochten we gemiddeld per dag afgerond € 3,5 miljoen (2% van begrotingstotaal) aan overtollige middelen aanhouden. Het eventuele meerdere aan overtollige middelen moeten we afromen en onderbrengen bij de Nederlandse schatkist. Hiervoor krijgen we een vergoeding die gelijk is aan de rente die het Rijk betaalt op leningen die ze op de markt aangaat. De gemeente Waalwijk had op 1 januari 2023 geen middelen in de schatkist staan. Gedurende het jaar zijn liquiditeitsoverschotten in de schatkist gezet en op een later moment weer onttrokken. Door het plaatsen van de tijdelijke liquiditeitsoverschotten in de schatkist heeft de gemeente Waalwijk in 2023 € 201.000 aan rente ontvangen. Tijdelijke liquiditeitsoverschotten ontstaan bijvoorbeeld op het moment dat er veel belastingopbrengsten binnen komen of bij grondverkoop. Het saldo van de schatkist bedroeg op 31 december 2023 ook weer € 0.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar 2023			
(1)	Drempelbedrag	3.508			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1.929	1.950	2.478	1.783
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.579	1.557	1.029	1.724
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar 2023			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	175.379			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	175.379			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4a)*2%	Drempelbedrag	3.508			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	173.588	177.486	228.012	164.075
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1.929	1.950	2.478	1.783

In bovenstaand overzicht geven wij alleen de positieve banksaldi van onze bankrekeningen weer.

Verloop Algemene Reserve

De algemene reserve is in de loop van het boekjaar toegenomen met € 8.188.000 tot circa € 30.534.000. Van de mutaties in de algemene reserve kan de volgende samenvatting worden gegeven:

Bedragen x € 1.000

Stand per 1 januari 2023	22.346
Bestemming jaarrekeningresultaat 2022 conform raadsbesluit	12.830
Onttrekking conform primaire begroting	-3.136
Onttrekking in verband met budgetoverheveling	-373

Onttrekking op grond van begrotingswijzigingen 2023	-3.123
Storting op grond van begrotingswijzigingen 2023	1.990
Saldo per 31 december 2023	30.534

Toelichting op de balans per 31 december 2023

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	255	360
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	0	0
Totaal	255	360

Het volgende overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de immateriële vaste activa weer:

Bedragen x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 1-1-2023	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Boekwaarde 31-12-2023
Kosten onderzoek en ontwikkeling	255	105				360
Bijdrage aan activa van derden	0					0
Totaal	255	105				360

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden uitgegeven in erfpacht	6.668	6.668
Investerings met een economisch nut	143.189	147.264
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de	20.826	25.313

kosten een heffing kan worden geheven		
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	23.347	22.339
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut na 2017	35.214	40.015
Totaal	229.244	241.599

Voor een aantal investeringen zijn bestemmingsreserves aanwezig. Deze reserves dienen ter dekking van kapitaallasten van de betreffende investeringen. Verderop in de toelichting onder de passiva staan deze reserves vermeld onder 'geblokkeerde reserves'.

Met ingang van 1 januari 2017 heeft er een wijziging van het BBV plaatsgevonden. Deze wijziging houdt in dat er niet meer versneld mag worden afgeschreven. Voor een goed inzicht is het verplicht om in het verloopoverzicht de scheiding aan te brengen van investeringen met maatschappelijk nut vóór 1 januari 2017 en daarna.

Het volgende overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa investeringen met economisch nut, inclusief in erfpacht gegeven gronden, economisch nut met heffing, maatschappelijk nut vóór en ná 2017 weer:

Materiële vaste activa Bedragen x € 1.000	Boekwaarde 1-1-2023	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2023
Economisch nut							
Gronden en terreinen	33.116	663	93	0			33.685
Warme gronden	7.421	5.334					12.755
Woonruimten	170			6			164
Bedrijfsgebouwen	94.089	-3.371	108	2.612	1		87.996
Grond, weg- en waterbouw	8.626	72		390	266		8.042
Vervoermiddelen	665	674		149			1.190
Machines, apparaten en installaties	2.853	2.551		417	91		4.896
Overige materiële vaste activa	2.916	3.157		860	8		5.205
Totaal economisch nut	149.857	9.079	202	4.436	366	0	153.932
Economisch nut, dekking door heffing							
Grond, weg- en waterbouw	20.010	4.773		434			24.349
Vervoermiddelen	290	255		30			515
Machines, apparaten en installaties	272		10	32			230
Overige materiële vaste activa	254			35			218
Totaal economisch nut, dekking door heffing	20.826	5.028	10	531	0	0	25.313
Maatschappelijk nut voor 2017							
Grond, weg- en waterbouw	23.306			1.054			22.252
Overige materiële vaste activa	41	52		5			87
Totaal Maatschappelijk nut voor 2017	23.347	52	0	1.059	0	0	22.339
Maatschappelijk nut na 2017							
Grond, weg- en waterbouw	34.928	6.091		772	524		39.723
Overige materiële vaste activa	287	23		18			292
Totaal Maatschappelijk nut na 2017	35.214	6.114	0	789	524	0	40.015
Totaal materiële vaste activa	229.244	20.272	211	6.815	891	0	241.599

Toelichting
desinvesteringen:

Een stukje grond van zwembad Olympia is verkocht voor het plaatsen van de installaties tbv de aansluiting op het warmtenet. De boekwaarde van € 18.000 is afgeboekt en de opbrengst is verantwoord op taakveld 5.2 Sportaccommodaties

Een anterieure overeenkomst is afgesloten voor de ontwikkeling van 't Vaartje. De boekwaarde van de voormalige school De Brug is afgeboekt voor € 183.000 (€ 75.000 grond en € 108.000 bedrijfsgebouwen) en is ingebracht als boekwaarde voor de ontwikkeling.

In 2023 is een Ge-jo blok voor vrachtwagens vervangen. De oude is verkocht en hiervan is de resterende boekwaarde afgeboekt. De opbrengst van de verkoop is geboekt op taakveld 7.3 afval.

Investerings

Bedragen x € 1.000

TOTAAL	Begroot vóór 2023	Begroot 2023	Totaal gevoteerd	Uitgaven t/m 2022	Uitgaven 2023	Totale uitgaven	Totaal Restant kredieten
Lopende investeringen	117.569	11.793	129.361	24.383	7.740	32.123	97.239
Afgesloten kredieten in lopend boekjaar	2.407	571	2.978	1.008	1.948	2.956	22
Totaal	119.975	12.364	132.339	25.390	9.688	35.079	97.260

Lopende investeringen > € 500.000

In het onderstaande overzicht zijn de kredieten > € 500.000 opgenomen:

Lopende investeringen	Begroot vóór 2023	Begroot 2023	Totaal gevoteerd	Uitgaven t/m 2022	Uitgaven 2023	Totale uitgaven	Restant krediet
Aanleg noordelijke rondweg	2.555	-98	2.457	217	22	239	2.218
Herinrichting Markt_Raadhuisplein 2021017	1.801	0	1.801	1.781	5	1.787	14
Entree Centrum Noord	1.103	25	1.128	427	547	973	154
Aanlegkosten Insteekhaven 2019027	14.800	0	14.800	1.380	521	1.902	12.898
Nieuwbouw KC Meerdijk (incl. voorbereidingskrediet)	280	6.604	6.884	142	383	525	6.359
Voorberkrediet vervangende nieuwbouw Koningschool en Vrijhoeve	719	0	719	29	47	76	643
Aansluiting zwembad Olympia op warmtenet *	562	0	562	3	611	613	-51
Voorberkrediet realisatie Sporthal Waspik	600	0	600	17	0	17	583
Verduurzaming Theater de Leest 2023/018	0	895	895	0	0	0	895
Uitvoeringskrediet realisatie Schoenenkwartier	7.950	0	7.950	8.806	-561	8.244	-294
Speelruimteplan speeltoestellen 2019/02	523	0	523	34	23	57	466
Verduurzaming SSC den Bolder 2023/011	0	654	654	0	0	0	654
Ondergrondse restafavalcontainers 2016004	1.262	0	1.262	754	20	774	488
GRP 2016-2020	1.787	187	1.974	895	143	1.038	936
Voorbereidingskrediet GOL 2013/012	27.895	30	27.925	4.067	37	4.104	23.822
IUP 2017-2018	4.379	-417	3.963	948	408	1.356	2.607
IUP 2019-2020	8.259	-980	7.279	2.439	4.984	7.423	-144
IUP 2021-2022	12.036	628	12.664	799	1.521	2.320	10.344
IUP 2023-2024	24.094	12	24.105	438	1.690	2.128	21.977

* Wanneer de bijdrage vanuit de SPUK stimulering sport 2023 definitief wordt vastgesteld, zal er nog een bijdrage ten gunste van dit krediet verantwoord kunnen worden. Het tekort zal daarmee afnemen.

Afgesloten kredieten > € 500.000

Onderstaande kredieten zijn > € 500.000 en in 2023 afgesloten:

Afgesloten investeringen	Begroot vóór 2023	Begroot 2023	Totaal gevoteerd	Uitgaven t/m 2022	Uitgaven 2023	Totale uitgaven	Restant krediet
Kunstgrasveld, ledverlichting, opstallen SSC'55 (2021/005)	1.015	0	1.015	610	446	1.056	-41

Financiële vaste activa

Van het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2023 kan het volgende overzicht gegeven worden.

Bedragen x € 1.000

Financiële vaste activa	Boekwaarde 1-1-2023	Investeringen	Aflossingen	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	4.992				4.992
Leningen aan woningbouwcorporaties	5.047		108		4.939
Leningen deelnemingen	4.370	69			4.439
Overige langlopende leningen	8.667		209		8.458
Totaal	23.076	69	317		22.828

vlottende activa

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden gesplitst naar de volgende categorieën:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Onderhanden werk, bouwgronden in exploitatie	6.212	3.979
Voorzieningen wegens te verwachten verliezen	-1.438	-4.570
Totaal	4.774	-591

Het geraamde eindresultaat per complex:

Bedragen x €
1.000

Complex	Boekwaarde 1-1-2023	Vermeerdering 2023	Vermindering 2023	Boekwaarde 31-12-2023	Te maken kosten	Te realiseren inkomsten	Eindresultaat
BIE bedrijven- en winkelgebieden							
38 Afbouw Haven 1 t/m 6	740	34	0	774	176	1.614	-664
39 Haven 8 west	-3.874	290	4.118	-7.703	5.628	1.367	-3.442
40 Insteekhaven	1.032	186	0	1.218	7.925	16.925	-7.782
41 Haven 8 oost	1.016	522	-300	1.838	16.367	41.533	-23.329
Subtotaal BIE bedrijven	-1.086	1.032	3.818	-3.873	30.095	61.440	-35.217
BIE Wonen							
24 Landgoed Driessen *	6.884	875	1.229	6.531	16.250	19.435	3.346
50 Achter de Hoven	378	25	0	403	130	594	-61
81 De Waesgeerd	-1.044	640	0	-404	347	14	-71
83 De Rugt	1.080	121	0	1.201	23	0	1.224
Subtotaal BIE Wonen	7.299	1.661	1.229	7.731	16.750	20.044	4.438
Totaal Bouwgrond in exploitatie	6.211	2.693	5.047	3.859	46.846	81.484	-30.779

* inclusief facilitair project Oudestraat 82-84 (-/- € 120.000)

In exploitatie genomen bouwgrond

De in exploitatie genomen bouwgronden, inclusief de verliesvoorzieningen, vertegenwoordigen een boekwaarde van -/- € 591.000 per 31 december 2023. De in exploitatie genomen bouwgronden betreffen complexen met een door de raad goedgekeurde exploitatieberekening. Voor een tekstuele toelichting per complex wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid en de nota grondexploitatie 2024.

Van deze boekwaarde is de volgende onderverdeling naar kosten- en opbrengstensoort te geven:

Bedragen x € 1.000 *

Grondverwerving	55.643
Kosten bouw- en woonrijp maken	77.005
Stortingen/bijdragen	40.794
Geactiveerde plan- en beheerskosten	22.341
Niet verrekenbare BTW en overigen	0
Overige kosten	1.810
Bijgeschreven rente	19.436
Subtotaal	217.028
Af: bijdragen en opbrengsten	213.169
Boekwaarde (exclusief voorziening)	3.859

* inclusief facilitair project Oudestraat 82-84 (-/- € 120.000)

Voorzieningen

De voorzieningen wegens te verwachten verliezen - die op de balans in mindering gebracht zijn op de boekwaarden - zijn berekend op eindwaarde, voor een bedrag van € 4.570.000. In onderstaande tabel wordt de specificatie van de eindwaarde gegeven:

Bedragen x € 1.000

Naam voorziening	31-12-2022	vermeerderingen	verminderingen	31-12-2023
Voorziening Landgoed Driessen	0	3.346		3.346
Voorziening De Rugt (921019)	1.192	32		1.224
Voorziening Drogerij 55 (921027)	198		198	0
Voorziening Laageinde 103 (921030)	35		35	0
Voorziening Kasteellaan vm verpleegflat (921031)	4		4	0
Voorziening Wijnruitstraat 196	4		4	0
Voorziening Poolsestraat Tiny-houses (921032)	5		5	0
Totaal	1.438	3.378	246	4.570

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

Bedragen x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening oninbaar	Balanswaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	450		450	410
Vorderingen BTW	9.620		9.620	7.452
Subtotaal vorderingen op openbare lichamen	10.070	0	10.070	7.862
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	0		0	0
Debiteuren, overige vorderingen	1.576	-91	1.485	1.269
Debiteuren belastingen	2.241		2.241	1.210
Debiteuren fietsenplan	14		14	15
Subtotaal overige vorderingen	3.831	-91	3.740	2.494
TOTAAL	13.901	-91	13.810	10.356

Toelichting uitzettingen korter dan 1 jaar

Het openstaande saldo kan worden uitgesplitst naar ouderdom. Dit staat weergegeven in onderstaande tabel. In de kolom van 2022 zijn vergelijkbare cijfers uit de vorige jaarrekening meegenomen.

Bedragen x € 1.000

	2022	2023
Debiteuren 2019 en ouder (2018 en ouder)	117	64
Debiteuren 2020 (2019)	31	24
Debiteuren 2021 (2020)	54	38

Debiteuren 2022 (2021)	79	106
Debiteuren 1e kwartaal 2023 (2022)	124	206
Debiteuren 2e kwartaal 2023 (2022)	49	55
Debiteuren 3e kwartaal 2023 (2022)	89	191
Debiteuren 4e kwartaal 2023 (2022)	700	1.253
Totaal	1.243	1.937

In 2023 is er voor € 131.000 aan oninbaar afgeboekt op dubieuze debiteuren. In 2022 bedroeg deze afboeking € 44.413.

Liquide middelen en overlopende activa

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Kassaldi	16	18
Banksaldi	947	1.591
Totaal	963	1.609

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt worden onderscheiden:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	4.617	2.969
Nog te ontvangen van Europese Unie	-	-
Nog te ontvangen van het Rijk	5.221	295
Nog te ontvangen bijdragen van overige Nederlandse overheidslichamen	474	1.129
Totaal	10.312	4.393

Onder de overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen is een bedrag van € 256.000 begrepen met betrekking tot faciliterend grondbedrijf. Dit betreffen de nog te verhalen kosten op basis van afgesloten overeenkomsten.

De nog te ontvangen bedragen van EU, Rijk en overige overheid die ontstaan door voorfinanciering op specifieke uitkeringen, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk, EU en overige Nederlandse overheidslichamen	1-1-2023	Vermeerderingen	Verminderingen	31-12-2023
Algemene uitkering	1.534		1.534	
Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	3.451	94	3.451	94
Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	236		236	
Rente schatkistbankieren 2023		201		201
Totaal nog te ontvangen van het Rijk	5.221	295	5.221	295
Europese subsidie inzake Smart Port				
Totaal nog te ontvangen van de EU				
Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	3		3	
Baanbrekers	88		88	
Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	383		383	
Hart van Brabant		1.089		1.089
Gemeente Oisterwijk inzake 1e tranche SmartwayZ		25		25
Gemeente Heusden inzake 1 statushouder		15		15
Totaal nog te ontvangen van overige Nederlandse overheidslichamen	474	1.129	474	1.129
Totaal nog te ontvangen bijdragen	5.695	1.424	5.695	1.424

Eigen vermogen

Tot het eigen vermogen van de gemeente worden gerekend het totaal van de reserves per einde boekjaar én het resultaat over het jaar. Zowel algemene reserves als bestemmingsreserves worden tot het eigen vermogen gerekend. Uitgangspunt voor deze opvatting is dat alle reserves door de gemeente vrij aangewend kunnen worden en een eerder vastgestelde bestemming altijd door de raad kan worden gewijzigd. Hierbij dient de kanttekening te worden gemaakt dat een niet onaanzienlijk deel van de reserves bestaat uit 'geblokkeerde reserves'. Deze reserves kunnen niet vrij worden aangewend zonder dat dit consequenties heeft voor de budgettaire positie van de gemeente. Het eigen vermogen per 31 december is als volgt te specificeren:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Algemene reserve	22.346	30.534
Bestemmingsreserves	80.276	72.572

Subtotaal	102.622	103.106
Gerealiseerd resultaat	14.319	8.327

Staat van reserves

Het verloop van de reserves in 2023 wordt in het hierna volgend overzicht weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Naam reserve	Saldo 1-1-2023	Vermeerderingen	Verminderings	Saldo 31-12-2023
Algemene Reserve	22.346	16.133	-7.945	30.534
911001 Algemene Reserve	22.346	16.133	-7.945	30.534
Reserve resultaat boekjaar	14.319	0	-14.319	0
915001 Reserve resultaat boekjaar	14.319	0	-14.319	0
Bestemmingsreserves	34.004	7.790	-14.381	27.414
913005 Reserve personeelsfeest	15	14	0	29
913006 Egalisatiereserve ICT-beleid	210	0	0	210
913007 Reserve historische publicaties	3	0	-3	0
913008 Reserve PC-vergoedingen raadsleden	71	0	-71	0
913012 Reserve onderwijshuisvesting	6.889	535	-963	6.462
913014 GOA: gem. onderwijs achterstanden beleid	1.691	87	0	1.778
913017 Egalisatiereserve baggerplan	324	9	0	333
913018 Reserve monumenten en archeologie	422	0	0	422
913019 Reserve sociale woningbouw	257	0	0	257
913020 Res.energiebesparende maatr.huursector	564	0	0	564
913026 Reserve Haven Waalwijk	234	0	0	234
913027 Reserve Kerkvaartse haven	186	0	0	186
913028 Reserve duurzaamheidsfonds	193	47	0	240
913029 Reserve sociaal domein	0	950	-86	864
913033 Reserve ISV-gelden	521	0	-30	491
913035 Reserve dekking huur BaLaDe	184	0	-184	0
913036 Beleidsreserve	1.213	2.328	-1.823	1.717
913038 Reserve invoering omgevingswet	399	1.300	-311	1.388
913039 Reserve Schoenenkwartier	1.062	0	-346	717
913041 Reserve duurzaamheid	621	250	-53	819
913050 Reserve bouwgrondexploitatie	6.989	1.969	-7.576	1.382
913052 Reserve cultuur	54	0	-36	18
913053 Reserve Parkmanagement	4.712	0	0	4.712
913054 Reserve ruimtelijke kwaliteit	310	0	0	310
913055 Reserve revitalisering Haven I-VI	1.931	0	0	1.931
913057 Reserve mobiliteitsfonds	1.746	0	0	1.746
913060 Reserve stimuleringsf.centrum Waalwijk	81	0	-20	61
913064 Reserve ondersteuning, welzijn inwoners	2.519	0	-2.519	0
913066 Reserve onderhoud wegen	604	300	-360	544
Geblokkeerde reserves	46.271	396	-1.509	45.158
TOTAAL RESERVES	116.941	24.319	-38.154	103.106

Toelichtingen reserves

Hieronder worden alle reserves toegelicht:

912005 Geblokkeerde reserve aandelen Bouwfonds

De gemeente participeert in het stimuleringsfonds volkshuisvesting tot het bedrag van deze reserve. De vermeerdering in 2023 betreft de mutatie stimuleringsfonds. Deze wordt jaarlijks met het opstellen van de jaarrekening bepaald.

Geblokkeerde reserves

Alle overige geblokkeerde reserves zijn gevormd om de afschrijvingslasten te dekken van de bijbehorende investeringen. Jaarlijks worden de bedragen onttrokken ter grootte van de afschrijvingslast.

913005 Reserve personeelsfeest

Deze reserve is bedoeld om elke 5 jaar een personeelsfeest te kunnen organiseren. Als er voldoende ruimte is op budget Arbeidsvoorwaardenbeleid dan wordt € 14.000 gestort in deze reserve.

913006 Egalisatiereserve ICT

De stand van de reserve was per 1-1-2023 € 210.000. Deze reserve is opgezet om de fluctuerende lasten van ICT te egaliseren, waarbij de hoogte van de egalisatiereserve ICT is gemaximeerd op € 406.500 (jaarlijks investeringsbedrag). In 2023 zijn er geen bedragen onttrokken uit de egalisatiereserve, de stand per 31-12-2023 bedraagt zodoende € 210.000.

913007 Reserve historische publicaties

Bij de nota reserves en voorzieningen 2023 is besloten deze reserve op te heffen.

913008 Reserve PC-vergoedingen

Bij de nota reserves en voorzieningen 2023 is besloten deze reserve op te heffen.

913012 Reserve onderwijshuisvesting

De reserve heeft als doel het kunnen financieren van huidige en toekomstige huisvesting primair en voortgezet onderwijs. De raad stelt periodiek het meerjareninvesteringsplan (MIP) onderwijshuisvesting vast. Het MIP vormt de leidraad voor de toekomstige investeringen in het kader van de onderwijshuisvesting. De onttrekking van in totaal € 962.635 betreft het saldo van de lasten en baten op (voornamelijk) de producten 406 t/m 410. De storting in 2023 van € 535.334 betreft de jaarlijkse bijstorting vanuit de Algemene Reserve van € 300.000, een extra storting als gevolg van lagere rente onderwijs € 43.334 en een extra storting van € 192.000 om de reserve onderwijshuisvesting op het niveau te brengen voor het MIP.

913014 GOA, gemeentelijk onderwijs achterstandenbeleid

De reserve bestaat uit rijks- en gemeentelijke middelen en is nodig om het onderwijsachterstandenbeleid te bekostigen. De vermeerdering van de reserve bedraagt € 87.000 (product 411 Lokaalonderwijsbeleid).

913017 Egalisatiereserve baggerplan

Deze reserve is bedoeld om de baten en lasten van het product afwatering en waterlossingen te egaliseren. In het kader van de Waterwet artikel 5.23 is de gemeente ontvangst- en afvoerplichtig met betrekking tot vrijkomend afval uit de waterpartijen. Het waterschap is de beheerder van de waterlopen. In 2023 is een bedrag van € 9.000 gestort.

913018 Reserve monumenten en archeologie

De reserve is bedoeld om toekomstige uitgaven op het terrein van monumenten en archeologie te kunnen dekken.

913019 Reserve sociale woningbouw

De reserve is bedoeld voor het realiseren van (sociale) woningbouwprojecten in binnenstedelijke gebieden en Landgoed Driessen. In 2023 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

913020 Reserve energiebesparende maatregelen huursector

De reserve is in 2009 gevormd (begrotingswijziging 2009/22) naar aanleiding van de geactualiseerde visie op het woonbeleid. De reserve is bedoeld als extra financiële stimulans voor de woningcorporaties en is gevormd ten laste van de reserve sociale woningbouw. In 2023 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

913026 Reserve haven Waalwijk

Deze reserve is in 2013 gevormd conform begrotingswijziging 2013/11. De ontvangen DUB subsidie in het kader van het project havenontwikkeling is hierin gestort. In 2023 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

913027 Reserve Kerkvaartse haven

De reserve moet gezien worden in relatie tot mogelijke toekomstige ontwikkelingen. In 2023 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

913028 Reserve duurzaamheidsfonds

In 2023 is conform besluitvorming een ontvangen bedrag van totaal € 47.376 voor verleend recht van opstal gestort.

913029 Reserve sociaal domein

Conform het coalitieakkoord is ten laste van de Algemene Reserve een bedrag van € 950.000 gestort. Hiervan was een bedrag van € 50.000 bestemd voor onderzoek. Conform besluitvorming (raad juni 2023) zal een bedrag van € 200.000 worden onttrokken in 2025 en 2026 voor de locatie Kazerne. Een bedrag van € 375.000 is ingezet ter dekking van de kosten voor het transformatiebudget Koers Sociaal Domein. Het restant bedrag van € 125.000 maakt onderdeel uit van de budgetoverheveling in het najaarsbericht 2023. In 2023 is een bedrag van € 28.000 onttrokken voor onderzoekskosten en een bedrag van € 59.000 voor het transformatiebudget Koers Sociaal Domein.

913033 Reserve ISV

In januari 2016 is de raad middels een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de besteding en bestemming van de resterende ISV gelden. Deze resterende middelen zijn gestort in deze reserve. In 2023 heeft conform begroting een onttrekking plaatsgevonden voor een bedrag van € 30.000 ter dekking van apparaatskosten.

913035 Reserve huur BaLaDe

Bij de nota reserves en voorzieningen 2023 is besloten deze reserve op te heffen.

913036 Beleidsreserve

In totaal is er in 2023 voor € 1.823.000 onttrokken uit de beleidsreserve.

De belangrijkste posten zijn: € 308.000 voor preventief interventieteam basisschoolleerlingen, € 250.000 als bijdrage voor tijdelijke formatie vergunningverlening, €178.000 voor ambities veiligheid, € 150.000 voor diverse projecten met betrekking tot mobiliteit, € 150.000 voor transformatiebudget personeel, € 130.000 voor jeugd programmamanager en werkbudget, € 100.000 voor stedenbouwkundige visie Waalwijk, € 91.000 voor uitvoeringskosten diverse economische projecten, € 83.000 voor uitvoeringskosten echtscheidingsloket, € 75.000 aan werkbudget voor duurzaamheidsprojecten en €53.000 voor Kansrijke start jeugd. Verder nog 13 bestedingen onder de € 50.000 voor in totaal € 256.000.

913038 Reserve invoering Omgevingswet

Conform begrotingswijziging 2019/25 is er een bedrag van € 600.000 in deze reserve gestort. In 2020 is conform begrotingswijziging 2020/14 het saldo van de reserve actualisatie bestemmingsplannen (bedrag van € 365.000) aan deze reserve toegevoegd. In 2023 is conform besluitvorming een bedrag van € 1,2 mln (ten laste van de Algemene Reserve) en een bedrag van 0,1 mln (budget stedenbouwkundige visie) aan deze reserve toegevoegd. Op basis van de werkelijk verantwoorde kosten is een bedrag van € 310.000 onttrokken.

913039 Reserve Schoenenkwartier

De onttrekking van in totaal € 346.000 bestaat voor 2023 uit de eerder door de raad besloten aanloopsubsidie vanaf de opening van het Schoenenkwartier van € 167.000 per jaar (voor de jaren 2022-2025). Daarnaast is € 179.000 onttrokken uit de reserve voor een incidentele subsidie voor de kosten die gemaakt zijn in 2022 en 2023 ten behoeve van het tekort van het Schoenenkwartier dat is ontstaan door het vertrek van de directeur (raad 2 februari 2023).

913041 Reserve duurzaamheid

In de begroting 2020 is deze reserve gevormd voor een bedrag van € 1.000.000. De reserve is gevormd voor extra taken op het gebied van verduurzaming, zoals grootschalige opwek, verduurzaming woningen en gemeentelijk vastgoed, klimaatadaptatie, warmtetransitie en de groene agenda.

Het in de decembercirculaire 2019 beschikbaar gestelde bedrag van € 240.000 voor verduurzaming is aan deze reserve toegevoegd.

Het in de meicirculaire 2022 beschikbaar gestelde bedrag van € 317.000 is conform besluitvorming in het najaarsbericht 2022 aan de reserve toegevoegd.

In 2023 is ten laste van de Algemene Reserve een bedrag van € 250.000 toegevoegd voor de cofinanciering van Grote Oogst. In werkelijkheid heeft hiervoor nog geen onttrekking plaatsgevonden.

In 2023 is, op basis van besluitvorming, een bedrag van ongeveer € 42.500 onttrokken.

913050 Reserve bouwgrondexploitatie

De reserve bouwgrondexploitatie is noodzakelijk om tegenvallers en risico's bij de gemeentelijke grondexploitaties te kunnen opvangen. Bij de vaststelling van de kadernota 2011 is door de raad bepaald dat deze reserve minimaal € 5.000.000 moet bedragen. Een saldo beneden het minimum behoeft direct aanvulling. De hoogte van de reserve wordt jaarlijks in het kader van de nota grondexploitatie heroverwogen.

Onderstaand de belangrijkste mutaties die in 2023 hebben plaatsgevonden:

Stortingen

Winstneming Waesgeerd-West € 0,4 mln

Winstneming Haven 8 Oost € 0,1 mln

Winstneming Brug Waspik € 0,08 mln

Winstneming Akkerlanen € 1,2 mln

Winstneming Kasteellaan vml school € 0,12 mln

Onttrekkingen

Vaststellen nota grondexploitatie € 1,8 mln

Vennootschapsbelasting € 0,66 mln

Voorziening Bloemenoordflats € 0,4 mln

Voorziening en correctie winstneming Landgoed Driessen € 4,17 mln

913052 Reserve cultuur

De reserve is gevormd door diverse ontwikkellocaties een bijdrage te laten doen om invulling te kunnen geven aan kunst. Door de gewijzigde voorschriften van de commissie BBV mogen geen stortingen meer plaatsvinden naar reserves vanuit complexen van het grondbedrijf, omdat dit gezien wordt als voortijdige winstafroaming. Besloten is om de reserve in stand te houden voor de bekostiging van kunstobjecten. In 2023 is per saldo € 36.000 onttrokken uit de reserve ten behoeve van de uitvoering van de Cultuurnota 2021-2024 en het Cultuurfonds.

913053 Reserve Parkmanagement

Tegenover deze reserve staat de deelneming van de gemeente Waalwijk in Parkmanagement BV. In 2023 heeft er geen mutatie plaatsgevonden.

913054 Reserve ruimtelijke kwaliteit

Vanuit de structuurvisie is de reserve ruimtelijke kwaliteit ontstaan. Het doel is ruimtelijke ontwikkelingen bij te laten dragen aan de ruimtelijke kwaliteit op de locatie, of in de directe omgeving of door een storting in deze reserve. In de anterieure overeenkomst worden de afspraken daaromtrent vastgelegd.

913055 Reserve herstructurering bedrijventerreinen

Doel van deze reserve is het financieren van projecten die leiden tot revitalisering van delen van bedrijventerreinen. Het moet gaan om projecten die een directe meerwaarde bieden, als betrokken bedrijven en gemeente gezamenlijk bijdragen aan het opstellen en uitvoeren van de plannen. In 2023 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

913057 Reserve mobiliteitsfonds

De reserve mobiliteitsfonds is in 2013 gevormd.

Deze reserve zal ingezet worden ter dekking van de kapitaallasten van het GOL. Conform begrotingswijziging 2020/06 is het saldo van deze reserve toegevoegd aan een geblokkeerde reserve ter dekking van de kapitaallasten die samenhangen met de kredietvotering voor de uitvoering van het GOL. Het resterende saldo van deze reserve moet beschikbaar blijven voor het afboeken van de boekwaarde van gronden die worden ingezet ten behoeve van de ontwikkeling van het GOL. Deze mutatie heeft nog niet plaatsgevonden, maar maakt eveneens onderdeel uit van begrotingswijziging 2020/06.

913060 Reserve stimuleringsfonds centrum Waalwijk

Met begrotingswijziging 2016/01 is ten laste van de reserve bovenwijkse voorzieningen een bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld voor het centrum van Waalwijk. Dit bedrag is gestort in deze reserve. Daarnaast heeft met begrotingswijziging 2018/002 ten laste van de Algemene Reserve nogmaals een storting plaatsgevonden voor een bedrag van € 100.000. In 2023 heeft voor Scrooge een onttrekking van de reserve plaatsgevonden van € 20.000.

913064 Reserve ondersteuning, welzijn en inwoners

De in een jaar niet aangewende middelen voor dekking van de financiële gevolgen van de coronacrisis worden beschikbaar gehouden. Er is een totaalbedrag van € 1.967.000 gestort, waarvan € 1.371.000 vanuit jaarrekeningresultaat 2021 en € 596.000 via het najaarsbericht 2022. De totale onttrekkingen bedroegen in 2023 € 323.000 en het saldo per 31 december 2023 is daardoor € 2.196.000.

913066 Reserve onderhoud wegen

Deze reserve is bedoeld om de baten en lasten van kleine reconstructies wegen te egaliseren. Het benodigde onderhoud aan met name asfaltwegen kan per jaar sterk fluctueren. Voorheen werd gebruik gemaakt van een krediet vanuit het IUP naast het reguliere budget om deze fluctuaties op te kunnen vangen. Hier is een bestemmingsreserve voor in de plaats gekomen.

Voor 2023 is een bedrag van € 300.000 gestort in de reserve onderhoud wegen en een bedrag van € 360.000 onttrokken.

Staat van voorzieningen

De voorzieningen t.b.v. de exploitatieverliezen grondexploitatie zijn niet opgenomen onder de voorzieningen, maar in mindering gebracht op de boekwaarde van de complexen. Zie hiervoor (en voor een specificatie van de voorzieningen) de debetzijde van de balans, onder 'voorraden'.

Hetzelfde geldt voor de voorziening wegens oninbaarheid van debiteuren. Deze is in mindering gebracht op de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

Overeenkomstig het BBV wordt aan de voorzieningen geen rente toegevoegd. De voorzieningen per 31 december 2023 zijn als volgt te specificeren:

Bedragen x € 1.000

Naam voorziening	Saldo 1-1-2023	Stortingen	Aanwendingen	Vrijval tgv de exploitatie	Saldo 31-12-2023
921004 Voorziening wethouderspensionen APPA	2.315	158	-230		2.243
921034 Verliesvoorziening Capelsche Put		13			13
921035 Verliesvoorziening Herontwikk. Flats		1.232			1.232
921036 Verliesvoorziening Tilburgseweg		3			3
921037 Verliesvoorziening Herontwikk. Clemenskerk		54			54
921039 Verliesvoorziening Schotse Hooglanderstraat 12-24		1			1
921040 Verliesvoorziening Carmelietenstraat WP		8			8
921041 Verliesvoorziening Valkenvoortweg Campus		3			3
921042 Verliesvoorziening Slachthuisterrein		46			46
921043 Verliesvoorziening MR. Van Coothstraat 6-8		13			13
921044 Verliesvoorziening Grotestraat 143-145		13			13
921045 Verliesvoorziening Tom Mandersstraat 1-3		3			3
921046 Verliesvoorziening Julianalaan 4-6 SC		2			2
921047 Verliesvoorziening Grotestraat 162-164		2			2
921048 Verliesvoorziening Julianalaan 15 SC		2			2
921049 Verliesvoorziening Veerstraat					0
921050 Verliesvoorziening Baardwijksestraat/Borkesstraat		6			6
921051 Verliesvoorziening Stationsstr 46-60		14			14
921052 Verliesvoorziening Wendelnesseweg West ong					0
921053 Verliesvoorziening vd Duinstraat		2			2
921054 Verliesvoorziening Julianastraat 11 WW					0
922004 Voorziening riolering	3.369	261			3.630
922006 Voorziening onderhoud gebouwen	1.543	983	-692		1.834
922007 Voorziening afvalstoffenheffing	1.950	153			2.103
922008 Voorziening verlofsparen	146	634			780
922009 Voorziening regeling vervroegd uittreden	0	133			133
TOTAAL VOORZIENINGEN	9.323	3.739	-922	0	12.139

Toelichting voorzieningen

Hieronder zijn de aard en reden van de voorzieningen toegelicht, alsmede de belangrijkste mutaties.

921004 Voorziening wethouders pensioenen APPA

Op grond van gewijzigde regelgeving is in 2015 een pensioenvoorziening voor wethouders gevormd. In de circulaire van 21 december 2015 is door het Rijk aangegeven op welke wijze de voorziening moet worden bepaald. Jaarlijks laat de gemeente een herberekening op basis van de dan geldende parameters (rekenrente en sterfteprognosetabel) uitvoeren door Proambt. Op basis hiervan wordt dan berekend wat de hoogte van de voorziening wethouderspensionen moet zijn om aan de toekomstige pensioenverplichtingen te kunnen voldoen. Per ultimo 2023 was een bedrag van € 2.243.000 benodigd in de voorziening.

921011 Voorziening monitoring sanering Unnaplein

In 2010 is deze voorziening ontstaan vanuit het saneringskrediet Unnaplein. Omdat de saneringswerkzaamheden waren afgerond en men het krediet wilde afsluiten is er een voorziening gevormd voor de nog uit te voeren monitoring van het grondwater. Deze monitoring zou over een periode van 10 jaar periodiek plaatsvinden. In 2021 is de laatste monitoring uitgevoerd. Inmiddels is de goedkeuring van het eindresultaat door het bevoegde gezag binnen, en is deze voorziening opgeheven.

921034 tot en met 921054 Verliesvoorzieningen facilitaire projecten

Op basis van de jaarlijkse actualisatie van de facilitaire projecten zijn in 2023 diverse verliesvoorzieningen gevormd. Als blijkt dat per einde looptijd van een complex verliezen onafwendbaar zijn is ter grootte van dat verlies op eindwaarde een voorziening gevormd ten laste van de reserve grondexploitatie.

922004 Voorziening riolering

De voorziening afvalstoffenheffing is ingesteld op basis van de regelgeving van het BBV. In 2023 is € 261.000 gestort, zijnde het verschil tussen de werkelijke baten en lasten van het product riolering en de opbrengst rioolrechten. Het saldo per 31-12-2023 is afgerond € 3.630.000.

922006 Voorziening onderhoud gebouwen

De voorziening is ingesteld om het beheer en onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen op een voldoende niveau te kunnen uitvoeren en kosten daarvan te spreiden over meerdere jaren. De storting van € 983.000 is conform de begroting 2023. De onttrekkingen voor een totaalbedrag van € 692.000 betreffen de werkelijke lasten voor groot onderhoud. Het saldo per 31-12-2023 is afgerond € 1.834.000.

922007 Voorziening afvalstoffenheffing

De voorziening afvalstoffenheffing is ingesteld op basis van de regels van het BBV. Voor 2023 is € 153.000 gestort, zijnde het verschil tussen de werkelijke baten en lasten. Het saldo is per 31-12-2023 € 2.103.000.

922008 Voorziening verlofsparen

Vanaf 2022 kunnen medewerkers, conform CAO-afspraken, bepaalde verlofuren aanmerken als zijnde 'verlofspaaruren'. Deze uren kunnen niet meer vervallen. Aan de hand van de verlofuren zoals die per 31-12-2023 in beeld waren, is er een berekening gemaakt om de hoogte van de voorziening te bepalen. Dit heeft geresulteerd in een storting in 2023 van € 711.000.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	114.766	120.693
Openbare lichamen	165	150
Totaal	114.931	120.843

In 2023 is circa € 14.000.000 afgelost op leningen. Er is 1 nieuwe lening met een looptijd van 30 jaar, voor een bedrag van € 20.000.000, aangegaan in 2023. Over het boekjaar is ongeveer € 3.500.000 aan rente betaald op bovenstaande schulden. Voor een nadere toelichting op de rente, zie de paragraaf Financiering (en treasury).

Flottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	21.298	9.590
Overlopende passiva	16.267	30.003
Totaal	37.565	39.593

De kortlopende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Overige kasgeldleningen	13.900	
Banksaldi	308	
Overige schulden	7.090	9.590
Totaal	21.298	9.590

De overlopende passiva kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren:		
- Rijk	2.645	8.670
- Overige Nederlandse overheidslichamen	5.995	6.147
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd, en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een vergelijkbaar volume.	6.321	12.150
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate komen van volgende begrotingsjaren	1.306	3.036
Totaal	16.267	30.003

Onder de overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate komen van de volgende begrotingsjaren is een bedrag van € 2.673.000 begrepen met betrekking tot faciliterend grondbedrijf. Dit betreffen vooruit ontvangen bedragen op basis van afgesloten overeenkomsten.

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

Vooruitontvangen van het Rijk	Saldo 1-1-2023	Vermeerdering	Vermindering	Saldo 31-12-2023
SPUK stimulering Sport	983	193	164	1.012
SPUK Sportakkoord	64		64	
SPUK lokale bibliotheekvoorzieningen		440		440
SPUK Stimulering verkeersmaatregelen		214		214
Brede SPUK		70		70
SPUK Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid		287		287
SPUK Nationaal Isolatie Programma		1.187		1.187
SPUK Energie-armoede	522	53		575
SPUK Huisvesting arbeidsmigranten	182		182	
SPUK Inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertraging	471		286	185
SPUK Onderwijsroute	40	153		193
SPUK Inburgering	301		4	297
SPUK Tijdelijk onderwijshuisvesting ontheemden	28		28	
SPUK Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	28			28
SPUK Woningbouwimpuls		2.926		2.926
SPUK Impulsaanpak winkelgebieden		715		715
DUMAVA-subsidie		541		541
Totaal	2.645	6.779	754	8.670
Vooruitontvangen overige Nederlandse overheidslichamen				
Provincie: project insteekhaven	5.019			5.019
Veiligheidsregio: controle coronatoegangsbewijzen	176		176	
Provincie; diverse IUP-projecten	743		573	170
Provincie; SP3-subsidie		60		60
Provincie; mobiliteitsteam Langstraat	57			57
Gemeente Tilburg inzake klimaatadaptatie sportpark De Gaard		600		600
Provincie; Grote Oogst		241		241
Totaal	5.995	901	749	6.147

Waarborgen en garanties

Ultimo 2023 stond de gemeente garant voor de navolgende leningen:

Staat van gewaarborgde leningen

Bedragen x € 1.000

Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Naam van de geldnemer	Restantbedrag 1-1-2023	Restantbedrag 31-12-2023	dekkingspercentage
1.696	Sport en culturele instellingen	801	737	50/100
	Zorginstelling	-	-	100
1.696		801	737	

Staat van gewaarborgde geldleningen tbv Waarborgfonds sociale woningbouw (BNG/NWB)

Bedragen x € 1.000

Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Naam van de geldnemer	Restantbedrag 1-1-2023	Restantbedrag 31-12-2023	dekkingspercentage
993.564	Waarborgfonds Sociale Woningbouw	352.246	358.522	50/100
993.564		352.246	358.522	

Met ingang van 1 augustus 2021 is de systematiek m.b.t. de achtervang gewijzigd. Voor geborgde geldleningen onder de oude achtervangovereenkomsten wordt de achtervangpositie nog steeds bepaald op basis van individueel geborgde geldleningen. Voor geldleningen die geborgd worden/zijn onder de nieuwe achtervangovereenkomst wordt de achtervangpositie bepaald op basis van de nieuwe grondslag, zijnde een verdelingspercentage.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

A. Personele verplichtingen

Met het besluit begroten en verantwoordt is het *verboden* voorzieningen te vormen voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Naast de voorzieningen verlofsparen en RVU (regeling vervroegd uittreden), zie hiervoor toegelicht in het onderdeel voorzieningen, worden er geen posten op de balans opgenomen.

B. Eigen bijdrage op grond van de WMO

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (PGB) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

C. Terugkoopverplichting brandweerkazerne

Eind 2013 is de door de gemeente gebouwde brandweerkazerne in Waspik verkocht aan de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant. In de verkoopovereenkomst is de voorwaarde opgenomen, dat indien de Veiligheidsregio niet langer eigenaar wenst te zijn c.q. de kazerne niet meer voor de huidige bestemming gebruikt wordt, de gemeente is gehouden de brandweerkazerne terug te kopen. De terugkoopprijs zal gelijk zijn aan de op dat moment geldende boekwaarde. De boekwaarde van de brandweerkazerne bedraagt ultimo 2023 € 893.000. In 2024 is de kazerne voor dit bedrag teruggekocht.

D. Grondexploitatie

In Landgoed Driessen fase I hebben nog twee ontwikkelaars een ontwikkelrecht op de door hen ingebrachte gronden; een bouwclaim. Vorig jaar waren we in een dusdanig gevorderd stadium met een van de ontwikkelaars voor een bouwplan dat ervan uit werd gegaan dat een bouwclaim daar verzilverd kon worden. Dit was echter nog niet geformaliseerd in een overeenkomst en is nog steeds niet het geval. Daarmee blijft de situatie dat er nog sprake is van twee bouwclaims.

E. Vennootschapsbelasting (Vpb)

Over 2022 wordt een fiscale winst verwacht van € 770.809. Dit zal resulteren in een te betalen Vpb van € 156.207 (exclusief belastingrente). Gedurende 2023 is een voorlopige aanslag opgelegd met een belastbaar bedrag van € 770.000 en een te betalen Vpb van € 156.000. Er wordt derhalve een aanvullende last van € 207 verwacht. De verwachte belastbare winst over 2023 bedraagt € 232.678, wat resulteert in een Vpb-last van € 46.431. Gedurende 2023 is een voorlopige aanslag opgelegd van € 46.863. Op basis van de prognoses wordt in 2024 wel een verlies verwacht dat verrekend kan worden met het resultaat van 2023, zodat in 2023 een Vpb-last resteert van € 0,00.

F. Overige

De gemeente heeft zich gecommitteerd aan diverse meerjarige inkoopverplichtingen. De belangrijkste in 2023 afgesloten overeenkomsten (naar verwachte uitgaven) met een significante meerjarige financiële impact zijn hoteldiensten ten behoeve van de tijdelijke opvang van statushouders en Oekraïense vluchtelingen (€ 14.716.000 aan uitgaven over looptijd overeenkomst van 2 jaar), beveiligingsdiensten ten behoeve van de tijdelijke opvang van statushouders en Oekraïense vluchtelingen (€ 3.013.000 aan uitgaven over looptijd overeenkomst van 2 jaar) en levering elektriciteit gemeenten Waalwijk en Loon op Zand (€ 2.033.000 aan uitgaven over looptijd overeenkomst van 4 jaar).

Ook de meerjarige inkoopverplichtingen uit 2022 lopen nog door. Het gaat hier dan om Wmo-hulpverlening (raming € 25.500.000,- aan uitgaven over looptijd overeenkomst), uitzenden en detacheren (raming € 5.400.000,- aan uitgaven over looptijd overeenkomst), payrolldienstverlening (raming € 6.000.000,- aan uitgaven over looptijd overeenkomst) en hoteldiensten ten behoeve van de tijdelijke opvang van statushouders en Oekraïense vluchtelingen (€ 5.975.000,- aan uitgaven over looptijd overeenkomst).

Toelichting per beleidsveld

Jaarrekeningresultaat

2023 is afgesloten met een voordelig resultaat van € 8.327.000 uit de normale bedrijfsvoering. Op hoofdlijnen wordt dit hierna verder toegelicht. Per beleidsveld geven wij een specificatie van de onderliggende producten. Vervolgens worden de producten nader toegelicht, als de verschillen tussen begroting en rekening groter zijn dan € 100.000.

Toelichting afwijkingen beleidsveld 0 | Bestuur en ondersteuning

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023	Resultaat 2023
Lasten					
PR001	Bestuursorganen: Raad	711	716	677	40
PR002	Bestuursondersteuning raad&rekenkamer	657	688	719	-31
PR003	College van B&W	1.240	1.425	1.228	197
PR004	Publiekszaken	1.244	1.252	1.156	96
PR005	Leges publiekszaken	162	162	237	-75
PR006	Verkiezingen	114	201	239	-38
PR007	Representatie	108	108	103	5
PR008	Communicatie	77	217	224	-6
PR010	Bestuurlijke samenwerkingint.contacten	786	786	764	22
PR020	Overhead	-9	-31	-193	162
PR021	Huisvesting	1.447	1.621	1.852	-231
PR022	ICT algemeen	1.581	1.976	2.007	-31
PR023	Algemene personeelskosten	1.921	2.712	3.315	-603
PR024	Algemene organisatiekosten	936	1.038	976	62
PR025	Directie	425	435	343	92
PR026	Concern en strategie	1.799	1.702	1.582	120
PR027	Financien & Inkoop	1.724	1.953	1.868	86
PR028	HRM en ondersteuning	1.955	2.870	2.774	96
PR029	ICT	1.462	1.583	1.665	-81
PR030	Informatiebeheer en facilitaire zkn	1.596	1.766	1.604	162
PR061	OZB woningen	537	755	873	-118
PR062	OZB niet-woningen	117	168	177	-9
PR207	Parkeervergunningenheffingen	0	0	0	0
PR812	Erfpachtgronden	123	123	93	30
PR813	Beheer diverse percelen	304	349	472	-123
PR814	Vastgoed diverse panden	188	231	214	17
PR906	Hondenbelasting	0	0	8	-8
PR908	Reclamebelasting	0	0	0	0
PR909	Beleggingen en deelnemingen	4	4	4	0
PR911	Rente en Treasury (leningen korter 1jr)	25	206	162	44
PR912	Rente (leningen gelijk of langer 1jr)	6	-113	3	-116
PR913	Onvoorziene lasten	100	0	0	0
PR915	Algemene baten en lasten	1.538	533	504	29
PR942	Vennootschapsbelasting	34	501	657	-156
PR950	Mutaties reserves beleidsveld 0	0	0	0	0
Totaal Lasten		22.912	25.938	26.305	-367
Baten					
PR005	Leges publiekszaken	-431	-481	-618	136
PR007	Representatie	0	0	0	0
PR008	Communicatie	0	-10	0	-10
PR020	Overhead	-137	-145	-166	21
PR021	Huisvesting	-13	0	-2	2
PR022	ICT algemeen	0	0	-4	4
PR023	Algemene personeelskosten	-85	-85	-203	119

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023	Resultaat 2023
PR024 Algemene organisatiekosten	-14	-71	-74	4
PR025 Directie	0	0	0	0
PR061 OZB woningen	-6.748	-6.748	-6.804	57
PR062 OZB niet-woningen	-7.529	-7.529	-7.468	-61
PR207 Parkeervergunningenheffingen	-1.192	-1.242	-1.452	210
PR812 Erfpachtgronden	-255	-255	-335	80
PR813 Beheer diverse percelen	-745	-745	-941	196
PR814 Vastgoed diverse panden	-152	-152	-204	52
PR906 Hondenbelasting	-234	-234	-274	40
PR908 Reclamebelasting	0	0	0	0
PR909 Beleggingen en deelnemingen	-52	-52	-98	46
PR911 Rente en Treasury (leningen korter 1jr)	-42	-50	-259	209
PR912 Rente (leningen gelijk of langer 1jr)	-133	-133	-111	-22
PR914 Algemene uitkering	-92.783	-98.536	-101.190	2.654
PR915 Algemene baten en lasten	-1.200	-495	-495	0
PR916 Heffing precariorechten	-107	-107	-123	16
Totaal Baten	-111.852	-117.069	-120.821	3.752
Saldo van lasten en baten	-88.939	-91.131	-94.516	3.385
Onttrekkingen				
PR915 Algemene baten en lasten	0	0	0	0
PR950 Mutaties reserves beleidsveld 0	-534	-17.319	-17.149	-170
PR963 Saldo na bestemming	0	-5.743	0	-5.743
Totaal Onttrekkingen	-534	-23.062	-17.149	-5.913
Stortingen				
PR950 Mutaties reserves beleidsveld 0	3	14.333	14.333	0
PR963 Saldo na bestemming	3.182	10.463	0	10.463
Totaal Stortingen	3.185	24.796	14.333	10.463
Mutaties reserves	2.651	1.734	-2.816	4.550
Saldo na mutaties reserves	-86.289	-89.396	-97.332	7.935

Toelichtingen

Product 003 College van B&W

Bij het voorjaarsbericht 2023 (voorstel VJB23/0.02) is de post wachtgelden voormalig wethouders met € 225.000 verhoogd van € 75.000 naar € 300.000. Op dat moment hadden drie voormalig wethouders recht op wachtgeld. Bij het najaarsbericht is dit bedrag met € 70.000 verlaagd. Doordat voormalig wethouders een baan hebben gevonden, zijn de lasten bij de jaarrekening nog lager uitgevallen dan bij het najaarsbericht gedacht (€ 50.000). Daarnaast is in de voorziening Appa (pensioenvoorziening voor voormalig wethouders) op basis van actuariële berekeningen (per 31-12-2023) een lagere toevoeging gedaan ten op zichte van de begroting (€ 95.000).

Product 005 Leges publiekszaken

Het aantal aanvragen fluctueert jaarlijks en de opbrengsten zijn lastig in te schatten. 2023 was een jaar waarin er weinig aflopende reisdocumenten waren, desondanks zijn er meer aanvragen gedaan dan was voorzien. Dit kan diverse oorzaken hebben, zoals de autonome groei van Waalwijk. Maar ook dat voor bijvoorbeeld Groot-Brittannië een identiteitskaart niet

meer volstaat. Er is een paspoort nodig. Soms willen mensen beide documenten hebben (paspoort en identiteitskaart) zodat ze kunnen kiezen wat ze meenemen.

Producten 020 Overhead, 021 Huisvesting, 023 Algemene personeelskosten, 026 Concern en strategie en 030 Informatiebeheer en facilitaire zaken

In het onderstaande overzicht zijn de belangrijkste verschillen met een korte toelichting opgenomen:

Kostenplaats <i>x € 1.000</i>	bedragen	Resultaat	V/N	Toelichting
Huisvesting	229.000		N	In 2023 is het budget voor onderhoud en reparaties van het stadhuis met € 65.000 overschreden. Het stadhuis is inmiddels 14 jaar oud en het aantal gebruikers van het gebouw is toegenomen. Dit zien we terug in de stijgende kosten van onderhoud, reparaties en aanpassingen. Daarnaast zijn enkele onderhoudsactiviteiten in verband met een defect eerder of later uitgevoerd dan gepland in het meerjarenonderhoudsplan. De kosten voor onderhoudscontracten zijn de afgelopen jaren fors gestegen en vallen hoger uit. Tevens hebben we te maken gekregen met kosten voor niet begrote activiteiten zoals het aanpassen van het verlichtingssysteem (licht uit in de avonduren), kosten voor aanpassingen ter verbetering van het binnenklimaat en kosten voor aanpassingen naar aanleiding van een inspectie op brandveiligheid. Dit leidt tot een nadelige afwijking ter hoogte van € 97.000. Door indexering van lonen en prijzen zijn de schoonmaakkosten in 2023 met bijna 13% gestegen. Hierdoor is het budget met € 21.000 overschreden. De kosten van elektriciteit/gas zijn € 41.000 hoger dan begroot. Deze kosten fluctueren jaarlijks door weersomstandigheden en tarieven.
Automatisering	27.000		N	Team ICT heeft in 2023 aanvullende ICT-beveiligingsmaatregelen genomen. Het gaat hier om de dienst monitoring en response, die voor gemeenten verplicht wordt vanuit nieuwe wetgeving (NIS2). Deze maatregelen moeten voorkomen dat kwaadwillenden toegang verkrijgen tot ICT-systemen van de gemeente Waalwijk. De overschrijding komt voort uit deze maatregelen. In 2023 zijn hiervoor middelen aangevraagd in de kadernota 2024, zodat vanaf 2024 structurele dekking aanwezig is.
Algemene personeelskosten	484.000		N	De overschrijding op Algemene personeelskosten heeft voornamelijk betrekking op de volgende kosten: <u>Algemeen</u> Bij het opstellen van de jaarrekening 2022 is een (nieuwe) voorziening voor verlofsparen getroffen van € 146.000. Voor de jaarrekening 2023 is in overleg met de onafhankelijke accountant gekeken naar het bovenwettelijk verlof en leeftijdsverlof. Op grond daarvan is aan deze voorziening ca. € 634.000 toegevoegd. De hoogte van deze voorziening kon pas na afloop van het jaar worden bepaald. <u>Arbeidsvoorwaardenbeleid algemeen</u> De onderschrijding van € 83.000 wordt veroorzaakt door lagere salariskosten in verband met een vacature die niet (direct) is ingevuld. <u>RVU</u> Op grond van de CAO-gemeenten 2023 hebben medewerkers die ruim 40 jaar in dienst zijn van de gemeentelijke overheid recht op regeling voor vervroegde uittreding. Voor deze regeling was geen voorziening getroffen en niet begroot. <u>Vanzelfsprekend Waalwijk</u> Medio 2023 is de verantwoordelijk organisatieontwikkelaar vertrokken bij de gemeente Waalwijk. Dit heeft er toe geleid dat er minder projecten plaatsvonden dan vooraf verwacht. Hierdoor zijn de daadwerkelijke kosten € 58.000 lager dan vooraf was verwacht. Inmiddels zijn de taken van de voormalige organisatieontwikkelaar overgenomen en worden er weer projecten opgestart.
Team CSTR	120.000		V	De onderschrijding van € 120.000 bij Team Concern Staf en Strategie betreft voornamelijk vacatures die open stonden en niet, of deels, ingevuld werden in 2023. Dit resulteert in een voordeel van € 82.000. De overige verschillen betreffen diverse kleine afwijkingen.
Team FIN	86.000		V	De onderschrijding van € 86.000 bij Team Financiën wordt voor € 50.000 veroorzaakt door een lagere doorbelasting van salariskosten in verband met een vacature die niet direct is ingevuld. De overige € 36.000 wordt

			veroorzaakt door diverse kleine afwijkingen.
Team HRM	96.000	V	De begrote kosten voor inhuur derden worden ingeschat op basis van de verwachte benodigde tijdelijke capaciteit. De praktijk leert dat daadwerkelijke kosten lager uitvallen (o.a. door verlof van tijdelijke medewerkers).
Team IBF	162.000	V	De onderschrijding bij IBF wordt voor € 132.000 veroorzaakt door lagere uitgaven met betrekking tot de Wet open overheid. De VNG heeft werkgroepen die landelijk bezig zijn met het actief openbaar maken van verschillende categorieën. Gemeente Waalwijk doet hier actief aan mee door input te leveren op de categorieën die we al publiceren. Dit wordt meegenomen in de kaders die gesteld gaan worden voor de verplichtingen per koninklijk besluit. In 2023 moesten we nog afwachten wat hier precies uitkomt, omdat de kaders nog worden geschetst. Door deze onzekerheid is niet al het beschikbare budget uitgegeven. Het overgebleven budget wordt overgeheveld naar 2024.
Team OOR /Team TORV (020 overhead)	183.000	V	In 2023 is er voor ongeveer € 300.000 minder doorbelast aan de grondexploitatie en voor een bedrag van € 500.000 is er meer doorbelast aan kredieten. Dit geeft per saldo een voordeel voor de exploitatie van € 200.000.
Totaal resultaat			

Product 061 OZB woningen

De overschrijding op dit product is mede veroorzaakt door de gemaakte proceskosten aan No Cure No Pay-bureaus, als gevolg van gegronde bezwaren op WOZ waardes. Daarnaast zijn de kosten voor printing iets hoger omdat we de printing service opnieuw hebben aanbesteed. Daarmee hebben we een hogere contractwaarde moeten overnemen.

Product 207 Parkeervergunningen/heffingen

Het voordeel op dit product is een gevolg van relatief gunstige weersomstandigheden, waardoor meer betaald is geparkeerd door bezoekers aan het centrum. Ook zijn er meer naheffingsaanslagen parkeerbelasting opgelegd en geïnd dan in voorgaande jaren.

Product 813 Beheer diverse percelen en panden

De afwijking aan de lastenkant wordt veroorzaakt door kosten voor extern/juridisch advies voor diverse grondtransacties. Daarnaast zijn er meer uren verantwoord dan in de begroting geraamd op dit product. Daarnaast zijn er in werkelijkheid hogere opbrengsten verantwoord in verband met nieuwe contracten voor huur en pacht en hebben er enkele grondverkoop plaatsgevonden, waarmee in de begroting geen rekening is gehouden.

Product 911 Rente en treasury (leningen korter dan 1 jaar)

Gedurende 2023 zijn tijdelijke liquiditeitsoverschotten in de schatkist van het Rijk geplaatst. Sinds 2023 is de rente positief en ontvangen we hiervoor een rentevergoeding. Dit zorgt voor een voordeel in 2023 van € 201.000. Het overige voordeel van € 52.000 wordt veroorzaakt doordat we in het laatste kwartaal van 2023 geen kasgeldleningen meer hebben afgesloten, wegens voldoende liquide middelen in de schatkist.

Product 912 Rente (leningen gelijk of langer dan 1 jaar)

De toegerekende rente aan de grondexploitatie valt € 100.000 lager uit dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door mutaties van de boekwaarden van de verschillende grondexploitaties. Hiertegenover staat een voordeel op diverse producten op andere beleidsvelden. Per saldo is dit budgettair neutraal. Daarnaast zijn er nog diverse kleine verschillen.

Product 914 Algemene uitkering

Het voordeel van € 2,7 miljoen wordt veroorzaakt door een hogere algemene uitkering bij de Decemercirculaire 2023. Voor een toelichting op dit verschil

verwijzen wij naar de raadsinformatiebrief:
<https://waalwijk.notubiz.nl/document/13755166/1#search=%22decembercirculaire%202023%22>

Product 942 Vennootschapsbelasting

Op dit product is een nadeel ontstaan van € 156.000. Dit betreft de voorlopige aanslag Vpb over 2022. Hetzelfde bedrag is onttrokken aan de reserve grondexploitatie.

Product 950 Mutaties reserves beleidsveld 0

De afwijking op dit product wordt veroorzaakt door lagere onttrekkingen dan geraamd. De geraamde onttrekking uit de egaliseringsreserve ICT bleek niet nodig. De onttrekking uit de Algemene Reserve in verband met de budgetoverheveling vanuit 2022 is lager dan geraamd voor wat betreft de Woo. In de budgetoverheveling naar 2024 is er wederom een bedrag meegenomen voor de uitvoering Woo.

Product 963 Saldo na bestemming

Op dit product is het saldo van de begrotingsruimte van het lopende jaar zichtbaar. In het hoofdstuk 'Overzicht van baten en lasten' is de specificatie zichtbaar van de opbouw van het saldo van € 4.720.000.

Toelichting afwijkingen beleidsveld 1 | Veiligheid

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023	Resultaat 2023
Lasten				
PR101 Brandweer en rampenbestrijding	3.269	3.386	3.414	-28
PR102 Openbare orde en veiligheid	1.784	2.294	2.099	195
PR103 Dierenbescherming	45	45	51	-6
PR104 Parkeertoezicht	311	171	163	8
PR603 Stedelijke werkgelegenheidsprojecten	0	0	0	0
Totaal Lasten	5.409	5.895	5.727	169
Baten				
PR101 Brandweer en rampenbestrijding	-32	0	0	0
PR102 Openbare orde en veiligheid	0	0	-11	11
Totaal Baten	-32	0	-11	11
Saldo van lasten en baten	5.377	5.895	5.716	180
Onttrekkingen				
PR951 Mutaties reserves beleidsveld 1	-110	-707	-552	-155
Saldo na mutaties reserves	5.268	5.189	5.164	25

Toelichtingen

Product 102 Openbare orde en veiligheid

Het programma veiligheid is in 2022 stopgezet. De budgetten die hiervoor beschikbaar waren gesteld zijn naar team LTH gekomen. Niet alle projecten van dit programma zijn doorgezet, waardoor er in 2023 een financieel voordeel ontstond van € 41.000. Vanwege personele wisselingen in het team LTH zijn in de tweede helft van 2023 ook geen nieuwe projecten meer gestart. Tegenover deze lagere uitgaven staat op product 951 Mutaties reserves beleidsveld 1 een lagere onttrekking ten laste van de beleidsreserve.

In de aanpak van ondermijning is vooraf niet in te schatten wat er gaat gebeuren waarvoor juridische expertise nodig is. In 2023 hebben we minder juridische expertise met betrekking

tot ondermijningscasuïstiek ingehuurd dan vooraf begroot. Het voordeel in 2023 bedraagt € 46.000.

Op het gebied van openbare orde en veiligheid zijn niet alle openstaande vacatures structureel ingevuld waardoor de werkelijke salariskosten lager zijn dan begroot. Het voordeel op de doorbelasting in 2023 bedraagt hierdoor € 60.000.

De uitgaven voor Preventief Interventieteam Basisschool (PIB) zijn lager dan begroot (€ 45.000). Dit wordt met name veroorzaakt door de kosten van de screenings die pas later volgen. Voor de kosten PIB is op basis van de werkelijke kosten een onttrekking verantwoord ten laste van de beleidsreserve op product 951 Mutaties reserves beleidsveld 1. Het restant bedrag blijft in de beleidsreserve beschikbaar.

Product 951 Mutaties reserves beleidsveld 1 Veiligheid

De afwijking op dit product wordt veroorzaakt door lagere onttrekkingen dan geraamd ten laste van de beleidsreserve. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere uitgaven voor veiligheid en preventief interventieteam basisschoolkinderen.

Toelichting afwijkingen beleidsveld 2 | Verkeer, vervoer en waterstaat

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023	Resultaat 2023
Lasten				
PR201 Straatreiniging	545	504	534	-30
PR202 Gladheidsbestrijding	152	149	147	2
PR203 Onderhoud wegenstraten en pleinen	3.657	4.804	4.675	129
PR204 Openbare verlichting	943	1.244	1.219	24
PR205 Verkeersmaatregelen	1.679	1.708	1.323	384
PR206 Parkeervoorzieningen	587	631	688	-57
PR208 Exploitatie havencomplex	584	636	723	-87
PR210 Recreatieve havens	53	32	39	-7
Totaal Lasten	8.200	9.707	9.349	357
Baten				
PR201 Straatreiniging	-1	0	-3	3
PR202 Gladheidsbestrijding	0	0	-2	2
PR203 Onderhoud wegenstraten en pleinen	-269	-1.111	-1.150	39
PR204 Openbare verlichting	0	0	-63	63
PR205 Verkeersmaatregelen	-39	-39	-62	23
PR206 Parkeervoorzieningen	0	0	-1	1
PR208 Exploitatie havencomplex	-169	-169	-143	-26
PR210 Recreatieve havens	-26	-26	-25	-1
Totaal Baten	-505	-1.345	-1.449	104
Saldo van lasten en baten	7.696	8.362	7.901	461
Onttrekkingen				
PR952 Mutaties reserves beleidsveld 2	-561	-773	-548	-225
Stortingen				
PR952 Mutaties reserves beleidsveld 2	300	300	300	0
Mutaties reserves	-261	-473	-248	-225
Saldo na mutaties reserves	7.435	7.889	7.653	236

Toelichtingen

Product 203 Onderhoud wegen, straten en pleinen

Het benodigde onderhoud aan met name asfaltwegen kan per jaar sterk fluctueren. Voorheen werd voor het opvangen van deze fluctuaties gebruik gemaakt van een krediet vanuit het IUP, naast het reguliere budget. Hier is een bestemmingsreserve voor in de plaats gekomen.

Voor 2023 is een bedrag van de bestemmingsreserve overgeheveld naar kostenplaats 6203070 Kleine reconstructies wegen, om het benodigde asfaltonderhoud te kunnen financieren. Dit bedrag is ruim genomen. Als gevolg van de slechte weersomstandigheden in het najaar van 2023 is een deel van de werkzaamheden niet in 2023 uitgevoerd. Dit wordt in 2024 uitgevoerd.

Product 205 Verkeersmaatregelen

In de begroting is ten laste van de beleidsreserve een incidenteel bedrag geraamd van € 500.000 voor het uitvoeringsprogramma van het in 2023 vastgestelde Mobiliteitsplan 2030. De uitvoering loopt van 2023 – 2027. De kosten worden verdeeld over deze periode gemaakt. In 2023 is een bedrag van € 150.000 verantwoord. Het restant bedrag blijft beschikbaar en maakt onderdeel uit van de budgetoverheveling in het najaarsbericht 2023.

Product 952 Mutaties reserves beleidsveld 2

De lagere onttrekking dan geraamd op dit product wordt veroorzaakt door lagere lasten ten behoeve van de volgende product 203.

Toelichting afwijkingen beleidsveld 3 | Economie

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023	Resultaat 2023
Lasten				
PR301 Straatmarkten	62	52	40	12
PR303 Economische ontwikkeling	232	511	1.349	-839
PR304 Bedrijfsloket en -regelingen	690	901	921	-19
PR305 Economische promotie	322	322	319	3
PR853 Grondexpl.bedrijven- en winkelgebieden	20.547	20.547	4.777	15.770
PR907 Forensenbelasting	23	42	40	1
Totaal Lasten	21.877	22.376	7.447	14.929
Baten				
PR301 Straatmarkten	0	0	0	0
PR302 Opbrengst straatmarkten	-30	-30	-27	-3
PR303 Economische ontwikkeling	-42	-42	-1.065	1.023
PR304 Bedrijfsloket en -regelingen	-295	-365	-451	85
PR853 Grondexpl.bedrijven- en winkelgebieden	-20.547	-20.547	-4.861	-15.687
PR905 Verblijfsbelasting	-468	-540	-588	48
PR907 Forensenbelasting	-13	-13	-9	-4
Totaal Baten	-21.396	-21.538	-6.999	-14.539
Saldo van lasten en baten	480	838	448	390
Onttrekkingen				
PR953 Mutaties reserves beleidsveld 3	-75	-2.323	-2.066	-257
PR961 Mutaties reserves GREX beleidsveld 3	0	0	-35	35
Totaal Onttrekkingen	-75	-2.323	-2.101	-222
Stortingen				
PR953 Mutaties reserves beleidsveld 3	0	1.854	1.854	0
PR961 Mutaties reserves GREX beleidsveld 3	0	0	118	-118
Totaal Stortingen	0	1.854	1.973	-118
Mutaties reserves	-75	-469	-128	-341
Saldo na mutaties reserves	405	369	320	49

Toelichtingen

Product 303 Economische ontwikkeling

De afwijkingen op dit product worden met name veroorzaakt door niet geraamde lasten en baten voor het beleidsterrein economie en SmartwayZ . De gemeente Waalwijk is namens de regio Hart van Brabant penvoerder voor Smart Mobility-projecten (SmartwayZ). Aan de batenkant zijn de subsidievoorschotten die de provincie heeft uitgekeerd verantwoord. Aan de lastenkant staan de voorschotten die door de gemeente Waalwijk uitgekeerd zijn aan de deelnemende partners, en de uitgaven voor de Waalwijkse projecten. De verantwoording van deze specifieke uitkering loopt via SISA.

Voor het beleidsterrein economie zijn kosten gemaakt ter profilering, representatie van en vertegenwoordiging namens Waalwijk ter bevordering van de economische ontwikkeling in de gemeente, het opstellen van de detailhandelsvisie en bijdragen aan MCA Brabant en het programma SMART MKB van Midpoint Brabant. Het totaalbedrag is ongeveer € 90.000. In de beleidsreserve was hiervoor vanuit voorgaande jaren nog een restant bedrag beschikbaar. Tegenover de kosten staat een onttrekking ten laste van de beleidsreserve verantwoord op product 953 Mutaties reserve beleidsveld 3.

Voor het aanbrengen van camerabeveiliging op bedrijventerrein Zanddonk, Besoyen-West en Van Andelstraat is een bedrag geraamd van € 293.800. De raad heeft op 15 december 2022 een bijdrage van €293.800 aan Parkmanagement Waalwijk bv beschikbaar gesteld ten laste van de reserve herstructurering. Parkmanagement Waalwijk bv besteedt de werkzaamheden gefaseerd aan. Het bedrag wordt door de gemeente niet in een keer uitgekeerd, maar wordt betaalbaar gesteld na facturering van de uitgevoerde activiteiten. Het bedrag maakt onderdeel uit van de budgetoverheveling in het najaarsbericht 2023.

Product 853 Grondexploitatie, bedrijven en winkelgebieden

Dit product dient in relatie te worden gezien met de producten 849, 851 en 852 (beleidsveld 8) en de producten 961 (beleidsveld 3) en 962 (beleidsveld 8) Mutaties reserves grondexploitatie. Het saldo van deze producten bedraagt € 0. Daarnaast is het van belang dat deze producten worden gezien in samenhang met de nota grondexploitatie, die jaarlijks gelijktijdig met de jaarrekening wordt opgesteld. In deze nota wordt inzicht gegeven in de reeds lopende en toekomstige complexen. Hierbij wordt ingegaan op de te lopen risico's, de voor afdekking van de risico's gevormde reserve grondexploitatie en wordt een beeld gegeven van de financiële stand van zaken. Daarnaast worden toekomstige uitgaven en inkomsten ingeschat. Meer informatie staat in de paragraaf Grondbeleid en de toelichting op de balans.

Product 953 Mutaties reserves beleidsveld 3

Het verschil op dit product wordt veroorzaakt door een niet geraamde onttrekking ten laste van de beleidsreserve voor uitgaven voor het beleidsterrein economie. Deze uitgaven zijn verantwoord op product 303 Economische ontwikkeling. Daarnaast was er een onttrekking van € 293.000 geraamd voor een bijdrage aan Parkmanagement Waalwijk voor camerabeveiliging op het bedrijventerrein Zanddonk. In werkelijkheid is deze bijdrage nog niet verstrekt. Dit bedrag maakt onderdeel uit van de budgetoverheveling in het najaarsbericht 2023.

Product 961 Mutaties reserves grondexploitatie beleidsveld 3

De afwijking op dit product wordt veroorzaakt door twee niet geraamde stortingen en een correctie op een eerdere winstneming. Dit product dient in relatie te worden gezien met product 853 Grondexploitatie, bedrijven en winkelgebieden.

Bedragen in € 1

	Begroot	Werkelijk
Stortingen reserves grondexploitatie		
Winstneming complex 141, Haven 8 Oost		108.647
Winstneming complex 138, afbouw Haven 1 t/m 6		9.835
Correctie winstneming complex 139, Haven 8 West		- 34.733
Totaal stortingen	0	83.749

Toelichting afwijkingen beleidsveld 4 | Onderwijs

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023	Resultaat 2023
Lasten				
PR401 Leerlingenvervoer	1.500	1.500	1.573	-73
PR402 Leerplicht	192	242	229	12
PR403 Openbare basisonderwijs	1	1	0	1
excl.huisvesting				
PR404 Bijzonder basisonderwijs	25	25	28	-3
excl.huisvest.				
PR406 Huisvesting openbaar	361	362	428	-65
basisonderwijs				
PR407 Huisvesting bijzonder	1.606	1.868	1.835	33
basisonderwijs				
PR408 Huisvesting speciaal	133	134	119	15
basisonderwijs				
PR409 Huisvesting voortgezet onderwijs	2.173	2.137	2.181	-44
PR410 Huisvesting onderwijs algemeen	118	386	325	61
PR411 Lokaal onderwijsbeleid	1.999	2.443	2.272	171
PR412 Volwasseneneducatie	2	2	1	1
PR610 Kinderopvang	675	572	398	174
Totaal Lasten	8.784	9.671	9.389	282
Baten				
PR401 Leerlingenvervoer	-2	-2	-11	9
PR406 Huisvesting openbaar	-84	-84	-86	2
basisonderwijs				
PR407 Huisvesting bijzonder	-154	-276	-204	-72
basisonderwijs				
PR409 Huisvesting voortgezet onderwijs	0	0	-57	57
PR410 Huisvesting onderwijs algemeen	0	-57	-61	4
PR411 Lokaal onderwijsbeleid	-1.535	-1.865	-2.012	147
PR610 Kinderopvang	-15	-50	-53	4
Totaal Baten	-1.789	-2.333	-2.484	151
Saldo van lasten en baten	6.995	7.338	6.905	433
Onttrekkingen				
PR954 Mutaties reserves beleidsveld 4	-572	-1.361	-920	-441
Stortingen				
PR954 Mutaties reserves beleidsveld 4	300	368	431	-62
Mutaties reserves	-272	-992	-489	-503
Saldo na mutaties reserves	6.723	6.345	6.415	-70

Toelichtingen

Product 411 Lokaal onderwijsbeleid

Nationaal Programma Onderwijs

Gemeente Waalwijk ontvangt voor het inhalen van corona-gerelateerde onderwijsvertragingen een bedrag van € 987.927. Het betreft een specifieke uitkering NPO voor de periode augustus 2021 t/m juli 2025. De uitgaven hoeven niet synchroon te lopen met de maandelijkse betalingen. De verantwoording loopt via Single Information, Single Audit (SISA). De eindverantwoording vindt plaats via de jaarrekening over 2025. In 2023 zijn de verantwoorde baten en lasten gelijk. Er resteert nog een budget wat besteed gaat worden in de periode tot en met juli 2025.

Onderwijsachterstandenbeleid Rijk

Per saldo komen de verantwoorde baten en lasten voor het onderwijsachterstandenbeleid in 2023 overheen met hetgeen is begroot. De OAB-middelen worden jaarlijks en na een periode van vier jaar middels een SISA verantwoord. 2023 was het eerste jaar van de nieuwe vierjarige periode. Jaarlijks wordt er voor het verschil tussen de ontvangen Rijksbijdrage en de werkelijke uitgaven een storting gedaan in de reserve onderwijsachterstandenbeleid. In 2023 is via product 954 Mutatie reserves beleidsveld 4 een bedrag van € 87.393 gestort in de reserve. Het onderwijsachterstandenbeleid heeft een herberekening ondergaan waardoor de ontvangen middelen van het Rijk hoger zijn dan begroot. De financiële middelen die vanuit het Rijk zijn ontvangen voor het onderwijsachterstandenbeleid in 2023, liggen in lijn met vorig jaar.

Waalwijk Stad van kennis en talent

De middelen met betrekking tot Waalwijk stad met kennis en talent zijn niet uitgegeven in 2023. Dit is in lijn met het budgetoverhevelingsvoorstel in het najaarsbericht. Het gaat om € 228.000.

Product 610 Kinderopvang

In de uitvoering van kinderopvang wordt het begrote bedrag in de regel niet gehaald. Dit komt doordat wordt uitgegaan van een maximum aantal (VE-)kindplaatsen. Als dit aantal plaatsen niet wordt gehaald, worden de verstrekte subsidies lager vastgesteld. Het verschil moet deze aan de gemeente worden terugbetaald. We zien namelijk dat door kosten- en loonstijgingen de subsidiebedragen hoger worden, terwijl het aantal ingevulde kindplaatsen niet stijgt.

Product 954 Mutaties reserves beleidsveld 4

De afwijking op dit product wordt veroorzaakt door:

- Lagere onttrekkingen dan geraamd voor Waalwijk Stad van kennis en talent van € 228.000;
- Lagere onttrekking dan geraamd voor sloopkosten oude schoenenmuseum € 220.000;
- Hogere storting dan geraamd voor onderwijsachterstandenbeleid Rijk van € 87.393.

Waalwijk Stad van kennis en talent

De werkelijke onttrekking (€ 228.000) valt lager uit dan begroot, omdat geen onttrekking heeft plaatsgevonden op de beleidsreserve ten behoeve van Waalwijk kennis en talent.

Sloopkosten oude schoenenmuseum

Vanwege het uitblijven van de lasten zijn er geen middelen onttrokken uit de reserve. Deze afwijking is niet van invloed op het jaarrekeningresultaat, de middelen blijven beschikbaar.

Onderwijsachterstandenbeleid Rijk

De afwijking op dit product wordt met name veroorzaakt door een niet geraamde storting in de reserve onderwijsachterstandenbeleid. Jaarlijks wordt het verschil tussen de ontvangen Rijksbijdrage en de werkelijke ontvangen gestort in deze reserve, zie hiervoor ook de toelichting op product 411.

Toelichting afwijkingen beleidsveld 5 | Sport, cultuur en recreatie

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023	Resultaat 2023
Lasten				
PR209 Afwatering waterlossingen etc.	389	189	186	3
PR501 Zwembaden	2.526	3.197	3.167	30
PR502 Sporthallen en sportzalen	2.188	2.532	2.458	74
PR503 Sportparken	1.150	1.044	1.069	-26
PR504 Onderhoud openbaar groen	5.336	5.255	5.274	-19
PR505 Evenementen en kermissen	191	190	150	40
PR506 Recreatieve voorzieningen	237	257	230	27
PR507 Openbare leeszaal en bibliotheek	1.454	1.510	1.507	3
PR508 Mediabeleid	32	53	53	0
PR509 Kunst en kunstzinnige vorming	3.018	3.145	3.107	39
PR510 Oudheidkunde en volksfeesten	21	72	17	55
PR511 Sportbeleid	941	1.780	1.696	85
PR512 Monumenten en archeologie	245	242	207	36
PR513 Gemeentearchief	365	365	365	0
PR514 Schoenenkwartier	1.809	2.947	2.797	150
Totaal Lasten	19.902	22.781	22.284	496
Baten				
PR209 Afwatering waterlossingen etc.	0	0	0	0
PR501 Zwembaden	-1.273	-1.548	-1.578	30
PR502 Sporthallen en sportzalen	-1.113	-1.141	-1.018	-122
PR503 Sportparken	-399	-399	-430	31
PR504 Onderhoud openbaar groen	-17	-11	-42	30
PR505 Evenementen en kermissen	-64	-64	-46	-18
PR506 Recreatieve voorzieningen	0	0	-1	1
PR507 Openbare leeszaal en bibliotheek	-304	-341	-340	-1
PR509 Kunst en kunstzinnige vorming	-758	-737	-789	52
PR511 Sportbeleid	0	-769	-823	55
PR512 Monumenten en archeologie	0	0	-28	28
PR514 Schoenenkwartier	-639	-543	-541	-2
Totaal Baten	-4.567	-5.553	-5.636	83
Saldo van lasten en baten	15.335	17.228	16.648	579
Onttrekkingen				
PR955 Mutaties reserves beleidsveld 5	-532	-1.726	-1.736	10
Stortingen				
PR955 Mutaties reserves beleidsveld 5	0	0	0	0
Mutaties reserves	-532	-1.726	-1.736	10
Saldo na mutaties reserves	14.803	15.502	14.912	590

Toelichtingen

Product 502 Sporthallen

Voor 2023 is er op dit product een voordeel op de uitgaven te melden van € 73.000 en een nadeel op de inkomsten van € 122.000. Het nadeel op de inkomsten geeft echter een onjuist beeld. Dat wordt hieronder verder toegelicht.

Nadeel inkomsten

Bij het najaarsbericht van 2023 is abusievelijk een té positief seizoensresultaat geschetst. Bij de doorkijk naar het einde van het jaar is onvoldoende rekening gehouden met de

periode tussen de seizoenen, waarin nauwelijks inkomsten worden gegenereerd. De begrote inkomsten zijn hierdoor onterecht opgehoogd met € 70.000. Zonder deze ophoging zou het nadeel over het jaar 2023 daadwerkelijk € 52.000 zijn (€ 122.000 - € 70.000). Het gaat hier om € 20.000 nadeel op de huurinkomsten en € 32.000 nadeel op de inkomsten van de horeca.

Toelichting tekorten

De oorzaak van het nadeel op de huurinkomsten is het aantal evenementen dat nog achterblijft. Hier ligt ook een deel van de oorzaak op het nadeel van de horeca-inkomsten. In het algemeen worden minder consumpties afgenomen. Mensen nemen zelf meer mee nemen tijdens het sporten/zwemmen. Ten opzichte van 2022 zijn de horeca-inkomsten in 2023 wel met € 50.000 gestegen.

Het voordeel op de uitgaven komt voort uit het feit dat er in 2023 minder kosten zijn gemaakt op onderhoud en vervanging.

Samenvatting inkomsten en uitgaven product 501, 502 en 503

De drie producten van sport (501 zwembaden, 502 Sporthallen en 503 Buitensportaccommodaties) laten in totaal een voordeel op de uitgaven zien van € 78.000 en een nadeel op de inkomsten van € 62.000.

Product 514 Schoenenkwartier

Het krediet voor Elzenweg 25 Waalwijk is in 2023 jaar ter beschikking gesteld en de voorbereidingen voor de sloop zijn in 2023 gestart. We hebben echter te maken met een uitgebreid flora en fauna onderzoek. Dat onderzoek loopt nog het grootste gedeelte van 2024. Pas na het afgeronde flora en fauna onderzoek kunnen eventueel nodige maatregelen worden getroffen en kan de fysieke sloop van het gebouw starten. De kans bestaat dat de werkzaamheden pas in het eerste kwartaal 2025 afgerond kunnen worden. Aan deze lasten ligt een reserve ten grondslag, in 2023 heeft er wegens het uitblijven van de (sloop)kosten geen onttrekking plaatsgevonden.

Toelichting afwijkingen beleidsveld 6 | Sociaal domein

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023	Resultaat 2023
Lasten					
PR604	Sociaal cultureel werk	365	677	482	195
PR605	Maatschappelijke werk	761	623	549	73
PR606	Ouderenbeleid	155	165	156	9
PR607	Integratiebeleid	163	592	532	60
PR608	Samenlevingsopbouw	947	1.005	959	46
PR609	Jeugdwerk	1.742	1.999	1.751	248
PR611	Woonzorgzones	209	234	296	-62
PR612	Maatschappelijke zorg en begeleiding	266	11.131	10.778	353
PR613	Participatiewet	342	444	399	45
PR614	Inkomensvoorzieningen	12.579	12.573	14.233	-1.660
PR615	Minimabeleidarmoedebeleid	2.535	5.778	6.505	-727
PR616	Uitstroombestemming	9.171	10.552	10.562	-11
PR630	Samenkracht en burgerparticipatie	1.784	1.460	775	686
PR631	Toegang sociaal domein	5.501	7.677	6.565	1.112
PR633	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.077	1.240	1.266	-26
PR634	Maatwerk dienstverlening 18+	9.907	11.163	11.271	-108
PR635	Maatwerk dienstverlening 18-	12.658	12.617	12.776	-159
PR636	Geëscaleerde zorg 18-	1.209	1.209	740	469
PR711	Jeugd en gezin WMO	317	226	230	-5
Totaal Lasten		61.689	81.366	80.826	540
Baten					
PR604	Sociaal cultureel werk	-4	-4	-4	0
PR605	Maatschappelijke werk	0	0	0	0
PR606	Ouderenbeleid	-43	-21	-20	-1
PR607	Integratiebeleid	0	-80	-39	-41
PR608	Samenlevingsopbouw	-83	-83	-81	-2
PR609	Jeugdwerk	-267	-258	-203	-55
PR611	Woonzorgzones	0	0	-38	38
PR612	Maatschappelijke zorg en begeleiding	0	-12.232	-11.911	-320
PR614	Inkomensvoorzieningen	-12.349	-12.349	-14.147	1.798
PR615	Minimabeleidarmoedebeleid	0	-903	-329	-573
PR630	Samenkracht en burgerparticipatie	0	-201	-167	-34
PR631	Toegang sociaal domein	0	0	-298	298
PR633	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-33	-33	-64	31
PR634	Maatwerk dienstverlening 18+	-253	-596	-395	-201
PR635	Maatwerk dienstverlening 18-	0	0	-105	105
PR711	Jeugd en gezin WMO	0	-65	-52	-13
Totaal Baten		-13.033	-26.824	-27.854	1.030
Saldo van lasten en baten		48.656	54.542	52.972	1.570
Onttrekkingen					
PR956	Mutaties reserves beleidsveld 6	-4.543	-9.524	-7.075	-2.448
Stortingen					
PR956	Mutaties reserves beleidsveld 6	2.869	3.796	3.796	0
Mutaties reserves		-1.674	-5.727	-3.279	-2.448
Saldo na mutaties reserves		46.982	48.815	49.693	-879

Toelichtingen

Product 604 Sociaal cultureel werk

De lagere lasten worden met name veroorzaakt door:

- Culturele evenementen;
- Subsidieregeling Energiecrisis Waalwijk.

Culturele evenementen

In het coalitie akkoord is een bedrag van € 100.000 opgenomen ten behoeve van de garantstelling van evenementen. In 2023 is er enkel een garantie subsidie verstrekt voor de 80 van de Langstraat. Het restant van ruim € 90.000 is nog beschikbaar in de beleidsreserve.

Subsidieregeling Energiecrisis Waalwijk

Voorafgaand het opstellen van de Subsidieregeling Energiecrisis Waalwijk 2022 is er een inventarisatie gehouden onder de organisaties in ons maatschappelijk middenveld. De input uit deze inventarisatie en het sparren met andere gemeenten, hebben ertoe geleid dat het subsidieplafond is vastgesteld is op € 250.000. Deze (achteraf gezien) ruime inschatting was om alle organisaties, ook die ten tijde van de inventarisatie niet met ons in contact stonden maar wel aan de subsidievoorwaarden voldoen, te kunnen ondersteunen. Dit is gelukt. Deze inschatting in combinatie met het tussentijds 'afvallen' van een aantal organisaties die aanspraak hadden gedaan op andere energieregelingen van het Rijk, hebben geresulteerd in een onderschrijding van het budget.

Product 609 Jeugdwerk

De lagere lasten worden met name veroorzaakt door:

- St. Jongerencentra Waalwijk;
- Subsidieregeling Energiecrisis Waalwijk.

St. Jongerencentra Waalwijk

Dit budget wordt ingezet voor jeugd- en jongerenwerk. Hierover worden onder andere subsidieafspraken gemaakt met Stichting Jongerenwerk Tavenu. Daarnaast is er een project later gestart dan beoogd waardoor hier een deel van het budget resteert.

Subsidieregeling Energiecrisis Waalwijk

Het gerealiseerde bedrag in 2023 is deels ingezet voor de bekostiging van extra personele capaciteit. Van het resterende bedrag van € 85.460 is € 63.000 bestemd voor de uitvoering van Schildje Experience en bijeenkomsten deskundigheidsbevordering van leerkrachten in groep 1 en 2 van alle basisscholen in Waalwijk in de tweede helft van schooljaar 2023-2024. Daarmee worden duizend kinderen in Waalwijk bereikt. Schildje Experience is gericht op het preventief opsporen van kindermishandeling bij het jonge kind. Deze activiteiten bij de scholen stonden gepland voor 2023, maar door extra NPO (Nationaal Programma Onderwijs)-activiteiten is dit niet bij alle scholen gelukt. Twee uitvoeringen zijn gepland voor de eerste helft van 2024 (tweede helft schooljaar 2023-2024).

Product 612 Maatschappelijke zorg en begeleiding

De afwijkingen ten opzichte van de begroting worden met name veroorzaakt door:

- SPUK inburgering
- Opvang vluchtelingen vanuit Oekraïne
- Tussenvoorziening statushouders/Oekraïners

SPUK inburgering

Het Rijk stelt aan gemeenten geld beschikbaar voor drie jaar om de inburgering van statushouders te bekostigen. Deze middelen worden per statushouder betaald en aan de gemeente overgemaakt in drie termijnen (1x per jaar, drie jaar lang). Deze gelden ontvangen we vooruit, waardoor de ontvangsten in 2023 hoger zijn dan de tot nu toe gemaakte kosten. Wordt een statushouder op 1 december 2023 gehuisvest, dan krijgen we in 2023 het eerste termijnbedrag voor één jaar. Dan hebben we in 2023 echter maar voor één maand kosten. De kosten worden dan voornamelijk in 2024 en de twee jaar daarna

gemaakt. Het overgebleven bedrag mag enkel voor specifieke doelen van de inburgering worden ingezet, en blijft in 2024 beschikbaar.

Opvang vluchtelingen vanuit Oekraïne

De kosten voor de opvang in de gemeentelijke panden zijn €125.000 lager uitgevallen dan begroot. De rekeningen voor gas & elektra zijn lager dan geraamd, wegens de daling van de energieprijzen. Daarnaast hebben we minder uitgegeven aan externe inhuur.

Tussenvoorziening statushouders/Oekraïners

Op de begroting, ten aanzien van lasten, voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen en statushouders in het hotel is een overschrijding van € 80.000. Met name de kosten voor de inzet van beveiliging waren hoger dan begroot. Wegens aanbestedingsregels was de gemeente genoodzaakt om tweemaal van beveiligingsbedrijf te wisselen.

Als gemeente vangen we relatief veel Oekraïense vluchtelingen op. Dit doen we in gemeentelijke panden, woningen van Casade en panden van partners. We bieden plek aan 136 personen. De kosten die we hiervoor maken zijn relatief laag. Van het Rijk ontvangen we een standaardvergoeding van € 83 per plek per dag.

Sinds september 2022 vangen we Oekraïense vluchtelingen en statushouders op in het hotelgebouw in Sprang-Capelle. Onze businesscase is gebaseerd op de opvang van 225 Oekraïense vluchtelingen.

In het opvanghotel hebben we ook plek voor 35 statushouders. In de begroting, ten aanzien van de baten, werd rekening gehouden met de opvang van 68 statushouders. In de praktijk is er onderdak geboden aan 60 statushouders. Hiervoor krijgen we een vergoeding op basis van de hotel- en accommodatieregeling (HAR). De lagere instroom hangt samen met statushouders die langer dan verwacht in het hotel verbleven, wegens gebrek aan passende vervolg-huisvesting. Voor nieuwe instroom was daardoor minder capaciteit beschikbaar.

In 2022 hielden we € 2.180.000 over van de opvang van statushouders en Oekraïense vluchtelingen. Dat bedrag is gestort in de Algemene Reserve bij de bestemming van jaarrekeningresultaat 2022. In 2023 houden we een bedrag van € 1.256.000 over. Wij stellen voor wordt om deze twee voordelen te storten in een bestemmingsreserve die bij de jaarrekening wordt gevormd. Hierbij geven we dan gehoor aan het moreel appel van het Rijk om deze middelen te besteden aan de opvang van (Oekraïense) vluchtelingen en statushouders. Gezien de aanhoudend hoge vraag naar opvangplekken voor vluchtelingen en statushouders, voorzien we dat we deze financiële middelen nog hard nodig zullen hebben.

Product 614 Inkomensvoorziening

De afwijkingen ten opzichte van de begroting worden met name veroorzaakt door:

- Inkomensdeel (BUIG) Participatie
- Individuele inkomenstoelage

Inkomensdeel (BUIG) Participatie

In 2023 is het aantal bijstandsgerechtigden en het ontvangen bedrag per bijstandsgerechtigden sterker toegenomen dan in de begroting werd verwacht. De eindafrekening heeft plaatsgevonden in 2023, echter is er geen begrotingswijziging doorgevoerd. Gezien het bedrag aan zowel de baten en lasten kant gelijk is toegenomen, is er geen sprake van onrechtmatigheid.

Individuele inkomenstoelage

Baanbrekers is de uitvoerende instantie die gaat over de individuele inkomenstoelage. Zij sturen jaarlijks een afrekening met de gemaakte kosten. In 2023 waren de kosten lager dan tijdens de begroting verwacht.

Product 615 Minimabeleid/armoedebeleid

De afwijkingen ten opzichte van de begroting worden met name veroorzaakt door:

- Bijzondere bijstand;
- Bijzondere bijstand energietoelage;
- Minimabeleid/Armoedebeleid;

- Overige kosten brede schuldenaanpak;
- Minnelijke schuldsanering natuurlijke personen.

Bijzondere bijstand

Op de kostenplaats Bijzondere bijstand zijn kosten gemaakt die van toepassing zijn op kostenplaats Minimabeleid/Armoedebeleid. Daardoor is er een overschrijving op Bijzondere bijstand en een onderschrijding op Minimabeleid/Armoedebeleid. Per saldo vallen de over- en onderschrijding (grotendeels) tegen elkaar weg.

Bijzondere bijstand energietoeslag

De overschrijding op de kostenplaats Bijzondere bijstand energietoeslag wordt veroorzaakt doordat de uitbetaling aan Baanbrekers grotendeels in 2023 heeft plaatsgevonden. De aanvullende middelen voor de energietoeslag zijn verwerkt in de decembercirculaire 2023 en zijn verantwoord op product 914 Algemene uitkering. Middelen ontvangen in de decembercirculaire kunnen niet worden verwerkt in de lopende begroting.

Minimabeleid/Armoedebeleid

Op de kostenplaats Bijzondere bijstand zijn kosten gemaakt die van toepassing zijn op kostenplaats Minimabeleid/Armoedebeleid, daardoor is er een overschrijding op Bijzondere bijstand en een onderschrijding op Minimabeleid/Armoedebeleid. Per saldo vallen de over- en onderschrijding (grotendeels) tegen elkaar weg.

Overige kosten brede schuldenaanpak

In het beleidsplan schuldhulpverlening is een aantal nieuwe maatregelen aangekondigd in kader van de brede schuldenaanpak. De maatregelen worden voor het overgrote deel uitgevoerd. Er is in 2023 sprake van een incidenteel voordeel. Dit wordt veroorzaakt door:

- Deelname waarborgfonds voor het afkoop van het risico van saneringskredieten verloopt via de Kredietbank Nederland . Deze kosten worden verwerkt in de trajectprijs en worden daarom geboekt op de kostenplaats inkoop schuldhulpverleningstrajecten.
- De kosten voor de schuldhulpverlening aan ondernemers zijn geboekt op de kostenplaats inkoop schuldhulpverleningstrajecten. Hierdoor is sprake van een overschrijding op deze kostenplaats.
- De aanpak afkoop schulden aan jongeren start in 2024. In 2023 zijn hiervoor geen kosten gemaakt.

Minnelijke schuldsanering natuurlijk persoon

In het college van 19 september 2023 is besloten over een lokale overgangsregeling voor minnelijke schuldsanering voor natuurlijke personen. Deze wordt aangeboden aan inwoners waarbij het betalingsvoorstel in het kader van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening vóór 1 juli 2023 is gedaan. Voor deze lokale overgangsregeling is een bedrag van € 255.000 beschikbaar gesteld uit de Algemene Reserve. In 2023 zijn hier nauwelijks lasten voor verantwoord. De uitvoering van de lokale overgangsregeling zal ook nog in 2024 plaatsvinden. De niet bestede middelen voor de overgangsregeling zijn in de jaarrekening 2023 gemuteerd op de reserve beleidsveld 6 voor een bedrag van € 252.865. Eind 2024 zullen de niet bestede middelen terugvloeien in de Algemene Reserve

Product 630 Samenkracht en burgerparticipatie

De afwijkingen ten opzichte van de begroting worden met name veroorzaakt door:

- Innovatie budget lokaal en bovenlokaal;
- Ontmoetingsplekken/herstelvoorzieningen;
- Transformatie duurzame verschuiving;
- Lokale inclusie agenda;
- Echtscheidingsloket.

Innovatie budget lokaal en bovenlokaal

In lijn met de afspraken met de GR Hart van Brabant reserveren we jaarlijks circa 2% van het jeugdhulpbudget voor de uitvoering van innovatieve projecten in regionaal verband. Besluitvorming op besteding van de middelen vindt plaats door de bestuurscommissie jeugd. Afgelopen jaar (en voorgaande jaren) zijn niet alle middelen besteed, omdat er minder

aanvragen voor projecten zijn gedaan. Daarom loopt op dit moment onderzoek naar een herijking van de afspraak. Met de huidige lokale ontwikkelingen voor de Koers Sociaal Domein zouden de overige middelen besteed moeten worden aan lokale innovatieve projecten.

Ontmoetingsplekken/herstelvoorzieningen

In de laatste maanden van 2023 hebben we vanuit de SPUK middelen gekregen om herstelvoorziening De Kazerne te financieren. Omdat we nog niet toe waren aan het door ontwikkelen en verzelfstandigen, is besloten om de middelen uit de begroting niet op te maken in 2023. We hebben de vraag weggelegd om ze over te hevelen naar 2024 omdat we dan wel beginnen met de verzelfstandiging.

Transformatie duurzame verschuiving

In 2023 zijn er al middelen beschikbaar gesteld voor de implementatie van de koers. Omdat er in 2023 nog geen implementatieplan was, is besloten om dit geld voor het grootste deel niet te gebruiken. Het verzoek is gedaan om deze middelen over te hevelen naar 2024 voor uitvoering van het inmiddels vastgestelde plan van aanpak implementatie koers.

Lokale inclusie agenda

In 2023 is er een half jaar geen projectleider geweest voor uitvoering van de Lokale inclusieagenda (LIA). De oude projectleider heeft zich gericht op de het herdenkingsjaar Slavernijverleden. Pas in het derde kwartaal van 2023 werd een nieuwe projectleider aangesteld. Omdat deze nog moest worden ingewerkt zijn er in 2023 weinig activiteiten geweest in het kader van de LIA. We hebben verzocht om een deel van de middelen over te hevelen t.b.v. uitvoering activiteiten in het kader van het herdenkingsjaar Slavernijverleden, voor het uitvoeren van extra activiteiten in het kader van de LIA.

Echtscheidingsloket

Vanuit 2022 is er een bedrag van € 148.000 overgeheveld. Dat kwam bovenop de primaire begroting van € 75.000. De primaire begroting is volledig uitgegeven (en licht overschreden). Echter het overgehevelde bedrag is voor het grootste deel niet uitgegeven. De werkzaamheden zijn uitgevoerd naar vraag en er waren geen extra werkzaamheden/uitgaven noodzakelijk. Ten laste van de beleidsreserve is een bedrag van € 82.978 onttrokken met betrekking tot uitgaven voor het echtscheidingsloket. Eind 2023 is er per saldo nog € 138.022 beschikbaar. Dit bedrag zal de komende jaren nog worden ingezet.

Product 631 Toegang sociaal domein

De afwijking op dit product wordt met name veroorzaakt door:

- Lagere kosten dan geraamd voor de rechtmatigheid van zorg. Sinds begin 2023 heeft Waalwijk geen eigen toezichthouder meer in dienst. Om de continuïteit voor de toezichtfunctie te borgen is aan de gemeente Tilburg het mandaat gegeven om op te treden als toezichthouder. Voor 2023 rekent gemeente Tilburg hiervoor geen kosten en zodoende is er nu een voordeel van € 156.000 in 2023. Dit bedrag zal bij de jaarrekening 2023 worden overgeheveld naar 2024. In 2024 gaat Waalwijk een keuze maken over de structurele invulling van deze taak.
- Lagere uitgaven dan geraamd ten laste van het transformatiebudget Koers Sociaal Domein. In de raadsvergadering van juni 2023 (begrotingswijziging 2023/19) is hiervoor een bedrag van € 1,3 miljoen beschikbaar gesteld. De dekking voor dit budget bestaat uit: € 375.000 (ten laste van reserve sociaal domein), € 150.000 ten laste van het werkbudget programma jeugd (beleidsreserve) en € 775.000 ten laste van de Algemene Reserve. De uitgaven vinden gespreid plaats in 2023 en 2024. In 2023 is een bedrag van € 59.000 uitgegeven. Hiervoor heeft een onttrekking plaatsgevonden ten laste van de reserve sociaal domein. Het restant bedrag blijft beschikbaar voor verdere uitvoering in 2024.

Product 634 Maatwerk dienstverlening 18+

De toename in de kosten zit primair in de vraag naar Hulp bij Huishouden. Sinds het loslaten van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage (abonnementsregeling) zien we de trend van een stijgende zorgvraag met wachtlijsten. De vergrijzing en het langer zelfstandig thuis wonen geven een opwaartse tendens in de vraag naar en inzet van Hulp bij Huishouden. Dat

betekent dat extra capaciteit die aanbieders hebben direct kan worden benut met hulp aan inwoners op de wachtlijst. Dit leidt tot een toename van de zorgkosten van € 150.000. De afwijking aan de batenkant wordt veroorzaakt door een lagere ontvangen bijdrage voor de kosten van ontwikkelingsgerichte arbeidsmatige dagbesteding (OAD). Hiervoor is een overeenkomst afgesloten met de gemeente Tilburg. Tegenover deze lagere ontvangen bijdrage staan ook lagere uitgaven dan geraamd.

Product 635 Maatwerk dienstverlening 18- en PR636 Geëscaleerde zorg 18-

De afwijking op beide producten moet in samenhang worden gezien en wordt veroorzaakt door de kosten jeugdzorg via Hart van Brabant.

De in januari 2024 van Hart van Brabant ontvangen 2e prognose over 2023 is verwerkt in de jaarrekening 2023. In totaal is er sprake van een voordeel ten opzichte van de begroting van € 596.000. Vergelijking van de begroting en de raming is lastig. In 2023 is de uitvoering gestart conform de segmenten structuur voor de nieuwe inkoop. Een deel van de uitvoering heeft echter nog plaatsgevonden conform de 'oude' systematiek en dit maakt vergelijking tussen begroting en werkelijkheid op detailniveau lastig.

Met betrekking tot de nieuwe inkoop zien we de kosten toenemen ten opzichte van de eerste prognose binnen segment 1 (hoog specialistische zorg). In segment 4 (specialistische zorg) stijgen de kosten ook ten opzichte van de eerste prognose als gevolg van hogere aantallen in toewijzingen (671 i.p.v. 577). Bij de gecertificeerde instellingen zien we een daling in de kosten ten opzichte van de eerste prognose. Dit verschil wordt veroorzaakt door een lager aantal maatregelen bij de Jeugdbescherming en Jeugdreclassering en het feit dat we de kosten toerekenen op basis van het aantal toewijzingen.

Daarnaast is sprake van een nadeel van € 75.000 in verband met de afwikkeling jaarrekening 2022 van Hart van Brabant.

Product 956 Mutaties reserves beleidsveld 6

De lagere onttrekkingen dan geraamd op dit product zijn het gevolg van lagere lasten voor de volgende producten :

- Garantstelling voor grotere evenementen (product 604);
- Voortzetten echtscheidingsloket (product 630);
- Actieplan energie armoede (product 615);
- Uitwerking motie overgangsregeling minnelijke schuldsanering natuurlijke personen (product 615);
- Transformatiebudget Koers Sociaal Domein (product 631).

Toelichting afwijkingen beleidsveld 7 | Volksgezondheid en milieu

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023	Resultaat 2023
Lasten				
PR701 Volksgezondheid (openbare ruimte)	142	142	114	28
PR702 Vuilophaal en -afvoer	4.170	4.219	4.365	-146
PR704 Begraafplaatsen	575	663	687	-24
PR705 Begraafplaatsrechten	0	0	2	-2
PR706 Riolering en waterzuivering	2.911	3.105	3.000	105
PR708 Milieu	1.207	1.875	1.718	156
PR709 Volksgezondheid: subsidiesbijdragen	1.885	2.231	2.079	152
PR710 Jeugdgezondheidszorg	183	191	233	-42
PR712 Duurzaamheid	626	1.758	1.136	622
Totaal Lasten	11.700	14.183	13.334	849
Baten				
PR701 Volksgezondheid (openbare ruimte)	0	0	0	0
PR702 Vuilophaal en -afvoer	-993	-988	-1.025	37
PR703 Reinigingsrecht/afvalstoffenheffing	-4.498	-4.498	-4.713	215
PR704 Begraafplaatsen	-2	0	-3	3
PR705 Begraafplaatsrechten	-366	-366	-419	54
PR706 Riolering en waterzuivering	-115	-114	-31	-83
PR707 Rioolrechten	-4.420	-4.420	-4.496	76
PR708 Milieu	-35	-35	-45	10
PR709 Volksgezondheid: subsidiesbijdragen	0	-347	-363	16
PR710 Jeugdgezondheidszorg	0	-49	-49	0
PR712 Duurzaamheid	-12	-1.136	-640	-495
Totaal Baten	-10.441	-11.953	-11.785	-168
Saldo van lasten en baten	1.259	2.230	1.550	681
Onttrekkingen				
PR957 Mutaties reserves beleidsveld 7	-1.123	-1.159	-596	-563
Stortingen				
PR957 Mutaties reserves beleidsveld 7	294	294	297	-4
Mutaties reserves	-829	-865	-299	-567
Saldo na mutaties reserves	430	1.365	1.251	114

Toelichtingen

Product 702 Vuilophaal en -afvoer en Product 703 Reinigingsrecht/afvalstoffenheffing

De afwijking binnen de lasten wordt onder meer veroorzaakt door:

- Dotatie voorziening

De voorziening afvalstoffenheffing is ingesteld op basis van de regelgeving van het BBV. Voor 2023 was er een onttrekking geraamd en is werkelijk een bedrag van € 153.000 gestort. Dat is het verschil tussen de werkelijke baten en lasten.

- Grondstoffenbeleidsplan

De uitvoering van de afvalproeven valt iets voordeliger uit. Ook worden de kosten gemoeid met het Grondstoffenbeleidsplan over een langere termijn uitgesmeerd dan verwacht.

- Oud papier verenigingen

Het oud papier werd tot 1 april 2023 met behulp van verenigingen ingezameld. Zij kregen

hiervoor een vergoeding. Aangezien de verenigingen niet meer ondersteunen bij de inzameling wordt er ook geen vergoeding meer overgemaakt.

- Hogere opbrengst afvalstoffenheffing

Product 706 Riolering en waterzuivering

De geraamde baten voor rioolaansluitingen zijn gebaseerd op voorgaande jaren, deze zijn bedoeld als dekking van de kosten voor de aanleg.

De afgelopen jaren kwamen er steeds minder aanvragen binnen (van 44 aanvragen in 2020 naar 19 in 2023).

Product 708 Milieu

Jaarlijks is een budget beschikbaar van € 51.000 voor uitgaven met betrekking tot milieubeleid. De uitgaven zijn per jaar verschillend. In 2023 zijn de uitgaven € 25.000 lager dan begroot.

Voor de werkzaamheden van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant was voor 2023 een bedrag geraamd van € 942.175. De gemaakte kosten in 2023 bedroegen € 850.098,-. Veel van de kosten voor de OMWB zijn afhankelijk van de hoeveelheid ruimtelijke initiatieven. Dit is per jaar verschillend. Daarnaast is minder budget uitgegeven aan toezicht/handhaving. Dit kwam onder meer door een (tijdelijk) tekort aan toezichthouders bij de OMWB en een efficiëntere werkwijze bij hercontroles.

Product 709 Volksgezondheid: subsidiebijdragen

De afwijkingen ten opzichte van de begroting worden met name veroorzaakt door:

- GGD;
- Volksgezondheid;
- SPUK preventieakkoord.

GGD

De kosten van de GGD liggen in lijn met voorgaande jaren. De primaire begroting is volledig uitgegeven (en licht overschreden). De kosten van de GGD betreffen echter ook gedeeltelijk de werkzaamheden die zijn uitgevoerd voor de SPUK Kansrijke Start. Een deel van de kosten gemaakt en gefactureerd door de GGD is op product 709 gecorrigeerd naar de SPUK Kansrijke start.

Volksgezondheid

De werkzaamheden voor de volksgezondheid zijn meegenomen in de uitvoering door een interne medewerker. Gezien de aard en de werklast van de werkzaamheden van deze medewerker konden de gemaakte salariskosten worden toegedeeld aan diverse SPUK gelden. Dat betekent Deze salariskosten zijn derhalve toegedeeld aan deze ontvangen SPUK gelden wat betekent dat het budget beschikbaar voor volksgezondheid niet besteed hoefde te worden.

SPUK preventieakkoord

Voor de kostenplaats SPUK preventieakkoord zijn er in de jaren 2021, 2022 en 2023 gelden ontvangen vanuit het Rijk. Deze gelden zijn in de voorgaande jaren niet volledig uitgegeven. Er vond een budgetoverheveling van € 25.854 plaats van 2022 naar 2023, bovenop de € 30.000 reeds ontvangen van het Rijk. De kosten gemaakt in 2023 zijn nagenoeg gelijk aan de ontvangsten van het Rijk, echter de budgetoverheveling zorgt voor een overschot. Dit budget was niet nodig voor de werkzaamheden in 2023.

Product 712 Duurzaamheid

De afwijking op dit product wordt veroorzaakt door verantwoorde lasten en baten met betrekking tot de CDOKE-regeling (Capaciteit Decentrale overheden voor Klimaat- en Energiebeleid), het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid en het project De Grote Oogst. Voor CDOKE is in 2023 een bijdrage ontvangen van € 875.000. In werkelijkheid is een bedrag van € 585.000 verantwoord. Het achterblijven van de uitgaven wordt met name veroorzaakt door krapte op de arbeidsmarkt. Het saldo van ongeveer € 290.000 blijft

beschikbaar en is verantwoord als vooruit ontvangen bedrag. Deze regeling maakt onderdeel uit van de SISA-verantwoording.

Daarnaast zijn uitgaven verantwoord met betrekking tot het uitvoeringsprogramma duurzaamheid: het opstellen en uitvoeren van de Transitie Visie Warmte (TVW) en het energieloket. Door de lastige arbeidsmarkt verloopt de voortgang van de TVW wat trager. Voor deze kosten heeft al eerder besluitvorming plaatsgevonden en zijn begrotingswijzigingen vastgesteld. Hiertegenover staat een onttrekking ten laste van de reserve duurzaamheid (€ 40.000). Deze is verantwoord op product 957 Mutaties reserves beleidsveld 7.

In de begroting 2024 is ten laste van de Algemene Reserve een bedrag van € 250.000 beschikbaar gesteld voor de cofinanciering van het provinciaal project Grote Oogst. De provincie heeft hiervoor in 2023 een bijdrage van € 250.000 verstrekt. De uitgaven vinden verspreid plaats. Een bedrag van € 240.000 is verantwoord als vooruit ontvangen.

Product 957 Mutaties reserves beleidsveld 7 Volksgezondheid en milieu

De afwijking op dit product wordt veroorzaakt door:

- Voor de cofinanciering van het project Grote Oogst was een onttrekking geraamd ten laste van de reserve duurzaamheid van € 250.000. In werkelijkheid vinden de uitgaven meer verspreid plaats en heeft nog geen onttrekking plaatsgevonden.
- Voor mobiliteitsprojecten was een onttrekking van € 500.000 geraamd ten laste van de beleidsreserve. In werkelijkheid is een bedrag van € 150.000 uitgegeven en heeft voor dit bedrag een onttrekking plaatsgevonden. Dit budget maakt onderdeel uit van de budgetoverheveling in het najaarsbericht 2023.

Toelichting afwijkingen beleidsveld 8 | Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023	Resultaat 2023
Lasten				
PR801 Opbrengst omgevingsvergunningen	0	0	2	-2
PR802 Vergunningen	39	39	26	13
PR804 Gebiedsgericht werken	423	423	385	38
PR805 Gegevensbeheer belastingen	47	85	110	-25
PR806 Leningen woningbouw	133	111	111	0
PR807 Werkzaamheden GEO registratie	312	315	413	-98
PR808 Stedelijke vernieuwing	352	190	193	-3
PR809 Wonen	248	326	243	83
PR810 Ruimtelijke beleidsplannen	2.967	3.260	2.272	988
PR811 Bouwen	1.837	2.379	2.372	6
PR848 Kosten gronden vaste activa	184	202	374	-173
PR849 Faciliterend grondbeleid	231	316	1.690	-1.374
PR851 Algemene kosten bouwgrondexploitatie	1.039	1.024	0	1.024
PR852 Bouwgrondexploitatie Wonen	3.330	3.286	6.211	-2.925
Totaal Lasten	11.141	11.956	14.403	-2.447
Baten				
PR801 Opbrengst omgevingsvergunningen	-1.350	-1.350	-1.957	608
PR802 Vergunningen	-28	-28	-34	6
PR805 Gegevensbeheer belastingen	0	0	0	0
PR807 Werkzaamheden GEO registratie	-1	-1	0	-1
PR809 Wonen	-16	-44	-109	65
PR810 Ruimtelijke beleidsplannen	-14	-14	-222	208
PR811 Bouwen	-42	-42	-34	-8
PR848 Kosten gronden vaste activa	-49	-49	-49	0
PR849 Faciliterend grondbeleid	-231	-251	-1.678	1.427
PR851 Algemene kosten bouwgrondexploitatie	-939	-939	0	-939
PR852 Bouwgrondexploitatie Wonen	-3.330	-3.330	-2.434	-896
Totaal Baten	-5.998	-6.047	-6.518	471
Saldo van lasten en baten	5.143	5.909	7.885	-1.976
Onttrekkingen				
PR958 Mutaties reserves beleidsveld 8	-800	-3.186	-1.878	-1.308
PR962 Mutaties reserves GREX beleidsveld 8	-100	-100	-5.640	5.540
Totaal Onttrekkingen	-900	-3.286	-7.518	4.232
Stortingen				
PR958 Mutaties reserves beleidsveld 8	0	1.300	1.378	-78
PR962 Mutaties reserves GREX beleidsveld 8	0	0	1.851	-1.851
Totaal Stortingen	0	1.300	3.229	-1.929
Mutaties reserves	-900	-1.986	-4.288	2.302
Saldo na mutaties reserves	4.243	3.923	3.597	326

Toelichtingen

Product 801 Opbrengst omgevingsvergunningen

Inkomsten uit omgevingsvergunningen zijn altijd lastig voorspelbaar, omdat de aanvrager

bepaalt wanneer hij een omgevingsvergunning nodig heeft. We vermoeden dat meer inwoners en bedrijven in de tweede helft van 2023 een omgevingsvergunning hebben aangevraagd met het oog op de invoering van Omgevingswet per 1 januari 2024. Hiermee verzekeren zij zich van een bekende procedure, met bijbehorende kosten en termijn. Daardoor zijn de inkomsten van leges voor omgevingsvergunningen hoger uitgevallen.

Product 810 Ruimtelijke beleidsplannen

De afwijking op dit product wordt met name veroorzaakt door:

- De verantwoording van de kosten die betrekking hebben op de invoering van de Omgevingswet. In de begroting 2023 is ten laste van de Algemene Reserve een bedrag van € 1,2 miljoen geraamd voor de kosten in verband met de invoering van de Omgevingswet.

In 2023 is dit bedrag toegevoegd aan de reserve die hiervoor is gevormd. Deze storting is verantwoord op product 958 Mutaties reserves beleidsveld 8. De uitgaven vinden de komende jaren verspreid plaats. In 2023 heeft voor de werkelijke kosten (€ 265.497) een onttrekking plaatsgevonden ten laste van de reserve (913038), eveneens verantwoord op product 958 Mutaties reserves beleidsveld 8.

- Met begrotingswijziging 2023/12 is een werkbudget geraamd van € 400.000 ten laste van de reserve grondexploitatie voor de ontwikkeling van Landgoed Driessen fase 2. De uitgaven hiervoor vinden de komende jaren verspreid plaats. In 2023 is een bedrag van € 52.000 uitgegeven. De onttrekking ten laste van de reserve grondexploitatie is verantwoord op product 958 Mutaties reserves beleidsveld 8.

Product 848 Kosten gronden vaste activa

De afwijking op dit product wordt veroorzaakt door diverse kosten in verband met grondaankopen die in 2023 hebben plaatsgevonden; advieskosten, kadasterkosten en onderzoekskosten voor bodem.

Product 849 Faciliterend grondbedrijf, product 851 Algemene kosten bouwgrondexploitatie en product 852 Bouwgrondexploitatie wonen

Deze producten dienen in relatie te worden gezien met de producten 853 (beleidsveld 3) en de producten 961 (beleidsveld 3) en 962 (beleidsveld 8) Mutaties reserves grondexploitatie. Het saldo van deze producten bedraagt € 0. Daarnaast is het van belang dat deze producten worden gezien in samenhang met de nota grondexploitatie die jaarlijks gelijktijdig met de jaarrekening wordt opgesteld. In deze nota wordt inzicht gegeven in de reeds lopende en toekomstige complexen. Hierbij wordt ingegaan op de te lopen risico's, de voor afdekking van de risico's gevormde reserve grondexploitatie en wordt een beeld gegeven van de financiële stand van zaken. Daarnaast worden toekomstige uitgaven en inkomsten ingeschat. Meer informatie in de paragraaf Grondbeleid en de toelichting op de balans.

Product 958 Mutaties reserves beleidsveld 8

De afwijking op dit product wordt veroorzaakt door een lagere onttrekkingen. Er zijn lagere uitgaven dan geraamd voor de Omgevingswet en het werkbudget voor Landgoed Driessen fase II.

Product 962 Mutaties reserves GREX beleidsveld 8

Dit product dient in relatie te worden gezien met de producten 849 Facilitair grondbeleid en 852 Bouwgrondexploitatie wonen. Het saldo van deze producten bedraagt € 0. Daarnaast is het van belang om dit product te bezien in relatie tot de nota grondexploitatie, die jaarlijks gelijktijdig met de jaarrekening wordt opgesteld. In deze nota worden per locatie de winst- en verliesnemingen toegelicht.

De afwijking op dit product wordt veroorzaakt door:

- Hogere stortingen dan geraamd voor een bedrag van € 1,85 miljoen.

Dit betreft met name de winstnemingen voor de complexen Akkerlanen en Waesgeerd-West. Deze winstnemingen zijn toegevoegd aan de reserve grondexploitatie.

- Hogere onttrekkingen dan geraamd voor een bedrag van € 5,53 miljoen.

Dit betreft het vormen van verliesvoorzieningen ten laste van de reserve grondexploitatie. Het gaat om een correctie op een eerdere winstneming en het vormen van verliesvoorzieningen voor Landgoed Driessen en voor de locatie Bloemenoordflats.

Daarnaast is conform eerdere besluitvorming een bedrag van € 820.000 ten laste van de Algemene Reserve toegevoegd aan de verliesvoorziening voor de locatie Bloemenoordflats.

Analyse begrotingsafwijkingen

Algemeen

Bij overschrijdingen is mogelijk sprake van onrechtmatige uitgaven, als de gerealiseerde lasten hoger zijn dan de geraamde bedragen ná wijziging. De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van de gemeenteraad, zoals geregeld in de Gemeentewet. Voor de afsluitende oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten. Het bepalen welke begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan de raad. Hieronder is een aantal overzichten opgenomen:

- Een overzicht dat per beleidsveld de afwijking, ofwel de over- en onderschrijdingen ten opzichte van de begroting weergeeft;
- Een overzicht van beleidsveld 8 waar de werkelijke lasten, incl. mutatie reserves > begrote lasten

Bedragen x € 1.000

Beleidsveld	Begroting incl wijziging 2023			Jaarrekening 2023			Begrotingsafwijking		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0 Bestuur en Ondersteuning	50.734	-140.131	-89.396	40.638	-137.970	-97.332	10.096	-2.161	7.935
1 Veiligheid	5.895	-707	5.189	5.727	-563	5.164	169	-144	25
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	10.007	-2.118	7.889	9.649	-1.997	7.653	357	-121	236
3 Economie	24.230	-23.861	369	9.420	-9.100	320	14.810	-14.761	49
4 Onderwijs	10.039	-3.694	6.345	9.820	-3.404	6.415	220	-290	-70
5 Sport, cultuur en recreatie	22.781	-7.279	15.502	22.284	-7.372	14.912	496	93	590
6 Sociaal domein	85.162	-36.348	48.815	84.622	-34.929	49.693	540	-1.419	-879
7 Volksgezondheid en milieu	14.477	-13.112	1.365	13.632	-12.381	1.251	845	-731	114
8 Volkshuisvesting, RO, stedelijke vern.	13.256	-9.333	3.923	17.632	-14.036	3.597	-4.376	4.703	326
Totaal	236.581	-236.581	0	213.424	-221.751	-8.327	23.157	-14.830	8.327

Begrotingsafwijking beleidsveld 8

Begrotingsonrechtmatigheden beleidsveld 8 Volkshuisvesting, RO, stedelijke vernieuwingen	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023	Begrotings afwijking 2023
Product			
* PR801 Opbrengst omgevingsvergunningen		2	-2
* PR802 Vergunningen	39	26	13
* PR804 Gebiedsgericht werken	423	385	38
* PR805 Gegevensbeheer belastingen	85	110	-25
* PR806 Leningen woningbouw	111	111	0
* PR807 Werkzaamheden GEO registratie	315	413	-98
* PR808 Stedelijke vernieuwing	190	193	-3
* PR809 Wonen	326	243	83
* PR810 Ruimtelijke beleidsplannen	3.260	2.272	988
* PR811 Bouwen	2.379	2.372	6
* PR848 Kosten gronden vaste activa	202	374	-173
* PR849 Faciliterend grondbeleid	316	1.690	-1.374
* PR851 Algemene kosten bouwgrondexploita	1.024		1.024
* PR852 Bouwgrondexploitatie Wonen	3.286	6.211	-2.925
** PR958 Mutaties reserves beleidsveld 8	1.300	1.378	-78
** PR962 Mutaties reserves GREX beleidsveld		1.851	-1.851
Totaal lasten	13.256	17.632	-4.376
* PR801 Opbrengst omgevingsvergunningen	1.350-	1.957-	608
* PR802 Vergunningen	28-	34-	6
* PR804 Gebiedsgericht werken			0
* PR805 Gegevensbeheer belastingen			0
* PR806 Leningen woningbouw			0
* PR807 Werkzaamheden GEO registratie	1-		-1
* PR808 Stedelijke vernieuwing			0
* PR809 Wonen	44-	109-	65
* PR810 Ruimtelijke beleidsplannen	14-	222-	208
* PR811 Bouwen	42-	34-	-8
* PR848 Kosten gronden vaste activa	49-	49-	0
* PR849 Faciliterend grondbeleid	251-	1.678-	1.427
* PR851 Algemene kosten bouwgrondexploita	939-		-939
* PR852 Bouwgrondexploitatie Wonen	3.330-	2.434-	-896
** PR958 Mutaties reserves beleidsveld 8	3.186-	1.878-	-1.308
** PR962 Mutaties reserves GREX beleidsveld	100-	5.640-	5.540
Totaal baten	-9.333	-14.036	4.703
Totaal beleidsveld 8 Volkshuisvesting, RO, stedelijke vernieuwingen	3.923	3.597	326

Toelichting beleidsveld 8

Product 852 Bouwgrondexploitatie wonen

Dit product dient in relatie te worden gezien met de producten 849, 851 en 852 (beleidsveld 8), product 853 en 961 (beleidsveld 3) en product 962 (beleidsveld 8) Mutaties reserves grondexploitatie. Het saldo van deze producten bedraagt € 0. Daarnaast is het van belang dat deze producten worden gezien in samenhang met de nota grondexploitatie die jaarlijks gelijktijdig met de jaarrekening wordt opgesteld. In deze nota wordt inzicht gegeven in de reeds lopende en toekomstige complexen. Hierbij wordt ingegaan op de te lopen risico's, de voor afdekking van de risico's gevormde reserve grondexploitatie en wordt een beeld gegeven van de financiële stand van zaken. Daarnaast worden toekomstige uitgaven en inkomsten ingeschat. Meer informatie in de paragraaf Grondbeleid en de toelichting op de balans.

Met het opstellen van de begroting wordt op dit product de lasten en baten geraamd op basis van de betreffende jaarschijf zoals deze is opgenomen in de meest recente versie van de nota grondexploitatie. In werkelijkheid kan dit afwijken.

Conclusie: Voor deze overschrijding van het beleidsveld 8 geldt dat deze onrechtmatig is. De overschrijding van de uitgaven passen binnen het door de raad uitgezette beleid welke is opgenomen in de financiële verordening. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Afwijkingen op kredieten

Er zijn in 2023 geen kredieten te vermelden waarbij sprake is van een overschrijding die hoger is dan 5% van het beschikbaar gestelde kredietbedrag.

Toelichting kredietoverschrijdingen

Niet van toepassing

Overzicht incidentele baten en lasten

Algemeen

Op grond van artikel 28 van het BBV wordt nu volgend overzicht van de incidentele baten en lasten 2023 gepresenteerd. Bedragen > € 50.000 worden afzonderlijk vermeld met een toelichting. De kleinere bedragen worden in totaal per beleidsveld vermeld.

Bedragen x € 1.000

INCIDENTELE LASTEN			
Productnr.	Omschrijving Product	Bedrag	Toelichting
Beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning			
008	Communicatie	91	Live televisie uitzending Scrooge vanuit Waalwijk
023	Algemene personeelskosten	150	Transformatiebudget personeel tlv de beleidsreserve
942	Vennootschapsbelasting	657	Aanslag VPB 2021,2022 en 2023
023	Algemene personeelskosten	767	Storting in voorziening verlofsparen en voorziening RVU
	Diverse producten beleidsveld 0	77	O.a. Budgetoverhevelingen van 2022 naar 2023
Beleidsveld 1 Veiligheid			
102	Openbare orde en veiligheid	55	Maatschappelijk debat vuurwerk tlv de AR
102	Openbare orde en veiligheid	178	Ambities veiligheid tlv de beleidsreserve
102	Openbare orde en veiligheid	143	Preventie interventie basisschoolleerlingen tlv de beleidsreserve
Beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat			
205	Verkeersmaatregelen	150	Project slimme mobiliteit
208	Exploitatie havencomplex	160	Schade Schutsluis
203	Onderhoud wegen	60	Kleine reconstructies wegen tlv reserve onderhoud wegen
Beleidsveld 3 Economie			
303	Economische ontwikkeling	904	SPUK Smartwayz
303	Economische ontwikkeling	90	Economisch beleid tlv de beleidsreserve
303	Economische ontwikkeling	100	Tijdelijke senior beleidsmedewerker Economie tlv de AR
Beleidsveld 4 Onderwijs			
410	Huisvesting onderwijs algemeen	58	SPUK tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden
Beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie			
	Diverse producten beleidsveld 5	97	Budgetoverhevelingen van 2022 naar 2023
501	Zwembaden	236	Terugbetaling SPUK IJsbanen en Zwembaden 2022
511	Sportbeleid	50	Budgetoverheveling JOGG van 2022 naar 2023
514	Schoenenkwartier	346	Extra subsidie inzake vertrek directeur en incidentele extra subsidie
514	Schoenenkwartier	737	Uitgaven ivm achterstallig onderhoud
Div.	Diverse producten	118	Eenmalige inflatiecorrectie subsidies
Div.	Diverse producten	40	Diverse uitgaven
Beleidsveld 6 Sociaal Domein			
	Diverse producten beleidsveld 6	376	Budgetoverhevelingen van 2022 naar 2023
604	Sociaal cultureel werk	151	Subsidieregeling energiecrisis
612	Maatschappelijke zorg en begeleiding	10.174	Opvang vluchtelingen Oekraïne
615	Minimabeleid/armoedebeleid	1.324	Oormerking decembercirculaire energietoeslag
615	Minimabeleid/armoedebeleid	93	Oormerking decembercirculaire bijzondere bijstand
615	Minimabeleid/armoedebeleid	328	SPUK Energie-armoede
634	Maatwerk dienstverlening 18+	56	Oormerking decembercirculaire meerkosten corona voor maatwerk dienstverlening 18+
631	Toegang sociaal domein	165	Preventie interventie basisschoolleerlingen tlv de beleidsreserve
609	Jeugdwerk	130	Jeugd programmamanager en werkbudget tlv beleidsreserve
609	Jeugdwerk	59	Transformatiebudget tlv AR
710	Jeugdgezondheidszorg	53	Kansrijke start jeugd tlv de beleidsreserve
Div.	Diverse producten	255	O.a. diverse budgetoverhevelingen vanuit 2022 op div.producten

Beleidsveld 7 Volksgezondheid en milieu		
712	Duurzaamheid	75 Hoger werkbudget tlv de beleidsreserve
	Div. Diverse producten	121 Diversen inzake bodem en geluid en energieloket etc
Beleidsveld 8 Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing		
810	Ruimtelijke beleidsplannen	182 Eenmalige SPUK huisvesting kwetsbare groepen
810	Ruimtelijke beleidsplannen	266 Lasten invoering omgevingswet tlv de reserve invoering Omgevingswet
811	Bouwen	250 Tijdelijke formatie vergunningverlening tlv de beleidsreserve
849	Faciliterend grondbeleid	1.417 Stortingen in verliesvoorzieningen
852	Bouwgrondexploitatie wonen	3.378 Stortingen in verliesvoorzieningen
Subtotaal incidentele lasten		24.117
Mutaties reserves		
Beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning		
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	14.319 Storting in AR, resultaat 2022 (begrotingswijziging 2023009)
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	14 Overige stortingen
Beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat		
952	Mutaties reserves beleidsveld 2	300 Storting in reserve onderhoudwegen
Beleidsveld 3 Economie		
961	Mutaties reserves beleidsveld 3 GREX	1.854 Storting in algemene reserve vanuit reserve Grondexploitatie
Beleidsveld 4 Onderwijs		
954	Mutaties reserves beleidsveld 4	300 Storting in reserve onderwijshuisvesting
954	Mutaties reserves beleidsveld 4	87 Storting in reserve GOA
954	Mutaties reserves beleidsveld 4	43 Overige stortingen
Beleidsveld 6 Sociaal Domein		
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	950 Storting in reserve sociaal domein
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	2.328 Storting in beleidsreserve
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	326 Storting in geblokkeerde reserve verduurzaming Den Bolder
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	192 Storting in reserve onderwijshuisvesting
Beleidsveld 7 Volksgezondheid en milieu		
957	Mutatie reserves beleidsveld 7	250 Storting in reserve duurzaamheid
957	Mutatie reserves beleidsveld 7	47 Overige stortingen
Beleidsveld 8 Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing		
962	Mutaties reserves grondexploitatie	1.969 div winstnemingen
958	Mutaties reserves	1.300 Storting in reserve invoering omgevingswet

	beleidsveld 8		
958	Mutaties reserves beleidsveld 9	69	Mutatie Stimuleringsfonds
958	Mutaties reserves beleidsveld 8	9	Overige stortingen
Subtotaal incidentele lasten mutaties reserves		24.357	
TOTAAL INCIDENTELE LASTEN		48.474	

Bedragen x € 1.000

INCIDENTELE BATEN			
Productnr.	Omschrijving Product	Bedrag	Toelichting
Beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning			
914	Algemene Uitkering	103	Algemene uitkering voorgaande jaren
Beleidsveld 3 Economie			
303	Economische ontwikkeling	1.027	SPUK Smartwayz
Beleidsveld 4 Onderwijs			
410	Huisvesting onderwijs algemeen	57	SPUK tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden
Beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie			
501	Zwembaden	228	SPUK Meerkosten energie openbare zwembaden
Beleidsveld 6 Sociaal Domein			
612	Maatschappelijke zorg en begeleiding	11.430	Opvang vluchtelingen Oekraïne
615	Minimabeleid/armoedebeleid	328	SPUK Energie-armoede
Beleidsveld 8 Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing			
810	Ruimtelijke beleidsplannen	182	Enmalige SPUK huisvesting kwetsbare groepen
Subtotaal incidentele baten		13.355	
Mutaties reserves			
Beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning			
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	150	Onttrekking beleidsreserve Transformatiebudget personeel
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	1.324	Onttrekking algemene reserve dec.circulaire oormerking energietoeslag
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	93	Onttrekking algemene reserve dec.circulaire oormerking bijzondere bijstand
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	56	Onttrekking algemene reserve dec.circulaire oormerking meerkosten corona voor maatwerk dienstverlening 18+
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	71	Vrijval reserve PC vergoedingen raadsleden
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	70	Onttrekking beleidsreserve en reserve stimuleringsfonds centrum Waalwijk ivm Scrooge
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	54	Onttrekking AR maatschappelijk debat vuurwerk
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	657	Onttrekking reserve GREX i.v.m. VPB aanslag 2021,2022 en 2023
950	Mutaties reserves	14.319	Onttrekking resultaat jaarrekening

	beleidsveld 0		
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	77	Overige onttrekkingen
Beleidsveld 1 Veiligheid			
951	Mutaties reserves beleidsveld 1	178	Onttrekking beleidsreserve budgetoverheveling ambities veiligheid
951	Mutaties reserves beleidsveld 1	143	Onttrekking beleidsreserve budgetoverheveling preventie interventie
951	Mutaties reserves beleidsveld 1	165	Onttrekking beleidsreserve PIB
951	Mutaties reserves beleidsveld 1	41	Overige onttrekkingen
Beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat			
952	Mutaties reserves beleidsveld 2	360	Onttrekking reserve onderhoud wegen
Beleidsveld 3 Economie			
953	Mutaties reserves beleidsveld 3	90	Onttrekking beleidsreserve 2019-2022, economisch beleid
953	Mutaties reserves beleidsveld 3	100	Onttrekking algemene reserve senior beleidsmedewerker Economie
961	Mutaties reserves beleidsveld 3 GREX	1.910	Onttrekking reserve GREX plafond t.g.v. AR
Beleidsveld 4 Onderwijs			
954	Mutaties reserves beleidsveld 4	897	Onttrekking OHV saldo product 406 tm 410
954	Mutaties reserves beleidsveld 4	23	Overige onttrekkingen
Beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie			
955	Mutaties reserves beleidsveld 5	346	Onttrekking reserve Museum Plus
955	Mutaties reserves beleidsveld 5	118	Onttrekkingen Reserve onderst, welzijn inwoners, organisatie ivm inflatiecorrectie subsidies
955	Mutaties reserves beleidsveld 5	50	Onttrekking algemene reserve budgetoverheveling JOGG
955	Mutaties reserves beleidsveld 5	137	Onttrekking mbt bugetoverhevelingen en andere zaken
955	Mutaties reserves beleidsveld 5	737	Onttrekking geblokkeerde reserve Schoenenkwartier
Beleidsveld 6 Sociaal Domein			
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	950	Onttrekking algemene reserve voor storting in reserve sociaal domein
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	2.328	Onttrekking algemene reserve voor storting beleidsreserve
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	59	Onttrekking algemene reserve voor transformatiebudget jeugd
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	130	Onttrekking beleidsreserve i.v.m. jeugd programmamanager en werkbudget
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	53	Onttrekking beleidsreserve i.v.m. kansrijke start jeugd
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	62	Onttrekking algemene reserve budgetoverheveling subsidieregeling Coronacrisis
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	56	Onttrekking algemene reserve budgetoverheveling wet inburgering
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	132	Onttrekking algemene reserve budgetoverheveling WMO beleidsplan
956	Mutaties reserves	83	Onttrekking algemene reserve budgetoverheveling

	beleidsveld 6		echtscheidingsloket
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	326	Onttrekking algemene reserve voor vorming geblokkeerde reserve verduurzaming den Bolder
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	184	Vrijval Reserve dekking huur BaLaDe
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	151	Onttrekkingen Reserve onderst, welzijn inwoners,organisatie
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	51	Onttrekkingen Reserve onderst, welzijn inwoners,organisatie ivm eenmalige inflatie subsidie 2023
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	110	Onttrekking actieplan armoede
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	2.196	Vrijval reserve ondersteuning financieel welzijn
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	204	Overige onttrekking
Beleidsveld 7 Volksgezondheid en milieu			
957	Mutaties reserves beleidsveld 7	250	Onttrekking AR voor reserve duurzaamheid
957	Mutaties reserves beleidsveld 7	75	Onttrekkingen beleidsreserve i.v.m. hoger werkbudget duurzaamheid
957	Mutaties reserves beleidsveld 7	150	Onttrekking beleidsreserve project mobiliteit
957	Mutaties reserves beleidsveld 7	121	Overige onttrekkingen
Beleidsveld 8 Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing			
958	Mutaties reserves beleidsveld 8	1.200	Onttrekking AR implementatie omgevingswet
958	Mutaties reserves beleidsveld 8	52	Werkbudget Landgoed Driessen
958	Mutaties reserves beleidsveld 8	100	Onttrekking beleidsreserve stedenbouwkundige visie Waalwijk
958	Mutaties reserves beleidsveld 8	266	Onttrekking reserve invoering omgevingswet
958	Mutaties reserves beleidsveld 8	250	Onttrekking beleidsreserve tijdelijke formatie vergunningverlening
958	Mutaties reserves beleidsveld 8	10	Overige onttrekkingen
962	Mutaties reserves beleidsveld 8 GREX	5.640	Onttrekking reserves GREX
Subtotaal incidentele baten mutaties reserves		37.355	
TOTAAL INCIDENTELE BATEN		50.710	

Structureel saldo

Presentatie structureel saldo

Bedragen x € 1.000

Jaarrekening 2023	
Saldo van baten en lasten	-5.508
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	13.835
Saldo ná mutaties reserves	8.327
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	2.236
Structureel saldo	6.091

Overzicht structurele mutaties reserves

Overzicht structurele mutaties reserves

Hieronder staat een overzicht van de mutaties in de reserves. Van de mutaties is aangegeven welk deel een structureel karakter kent.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves 2023								
Omschrijving	RAMING mutaties reserves na wijziging		REALISATIE mutaties reserves		RAMING mutaties reserves na wijziging		REALISATIE mutaties reserves	
	LASTEN (stortingen)	Waarvan structureel	LASTEN (stortingen)	Waarvan structureel	BATEN (onttrekkingen)	Waarvan structureel	BATEN (onttrekkingen)	Waarvan structureel
Beleidsveld 0	14.333.044	0	14.333.044	0	17.042.044	0	16.871.932	0
Geblokkeerde reserves beleidsveld 0	0	0	0	0	276.656	276.656	276.656	276.656
Beleidsveld 1	0	0	0	0	682.000	0	527.415	0
Geblokkeerde reserves beleidsveld 1	0	0	0	0	24.636	24.636	24.636	24.636
Beleidsveld 2	300.000	0	300.000	0	585.000	0	359.898	0
Geblokkeerde reserves beleidsveld 2	0	0	0	0	188.191	188.191	188.191	188.191
Beleidsveld 3	1.854.220	0	1.854.220	0	2.323.020	0	2.065.862	0
Geblokkeerde reserves beleidsveld 3	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve grondexploitatie taak 3.2 (PR 853)	0	0	118.482	0	0	0	34.733	0
Beleidsveld 3	0	0	0	0	0	0	0	0
Beleidsveld 4	368.334	0	430.727	0	1.360.740	0	920.198	0
Geblokkeerde reserves beleidsveld 4	0	0	0	0	0	0	0	0
Beleidsveld 5	0	0	0	0	1.443.215	65.207	1.453.458	65.207
Geblokkeerde reserves beleidsveld 5	0	0	0	0	282.515	282.515	282.515	282.515
Beleidsveld 6	3.470.000	0	3.470.000	0	9.523.594	0	7.075.123	0
Geblokkeerde reserves beleidsveld 6	326.250	0	326.250	0	0	0	0	0
Beleidsveld 7	293.586	0	297.377	0	1.159.047	0	596.107	0
Geblokkeerde reserves beleidsveld 7	0	0	0	0	0	0	0	0
Beleidsveld 8	1.300.000	0	1.378.483	0	3.186.000	0	1.877.866	0
Geblokkeerde reserves beleidsveld 8	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve grondexploitatie taak 8.2 (PR 851 en 852)	0	0	1.850.762	0	100.000	0	5.639.793	0
Beleidsveld 8	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	22.245.434	0	24.359.345	0	38.176.658	837.205	38.194.383	837.205

Wet normering Topinkomens (WNT)

Wet Normering Topinkomens (WNT)

De WNT stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De WNT kent een openbaarmakingsregime en een maximale bezoldigingsnorm. De maximale bezoldigingsnorm is van toepassing op topfunctionarissen die in dienstbetrekking werkzaam zijn en topfunctionarissen die niet in dienstbetrekking werkzaam zijn, maar worden ingehuurd op basis van een overeenkomst van opdracht. Onder de WNT geldt een publicatieverplichting in de jaarrekening en een opgave daarvan bij de vakminister. Met betrekking tot de publicatieverplichting zijn de volgende voorschriften van toepassing:

Voor topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen:

- De bezoldigingen moeten gepubliceerd worden, ook al zijn deze lager dan de WNT-norm;
- Topfunctionarissen die werkzaam zijn anders dan in dienstbetrekking dienen altijd gepubliceerd te worden, ongeacht de duur van het dienstverband/de werkzaamheden;
- De bezoldigingen moeten zowel op functienaam en persoonsnaam gepubliceerd worden.

Voor gemeenten geldt de publicatieverplichting ten aanzien van de gemeentesecretaris en de griffier.

In 2023 zijn er geen derden ingehuurd, die vergoedingen hebben gekregen die boven de WNT-norm uitkomen.

Verantwoordingsmodel WNT

De WNT is van toepassing op de gemeente Waalwijk. Het voor gemeente Waalwijk toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000, zijnde het algemeen bezoldigingsmaximum.

WNT 2023			
<i>bedragen x € 1</i>	J.W.M. Louer	J.M. Tromp	
Functiegegevens	Raadsgriffier	Alg.dir./Gem.secr.	
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	
Dienstbetrekking?	ja	ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	81.735	126.222	
Beloningen betaalbaar op termijn	19.304	27.388	
<i>Subtotaal</i>	<i>101.039</i>	<i>153.610</i>	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag			
Totale bezoldiging	101.039	153.610	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	
Gegevens 2022			
<i>bedragen x € 1</i>	J.W.M. Louer	J.M. Tromp	J.H. Lagendijk
Functiegegevens	Raadsgriffier	Alg.dir./Gem.secr.	Alg.dir./Gem.secr.
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 - 31/12	01/06 - 31/12	01/01 - 31-05
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	77.662	64.592	55.366
Beloningen betaalbaar op termijn	19.286	20.263	0
<i>Subtotaal</i>	<i>96.948</i>	<i>84.855</i>	<i>55.366</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	126.641	89.359
Totale bezoldiging	96.948	84.855	55.366

SISA

Algemeen

Voor een aantal specifieke uitkeringen geldt dat de verantwoording hiervan plaatsvindt middels de SISA-bijlage.

De onafhankelijke accountant neemt de controle voor de betreffende regelingen mee in de jaarrekeningcontrole. Een aantal gegevens over de regelingen wordt opgenomen in de verplichte SISA-bijlage bij de jaarrekening. Deze bijlage wordt aangeboden aan het Centraal Bureau voor de Statistiek. Dit instituut zorgt ervoor dat de gegevens worden doorgestuurd naar de belanghebbende ministeries.

De vorm van de bijlage is wettelijk voorgeschreven. Er mag niet worden afgeweken van het achterliggende model.

SISA Bijlage

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 09-03-2024									
Verantwoorder	Uitvoeringscode	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator			
JenV	A16	Bekostigingsopgave opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOC) (jaar T)	Vul in verscilt bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A1601 (jaar T), uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vijfjarige langjarige bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A1601 (jaar T), uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) bv de transitie uitgezonderd uitvoeringskosten			
			Gemeenten	Aard controle R Indicator: A1601	Aard controle n.v.t. Indicator: A1602	Aard controle n.v.t. Indicator: A1603	Aard controle R Indicator: A1604	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)	Aard controle R Indicator: A1605
		€ 10.396.995	€ 0	€ 0	€ 4.412	€ 0	€ 83.370		
		Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waarvan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (1m jaar T)				
		Aard controle R Indicator: A1607	Aard controle n.v.t. Indicator: A1608	Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08	Aard controle n.v.t. Indicator: A1609	Aard controle n.v.t. Indicator: A1610			
		€ 634	€ 53.970	€ 10.538.381	€ 15.208.634				
JenV	A18B	Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's (SISA tussen medoverheden)	Naam veiligheidsregio	Naam kostensort	Besteding per kostensort (jaar T)				
			SISA tussen medoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: A18B01	Aard controle n.v.t. Indicator: A18B02	Aard controle R Indicator: A18B03			
		1 50497 Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	Meerkosten coördinerende gemeente	€ 0					
		2 50497 Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	Huiskosten	€ 0					
		3 50497 Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	Overige specifieke meerkosten	€ 0					
		4 50497 Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	Overige Meerkosten	€ 0					
		Eindverantwoording (Ja/nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator 'nee' is ingevuld						
		Aard controle n.v.t. Indicator: A18B04	Aard controle n.v.t. Indicator: A18B05						
		Ja	Op de SISA-bijlage 2022 is ingevuld dat het project was afgerond						
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal (puntleeft) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (puntleeft) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (1m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (1m jaar T)			
			Gemeenten	Aard controle R Indicator: B201	Aard controle n.v.t. Indicator: B202	Aard controle D2 Indicator: B203	Aard controle n.v.t. Indicator: B204	Normbedragen voor a, b, d en f (jaar/nee)	Normbedragen voor e (jaar/nee)
		53	0	10	Ja	Neen reeks 1 / Ja; reeks 2	Neen reeks 1 / Ja; reeks 2		
		Wijziging keuzes per (2023/2024)	Eindverantwoording (Ja/nee)	Reeks 1	Reeks 1				
		Aard controle n.v.t. Indicator: B207	Aard controle n.v.t. Indicator: B208	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (1m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)	Ja			
		N.V.T.	Neen	Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten				
		Reeks 1	Reeks 1	Aard controle R Indicator: B209	Aard controle n.v.t. Indicator: B210				
		Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (1m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten				
		Werkelijke kosten	Werkelijke kosten	Aard controle R Indicator: B211	Aard controle R Indicator: B212				
		€ 0	€ 0	Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten				
		Reeks 2	Reeks 2	Aard controle R Indicator: B213	Aard controle R Indicator: B214				
		Normbedrag onderdeel a x aantal (puntleeft) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (puntleeft) gedupeerden cumulatief (1m jaar T) (artikel 3)	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen				
		Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Aard controle R Indicator: B215	Aard controle R Indicator: B216				
		€ 380	€ 25.460	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen				
		Reeks 2	Reeks 2	Aard controle R Indicator: B217	Aard controle R Indicator: B218				
		Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (puntleeft) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (puntleeft) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (1m jaar T) (artikel 3)	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen				
		Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Aard controle R Indicator: B219	Aard controle R Indicator: B220				
		€ 0	€ 0	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen				
		Reeks 2	Reeks 2	Aard controle R Indicator: B221	Aard controle R Indicator: B222				
		Normbedrag onderdeel f x aantal (insgesprekken cumulatief (1m jaar T) (artikel 3))	Normbedrag onderdeel f x aantal (insgesprekken cumulatief (1m jaar T) (artikel 3))	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen				
		Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Aard controle R Indicator: B223	Aard controle R Indicator: B224				
		€ 0	€ 0	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen				
		Reeks 2	Reeks 2	Aard controle R Indicator: B225	Aard controle R Indicator: B226				
		Totaal	Totaal	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen				
		Totaal verantwoording (jaar T) voor de B2-UK B2 regeling	Totaal verantwoording (jaar T) voor de B2-UK B2 regeling	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen				
		€ 4.488	€ 4.488	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen				
		Reeks 2	Reeks 2	Aard controle n.v.t. Indicator: B227	Aard controle R Indicator: B228				
BZK	C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Projectnaamnummer	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fessering uit de projectaanvraag (Ja/nee) - bij nee is indicator 15 verplicht	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 2 jaar na toekenning geweest? (Ja/nee)	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (1m jaar T)			
			Tranche 1 tm 5 Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: C901	Aard controle n.v.t. Indicator: C902	Aard controle D1 Indicator: C903	Aard controle n.v.t. Indicator: C904	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (1m jaar T)	
		1 Gebiedsontwikkeling De Es en omgeving, 2023-000051326	Kopie projectnaamnummer	Uitvoering WBS maatregelen volgens conform fessering projectaanvraag (Ja/nee) - bij nee is indicator 15 verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (1m jaar T)	Opbrengsten (jaar T)	Cumulatieve opbrengsten (1m jaar T)	
		Aard controle n.v.t. Indicator: C907	Aard controle n.v.t. Indicator: C908	Aard controle R Indicator: C909	Aard controle R Indicator: C910	Aard controle R Indicator: C911	Aard controle R Indicator: C912		
		1 Gebiedsontwikkeling De Es en omgeving, 2023-000051326	Ja	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		Projectnaamnummer	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/nee) - bij nee is indicator 15 verplicht	Toelichting afwijking(en)	Eindverantwoording project afgerond (ja/nee)				
		Aard controle n.v.t. Indicator: C913	Aard controle n.v.t. Indicator: C914	Aard controle n.v.t. Indicator: C915	Aard controle n.v.t. Indicator: C916				
		1 Gebiedsontwikkeling De Es en omgeving, 2023-000051326	Ja	Neen	Neen				

BZK	C31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (01m jaar T)	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging	Eventuele toelichting op niet volgens plan/taarweg uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 03 een bedrag is ingevuld	Endverantwoording (Ja/Ne)	
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: C31(01)	Aard controle n.v.t. Indicator: C31(02)	Aard controle n.v.t. Indicator: C31(03)	Aard controle n.v.t. Indicator: C31(04)	Aard controle n.v.t. Indicator: C31(05)	
		€ 182.000	€ 182.000	€ 0			Ja	
BZK	C55	Aanpak energieremoede	Het aantal huishoudens in huwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruikte energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01' gemeede kosten	Cumulatieve besteding (01m jaar T) van de onder indicator 01' gemeede kosten	Het aantal huishoudens in huwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruikte energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04' gemeede kosten	Cumulatieve besteding (01m jaar T) van de onder indicator 04' gemeede kosten
		Aard controle n.v.t. Indicator: C55(01)	Aard controle R Indicator: C55(02)	Aard controle n.v.t. Indicator: C55(03)	Aard controle n.v.t. Indicator: C55(04)	Aard controle n.v.t. Indicator: C55(05)	Aard controle R Indicator: C55(06)	Aard controle n.v.t. Indicator: C55(07)
		600	€ 353.921	€ 374.338	247		€ 153.449	€ 154.999
		62	€ 17.149	€ 54.389				
		338	508			796	0	0
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toelagenaffaire	Gedwongen opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Endverantwoording (Ja/Ne)				
		Aard controle R Indicator: C62(01)	Aard controle n.v.t. Indicator: C62(02)					
		€ 0	Ne					
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorsgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
		Aard controle R Indicator: C92(01)	Aard controle R Indicator: C92(02)	Aard controle n.v.t. Indicator: C92(03)	Aard controle n.v.t. Indicator: C92(04)	Aard controle n.v.t. Indicator: C92(05)	Aard controle n.v.t. Indicator: C92(06)	
		€ 48.584	€ 0	3	232	77		
BZK	C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonvernieuwingen en woocoo-peraties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T)	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] eventueel in samenhang met energiezuinig ventilatiemaatregelen zijn genomen [...]	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] eventueel in samenhang met WOCZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOCZ-waarde van € 429.300	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegestaan, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van de laatste bedoelde woningen
		Aard controle n.v.t. Indicator: C94(01)	Aard controle R Indicator: C94(02)	Aard controle n.v.t. Indicator: C94(03)	Aard controle R Indicator: C94(04)	Aard controle n.v.t. Indicator: C94(05)	Aard controle R Indicator: C94(06)	Aard controle R Indicator: C94(07)
		1 LAI23-0316349	€ 0	€ 0	0	0	0	€ 0
		Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor denden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan de energiebesparende maatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinig ventilatiemaatregelen	Endverantwoording (ja/nee)			
		Aard controle R Indicator: C94(07)	Aard controle R Indicator: C94(08)	Aard controle R Indicator: C94(09)	Aard controle n.v.t. Indicator: C94(10)			
		€ 0	€ 0	€ 0				
BZK	C96B	Regionale 4e tranche	Heronder per regel één code selecteren en in de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor de medeoverheid invullen	Kenmerk/ beschikingsnummer	Naam actienr/ programma/nr/ pijler	Besteding per actienr/ programma/nr/ pijler (jaar T)	Besteding regionale financiering (jaar T) per actienr/ programma/nr/ pijler	
		Aard controle n.v.t. Indicator: C96B(01)	Aard controle n.v.t. Indicator: C96B(02)	Aard controle n.v.t. Indicator: C96B(03)	Aard controle R Indicator: C96B(04)	Aard controle R Indicator: C96B(05)	Aard controle R Indicator: C96B(06)	
		1 gemeente Tilburg	Heronder verslijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C96B(01)	Totale cumulatieve besteding per actienr/ programma/nr/ pijler (01m jaar T)	Totale cumulatieve besteding regionale financiering (01m jaar T) per actienr/ programma/nr/ pijler	Toelichting	€ 0	
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor de medeoverheid invullen	Totale compensabele BTW (01m jaar T) over rijkebedragen	Endverantwoording (Ja/Ne)				
		Aard controle n.v.t. Indicator: C96B(06)	Aard controle R Indicator: C96B(07)	Aard controle n.v.t. Indicator: C96B(08)	Aard controle n.v.t. Indicator: C96B(09)			
		1 gemeente Tilburg	Cumulatieve besteding uitvoeringskosten zijnde kosten ten behoeve van Voorbereiding, Administratie en Toezicht (VAT-kosten) (01m jaar T)	€ 0	€ 0			
		Aard controle n.v.t. Indicator: C96B(10)	Aard controle R Indicator: C96B(11)	Aard controle n.v.t. Indicator: C96B(12)				
		€ 0	€ 0	Ne				
BZK	C105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnummer	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (01m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Ne) - bij Ne is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (01m jaar T)	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Ne) - bij Ne is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T)
		Aard controle n.v.t. Indicator: C105(01)	Aard controle n.v.t. Indicator: C105(02)	Aard controle D1 Indicator: C105(03)	Aard controle n.v.t. Indicator: C105(04)	Aard controle n.v.t. Indicator: C105(05)	Aard controle R Indicator: C105(06)	Aard controle R Indicator: C105(07)
		1 2023-000006270	0	Ja	0	0	Ja	€ 0
		Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (01m jaar T)	Physicategoreen woningen komen overeen met projectaanaarvraag (Ja/Ne) - bij Ne is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijkingen van datum start bouw, datum van oplevering en/of projectaanaarvraag woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (01m jaar T)	Afgesproken waarde van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Ne)	
		Aard controle n.v.t. Indicator: C105(07)	Aard controle n.v.t. Indicator: C105(08)	Aard controle n.v.t. Indicator: C105(09)	Aard controle n.v.t. Indicator: C105(10)	Aard controle n.v.t. Indicator: C105(11)	Aard controle D1 Indicator: C105(12)	
		1 2023-000006270	€ 0	Ja		0	Ja	
		Kopie projectnummer	Endverantwoording (Ja/Ne)					
		Aard controle n.v.t. Indicator: C105(13)	Aard controle n.v.t. Indicator: C105(14)					
		1 2023-000006270	Ne					

BZK	C209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C209/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/02	Aard controle R Indicator: C209/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/04	Aard controle D2 Indicator: C209/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/06
			1 RHA2022-03341372	Uitbreiding woonwagencentrum Altenaweg Wisahyk	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: C209/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/09	Aard controle R Indicator: C209/10		
			1 Uitbreiding woonwagencentrum Altenaweg Wisahyk	0	Ja	Ja		
			Eindverantwoording (Ja/nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: C209/11					
			1 Nee					
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voor- en basisschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WVC)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast WVC) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WVC)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroege schoolse educatie met bevoegde pedagogische organisaties van scholen, houders van kindopvang en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WVC)	Correcte besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	
			€ 1.434.386	€ 133.715	€ 0	€ 216.771	€ 641.615	
			Hiervoor per regel één gemeente(codes) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) in de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hiervoor per regel één gemeente(codes) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Aard controle R Indicator: D8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08	Aard controle R Indicator: D8/09		
			1 Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag		
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correcte besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	
			€ 527.082	€ 0	€ 46.540	€ 0	€ 470.729	
			Hiervoor per regel één gemeente(codes) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hiervoor per regel één gemeente(codes) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	Aard controle R Indicator: D14/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09		
OCW	D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/nee)			
			Aard controle R Indicator: D19/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D19/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D19/03			
			€ 94.731	€ 94.731	Ja			
OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Beschikingsnummer/referentienummer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing, bedrag dat wordt meegenomen van 2022 naar 2024.	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/02	Aard controle R Indicator: D23/03	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/06
			1 SB230079	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 0	€ 220.000	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 0
			2 SB230084	d) De vernieuwing van bemande sturen van de bibliotheek	€ 0	€ 220.000	d) De vernieuwing van bemande sturen van de bibliotheek	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/07					
			1 Nee					
			2 Nee					
lenW	E32B	Incidentele specifieke uitkering Smartwazy	Hiervoor per regel één provincie(codes) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T) aan projectkosten voor het totale project	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan projectkosten voor het totale project	Eindverantwoording (Ja/nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E32B/01	Aard controle R Indicator: E32B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E32B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E32B/04		
			1 03010 Provincie Noord-Brabant	€ 894.807	€ 1.506.927	Nee		
lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SISa tussen medeoverheden)	Hiervoor per regel één CBS(codes) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekkor	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekkor	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
			1 000855 Gemeente Tilburg	EHN/BSK-2023/95842	€ 12.475	€ 12.475	€ 24.950	€ 24.950
			Kopie CBS(codes)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/03			
			1 000855 Gemeente Tilburg	EHN/BSK-2023/95842	Nee			
			Kopie CBS(codes)	Kopie beschikingsnummer	Naamnummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/nee) - per maatregel		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13		
			1 000855 Gemeente Tilburg	EHN/BSK-2023/95842	Klimaatadaptatie sportpark De Gaard	Nee		

lenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/nee)		
			Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			€ 0	€ 0	€ 0	Neen		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T) (Ja/nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuk, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08		
			1 301 Aanleg van openbare verlichting/aantal in Meters	Neen	0			
			2 319 Aanleg plateau kruispunt (GOWE) /aantal in Stuks	Neen	0			
			3 321 Aanleg van een vrijliggend fietspad of vrijliggend fietsbrontespied op 50, 60 en 80 km/h wegen/aantal in Meters	Neen	0			
			4 334 Aanleg van een uitbouwconstructie van zijstraten GOW naar 30 km/uur-zone/aantal in Stuks	Neen	0			
			5 337 Aanleg van een fietsoversteek via een middelenband, alleen bij een kruispunt/aantal in Stuks	Neen	0			
			6 348 Aanleg van een fietsoversteek via een middelenband, alleen bij een kruispunt/aantal in Stuks	Neen	0			
EZK	F20	Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak winkelgebieden	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Toelichting afwijking besteding (jaar T) conform projectplan	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Co-financiering (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: F20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/02	Aard controle R Indicator: F20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/04	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/05	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/06
			SPUKW23-03535669	Heronwikkeling De Els o.o	€ 0	nee	€ 0	€ 0
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal verbijzonderingen binnen panden waarvan realisatie renovatie/transformatie gestart is (jaar T) komt overeen met de fasing uit de projectaanpak (Ja/nee)	Cumulatief aantal verbijzonderingen binnen panden waarvan realisatie sloop-nieuwbouw gestart is (jaar T) komt overeen met de fasing uit de projectaanpak (Ja/nee)	Cumulatief aantal verbijzonderingen binnen panden sloop-nieuwbouw gerealiseerd (t/m jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: F20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/08	Aard controle D1 Indicator: F20/09	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/10	Aard controle D1 Indicator: F20/11	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/12
			SPUKW23-03535669	Ja	Ja	0	Ja	0
			Kopie beschikingsnummer	Realisatie fasing verkoop conform projectplan (ja/nee)	Toelichting (verplicht indien bij indicator F2014 'Neen' is ingevuld)	Samenwerkingsovereenkomst aanwezig (ja/nee)	Eindverantwoording (ja/nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: F20/13	Aard controle D1 Indicator: F20/14	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/15	Aard controle D2 Indicator: F20/16	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/17	
			SPUKW23-03535669	Ja	Ja	Ja	Neen	
EZK	F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatkosten (jaar T) salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatkosten (jaar T) kosten voor ingevuld personeel	Besteding apparaatkosten (jaar T) overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatkosten	Besteding (jaar T) overige kosten gereleerd aan apparaatkosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gereleerd aan apparaatkosten
			Aard controle R Indicator: F28/01	Aard controle R Indicator: F28/02	Aard controle R Indicator: F28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F28/04	Aard controle R Indicator: F28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: F28/06
			€ 0	€ 427.770	€ 158.908	€ 586.678	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: F28/07					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet, gemeentedieel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedieel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de WvG	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente 1.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/01	Balen (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/03	Balen (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/05	Balen (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/06
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Balen (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Balen (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	€ 0	€ 0
			Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) Bbz 2004 Aard controle R Indicator: G2/07	Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) Bbz 2004 Aard controle R Indicator: G2/08	Gemeente 1.6 Wet werk en inkomen samenwaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubbeuze debiteuren als gevolg van leen te schieden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangbeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Neen				

SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2022	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAW	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAZ	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk)
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit Sisa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.1 Participatiewet (PW) Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/01 Aard controle R Indicator: G2A/02	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/03	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2A/04	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2A/05	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2A/06	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2A/06
		1 000867 Gemeente Waalwijk	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01	€ 9.306.010 Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze zelfstandigen (IOAZ) Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/07 Aard controle R Indicator: G2A/08	€ 314.621 Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) Bbz 2004 Aard controle R Indicator: G2A/09	€ 320.882 Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) Bbz 2004 Aard controle R Indicator: G2A/10	€ 15.815 Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.6 Wet werk en inkomensvoorziening Aard controle R Indicator: G2A/11	€ 20.151 Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/12	€ 20.151 Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/12
		1 000867 Gemeente Waalwijk	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01	€ 0 Baten (jaar T-1) 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/13 Aard controle R Indicator: G2A/14	€ 161.486 Baten (jaar T-1) Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/15	€ 35.309 Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijl te schieden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T-1) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangbeslagaffaire Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/16	€ 0 Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijl te schieden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T-1) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangbeslagaffaire Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/17	€ 991.962 Besteding (jaar T-1) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bbz) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/18	€ 991.962 Besteding (jaar T-1) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bbz) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/18
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverzekering)_gemeentedeel 2023	Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T-1), ongeacht of de gemeente in (jaar T-1) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01 Aard controle R Indicator: G3/02	Baten vanwege voor 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Besteding (jaar T-1) Bob Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05	Besteding (jaar T-1) Bob Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	Besteding (jaar T-1) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bbz) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 0 BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gedeefde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T-1) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangbeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07 Aard controle R Indicator: G3/08	€ 0 BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverzekering (exclusief BOB) Gedeefde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverzekeringen BOB in (jaar T-1) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangbeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	€ 0 BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverzekering (exclusief BOB) Gedeefde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverzekeringen BOB in (jaar T-1) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangbeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	€ 0 BBZ vóór 2020 – kapitaalverzekering (exclusief BOB) Gedeefde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverzekeringen BOB in (jaar T-1) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangbeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/11	€ 0 Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Ne) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G3/12	€ 0 BBZ vóór 2020 – kapitaalverzekering (exclusief BOB) Gedeefde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverzekeringen BOB in (jaar T-1) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangbeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/13	
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverzekering)_totaal 2022	Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit Sisa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Besteding (jaar T-1) kapitaalverzekering Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/01 Aard controle R Indicator: G3A/02	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/03	Baten (jaar T-1) vanwege voor 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/04	Besteding (jaar T-1) Bob Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Gemeente Aard controle R Indicator: G3A/05	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Gemeente Aard controle R Indicator: G3A/06	Besteding (jaar T-1) Bob Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Gemeente Aard controle R Indicator: G3A/07
			1 000867 Gemeente Waalwijk	€ 30.500 Besteding (jaar T-1) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/07 Aard controle R Indicator: G3A/08	€ 14.348 BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gedeefde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangbeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/09	€ 31.435 BBZ vóór 2020 – kapitaalverzekering (exclusief BOB) Gedeefde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverzekeringen BOB in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangbeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/10	€ 0 BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverzekeringen (BOB) Gedeefde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverzekeringen BOB in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangbeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/11	€ 0 BBZ vóór 2020 – kapitaalverzekering (exclusief BOB) Gedeefde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverzekeringen BOB in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangbeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/12	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
				Aard controle n.v.t. Indicator: G44/01	Aard controle R Indicator: G44/02	Aard controle R Indicator: G44/03	Aard controle R Indicator: G44/04	Aard controle R Indicator: G44/05
		Alle gemeenten verantwoordelijk hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 Tozo 4 (gedekend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (gedekend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Ne)		
				Gemeente	Gemeente	Gemeente		
				Aard controle n.v.t. Indicator: G44/07	Aard controle R Indicator: G44/08	Aard controle R Indicator: G44/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G44/10	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee		
			4 Tozo 4 (gedekend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee		
			5 Tozo 5 (gedekend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee		
			6 Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maasbracht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maasbracht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maasbracht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maasbracht)	
				Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G44/11	Aard controle R Indicator: G44/12	Aard controle R Indicator: G44/13	Aard controle R Indicator: G44/14	Aard controle R Indicator: G44/15	
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
		4 Tozo 4 (gedekend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
		5 Tozo 5 (gedekend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
		6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T v.m. de hersteloperatie kinderopvangloesgaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dubbele en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijf te schelden schulden levensonderhoud Tozo v.m. de hersteloperatie kinderopvangloesgaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T v.m. de hersteloperatie kinderopvangloesgaffaire			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			Aard controle n.v.t. Indicator: G44/16	Aard controle R Indicator: G44/17	Aard controle R Indicator: G44/18	Aard controle R Indicator: G44/19		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0			
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0			
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0			
		4 Tozo 4 (gedekend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0			
		5 Tozo 5 (gedekend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0			
		6 Totaal	0	0	0			
SZW	G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_totaal 2022	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T-1) levensonderhoud	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (overig)
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordelijk hier het totaal (jaar T-1). Dit totaal (jaar T-1) regeling G4A-v (jaar T-1) regeling G4-bijl tot de vaststellingsbesluiting die uw gemeente van het Ministerie van SZW over 2020 heeft ontvangen. De gegevens uit die beschikking neemt u hier op.	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	
				Aard controle n.v.t. Indicator: G44/01	Aard controle R Indicator: G44/02	Aard controle R Indicator: G44/03	Aard controle R Indicator: G44/04	Aard controle R Indicator: G44/05
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 28.452	€ 0	€ 56.077	€ 4.613	
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 17.438	€ 0	€ 7.223	€ 33.124	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 7.044	€ 0	€ 5.832	€ 17.845	
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 965	€ 0	€ 708	€ 246	
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 2.005	€ 0	€ 340	€ 0	
			6 Totaal					
			Kopie regeling	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (overig)	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T-1)		
				Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
				Aard controle n.v.t. Indicator: G44/06	Aard controle R Indicator: G44/07	Aard controle R Indicator: G44/08	Aard controle R Indicator: G44/09	
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	0	0		
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	0	0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	0	0		
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	0	0		
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	0	0		
			6 Totaal					
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T v.m. de hersteloperatie kinderopvangloesgaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dubbele en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T-1) als gevolg van kwijf te schelden schulden levensonderhoud Tozo v.m. de hersteloperatie kinderopvangloesgaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T-1 v.m. de hersteloperatie kinderopvangloesgaffaire		
			Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam			
			Aard controle n.v.t. Indicator: G44/10	Aard controle R Indicator: G44/11	Aard controle R Indicator: G44/12	Aard controle R Indicator: G44/13		
		1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 10.157			
		2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0			
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 10.170			
		4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0			
		5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0			
		6 Totaal						
SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2023	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Ne)	Gemeente		
		Alle gemeenten verantwoordelijk hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente				
			Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03			
			€ 481.198	€ 0	Ja			

SZW	G12	Kwijtscheiden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023	Gedekerfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel (jaar T) ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gedekerfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/nee) Gemeente													
			Aard controle R Indicator: G12A01 € 0	Aard controle R Indicator: G12A02 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: G12A03 Nee													
SZW	G12A	Kwijtscheiden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_totalen 2022	Hiervoor per regel één gemeente(codes) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.p.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus, deel Openbaar lichaam uit SISA (jaar T-1) regeling G12B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G12)	Gedekerfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Gedekerfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam													
			Aard controle n.v.t. Indicator: G12A01 1 00267 Gemeente Waalwijk € 0	Aard controle R Indicator: G12A02 € 0	Aard controle R Indicator: G12A03 € 0													
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2023	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel (jaar T) ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/nee)											
			Aard controle R Indicator: G1301 € 38.374	Aard controle R Indicator: G1302 € 0	Aard controle R Indicator: G1303 € 0	Aard controle R Indicator: G1304 € 0	Ja		Aard controle n.v.t. Indicator: G1305 € 0									
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Ontvangsten Rijksbijdrage (jaar T) Gemeenten	Totale werkelijke berekende subsidie € 791.631	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) € 722.132	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Overroerende zaken € 12.179	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken € 2.942	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten € 2.011	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toelichting meegenomen is									
			Aard controle R Indicator: H401 € 722.132	Aard controle n.v.t. Indicator: H402 € 791.631	Aard controle R Indicator: H403 € 12.179	Aard controle R Indicator: H404 € 2.942	Aard controle R Indicator: H405 € 2.011	Aard controle R Indicator: H406 € 0	Aard controle R Indicator: H407 € 0									
			1 Renovatie natuurswervelden € 12.179	2 Toelichting kunstgrasvelden De Gaard € 2.942	3 Toegankelijk maken sportaccommodaties € 2.011	4 Aansluiting warmnet € 121.574	5 Sportpark SSC € 394	6 Zwembaden € 149.638	7 Sportvelden € 110.570	8 Sportparken € 115.052	9 groot onderhoud gebouwen sportaccommodaties € 44.575	10 Sportparken (investeringen) € 4.447	11 Keessysteem € 3.315	12 Inhuur derden € 45.024	13 Kostenplaats team sport € 5	14 IJssel hengervoorstelling € 171.581	15 Vervangen armaturen zwembad € 6.624	Betreeft een investering welke is een apart initiatief voorafgesteld in 2022 is toegestaan
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) Gerealiseerd	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) Gerealiseerd	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (tm jaar T) Gerealiseerd	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (tm jaar T) Gerealiseerd										
			Aard controle n.v.t. Indicator: H801 1 1042345 Kopie beschikkingnummer Aard controle n.v.t. Indicator: H807 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: H802 € 56.575	Aard controle R Indicator: H803 € 0	Aard controle R Indicator: H804 € 63.256	Aard controle n.v.t. Indicator: H805 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: H806 € 63.256										
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (tm jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/nee)	Eindverantwoording? (Ja/nee)												
			Aard controle R Indicator: H1201 € 27.169	Aard controle R Indicator: H1202 € 57.738	Aard controle n.v.t. Indicator: H1203 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: H1204 Ja												

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel		Werk bedrag per onderdeel (meet u mee van 2023 naar 2024?)		Cumulatieve besteding (tm jaar T) per onderdeel	Volstaan aan afspraken in akkoorden (Ja/Neer n.v.t.)?
				Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05		
			1 Lokaal Sportlokoord	€ 42.106	€ 34.658	€ 7.448	€ 34.658	€ 34.658	Ja	
			2 Brede roeping combinatiefuncties	€ 289.883	€ 289.883	€ 0	€ 289.883	€ 289.883	Ja	
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 64.778	€ 52.000	€ 12.778	€ 52.000	€ 52.000	Ja	
			4 Kansrijke Start	€ 48.544	€ 51.549	€ 0	€ 51.549	€ 51.549	Ja	
			5 Mentale Gezondheid	€ 27.672	€ 26.242	€ 0	€ 26.242	€ 26.242	Ja	
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 56.681	€ 47.032	€ 9.649	€ 47.032	€ 47.032	Ja	
			7 Valpreventie	€ 100.804	€ 149.217	€ 17.587	€ 149.217	€ 149.217	Ja	
			8 Leefomgeving	€ 32.389	€ 32.500	€ 0	€ 32.500	€ 32.500	Ja	
			9 OKO & Voegspijneeling alcoholproblematiek	€ 8.097	€ 6.768	€ 1.329	€ 6.768	€ 6.768	Ja	
			10 Versterken sociale basis	€ 118.220	€ 107.949	€ 10.271	€ 107.949	€ 107.949	Ja	
			11 Mantelzorg	€ 32.389	€ 33.142	€ 0	€ 33.142	€ 33.142	Ja	
			12 Eén tegen eenzaamheid	€ 32.389	€ 21.841	€ 6.478	€ 21.841	€ 21.841	Ja	
			13 Welzijn op recept	€ 17.814	€ 5.000	€ 12.814	€ 5.000	€ 5.000	Ja	
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 8.097	€ 8.097	€ 0	€ 8.097	€ 8.097	Ja	
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 28.826	€ 29.472	€ 0	€ 29.472	€ 29.472	Ja	
			Kopie naam onderdeel	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Neer n.v.t.)?						
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08						
			1 Lokaal Sportlokoord	N.v.t.						
			2 Brede roeping combinatiefuncties	Ja						
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	N.v.t.						
			4 Kansrijke Start	N.v.t.						
			5 Mentale Gezondheid	N.v.t.						
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	Ja						
			7 Valpreventie	Ja						
			8 Leefomgeving	N.v.t.						
			9 OKO & Voegspijneeling alcoholproblematiek	N.v.t.						
			10 Versterken sociale basis	N.v.t.						
			11 Mantelzorg	N.v.t.						
			12 Eén tegen eenzaamheid	Ja						
			13 Welzijn op recept	N.v.t.						
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	N.v.t.						
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	N.v.t.						
			Eindverantwoording (Ja/Neer)							
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/09							
			Neer							
VWS	H31	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	Beschikkingnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (tm jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoording (Ja/Neer)	Toelichting			
			Aard controle n.v.t. Indicator: H31/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/02	Aard controle R Indicator: H31/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/05			
			SPLUKO/EAS23004	€ 26.337	€ 26.337	Ja				
VWS	H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Beschikkingnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (tm jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoording (Ja/Neer)	Toelichting			
			Aard controle n.v.t. Indicator: H32/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/03	Aard controle R Indicator: H32/04	Aard controle D1 Indicator: H32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/06		
			MECQ2/23156	€ 462.146	€ 228.352	Ja				
			Naam zwembad	Totale verlening per zwembad (jaar T)	Cumulatieve besteding per zwembad (tm jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Neer)	Toelichting			
			Aard controle n.v.t. Indicator: H32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/05	Aard controle R Indicator: H32/06	Aard controle D1 Indicator: H32/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/08			
			1 Zwembad Olympia	€ 381.571	€ 188.779	Ja				
			2 Zwembad Zilvernisk	€ 80.575	€ 39.573	Ja				
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (Sisa tussen medeoverheden)	Hiervoor per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de vereenvoerdingsinformatie voor de medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)						
			Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Aard controle R Indicator: H35B/02						
			000855 Gemeente Tilburg	€ 242.591						

Rechtmatigheidsverantwoording door college van burgemeester en wethouders

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de auditcommissie namens de raad op 20 februari 2024 vastgestelde definitieve normenkader 2023 van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 6.403.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023 en de financiële verordening gemeente Waalwijk 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant